

Překlad z němčiny Překlad z němčiny: Ervín Šolc

Inv. (přelepené číslo) II/4a

K r o n i k a

Národní škola J e ř m a n i c e

Kulaté razítko se zněním:

- v originále: Schulleitung Hermannsthal
Bez. Reichenberg

- v překladu: Vedení školy Jeřmanice
okr. Liberec

-1-

Staré školské hranice jeřmanické školní obce byly původně zřejmě velmi úzké a sotva se dostaly přes hranice obce.

Teprve během doby se rozšířily tím, že někteří rodiče z obce Milíře - nyní 28 domů s 200 obyvateli - shledali za nutné svým dětem zaopatřit školní vyučování a proto je poslaly k jeřmanickému držiteli školy, neboť žádný z obyvatel Milířů nechtěl, anebo neuměl zabývat se tzv. "držením školy", až nakonec obec Milíře byla při zavedení povinné školní docházky úředně nucena dát děti školou povinné do Jeřmanic na vyučování.

Obce Záskalí a Buršín se do roku 1820 "zaškolovaly" do Hodkovic. Od r. 1820 je Horní Záskalí a Buršín přiděleno do jeřmanické školy a sice Horní Záskalí s podílem 46 domů s 326 obyvateli, obec Buršín se 17 domy a 122 obyvateli, kdežto Dolní Záskalí zůstalo u Hodkovic.

Když nyní ony obce Horní a Dolní Záskalí s Buršínem dosáhly zákonem určený počet dětí školou povinných, rozhodlo obecní zastupitelství Záskalí-Buršín ve své schůzi r. 1873 přednést prosbu chvalitebnému c. k. okresnímu školnímu radovi venkovského okresu Liberec, respektive vysokému c. k. zemskému školskému okrsku Jeřmanice a Hodkovice a povolil zřízení vlastní jednotřídní národní školy.

Tuto prosbu doporučila ve své schůzi chvalitební c. k. okresní školská rada a na schůzi vysoké c. k. školské zemské rady byla schválena, takže začátkem školního roku 1874/75 bude na Záskalí v květnu 1874 otevřena škola.

Do jeřmanického regionu školy patří i Mohelka, která má 2 domy (dříve to byly 4 domy; mlýn v Rádla byl však výnosem vysokého místodržitele z 2. října 1866, zn. 40908, přidělen do Rádla, jeden dům byl při stavbě železnice 1857 stržen) a 2 domečky železničních hlídačů železnice Liberec-Pardubice s 21 obyvateli.

Část Jeřmanic - 33 domy s 236 obyvateli - byla pro velkou roztaženost vesnice přidělena k zaškolení do Dlouhých Mostů.

Jako i jinde bylo vyučování prvního učitele nanejvýše primitivní. Jako první učitel, spíše snad správce školy, se objevil soukromník jménem Ilichmann z Jeřmanic, jež vyučování zajistil jako vedlejší zaměstnání, když soudní

zapisovatelství u obecního soudu považoval za hlavní zdroj příjmu (1764).

Svou dílnu otevřel ve výměnkovém domečku vdovy Anny Passianové, která žila s vdovcem Antonínem Broschem, majitelem hospodářského objektu čís. 141 (staré) 219

(nové). Tento zastal určitou dobu funkci soudce. Tento domeček stál mezi číslem 6 a 13 (nové číslování z roku 1805).

Zda-li na vlastní popud anebo na základě vrchnostenského nařízení, přijala obec po smrti Ilichmanna v osobě Franze Huebnera vlastního učitele z Jablonce, který jako učitel působil až do své smrti 1769.

-2-

Jeho následoval dne 9. dubna 1769 až do svého přeložení do Osečné jako učitel 1806 Anton Moeldner, syn Františka Moeldnera, učitele z Rýnovic. Obec se dohodla

s Georgem Passianem zajistit učiteli Moeldnerovi proti náhradě v jeho domě čís. 6 (staré) 9 (nové) "kvartýr" a dovolit mu, aby se vyučovalo v jeho obytné kuchyni. Zde pracoval Anton Moeldner nerušeně dál, protože ženitbou s dcerou Passianové se stal dům jeho majetkem, až v roce 1791 byla postavena vlastní školní budova.

Náklady se uhradily zčásti z obecní, zčásti z pokladny důchodového úřadu náboženského fondu panství Český Dub a to tak, že obec zaplatila za pozemek Kasparu Halbichovi čís. 20 třicet zlatých (guldenů) a ke stavbě 217 zlatých (guldenů = fl.). Mimo to poskytla žádané povozy a práce nádenické. Fond náboženský dal 383 fl. ke stavbě školy.

Dne 7. července 1794 zasadili vrchní rada Josef Strnitschka, soudce Josef Brosche z čís. 141 (staré) 219 (nové) a porotci Anton Wundrak čís. 5/8, Josef Neumann čís. 16/18 a Ignac Hosak čís. 71/88 čtyři mezníky.

Zdá se, že syn učitele Anton Moelner, stejného jména, u něho byl na praxi. Jako kuriosum budiž uvedeno, že učitel Moeldner byl kolektorem (sběračem). Po jeho přestěhování se kolektura přestěhovala do Rochlic.

Po Moeldnerovi přišel českodubský podučitel Franz Huetter 1876 až do 28. února 1832 jako učitel do Jeřmanic.

Vesnice se významně zvětšila a proto bylo zapotřebí zaměstnat druhou vyučovací sílu. Druhá vyučovací místnost byla pravděpodobně postavena ve dvacátých letech.

Před rokem 1819 zde sloužili pomocní učitelé wallenta po dobu jednoho roku, Kittl jeden a čtvrt roku. Od roku 1819 do 1832 (28. února) toto místo zastal Wenzel Schoenberg. Jak Huetter tak Schoenberg opustili Jeřmanice ve stejný den; první se přestěhoval penzionován do Českého Dubu, posledně jmenovaný jako provizor do Schellwitzu.

Dne 1. března 1832 přišel Johann Wick, pomocník v Českém Dubu jako učitel a Georg Kaeller, pomocník ve stejné funkci v Osečné sem do Jeřmanic. První se přestěhoval dne 22. září 1844 jako učitel do Českého Dubu. Následoval jej Josef Sedlaček, podučitel v Českém Dubě od 1. října 1844 do 15. listopadu 1851, když během této doby 1847 přišel Georg Kaeller jako podučitel do Dlouhých Mostů. Tím bylo uvolněné místo podučitele obsazeno rychnovským podučitelem Josefem Cumpelíkem a po jeho přeložení do Českého Dubu Johannem Chudobou, podučitelem z Rychnova, ale již 1850 opustil posledně jmenovaný Jeřmanice, aby převzal stejné místo v Osečné. Jeho následoval od 1850 do konce 1851 Johann Wondraček. Během jeho služební doby zesnul 15. listopadu 1851 Josef Sedlaček a Wondraček vykonal všechnu službu sám jako provizor, až dne 1. ledna 1852 obdržel místo učitele Georg Kaeller a Wondraček ještě tentýž den nastoupil službu jako podučitel v Dlouhých Mostech.

-3-

Od 1852 do 1859 zůstalo místo podučitele neobsazeno, s výjimkou pěti měsíců v roce 1854 - Ferdinand Huetter, podučitel v Hodkovicích, potom učitelem v Šumberku u Příchovic - až se 1. října 1859 ucházel o toto místo Ferdinand Palm z

Čeřeniště u Litoměřic. Dne 1. května 1868 obdržel místo podučitele v Dlouhých Mostech a Anton Wawersich se stal podučitelem v Jeřmanicích od 15. srpna 1868 do

31. července 1872, kdy se jako učitel přestěhoval do Huettendorfu (na Hut?). Ihned nastoupil na jeho místo jako provizorní výpomocný učitel Johann Rott na jeden měsíc, kdy byl ze školní služby odstraněn, načež od 1. října 1872 nastoupil jako provizorní výpomocný učitel Alois Dirschmidt.

Výnosem vysoké c. k. zemské školské rady bylo povoleno rozšíření dvoutrídni školy v Jeřmanicích na třítrídku a místo třídního učitele bylo provizorně přiznáno Johannu Halbichovi, podučiteli z Rádlu. Dne 1. března 1874 byla třetí třída otevřena. Je umístěna v čís. 218.

Ve schůzi obecní rady byla usnesena stavba nové školy a výnosem chvalitebného c. k. okresního školského rady byla schválena.

Výnosem vysokého c. k. vysokého zemského školního rady bylo povoleno v Záskalí zřízení jednotřídní národní školy a vyřazení žáků z Horního Záskalí a Buršína bylo provedeno. Dne 8. dubna 1874 národní škola v Záskalí zahájila.

Výnosem vys. c. k. místodržitelství ze dne 2. října 1866, zn.: 40908, bylo za souhlasu biskupského konzistoria v Litoměřicích povoleno předání žáků Mochlova mlýna v Mohelce čís. 4 z Jeřmanic do Rádlu.

1875

S vůbec nejvyšším rozhodnutím Jeho c. k. apoštolského Majestátu císaře Františka Josefa I. z 31. prosince 1874 byl vrchnímu učiteli Georgu Kaellerovi podle vys. výnosu Jeho Excelencí ministrem pro cultus a vyučování panem von Stremayerem z 10. ledna 1875, čís. 297, v uznání jeho prospěšné činnosti v oboru národní školy milostivě propůjčen stříbrný záslužný kříž s korunou.

Převzetí tohoto se konalo v Jeřmanicích dne 30. března 1875 v sále domu čís. 2 za účasti c. k. okresního školního inspektora pátera Antona Hoffmanna v nejserióznější formě. Slavnosti se zúčastnili učitelé z města a venkovského okresu Liberce, zástupci školských okresů Jablonec a Frýdlant, kompletní obecní zastupitelství, úplná místní školní rada, členové c. k. okresní školské rady, okresního zastupitelství, jeřmanické spolky hasičů a osevu atd. a dávaly své radostné účasti co nejsrdečnější výraz.

I Jeho milost biskup litoměřický Augustinus Paulus Wahalla blahopřál přípisem z 28. května 1875, zn. 2853, dekorovanému vrchnímu učiteli a vyslo-

-4-

vil plné uznání za jeho zásluhy v učitelství a podpory nábožensko-mravní výchově mládeže, jakož i za zásluhy ve funkci ředitele kůru při spoluúčasti na důstojné oslavě bohoslužby.

Protože na jedné straně jedna školní třída (školní budova má jen dvě místnosti) musela být umístěna v pronajatém lokále (od 1. ledna 1875 v čís. 82) a na druhé straně školní budova potřebovala velké opravy, ne-li vůbec celou přestavbu, usneslo se obecní zastupitelstvo na novostavbě a k tomuto usnesení obdrželo

kronika_skola.txt

povolení okresní školské rady. K provedení tohoto usnesení mohlo být přikročeno z důvodů nemajetnosti obce a pro nemajetnost největšího počtu obyvatel obce jen tehdy, pokud by vysoký zemský výbor povolil subvenci. Nutné přípravné práce k dosažení subvence byly učiněny a chvályhodná c. k. okresní školská rada pod předsednictvím c. k. okresního hejtmána a c. k. rady místodržitelství Leopolda Strnada podpořili prosbu obecního zastupitelství a proto bylo zažádáno o subvenci ve výši 10 000 zlatých (fl.)

Výnosem

Obdržela obec 5 000 fl. (pět tisíc guldenů - zlatých) ke stavbě školy z prostředků zemských.

Po mnohostranných úvahách ze strany místní školské rady a obecního zastupitelství byl r. 1875 získán neurčený počet čtverečních sáhů z pozemkových parcel, které patří k domům čísl. 1 a 219, jakožto staveniště, školní zahradu a cvičiště po 1,5 fl. za čtverečný sáh a první rýpnutí lopatou bylo provedeno v roce 1875.

Školní knihovna ústavu vděčí svému vzniku škole přátelsky smyšlené části obyvatel obce Jeřmanice a Horního Záskalí. Sbíрка, uspořádaná za tím účelem, místním školním inspektorem, Ferdinandem Herbichem a vrchním učitelem Georgem Kaellerem vydala významný obnos 66 fl. rakouské měny.

Dne 29. června 1875 skonal Jeho majestát císař Ferdinand I. Dobrotivý a žáci ústavu se zúčastnili smuteční bohoslužby pro zemřelého.

V srpnu 1875 se usneslo učitelské těleso ve spolku s místním školním inspektorem panem Ferdinandem Herbichem založit "školní krejcarový spolek" k podpoře chudých a pilných žáků a žákyň. Navržené stanovy byly výnosem vysokého c. k. místodržitelství z r. 1875 schváleny a ihned r. 1875 bylo přikročeno ke konstituci spolku.

Po tom, že vrchní učitel pan Georg Kaeller se věnoval více než 50 let vyučování mládeže a vysoký věk mu odňal k tomu nutnou sílu, požádal u vysokého c. k. zemského školního rady o penzionování. Protože tolik let věrně a svědomitě si školní služby hleděl, bylo mu toto přání panem zemským školním radou splněno a od další školní služby byl koncem prosince 1875 s plnou penzí zproštěn.

-5-

K obsazení místa vrchního učitele byl dne 25. července 1875 po dobu šesti týdnů, t. j. do 6. září vypsán konkurz. Pro toto místo se přihlásili dva kompetentní kandidáti.

Poznámka překladatele. Na této straně je vylepen novinový výstřižek s textem konkurzu. Zde je jeho překlad:

Zn. 1046 B=S=R

C o n c u r s

Na třítřídní národní škole v Jeřmanicích je ve druhé učitelské platební stupnici třeba obsadit místo vrchního učitele. Uchazeči o toto místo mohou své podle předpisu vyplněné žádosti předložit cestou nadřízené c. k. okresní školské rady do 6. září t. r. u místní školské rady v Jeřmanicích.

C. k. okresní školská rada venkovského okresu Liberec
dne 25. července 1875

Předseda:
Strnad

Z těchto místní školní rada vybrala prima loco (první na místě) pana Josefa Blumricha, třídního učitele z Hrádku. Tentýž byl také prezentován c. k. okresní školskou radou vys. c. k. zemské školské radě a ve schůzi dne 9. listopadu 1875 byl jako vrchní učitel pro Jeřmanice potvrzen.

Josef Blumrich se narodil dne 12. července 1842 v Ludvíkově (okres Frýdlant) a je synem pana Josefa Blumricha, mistra pekařského bílého pečiva v Ludvíkově. Tento absolvoval podreálku v Litoměřicích a obdržel poté, co po dobu dvou let navštívil tamější učitelský ústav dne 11. července 1860 vysvědčení učitele národní školy.

První zaměstnání obdržel tentýž den 1. září 1860 jako podučitel v Raspe-navě.

Dne 9. listopadu 1863 byl jako provizorní učitel přeložen do Chotyně a potom přišel dne 1. července 1864 jako samostatný podučitel do Hrádku.

Podle přijímacího dekretu c. k. vys. Zemské školské rady ze dne 1. května 1871 byl v nově zřízené jednotřídní škole v Doníně u Hrádku povýšen na učitele, vrátil se však již dne 9. listopadu 1873 jako třídní učitel do Hrádku.

-6-

Dne 30. prosince 1875 se nový vrchní učitel nastěhoval. Chvályhodná místní školní rada mu jela se šesti závodními saněmi až na nádraží v Dlouhých Mostech naproti a tam jej členové místní školní rady srdečně pozdravili a přivítali.

Doprovod mu poskytlo více pánů z Hrádku: vrchní učitel Anton Mohaupt, učitel Isidor Merker, pánové Kajetan Andersch, Josef Stoj, Franz Wuerfel, Adolf Vietze,

Adolf Ehinger, a jeli s ním do Jeřmanic. Zde se zavedl nový vrchní učitel do nového školního bytu, blahopřálo se a potom bylo v hostinci čís. 2 u pana místního školního inspektora Ferdinanda Herbicha společné slavnostní jídlo. Přítom vzešla radostná zábava.

Pan Antonín Mohaupt, vrchní učitel z Hrádku, se pak ujal slova a předal místní školní radě jejich nového učitele a připil na zdar obce Jeřmanice. Nový vrchní učitel poděkoval znovu vřelými slovy pánům z Hrádku za jejich doprovod a připil na zdar města Hrádku trojnásobným "Hoch" (Zdar!).

1876

Protože na zdejší škole jsou zimní prázdniny, začalo vyučování teprve dne 17. ledna. V tento den se shromáždila kompletní místní školní rada, která se skládá z těchto pánů: Ferdinand Wondrak, předseda, Ferdinand Herbich, inspektor, Anton Glaser, školní rada, Anton Brosche, Josef Zwiener, Franz Lindner, Anton Schlenz, náhradníci, aby nového učitele zavedli do školní služby.

Pan Ferdinand Herbich představil žákům jejich nového učitele a vyzval je k úslužné poslušnosti.

Na to následovalo oslovení žákyně Anny Weißové, čís. 145, a od žáka Franze Glasera, jež nový vrchní učitel radostně přijal, srdečně poděkoval a žáky k píli a mravnosti vybídl.

Dne 3. dubna zahájil zednický polír pan Franz Futschig další práce na škole, které byly po dobu zimních měsíců přerušeny.

kronika_skola.txt

Dne 28. dubna se konalo důstojné ukončení školního roku 1875/76. Této slavnosti se zúčastnili místní školní radové a sice: pan Ferdinand Herbich, pan Josef Zwiener, pan Anton Glaser, pan Franz Lindner. V 8 hodin ráno četl velebný pán páter P. Ullmann slavnostní mši, již se všechna školní mládež zbožně zúčastnila a píseň "Otče, Tvé děti" zazpívala.

Poté v každé třídě následovalo třídní čtení a rozdávání vysvědčení. Kromě toho se v druhé a třetí třídě přednášely básně a písně.

-7-

Na konci školního roku 1875/76 se nacházeli v

I. třídě: hoši 20, děvčata 29, dohromady 49
II. třídě: hoši 35, děvčata 37, dohromady 72
III. třídě: hoši 30, děvčata 30, dohromady 60
IV. třídě: hoši 14, děvčata 19, dohromady 33

dohromady 99 119 214

Ve 4. třídě se nacházejí třinácti a čtrnáctiletí žáci, kterým vys. c. k. zemská školní rada na žádost c. k. okresní školní rady při provádění nového školského zákona umožnila ulehčení a to zúčastnit se vyučování jen třikrát týdně a sice při tří na sobě navazujících hodinách v neděli, ve středu a v sobotu.

Začátek školy

Nový školní rok 1876/77 byl zahájen dne 1. května slavnostní bohoslužbou. V tento den bylo zapsáno do školy 44 dětí, kteří dosáhly šestý rok svého života.

Patriotní slavnost

Dne 18. srpna, v den narození Jeho Majestátu císaře Franze Josefa I., se konala v 8 hodin ráno slavnostní bohoslužba, již se zúčastnila školní mládež se svými učiteli, s hasiči a dalšími zbožnými.

Odpoledne uspořádal vrchní učitel se všemi žáky výlet na Císařský kámen. Páni místní školní radové Ferdinand Herbich a Anton Brosche doprovodili tento zástup.

Na zpáteční cestě děti pily a jedly v hostinci pana Hoeniga v Milířích.

Změna učitele

Dne 16. září opustil učitel pan Joh. Halbich zdejší školu, aby se nastěhoval do nového místa, jež obdržel jako učitel v Hrádku. Poté se vypsal konkurz na toto uvolněné místo a sice: místo učitele na třítrídni národní školu v Jeřmanicích s 500 fl. platu je možno obsadit. Uchazeči mají své předpisově vyplněné žádosti podat u zdejšího úřadu do 30. září t. r.

Za c. k. okresního školního rady venkovského okresu Liberec, dne 18. srpna 1876 - předseda Hrdlička, c. k. okresní hejtman.

Dne 14. října dorazil sem nový třídní učitel v osobě pana Carla Hofmanna. Je synem Mathiase Hofmanna, vrchního učitele v Mníšku.

Během měsíce října byla obecním zastupitelstvem taktéž zvolena nová místní školní rada a sice:

pan obecní starosta Ferd. Wondrak jako předseda,
pan Ferd. Harbich jako místní školní inspektor,
pan Jos. Zimmermann, člen místní školní rady,

-8-

pan Ferd. Lindner, dtto,

" Anton. Diwok, dtto,
" Ant. Schlenz, náhradník,
" Jos. Gaertner, dtto.

Ke stavbě školy

Když na podzim 1875 byla na základy školy vybrána zemina, zvolila se stavební komise a sice:

pan Ferd. Wondrak, obecní starosta jako předsedající, potom Ferd. Herbich, hostinský čís. 2, Jos. Pohl, mistr pekařský, Ferd. Lindner, sedlák, Frz. Lindner, zahradník, Ant. Brosche, bělič, Ant. Glaser, továrník, Jos. Ludwig, mistr truhlářský, Ant. Stracke, zahradník, Wzl. Burde, sedlák.

Na žádost pana Ferd. Herbicha byl materiál, potřebný k vyplnění základů, který mistr kamenický Franz Maschke daroval, následujícími pány - bezplatně - přivezen:

pi. Ferd. Wondrak, Ferd. Herbich, Jos. Pohl, Ferd. a Frz. Lindner, Jos. Zimmermann, Jos. Ludwig, Ant. Glaser, Jos. Hosak, sedlák, Ferd. Halbach, sedlák z čís. 7, Ant. Diwok, mistr barvířský čís. 8, Stefan Glaser, sedlák čís. 199, Wzl. Burde, sedlák, Ferd. Jahn, sedlák, vdova Demuthova, Ant. Lindner, Jos. Petrak čís. 64, Jos. Hosak čís. 220, Jos. Huebner čís. 202 a Wzl. Hoerbe, mistr barvířský.

Nutné peníze pro povozy složili:

Frz. Appelt, mistr mlynářský, Anastas Lindner, továrník, Franz Schmidt čís. 209,

Frz. Jaeger, Wzl. Waenke, Jos. Stracke, Jos. Schmidt, Franziska Huebner a Klara Huebner.

Ještě na podzim koupila stavební komise (stavební komité) potřebné cihly od pana

Wilhelma Huebela, obecního starosty v Dlouhých Mostech za velmi levnou cenu a obzvláště výhodných platebních podmínek. Za 1 000 cihel až na stavenišť 15,75 zlatých (fl.). Navíc daroval pan Wilhelm Huebel zdejší stavbě školy ihned hotově

25 fl. - ve slovech: dvacet pět guldenů rakouské měny.

Ještě chybějící stavební kámen, jakož i kámen na omítání dodali páni Frz. Maschke, Johann Weiß a Ignác Hauser z Milířů.

Stavební dříví přišlo od pana Eduarda Huebela z Dlouhých Mostů.

Stavební prkna se získala od pana Josefa Augstena z Dlouhých Mostů.

Potřebný písek obstaral pan Joh. Schiffner z Dlouhých Mostů.

Písek na omítku přišel od pana Wzl. Burdy z Hodkovic a vápno od pana Jos. Neumanna čís. 28 Jeřmanice.

Pro různé řemeslné práce byl vypsán konkurz v libereckých novinách (Reichenberger Zeitung) a podle došlých nabídek bylo zadáno:

zednické práce panu Frz. Futschigovi, zednický mistr z Hanychova, tesařské práce panu Ant. Miethigovi, mistru tesařskému z Minkovic,

-9-

truhlářské práce - a to v přízemí - panu Jos. Ludwigovi, mistru truhlářskému, zde, - patro - panu Dom. Huebnerovi, mistru truhlářskému v Jeřmanicích, zámečnické práce panu Wondrakovi, mistru zámečnickému v Dlouhých Mostech, klempířské práce panu Jos. Gindelovi, mistru klempířskému v Hodkovicích, kovářské práce panu Franzi Hoerbemu, mistru kovářskému v Jeřmanicích, panu Neufužovi z Vratislavic byly zadány práce pokrývačské za čtvereční (sáh) metr za 3,50 fl.

Potřebná kamna obstaral pan starosta, postavil je pan Anton Jung, zedník v Jeřmanicích.

Při předání této nové školní budovy dne 14. října 1876 chvalitebně komisi, bylo konstatováno, že všechny práce byly příslušnými mistry provedeny solidně a odpovídající záměru, za což jim bylo vysloveno nejvřelejší poděkování a všem stavitelům byli vřele doporučeni.

Takže se tato školní budova čí. 263 postavila s boží pomocí k ozdobě obce, k užitku a výhodě mládeži a potomkům ke slávě.

Největší zásluhu o výstavbu této nádherné budov má pan starosta Ferd. Wondrak, čí. 102. On to byl, který mnoho jednání neúnavně vedl, on to byl, kdo byl dostatečně srdatý, aby odstranil všechny překážky, které se u této stavby nescetněkrát vyskytly, on to byl dále, který nejen obec slovem i činem podpořil, ale i (vlastní) peníze do stavby vložil, jen aby byly kryty nejnútnejší výlohy alespoň prozatímne. Když někde něco vážlo, byl to vždy obecní starosta, který věděl, jak s největším přehledem s čilou horlivostí toto zlo odstranit.

Jemu věrně po boku stál p. místní školní inspektor Ferd. Herbich, který začatou stavbu neúnavně dennodenně dozoroval, ba, každou hodinu a v každé době jí radou a činem podpořil.

Stejně tak se musí uvést horlivost též ostatních pánů členů stavebního komitétu při přebírání stavebních materiálů.

K výzdobě tříd kupil učitelský personál s místním školním inspektorem Ferd. Herbichem (Josef Blumrich, vrchní učitel, Josef Halbich, třídní učitel a Alois Dirschmidt, podučitel) oba císařské obrazy se širokým zlatým rámem (3. třída) a p. Ant. Diwok - čí. 8 - a p. Jos. Huebner - čí. 202 - obstarali onen malý krucifix ve 2. třídě.

Svěcení školy podle Reichenberger Zeitung - poslal vrchní učitel Josef Blumrich. Jeřmanice. Dne 16. října t. r. byla vysvěcena nová školní budova, postavena podle stavebního plánu p. Franze Havlína, inženýra z Liberce, která svému účelu plně vyhovuje.

Celá vesnice zářila ve slavnostním hávu a salutní výstřely donesly do hor, že se tady koná veliká, velmi vzácná oslava.

-10-

Ráno v 9 hodin se soustředili slavnostní hosté u p. obecního starosty Ferd. Wondraka - čí. 102 -. Tam byla školní mládež vyzvednuta i se svými učiteli a spolkem osevů a hasiči a s hudbou vyzvednuty a šli do kostela. Tam četl velebný pán páter Johann Ullmann slavnostní bohoslužbu svení ereator spírítu, potom se ve stejném pořádku vrátil zástup k nové škole (na špici hudba, potom školní mládež, potom čestní hosté, pak spolek osevu a nakonec spolek hasičů).

Zde u školy zpívali žáci chorál "Pane Bože, jak jsi dobrý a dobrotivý", poté pan farář přikročil k vysvěcení školy. Po ukončení měl pan obecní starosta proslov ke shromáždění a předal klíč panu vrchnímu učiteli p. Jos. Blumrichovi s obvyklým blahopřáním. Tento poděkoval a slíbil, že zde bude pracovat jako řádný domácí pán a že mu bude záležet na tom, aby jako vedoucí školy byl hoden velkým obětem, které obec přinesla. Jménem Pána Boha pak odemkl školu.

Ve druhé třídě se pak konalo vnitřní svěcení. Zdejší pěvecký sbor zpíval píseň: Pátrání po Bohu od Kreutzera. Nyní hovořil c. k. okresní školní inspektor p. páter Ant. Hoffmann z Liberce, přičemž poukázal v delší velmi podařené řeči na to, že jen tato nádherná budova se svými nádhernými sály nemůže být ještě tou pravou školou, ale teprve učitelé musí do toho vložít správnou duši, že chvalit.

místní školní rada musí přitom pomoci a že rodiče musí vysílat své děti pilně do školy. Skončil s vyslovením slávy Jeho majestátu císaři Františku Josefovi I., načež žáci mimo školu zapěli národní hymnu.

Nyní následovala historie školy, sestavena p. vrchním učitelem, která nám vypovídá, že stará škola byla postavena v roce 1791, dále, že zde působilo 9 vrchních učitelů na zdejší škole a konečně se dozvíme všechny dobrodince, kterým vyslovil nejvřelejší dík.

Konec aktu svěcení je díkuvzdání žáka Franze Glasera - čís. 81. Ve 12 hodin v poledne je v hostinci - čís. 2 - slavnostní tabule, které se zúčastní 92 hosté. Couvert stál 1 fl. rak. měny.

Velebný pán p. Ant. Hoffmann, c. k. okresní školní inspektor zahájili kolo toastů a sice na Jeho majestát, našeho nejmilostivějšího císaře Františka Josefa

I., dárce nových školských zákonů. Pan starosta z Hodkovic Aug. Kirchof toastoval na c. k. okresního školního inspektora Ant. Hoffmanna. Pan ředitel měšťanské školy Aug. Czernitzky na inteligenci obce Jeřmanice. Pan místní školní

inspektor Jos. Smeibidl z Českého Dubu na jednotu zdejších učitelů. Pan učitel měšťanské školy Mideler na chvályhodného c. k. okresního školního radu. Pan učitel Aois Dirschmidt na c. k. radu místodržitelství a na okresního hejtmána Leop. Strnada.

Ještě mnoho dalších duchaplných toastů (přípitků!) přednesli p. Smeibidl z Českého Dubu, p. Ant. Schlenz z Jeřmanic, p. Mai z Hodkovic a mnoho dalších.

-11-

K mnoha díkům je naše škola zavázána panu Smeibidlovi za to, že delší řečí apeloval na smysl dobročinnosti hostů jakožto přátel školy a uspořádal sbírku pro školu, která vykazala znamenitý obnos 82,20 fl. rak. měny. Předseda místní školní rady tento obnos s díky a s ujištěním převzal, že všichni dárce budou uvedeni ve školní kronice.

Podle toho darovali:

p. Jos. Smeibidl z Českého Dubu 5,00 fl. r. m.
p. Ant. Hoffmann, c. k. okresní školní inspektor 5,00
p. Aug. Kirchof, starosta Hodkovic 5,00
p. Frz. Havlina, inženýr, Liberec 5,00
p. Ferd. Herbich, místní školní inspektor 5,00
p. Ferd. Wondrak, obecní starosta 2,00
p. Frz. Appelt, mistr mlýnský, Jeřmanice 2,00
p. Franz Petrak, mistr mlýnský 2,00
p. Ferdinand Schneider, obchodník, Hodkovice 2,00
p. Hofrichter, hostinský, Hodkovice 2,00
p. Aug. Czernický, ředitel, " 1,00
p. Jos. Michler, učitel měšťanské školy, Hodkovice 1,00
p. Wzl. Honsejk, učitel národní školy, " 1,00
p. Vinzenz Daska, městský rada, Hodkovice 1,00
p. Jos. Gindel, mistr klempířský, " 1,00
p. Ant. Mai, obchodník, Hodkovice 1,00
p. Ig. Hajny, farář, Dlouhý Most 1,00
p. Jos. Wondraček, vrchní učitel, Dlouhý Most 1,00
p. Wilhelm Huebel, starosta obce, " 1,00
p. Eduard Huebel, obchodník s dřevem, " 1,00
p. Franz Huebner, " 1,00
p. Josef Augsten, obchodník s dřevem, " 1,00
p. Josef Gottmann, přednosta stanice, Dlouhý Most 1,00
p. Franz Kirchof, starosta obce, Záskaří 1,00
p. Franz Hartig, starosta obce, Rádlo 1,00
p. Frz. Futschig, mistr zednický, Hanychov 1,00
p. Anton Miethig, mistr tesařský, Minkovice 1,00
p. Ignác Porsche, starosta obce, Vesec 1,00
p. Franz Ullrich, " 1,00
p. Anton Diwok, mistr barvířský, Jeřmanice 1,00
p. Ant. Brosche, bělař, " 1,00

kronika_skola.txt

p. Ant. Glaser, továrník, " 1,00
p. Frz. Jelinek, ved. lesní účetní, " 1,00
p. Josef Zwiener, (Griesler??) " 1,00
p. Josef Zimmermann, továrník, " 1,00
p. Jos. Petrak, zahradník, " 1,00
p. Jos. Burde, sedlák, " 1,00
p. Jos. Dittrich, čeledín z čís. 219, " 1,00
p. Jos. Gaertner, mistr pekařský, " 1,00
p. Anastas Lindner, továrník, " 1,00
p. Frz. Scholz, domkař, " 1,00
p. Wzl. Burde, sedlák, " 1,00
-12-

p. Ferd. Lindner, sedlák, " 1,00 fl. r. m.
p. Jos. Hosak, sedlák, " 1,00
p. Franz Jaeger, továrník, " 1,00
p. Ferd. Brosche, bělař, Jeřmanice 1,00
p. Ignaz Lang, čís. 18, pekař v Rádlu 1,00
p. Karl Hofmann, učitel, Jeřmanice 0,50
p. Alois Dirschmidt, podučitel, Jeřmanice 0,50
p. Ignaz Huebner, čís. 142, Jeřmanice 0,50
p. Jos. Huebner, čís. 202, " 0,50
p. Dom. Huebner, čís. 104, " 0,50

74,50

p. Jos. Glaser jun., Jeřmanice 0,50
p. Frz. Ruffer, vrchní učitel, Rádlo 0,50
p. Jos. Michler, podučitel, Záskalí 0,50
p. Ig. Mueller, Rádlo 0,50
p. Konrad, lékař, Dlouhý Most 0,50
p. Karl Lukas, mistr tkalcovský, Záskalí 0,50
p. Schimaczek, četnický velitel hlídky 0,50
p. Wondrak, mistr zámečnický, Dlouhý Most 0,40
p. Hoerbe, podučitel, Hodkovice 0,40
p. Jos. Božekovský, vrchní učitel, Záskalí 0,40
p. Maschke, domkař, Jeřmanice 0,40
p. Peter Waenke, domkař, Jeřmanice 0,40
p. Jos. Schmidt, " 0,40
p. Ant. Schiffner, " 0,40
p. Jos. Hoerbe, mistr kovářský, Jeřmanice 0,40
p. Jos. Neumann, čís. 18, " 0,30
p. Frz. Glaser, " 0,30
p. Jos. Ludwig, mistr truhlářský, Jeřmanice 0,20
p. Jos. Schmidt, obecní sluha, " 0,20

Summa fl. rak. m. 82,20

Dne 15. prosince uspořádal školní krejcarový spolek svou první schůzi poté, co podle výnosu z 18. září 1876, zn. 48146, vys. c. k. místodržitelství založení školního krejcarového spolku v Jeřmanicích podle předložených stanov se nezakazuje.

Vánoční nadílka

Dne 23. prosince se podarovalo cca 80 chudých školních dětí vánočkami a psacími rekvizitami. Důvodem bylo, že pan Franz Appelt, mistr mlynářský v Jeřmanicích nechal za tím účelem upécti 20 vánoček.

Psací rekvizity zakoupil školní krejcarový spolek. Za přítomnosti místní školské

rady konalo se slavnostní rozdělení těchto vánočních dáreků v jednotlivých třídách, kde se zpívaly k tomu svátku hodící se písně a přednesly se básně.

-13-

Srdečný dík všem těm, kteří svým dárečkem přispěli k tomuto šlechtnému dílu.

Prvním lednem 1876 byly zavedeny nové míry a váhy (decimálka). Jako jednotka míry délky slouží metr = 3 boty, 1 coul, 11,58 linií, jednotka váhy je gram, 1 000 gramů = 1 kilogram. kilogram = 2 coullibry anebo 1 libra 25, lot vídeňské váhy a pro dutou míru litr = 0,7 mázu.

V roce 1876 se dobudovala přes vesnici již v roce 1875 zahájená výstavba okresní silnice (z Dlouhých Mostů až k mlýnu v Rádlu) a byla předána veřejné dopravě.

Stará školní budova (čís. 3) byla dne 16. prosince t. r. za 900 fl. (říkej: devět set guldenů rak. měny) prodána panu Josefu Zimmermannovi - čís. 92.

1877

Zdejší osvětový spolek daroval škole ve své generální schůzi dne 7. ledna t. r. pod předsednictvím Ferd. Herbicha - čís. 2 - z podnětu vrchního učitele Jos. Blumricha historickou obrázkovou publikaci "Regenti Rakouska" v 53 vyobrazeních a s říšským znakem (erbem).

Dne 10. ledna t. r. bylo civilním inženýrem p. Jos. Schubertem, který je zároveň učitelem v národní škole v Hrádku, vyměřeno k nové škole tolik pozemků pro cvičiště, školní zahradu a dvůr, kolik sousedící se školou k tomu účelu prodali a to za účasti chvalitebné obecní rady pánů Ferd. Wondraka, starosta obce, Ferd. Lindnera, obecní rada, Stefan Gläsera, za radu obce, obou prodávajících. P. Joh. Halbicha, čís. 1 a vdovy Anny Dittrichové čís. 219 jakož i vrchního učitele Jos. Blumricha.

Přitom se zároveň postavilo 5 potřebných hraničních kamenů, což učinil p. Stefan Gläser - čís. 199 -.

Od p. Jos. Halbicha - čís. 1 - se vykoupilo 156 čtvrt. sáhů, od paní Dittrichové 114 čtvrt. sáhů, dohromady (summa sumarum) 270 čtvrt. sáhů.

t. j. 971 m² anebo 971 m² , 9 dm² , 60,4 cm² .

Dne 24. února se ve schůzi zdejšího osvětového spolku na základě návrhu vrchního učitele povolil na udržování žákovské knihovny obnos 5 fl. a panu vrchnímu učiteli byly ihned hotově vyplaceny.

Dále bylo škole darováno 5 vycpaných zvířátek: 1 čáp od pana místního školního inspektora Ferd. Herbicha, 1 jestřáb, 1 kukačka a vrabec od p. Ant. Diwoka, 1 křeček od p. vrchního učitele a 1 tchoř od p. Raimunda Wondraka.

-14-

C. k. okresní školská rada dala pro školní rok 1876/77 následující školní pomůcky pro školu v Jeřmanicích:

- a) nástěnné tabule pro vyučování zpěvu od J. Niernbergera, natažené na šesti deskách za 5 fl. 50 rakouské měny,
- b) jednu čtecí schránku podle wiedeho za 15 fl. 00 rakouské měny a
- c) 1 počítadlo (ruské) za 8 fl. 00 " "

dohromady (summa) 28 fl. 50 rakouské měny.

Školní knihovna byla darem c. k. okresní školské rady zvětšena o 16 svazků do

číslo 130.

Dne 22. dubna byla zdejší školní mládež v sále p. Ferd. Herbicha - čís. 2 - provedena "školní slavnost" - deklamace se zpěvem pro školní mládež od Fried. Hofmanna, kompozicí od Jul. Otty a to před početným publikem a za velkého potlesku. Čistý výnos činil 20 fl. rak. měny a obnos bude použit pro školu.

P. učitel Carl Hofmann daroval zdejší učitelské knihovně 12 knih a tím rozšířil uvedenou bibliotéku až do čísla 21. V lokální konferenci učitelské mu byl ze strany vedení školy vysloven náležitý dík.

Jako první radostná rodinná událost se zaznamenává v nové škole narození syna - dne 27. dubna - panu učiteli Carlu Hofmannovi.

Dne 28. dubna se konala slavnostní uzávěrka školního roku 1876/77. Této slavnosti se zúčastnili členové místní školské rady p. Ferd. Herbich, Jos. Zimmermann a A. Diwok. Uspořádala se stejně jako v předešlém roce.

Na konci školního roku 1876/77 bylo
v 1. třídě: hochů 26, děvčat 30, dohromady 59
ve 2. třídě: " 35, " 36, " 71
ve 3. třídě: " 48, " 53, " 101

hochů 109, děvčat 122, dohromady 231

Vys. c. k. zemská školská rada oznámila výnosem z 24. března t. r., zn. 5772, že školní obec Jeřmanice byla zařazena do 3. třídy (roční plat učitele 500 fl.) podle § 18 zákona z 19. prosince 1875 se souhlasem vys. zemského školského výboru (úř. list pro okres Liberec, X. ročník, čís. 14, 18. dubna 1877, zn. 360 BSR).

Po žádosti chvalitebné c. k. okresní školské rady z 27. března 1876, zn. 439, povolila vys. c. k. zemská školská rada výnosem z 13. listopadu 1876, zn. 8022, resp. výnosem z 3. prosince 1876, zn. 25636, zvýšení remunerací za vyučování průmyslového předmětu a zavedení tohoto vyučování na této škole. Ze strany chval. c. k. okresní škol. rady byl pro toto místo vypsán ihned kon -
-15-

kurz na 11 vyučovacích hodin týdně s roční remunerací per 176 fl. rak. měny.

Zkoušená uchazečka, sl. Marie Semdnerová, dcera zemřelého Josefa Semdnera, vrchního učitele a kantora v Hejnicích, byla prostřednictvím dekretu okresní škol. rady z 12. února 1877, zn. 1301, přijata za učitelku předmětu "industrie" (průmysl) v Jeřmanicích.

Dne 29. dubna složila slečna Marie Semdnerová svůj služební slib jako učitelka předmětu industrie u c. k. okresní školské rady, pak se představila zdejší místní školské radě a svou činnost zahájila dne 1. května.

Dne 1. května byl zahájen školní rok 1877/78 se slavnostní bohoslužbou.

Dne 14. května vykonal na zdejší škole inspekci pan páter Ant. Hoffmann, odpoledne se uskutečnil komisionelní průzkum, týkající se zavedení zimní školy v Milířích. Toho se zúčastnili c. k. okresní škol. inspektor, vrchní učitel, místní škol. inspektor a několik osob z Milířů.

Na začátku škol. roku 1877/78 daroval místní školní inspektor z Českého Dubu pan Josef Smeibidl se svým synovcem p. Jos. Zwienerem z Jeřmanic sbírku drahokamů, která reprezentuje blíže neurčenou hodnotu rakouské měny.

Dne 6. června odevzdala c. k. okresní škol. rada znovu dvě učební pomůcky a sice
a) anatomické nástěnné tabule Dr. Fiedlera - 4 kusy v hodnotě

6,75 fl. rakouské měny

b) elementární kreslířskou školu od Grandauera, 10 sešitů po 10 listech á 40 h za 4,80 fl. rakouské měny

V průběhu měsíce června se konaly obecní volby a zvoleni byli:

p. Ferd. Wondrak - čís. 102 - jako starosta obce

p. Ferd. Herbich - čís. 2 - jako 1. obecní rada

p. Ferd. Lindner, Nr. - jako 2. obecní rada

p. Ant. Glaser, Nr. - jako 3. obecní rada

p. Frz. Appelt, mistr mlynářský - jako člen rady

p. Frz. Ludwig, polní zahradník " " "

p. Ferd. Brosche, bělař " " "

p. Ant. Lindner, zemědělec " " "

p. Ant. Diwok, mistr barvířský " " "

p. Jos. Zimmermann, továrník " " "

p. Jos. Gaertner, mistr pekařský " " "

p. Joh. Ludwig, mistr truhlářský " " "

p. Florian Habel, tkadlec " " "

p. Frz. Schmidt, tkadlec " " "

p. Ferd. Stracke, hostinský " " "

p. Ig. Huebner, hostinský " " "

p. Wzl. Burde, zemědělec " " "

p. Frz. Stracke v Milířích " " "

-16-

Dne 26. července se konala komise v Rádle ve věci přidělení dětí z Milířů do Rádla. Komise byla složena ze zástupců okresního c. k. školského rady Jablonce nad Nisou a sice pana Lavory, c. k. okresního komisaře a pana ředitele měšťanské

školy Karla Wanky a c. k. okresního školského rady z Liberce pana P. A. Hoffmanna, c. k. okresního školského inspektora, kromě zástupců místní školní rady z Rádla a Jeřmanic.

Z protokolu vyplývá, že přidělení dětí do Rádla je stejně nepohodlné jako do Jeřmanic, dále, že Rádlo není schopno převzít další děti, protože školní budova má omezené možnosti i pro vlastní děti, takže zřízení škol. expozitury v Milířích by bylo neúčelnější.

Na tuto komisi následoval následující výnos vysokého c. k. zemského školského rady prostřednictvím c. k. okresní školské rady, zn. 668 BSR, adresovaný

Místní školské radě v Jeřmanicích.

Vysoká c. k. školská rada zemská povolila svým výnosem z 9. srpna 1877, zn. 15753, s přihlédnutím k § 2 zákona z 19. února 1870 zřízení školní expozitury a pro Milíře, závislé na škole v Jeřmanicích jakožto škole mateřské se systemizovaným místem podučitele.

O tom je toto sdělení, avšak s podmínkou, že okresní c. k. škol. rada povolí žádost až tehdy, bude-li v Milířích k dispozici vhodná učební místnost a tato bude vybavena nutným zařízením.

Je třeba obec Milíře o tom informovat a tento výnos je třeba plným zněním zapsat do škol. kroniky.

C. k. okresní školská rada venkovského okresu
Liberec, dne 13. září 1877

Zastupující předseda Svoboda v. r.
c. k. okresní komisař.

Zdejší škola obdržela dne 12. srpna od c. k. okresní škol. rady dva obrazy císaře k výzdobě 1. učební místnosti.

Patriotická oslava

Vysoká slavnost narozenin Jeho majestátu, našeho nejmilejšího císaře a pána Franze Josefa I. (18. srpna) se oslavila stejně slavnostně jako vloni.

-17-

Dopoledne v 8 hodin byla slavnostní bohoslužba, které se zúčastnilo chva-litebné

obecní zastupitelstvo, chvalit. místní školní rada, dobrovolní hasiči, školní mládež se svými učiteli. Po bohoslužbě žáci zazpívali národní hymnu. Poté byli žáci vedeni zpět do slavnostně vyzdobených učebních místností, kde za přítomnosti chvalit. škol. rady a obecního zastupitelství přednesli oslavě přiměřené básně a písně. Odpoledne ve 2 hodiny byl společný výlet se žáky do Hodkovic.

Úmrtí

Dne 11. září zemřela Jeho eminence biskup litoměřický Paul walthala v 75. roce svého života na onemocnění sliznice.

Komise

Koncem září se v Jeřmanicích nalézala komise na odhady pozemků. Byla sestavena z c. k. referenta p. Gueckseliga, dvou odhadců p. Broscheho, ekonoma z Doubí a p. Fr. Tiehleho, ekonoma z Václavic a ze zástupců obce F. Wondraka, Ferd. Lindnera a Ferd. Herbicha, Jos. Zwienera a wzl. Burdeho.

Patriotická oslava

Vysoká oslava jmenin Jeho majestátu, naší nade vše nemilostivější císařovny a matky země "Elizaběth" (Alžběty) 19. listopadu byla také uskutečněna ke zvýšení patriotizmu nanejvýše slavnostně.

Školní představení

K předběžné oslavě byla odpoledne ve tři hodiny dne 18. listopadu přednesena za velkého potlesku učitelským sborem a veškerou školní mládeží v sále p. Ferd. Herbicha dvouhlasná písňová hra "Den ve škole" od J. Petze, společně s patriotickými písněmi, před mnoha pozvanými hosty.

Ve vlastní den slavnosti se v 8 hodin shromáždila školní mládež v kostele se svými učiteli, p. starostou obce a s p. místním školním inspektorem k účasti na bohoslužbě. Potom se s nadšením zpívala národní hymna a p. řídící školy vyzvedl vysoký význam tohoto dne.

Dne 22. prosince opustila učitelka předmětu "průmysl" sl. Marie Semdnerová Jeřmanice, aby počátkem nového roku nastoupila jako učitelka stejného předmětu ve své rodné obci Hejnice. Mezitím se vypisovalo toto místo jako volné a mezi sedmi uchazečkami byla vybrána sl. Clotilda Johnová z Rokytnice, okr. Senftenberg, která je zkoušena jak pro měšťanku tak i pro školu národní (obecnou).

Dne 27. prosince zde uspořádalo své výjezdní zasedání pedagogický spolek za okres Liberec. Přes pokročilou roční dobu se dostavila celá řada členů a hostů. Po obvyklém zahájení a pozdravování zahájil schůzi předseda p. Fischer, vrchní učitel z Vratislavic a poté se uskutečnily přednášky.

Vrchní učitel Jos. Blumrich rozvinul docela živě před pozornými posluchači životní obraz nejnvlivnějšího a nejpoutavějšího ze všech pedagogů "Joh.

-18-

Heinricha Pestalozziho", původce moderního umění výchovy, obzvláště v oblasti elementárního vyučování, otce názorného vyučování.

Poté následovala nejzajímavější přednáška p. A. Appelta, vrchního učitele z Proseče o telefonu. Přednášející dovedl představit tento přístroj kreslením na tabuli a příklady a to názorně. Pokusy s telefonem vydaly nejpozitivnější rezultat (výsledek).

Třetí přednášku měl p. učitel Karl Hoffmann "O užitku a potřebě vyučování tělocviku v obecné (národní) škole." Obsahovala následující téze, které shromáždění přijalo bez diskuze:

- 1) tělocvik přispěje k posílení těla a k zachování zdraví a zabraňuje zchoulostivění,
- 2) školní tělocvik je praktickou výukou dobrého chování pro obě pohlaví a prostředkem k estetické výchově,
- 3) školní tělocvik je hlavním prostředkem k dosažení dobré disciplíny,
- 4) cvičením se zkrášlují školní a lidové slavnosti,
- 5) tělocvik je dobrou přípravou pro brannou schopnost.

Předseda poděkoval třem přednášejícím za přednášky, které byli poslu-chačstvem přijati s velkým potleskem.

Poté podle programu následovala diskuze k otázce, která vyvstala u zemského učitelského spolku: "Je opodstatněný nárek, že výkony při výuce ortografie na národní škole jsou oproti dřívějším obdobím neuspokojivé? Jak je třeba tomu čelit?"

Diskuzi zahájil předseda Fischer a byla dosti živá. Materiál, sbíraný často ze zkušenosti, byl předán výboru k dalšímu zpracování, aby rezultat mohl být po čase předán centrálnímu výboru německého zemského učitelského výboru.

Jako (studijní) knihy byly doporučeny:

Knihy básníků k péči o rakouské lásce k vlasti Ed. Wenischa, nakladatelství Karla Belmanna, Praha: "Jak rychle a lehce se naučit fonografie od A. Moldnera z Jablonného". Příručka reálií pro žáky nejvyšších tříd (ročníků) na čtyř - a pěti - třídních národních školách" v nakladatelství Ad. Porma a Th. Knauteho, resp. v nakladatelství Jul. Klinkhardta ve Vídni.

Počasí

Rok 1877 je, co se týče počasí a plodnosti, rokem příznivým: více suchý než mokrá. Jaro bylo velmi mokré, takže byla vysoká úroda sena.

Podle libereckého tržního zpravodajství se prodal hektolitr pšenice za 10,00 rak. fl.

" žita 6,50 "
" ječmene 6,50 "
" ovsa 3,25 "
" bramborů 2,40 "
-19-

Cent = 50 kg sena za 1,30 "
kilogram másla za 1,20 "
kilogram hovězího za 0,60 "

Taktéž byla v tomto roce dobrá úroda ovoce, zejména jablek, hrušek a třešní.

Jubileum

V roce 1877 stojí ještě za povšimnutí jubilejní oslava Jeho cís. Veličenstva arciknížete Albrechta ve Vídni, když vítěz od Custozzy a syn vítěze od Aspernu neobdržel jen nedvojsmyslné důkazy velké vážnosti z cizin a od cís. rodiny, ale i od cís. armády a námořnictva.

Dále jubilejní oslavy Jeho Svátosti papeže Pia IX. Tisíce poutníků ze všech zemí proudily do Říma a přinesly zástupci Krista svůj hold a dary, které prý dosáhly výše 14 miliónů franků.

Planeta Mars

V roce 1877 byla na východním nebi vidět čtvrtá planeta - podle vzdálenosti od Slunce - totiž Mars. Je vzdálena asi 32 miliónů mil od Slunce. Její oběhový čas činí 687 dnů a poznatelná byla podle jejího načervenalého světla. Na této planetě trvá den 24 hodin, 39 minut a 21 sekund.

1878

Dne 7. února zemřel v Římě Svatý Otec, papež Pius IX. vlastně hrabě Giovanni Maria Mastai Ferretti, nar. 13. května 1792 v Sinigaglii. 1840 se stal kardinálem. Pověst o jeho zdatnosti, laskavosti a národním uvědomění byla tak veliká, že jeho volba papežem dne 16. července 1846 byla v Itálii uvítána s nadšením.

Pius je prvním mezi 259 papeži, který zbouřil staré tvrzení, že nikdo nebude déle papežem než Petr (25 let).

Dne 19. února byla ve zdejší kostele smuteční bohoslužba za zemřelého papeže. 20. únor je dnem volby Lea XIII. Hlavou katolického křesťanství. Nový papež Leo XIII. byl kardinálem Pecci, je mu 68 let, dříve byl arcibiskupem Perugia.

Dne 8. března t. r. zemřel ve Vídni otec našeho nejmilostivějšího císaře arcikníže Franz Karl - syn nejblaženějšího císaře Františka I. - c. k. polní maršál - poručík, majitel maďarského pěšího pluku čís. 52 a šéf císařsko-ruského

pluku granátníků v Samogitu atd., nar. dne 7. prosince 1802. Vzdał se trůnu po zřeknutí se trůnu svého bratra císaře Ferdinanda I. ve prospěch svého syna dne 2. prosince 1848.

Poté, co dne 10. dubna starosta obce p. Ferd. Wondrak - čís. 102 - na tuto funkci rezignoval, byl dne 20. dubna v doplňovací volbě obecní radou zvolen -20-

starostou dosavadní 1. radní p. Ferd. Herbich a p. Jos. Zimmermann - čís. 92 - do funkce prvního radního.

Dne 30. dubna se uzavřel školní rok 1877/78 předepsaným způsobem.

Dne 14. června - dopoledne v 10 hodin - uskutečnil p. vikář p. P. F. Simm zkoušky z náboženství.

1. května se zahájil s nařízenou slavností školní rok 1878/79. Tímto dnem bylo do hlavní matriky zapsáno 37 školou povinných dětí a to: 15 hochů a 22 děvčat. Rozdělení dětí do tří tříd se uskutečnilo následovně:

I. třída hoši 33, děvčata 47, dohromady 80,
II. třída " 34, " 38, " 72,
III. třída " 37, " 52, " 89

hoši 104, děvčata 137, dohromady 241

Inspekce

Dne 22. června byl na zdejší škole na inspekci c. k. školský inspektor okresní p. P. Anton Hofmann.

Místní školský inspektor

Protože dosavadní škol. inspektor byl zvolen starostou, byl p. Anton Diwok, mistr barvířský - čís. 8 - zvolen místním škol. inspektorem a po instrukci c. k.

okr. školskou radou také potvrzen. Zároveň byl náhradník p. Anton Schlenz

jmenován řádným členem místní škol. rady.

Dar

P. místní škol. inspektor Ant. Diwok daroval zdejší učitelské knihovně "Vlasteneckou knihu cti" od Teufenbacha.

Škola obdržela učební pomůcky:

- a) geometrická tělesa ze skla od p. Jos. Smeibidla,
- b) nástěnnou tabuli: Rakousko-Uhersko od c. k. škol. okr. rady,
- c) Zobrazení zvířat, zemědělství užitečných a škodlivých od c. k. okresního školského rady,
- d) barometr, od c. k. okresního školského rady,
- e) termometr, "
- f) heronův míč, "
- g) sací pumpa ze skla, od okresního školského rady,
- h) magnet ve formě podkovy, "
- i) elektrophor s liščím ocasem, "
- j) láhev Lejdnerova, "

-21-

Změna učitele

Dne 1. října byl c. k. okresní škol. radou přeložen do Václavic učitel Karl Hofmann a zdejší uvolněné místo učitele obdržel učitelství kandidát p. Jos. Berger, syn p. Jos. Bergera, majitele železito-sirných lázní v Mosteckých Lázních (Vrchlabí), který vlastní vysvědčení o zkoušce dospělosti.

Slavnosti (oslavy)

Vznešená oslava narozenin (18. srpna) jakož i jmenin (4. října) Jeho c. k. apošt. Majestátu, našeho všemi milovaného císaře Franze Josefa I. a jmenin (19. listopadu) naší všemi ctěné císařovny Elisabeth se konaly - jako v minulých letech - nanejvýše slavnostně.

Stavba

V průběhu tohoto roku byla na silnici mezi čísly 94 a 93 z prostředků obce postavena hasičská zbrojnice, k čemuž ovšem byl již předem v roce 1874 tehdejším

starostou Wenzlem Huebnerem u příležitosti narozenin Jeho Majestátu založen fond.

Požár se škodami

Z 20. na 21. července úplně shořel dům čís. 202 p. Josefa Huebnera, mistra tkalcovského.

Dar

Vrchní učitel p. Josef Blumrich a učitel Jos. Berger darovali škole šest epigramů.

1879

Katastrofa - Teplice

Náhlá ztráta městského pramene (pravřídla) v noci z 12. na 13. února vyvolala nejen v termálních lázních Teplice, ale v celé říši značné rozčilení. Dne 12. večer se vyskytl náhle orkánovitý víchr, který v krátkých, silných nárazech se přehnal přes statné lázně a za několik minut poté vřídlo, které již odnepaměti vyvěrá z hlav dvou lvů o síle dvou mužských paží ztratilo tlak a teklo, jakoby zlomený život, slabě a nepravidelně až v 8 hodin ráno dne 13. února úplně vyschlo.

Příčinou ztráty zřídla má být odtok vody do šachet u Duchcova, které jsou dvě hodiny vzdálené. Postup při rubání ložiska si vyžádal 23 (dvacet tři) lidských životů: v pondělí, dne 10. února začali dva horníci v šachtě "Dollinger" rubat

uhelnou stěnu. Jednomu z nich přitom vstříkl do obličeje proud bělavé vody, silný jako paže. Oba utíkají asi deset metrů nazpět a ještě chvíli uvažují. Vtom

se celá uhelná stěna ulomí a ohromný proud vody se vlévá do šachty. Jakmile se omámení z první hrůzy překonalo a nouze vyzvala k činům, vytvořila se v Teplicích komise, které ministerstvo zemědělství ve

-22-

Vídni dalo k dispozici důlního radu p. Wolfa a profesory Gustava Laubeho a Eduarda Suessa.

Prof. Suess prohlásil: dospěl jsem se svými odbornými druhy wolfem a Laubem k názoru, že se musí okamžitě přikročit k prohloubení vyústění pravřídla. Tak se musí dít nepřetržitě v denní a noční práci prohloubením šachty. Dne 22. února se

stalo první rýpnutí lopatou a dne 22. března t. r. se voda znovu našla, což teplictí přivítali s jásotem.

Katastrofa Szegedin

11. březen byl dnem velkého neštěstí pro město Szegedin (60 tisíc obyvatel) v Maďarsku. Vysokým stavem vody v Tise a nepřetržitými orkány se rozlomila hráz řeky Tisy a celé město bylo za okamžik celé zatopeno.

Bezejmenná nouze se stala tomuto městu, mnoho lidských životů je ztraceno, i dokonce Jeho majestát náš nejvelebnější pán a císař pospíchal na toto místo neštěstí a se slzami v očích přiznával, že toto neštěstí jeho obavy daleko převyšuje. Jeho Majestát daroval ihned blíže neurčené množství fl. rak. měny k okamžité pomoci postiženým. V celé říši byly zahájeny sbírky.

Stříbrná svatba Jeho majestátu c. k. - 24. dubna 1879

Jako ve všech župách naší vlasti se slaví 24. duben jako 25. výročí svatby našeho vládařského páru. Již v předvečer zvěstovaly ohně radosti (z výšin Javorník, Císařský kámen) střílením, zvoněním a čepobitím zahájení vysoké oslavy. Vlastní oslavný den se zahájil budíčkem místní kapely a střílením již brzy ráno v 5 hodin. V 8 hodin se konala dopoledne za účasti zastupitelstva obce, místní školní rady, školní mládeže a učitelským sborem, všemi spolky a za účasti mnoha zbožných slavnostní bohoslužba s Te Deum.

Po ukončení bohoslužby se pohyboval slavnostní průvod v následujícím pořádku: školní mládež, v ruce kytice pod dozorem svých pánů učitelů, potom hudební kapela, spolek osevni s praporem, čtenářský kroužek, zastupitelstvo obce, školní

krejcarový spolek, sportovci a hasiči.

Z kostela se šlo ke škole, kde v upomínku na tuto vysokou oslavu vysadili větší žáci šest malých kaštanů při zpěvu národní hymny. Stejný akt se opakoval při hasičské zbrojnici, kde hasiči vysadili taktéž dva císařské stromy. Slavnostní průvod se táhl až k hranicím vesnice a svůj konec měl v sále p. Ferd.

Herbicha, kde školní mládež uvedla oslavnou hru Jos. Nováka, která veliký význam tohoto dne ozřejmila.

Poté byli žáci obdarováni pamětním spisem "Franz Josef I. - obraz jeho života". Večer uspořádaly spolky společenský večírek.

Adresa škol. spolku Čech c. k. veličenstva k oslavám stříbrné svatby

Když všechny úřady, obce, spolky (korporace) položily na schody trůnu svá blahopřání a projevy loajálnosti, pak činil takto i zemský škol. spolek. Doslovné znění této zdravice je následující:

-23-

"Císařsko-královské veličenstvo!"

Posvátná radost sjednocuje dnešního dne národy Rakouska na schodech trůnu našeho nadevše milovaného, nadevše ctěného císařského páru: vroucí láska a úcta nutí i nás učitele, abychom vyslovili vřelá přání způsobem hluboce uctivým.

Věrní vznešeným ctnostem šlechtetných předků, byla Jejich nejvyšší snaha zaměřena jen na obšťastnění národů naší mocné nádherné vlasti.

Důležité události se hnaly ode dne, kdy Vaše Veličenstvo silnou rukou převzalo žezlo vlády nad velkou říší, které se dotkly všech oblastí života státu.

Vedeno snahou, že zdárný vývoj státu se zajistí osvětou, která je přístupná všem vrstvám obyvatelstva, darovalo Vaše Veličenstvo v otcovské péči národům Rakouska škol. zákony, tento svítící klenot v bohatém věnci svobodomyslných zákonů.

S vroucí úctou vzhlížíme k našemu vznešenému mocnářství, které, věrné těmto intencím (záměrům) věnuje škole svou mateřskou přízeň.

S vděčnou láskou vzpomínáme na časté důkazy Vaší pokory, díky které mohlo být v nouzi mnoho slz vysušeno.

Věrná je láska národa k nejvyššímu vládnoucímu domu, věrná a nezfalšovaná je nejvroucnější účast jak v radosti tak i v bolu.

Takovou lásku a věrnost vštěpovat do hebkých srdcí nám svěřené mládeži, aby vyrůstala generace, která v nejušlechtilejším nadšení vzplanula pro císaře a říši, to je naše svatá snaha.

Naše srdce jsou naplněna zaníceným přáním: Bůh, vládce všem vládcům, ať národům Rakouska dopřeje veliké štěstí, aby se po dalších 25 letech mohly znovu přiblížit trůnu milovaného páru se svými blahopřáními.

Bůh, ať zachová, ochrání, oblažuje k požehnání školy, k blahu lidu našeho císaře Franze Josefa I., naší vznešenou císařovnu Elisabethu.

v Čechách, 24. dubna 1879.

Německý zemský učitelský spolek Čech

Zdravice nese podpisy ústředního výboru a podpisy 43 dílčích spolků v sumě 223.

Školní rok 1878/79 se dne 30. dubna uzavřel, a nový se dne 1. května s obvyklými slavnostmi zahájil.

-24-

V tento den se přijalo 39 žáků a sice 19 chlapců a 20 děvčat. Rozdělení všech žáků do tří tříd se odehrálo následovně:

I. třída chlapci 43, děvčata 55, dohromady 98

II. třída " 34, " 36, " 70

III. třída " 38, " 45, " 83

chlapci 115, děvčata 136, dohromady 251

Dne 10. června vykonal důstojný p. vikář páter F. Simm, děkan v Liberci zkoušky z náboženství.

Biskup Dr. L. A. Frind

Již dva roky uvolněná biskupská stolice v Litoměřicích byla na základě návrhu

Jeho Veličenstva císaře propůjčena Dr. P. Frindovi, pána dómu v Praze. Vysvěcen jako biskup a jakožto takový v Litoměřicích dne 22. června intronizován. Jeho biskupská milost nejdříve navštívila město Liberec v prvních dnech měsíce července a přeměnila tamtéž děkanství v arciděkanství. Prvním arciděkanem je podle toho p. F. Simm.

Inspekce

Dne 21. července byla zdejší škola podrobena inspekci a to panem c. k. školním inspektorem p. páterem Ant. Hoffmannem.

Císař Josef II.

V září tohoto roku to bude 100 let, co nezapomenutelný císař po uzavření míru v Těšínu procestoval náš bližší domov, severní Čechy. Tento dobrý císař byl sice již dříve několikrát v těchto oblastech, také byl později ještě jednou v severních Čechách, avšak žádná z těchto cest nebyla tak významná pro naše předky, jako ta cesta v září 1779. Šlo přece tehdy především o opevnění zemských

hranic, o odstranění škod, způsobených válkou v minulém roce.

Nejvyšší naše vrcholy a lesem ohraničené bytové čtvrtě působí rozjasněně tím, že

je císař Josef navštívil. Budou pojmenovány po císaři a nápisy a pamětními kameny velebeny a legendami zvěčněny. Takto byl i špičák přejmenován po Josefu II. na Císařský kámen. A aby i potomkům připomnělo vysokou návštěvu všemi ctěného mocnáře na Císařském kameni, nechal p. Adolf Ulrich, lékárník, ve spolku

s dalšími pány z Jablonce na podzim 1878 na Císařském kameni umístit mramorovou desku s nápisem: "Na památku návštěvy císaře Josefa II. dne 15. září 1779."

Traduje se, že Jeho veličenstvo Josef II. přenocoval z 14. na 15. září 1779 v Hodkovicích poté, co přijel z Turnova a dalšího rána odjel se svými stálými průvodci ve stejné uniformě a koňmi přes Záskalí a Jeřmanice.

Chlapec z horních domů (čís. 63) jménem Kirchof uviděl tři jezdce jako první a postavil se přede dveře. Josef II. se hochu ptal, jakže se tato vesnice jmenuje a ta další, přičemž ukázal rukou směrem k Milířům a zda-li je schopen ukázat jim

cestu.

-25-

Chlapec vedl jezdce vesnicí Jeřmanice do Milířů až na nejvyšší bod k té skále. Zda-li Josef z důvodů strategických anebo pro hezký výhled vystoupil na skálu nelze určit. Možné je, že tak činil z obou důvodů.

Jakmile se páni dostali znovu ke kapli, oslovil císař chlapce: "Tak můj milý chlapečku, nyní se můžeš vrátit domů. Chceš-li však za tu svou námahu odměnu, vyhledej z nás tři toho, kdo Tě vybízěl, abys šel s námi." To však pro chlapce nebyl lehký úkol, neboť všichni měli stejné ošacení, jeli na stejných koních a byli skoro stejného stáří. Chlapec obešel několikrát koně. Konečně vykřikl - a ukázal na císaře - "ten to byl". Josef, překvapen šibalstvím svérázného chlapce,

se jej ptal: "Podle čeho si mne poznal?"

Chlapec odpověděl: "Váš kuň má v ocase tři bílé vlasy." Touto odpovědí se dostal

císař do nejveselejší nálady a chlapci daroval jeden dukát.

Odtud se císař odebral do Dlouhých Mostů, kde venku pod lípou v poledne jedl a potom jel do Liberce. Tam se na panském zámku ubytoval, prohlédl si zámeckou zahradu a nově konstruovaný zahradní pluh a natáhl brázdu. Tuto skutečnost připomíná v zahradě zámku pamětní kámen.

Jeho Veličenstvo, blahoslavený císař Josef II. byl v Liberci třikrát. To dokazuje historická noticka ve starém kalendáři z roku 1850, kde se uvádí: "30. června 1766 přijíždí císař Josef II. do Liberce a přenocuje na panském zámku." Liberec měl ještě dvakrát to štěstí poskytnout tomuto šlechtnému monarchovi přístřeší: totiž dne 19. června 1778 a 15. září 1779.

Císařská oslava

Dne 14. září (v neděli) se uspořádala k 100. výročí c. k. střeleckého soukromého pluku v Jablonci velká oslava (lidová veselice) a proto se vesnice slavnostně vyzdobila. Oslavy se zúčastnily c. k. střelecké pluky z Liberce a Hodkovic, taktéž spolky veteránů z celého okolí, jakož i spolky a obecní zastupitelství z Jeřmanic a nesčetná masa lidí zdaleka i zblízka. Ráno v deset hodin četl slavnostní mši v kapli v Milířích katecheta jablonecké městské školy. Orchestr střelců hrál mešní píseň a poté se odebral slavnostní průvod, který se stal velmi impozantním, na vrchol hory. Pro omezený prostor se slavnostní proslov, pronesený panem Thomasem, učitelem na městské škole ve Frýdlantě, uskutečnil v uzavřeném čtverci dole u kaple. Poté se hořdovalo u polní kuchyně a u piva a to jak pod stanem tak i na volném prostranstvím. Každý šel domů touto slavností velmi spokojen.

Školní slavnost

15. září, vlastně v den 100letého výročí návštěvy Jeho Veličenstva císaře Josefa II. v naší vesnici, kdy též vystoupil na Špičák (na Císařský kámen), se oslavil školní slavností. O půl jedné v poledne vedl učitelský sbor školní mládež k panu starostovi obce, kde se soustředila chvalitebná obecní rada, MŠR a přátelé školy. Vše se zařadilo do slavnostního průvodu. Průvod se pohyboval se zpěvními hrami a vlajícími praporky podél vesnice do obce Milíře, které se skvěly slavnostní výzdobou a odtamtud se šlo na Císařský kámen, který pan J. Jelínek, účetní lesní správy, co nejslavnostněji vyzdobil. Zde p. učitel Dirschidt přečetl ve skicách životopis císaře Josefa II., načež orchestr zanotoval národní

hymnu, kterou školní mládež nadšeně

-26-

zaspívala. Po návratu z Císařského kamene uvedli žáci v hostinci p. A. Huebla zpěvohru "Hodina dějepisu" s deklamací o životě a působení Josefa II. Tato produkce pod vedením vrchního učitele p. Jos. Blumricha byla odměněna bouřlivým potleskem. Čistý výnos této akce per 50 fl. rak. měny se uloží jako základní fond pro vybudování školy v Milířích. Obzvláštní radostí pro děti po uvedení hry v upomínku na tento slavnostní den bylo rozdání pamětních mincí, které zabezpečil hostinský p. w. Scholz z Jablonce. Pan baron Ritter z Oppenheimu daroval každému žákovi po jedné uzenině. Navíc hleděli různí přátelé školy z Jablonce, Nové Vsi a Rádla zvýšit radost dětí tím, že darovali ovoce a další jídla. Pro osvěžení dětí jídlem a pitím bylo

nejlépe postaráno, protože sbírka jeřmanických přátel školy vynesla značný obnos.

Změna učitele

Dne 16. září se přestěhoval učitel p. Jos. Berger do Liberce a na jeho místo přišel z Dlouhých Mostů učitel p. Jos. Tschauder, syn p. Antona Tschaudera, soukromníka z Broumova.

Zástupce faráře

Poté, co zdejší farář p. páter Josef Ullmann pro churavost a vetčnost těla nemohl již vykonávat svou službu, byl začátkem srpna přidán administrátor v osobě p. pátera Johanna Káry, kaplana z Loukova.

Oslavy

Jmeniny Jeho Majestátu (4. října) jakož i jmeniny Jeho Majestátu dne 19. listopadu byly - tak jako v letech dřívějších - oslavovány podle předpisu důstojně.

Volba do MŠR

V měsíci říjnu obecní rada zvolila novou MŠR a to:
p. Ferd. Herbicha, starostu obce jako předsedu,
p. Ant. Broscheho, zdejšího bělaře jako inspektora,
p. Ant. Glasera, zdejšího mistra tkalcovského jako školního radu,
p. Franze Appelta, mistra mlynářského jako školního radu,

kronika_skola.txt

p. Ant. Diwoka, barvíře jako školního radu,
p. Floriana Habela, mistra tkalcovského jako náhradníka,
p. Franze Strackeho, mistra tkalcovského z Milířů jako náhradníka.

Zima

Zima se projevila v tomto roce velmi tvrdě, protože dne 2. listopadu začalo sněžit a 8. prosince bylo 18 stupňů mínus. Tato zima vydržela nepříliš pod 10 stupni celou zimu.

Vánoční nadílka

Z přebytku peněz po školní zábavě na podzim, pro dobročinnost Její milosti kněžny Rohanové, jakož i pro vlídnost dárců z obce, obzvláště p. Jos. Dittricha, hostinského, čís. 237, bylo umožněno poskytnout chudým pilným žákům dárky (punčochy, boty, atd.) a tak přinést k Vánocům radost.

-27-

1880

První mrtvola v nové škole

Dne 16. ledna zemřela ve škole teprve 8 týdnů stará dcerka Marie vrchního učitele Blumricha.

Úmrtí

V únoru zemřel v Hodkovicích zdejší penzionovaný farář p. páter Joh. Ullmann, který byl v penzi od 1. listopadu.

Zásnuby

7. březen je den zásnub Jeho císař. veličenstva korunního prince Rudolfa se Stephanií, dcerou belgického krále. Pro všechny národy Rakouska je to radostná událost.

Instalace

25. duben je pro celou farní osadu Jeřmanice velkým slavnostním dnem, protože v tento den byl ctěný pan páter Johann Kara, dosavadní farní administrátor, v Jeřmanicích instalován jako farář.

Na jeho počest byl uspořádán v předvečer ze strany obecního zastupitelstva, MŠR, učitelského sboru, hasičského sboru, spolku tělocvičného a rozsévačského, pochodňový průvod, doprovázen zdejší kapelou a jeho lesk byl zvýšen výstřely, které byly slyšet zdaleka. Během hudební produkce každý z předsedů korporací p. faráři blahopřáli.

V neděli se všechny korporace znovu sešly, se školní mládeží postavili špalír od

fary až ke kostelu. V deset hodin byl pan farář veden do kostela panem F. Simmem, arciděkanem z Liberce jakožto zástupce Jeho biskupské Milosti Dr. Frinda, děkanem z Loukova p. páterem J. Němečkem, pány faráři z Rychnova a Dlouhých Mostů za zpěvu vhodného titulu, předneseného školní mládeží. V kostele se uspořádala církevní slavnost a panský správce pan Patočka ze Starého Dubu přečetl dekret Jeho Milosti pana knížete Camilla Rohana.

Slavnostní kázání měl pan děkan Němeček a slavnostní mši celebroidal nový farář za asistence uvedeného duchovenstva.

U poledního oběda se sešlo kolem 60 hostů v sále hostince - čís. 2 - kteří přišli z blízka i z daleka, jen aby se oslavy mohli zúčastnit. Přitom byly vysloveny různé přípitky na Jeho biskupskou milost, Jeho milost knížete Rohana a

na nového faráře.

Začátek i konec školního roku

Z rozhodnutí OŠR, že v celém školním okrese musí být stejný začátek školy, se školní rok 1879/80 uzavřel slavnostní bohoslužbou dne 2. srpna.

Školní rok 1880/81 začal dne 16. září. Byl zahájen vzýváním Ducha Svatého a slavnostní bohoslužbou. V tomto školním roce byla na této škole zavedena nová (třídílná) čítanka c. k. školního nakladatelství.

-28-

Změna učitele

Počátkem školního roku byl pomocný učitel p. Alois Dirschmidt přeložen do Krásné

Studánky a p. Karel Baumheier z Hodkovic byl definitivně přijat jako pomocný učitel.

Dne 16. září se přijalo 32 žáků a sice 16 chlapců a 16 děvčat. Rozdělení všech žáků do tří tříd je následující:

1. třída chlapci 40, děvčata 52, dohromady 92
2. třída " 42, " 37, " 79
3. třída " 31, " 43, " 74

chlapci 113, děvčata 132, dohromady 245

Na školních pomůckách obdržela škola od okresu:

- 1) decimetrovou kostku vč. duté plechové kostky 1 fl. 20
- 2) školu kreslení - elementární - Eichlerovu 6 80
- 3) zpěvník, sv. 1 až 3 Manzerův 1 60
- 4) metrovou míru ze dřeva 0 90
- 5) pravidla a seznam slov 0 30
- 6) sací zvedák 0 25
- 7) Söbmacher: kniha vzorů na háčkování a krajky 4 00
- 8) vodotrysk 0 50

15 fl. 55 kr.

Předepsané sčítání lidu z 31. prosince 1880 má následující rezultat:

Místo přítomné obyvatelstvo existující domy

mužské	ženské	dohromady
Jeřmanice 726	769	1 495
Milíře 84	97	181
summa 810	866	1 676

Místo nepřítomné nezletilé obyvatelstvo

mužské	ženské	dohromady
Jeřmanice 47	18	65
Milíře 8	3	11
summa 55	21	76

U tohoto sčítání mělo 89 majitelů dobytka 286 kusů dobytka, 80 majitelů koz 133 kozy, 10 majitelů 11 prasat a 7 majitelů 8 koní. Dále bylo sečteno 28 včelstev u 8 pěstitelů. V Milířích mělo 7 majitelů 11 krav, 13 majitelů 15 koz.

-29-

1881

Oslavy svatby

Dnem veliké radosti pro celé Rakousko byl 10. květen tohoto roku. Ve dvorním kostele ve Vídni se uskutečnily oddávky Jeho c. k. Veličenstva, Jeho Milosti p. korunního prince Rudolfa s její královskou výsostí princeznou Stefanií z Belgie.

kronika_skola.txt

Tento den se oslavoval i u nás. Po bohoslužbě s Te Deem školní mládež uvedla zpěvohru "Pozdrav ke svatbě od dětí Rakouska k oddávkám" v sále p. Ferd. Herbicha před početným publikem. Večer bylo uvedeno slavnostní představení v divadle divadelní společnosti "Mohr", která se právě zde zdržela.

Dar

V upomínku na tento památný den daroval MŠI p. Anton Brosche - čís. 58 - škole portréty Jejího c. k. Veličenstva korunního prince Rudolfa a Její královské Milosti Stefanie (tisk olejomalby se širokým zlatým rámem). Stejně tak zaslala c. k. soukromá papírna na strojový papír z Hostinného (Vrchlabí) fy. Eichmann a comp. prostřednictvím OŠR vzpomínkový list k tomuto dni (velký dvojité obraz). Pět nejlepších žáků bylo podarováno obrazy.

Dne 23. července byla provedena inspekce zdejší školy panem c. k. OŠI páterem Ant. Hoffmannem.

Dne 27. července se na základě návrhu zdejší MŠR uskutečnil školní výlet do Pelkovic, kterého se zúčastnilo kromě MŠR i mnoho přátel mládeže a dne 29. července byl ukončen školní rok 1880/81 po konání veřejné zkoušky.

Nový školní rok byl zahájen dne 15. září slavnostní bohoslužbou. V tento školní rok 1881/82 bylo přijato a zapsáno 41 žáků a sice 16 chlapců a 25 děvčat. Rozdělení všech žáků do tříd se uspořádalo následovně:

1. třída 41 chlapců, 58 děvčat, summa 99 dětí
 2. třída 39 chlapců, 39 děvčat, summa 78 dětí
 3. třída 35 chlapců, 33 děvčat, summa 68 dětí
- 115 chlapců, 130 děvčat, summa 245 dětí

ze 130 děvčat bylo přiděleno 72 vyučování průmyslovému.

Na učebních pomůckách škola obdržela od c. k. OŠR:

- 1) 12 obrazů zvířat na nástěnných tabulích pro názorné vyučování podle Leutemanna od Ad. Lehmana,
- 2) mapu Čech,
- 3) ciferník z plechu s pohyblivými ručičkami.

-30-

Dar

Od p. Franze Huebnera, účetního u fy. Leitenberger v Maďarsku (syn zdejšího mistra tkalcovského Dom. Huebnera z čís. 202) obdržela škola sbírku minerálů a jeden pár činek pro tělocvik.

Na konci školního roku byla na žádost MŠR uskutečněna veřejná zkouška. Ke zvýšení píle a dobrých mravů žáků uspořádal MŠR všeobecnou procházku do Pelkovic. Tam bylo veselo, protože při darovaném občerstvení se střídaly hry, zpěv a deklamace.

Úmrtí

Dne 28. října skonal v Litoměřicích biskup Dr. P. Ant. Frind na obrnu plic.

Dne 27. listopadu předvedli žáci za vedení učitelského sboru hru "Školní slavnost" od Jul. Otta před vybraným publikem (honorace z Hodkovic, Záskalí a Dlouhých Mostů).

Vánoční nadílka

Čistý výnos 40 fl. byl použit pro nákup dárků zdejšími chudými dětmi na šatstvo a další dary.

Dárky se rozdaly ve škole dne 23. prosince za přítomnosti OŠR.

1882

Zima tohoto roku byla mimořádně mírná, skoro žádný sníh nebyl, s hezkými teplými dny, by se chtělo říci. Měsíce únor, březen, duben, přinesly nádherné jarní počasí, takže všechno stačilo hezky růst, ale květen se svými ledovými muži přinesl několik nočních mrazů, takže květy stromů většinou zmrzly.

Letní měsíce červen, červenec, srpen, obzvláště ten poslední, byly velmi mokré a chladné, jen málo dnů nás potěšilo slunce se svými hřejivými paprsky. Žně přes teplé jaro se opozdily. Zimní obilí pro trvalé deště značně vyrostlo, takže zemědělec měl velkou námahu to posekat. Na konci srpna letní obilí bylo stále ještě na poli.

Dne 22. července podnikal vrchní učitel s žáky 3. třídy za doprovodu člena MŠR p. Ant. Diwoka výlet na Ještěd.

C. k. OŠI p. páter Ant. Hoffmann vykonal dne 24. července dohlídku na zdejší škole.

Dne 29. července byl školní rok ukončen se slavnostní bohoslužbou s Te Deem.

Den učitelů

Dne 3., 4. a 5. srpna zasedal v Liberci osmý všeobecný den učitelů ve spojení s velkolepou výstavou učebních pomůcek. O průběhu těchto dnů je možno

-31-

si přečíst "Sdělení pro účastníky na 8. všeobecném rakouském učitelském dni", které je založeno ve zdejší učitelské knihovně pod čís. 41 katalogu.

Dne 15. srpna byl v Litoměřicích intronizován (uveden v úřad) nový biskup Dr. E. Schoebel, narozen v Radvanicích (okr. Trutnov).

Pozoruhodné jsou během tohoto roku slavnosti při odhalování monumentů císaře Josefa II. Tak se stalo v nejbližším okolí Jablonce dne 6. srpna a v Liberci dne 3. září.

Nový školní rok 1882/83 se zahájil dne 16. září se slavnostním Te Deem. V tento den bylo přijato a zapsáno 33 žáků a sice 16 chlapců a 17 děvčat.

Rozdělení všech žáků do tříd je následující:

1. třída 38 chlapců, 48 děvčat, summa 86
 2. třída 33 " 43 " " 76
 3. třída 45 " 38 " " 83
- 116 chlapců, 129 děvčat, summa 245

Ze 129 děvčat bylo průmyslovému vyučování přiděleno 73.

Nekrolog

Dnes, dne 15. listopadu opouští naši faru p. farář páter Johann Kara po 3 letech působení, aby se nastěhoval do fary v Loukovci, okr. Trutnov. Jak mnoho si získal lásku a úctu celé obce vysvítá z toho, že minulou neděli byl kostel přes špatné počasí lidmi hustě naplněn, aby si vyslechli poslední slova z tohoto svěceného místa a jako jeden hlas je vyjádřena lítost, že toto místo tak brzy ztratí.

Pan farář Kara byl svědomitým knězem, laskavý společník, dobrý rádce v každé situaci obzvláště při nemocích, což nelze podceňovat jmenovitě v obcích, kde není lékař. Jako Čech ctíl svůj národ, nebyl však horkokrevný a nedychtil po čechizaci tak, jak je odjinud slyšet. Přejeme mu vše nejlepší a ať ho štěstí a požehnání ve svém novém působišti doprovází.

Volba MŠR

V měsíci říjnu volila obecní rada MŠR. Výsledkem volby je, že všichni dosavadní členové byli znovu zvoleni:

p. Ferd. Neumann, ekonom, - čís. 14 - Jeřmanice

p. Aug. Schlenz, majitel domu čís. 3 v Milířích

Vánoční nadílka

Dne 23. prosince se konala obvyklá vánoční nadílka pro pilné žáky. 26 žákům byly rozdány boty, punčochy a školní pomůcky.

-32-

1883

Jubilejní oslava

Z důvodů 600. výročí udělení léna rodu Habsburků rakouskými zeměmi, připadající na den 27. prosince, se konala dne 14. ledna ve zdejší kostele slavnostní bohoslužba s Te Deum, které se zúčastnila školní mládež s učiteli, pochválená MŠR a pochválené obecní zastupitelstvo.

Školné místo 3 fl. 12 kr. jenom 2 fl. 08 kr. za dítě

Podle výnosu vys. c. k. ZŠR z 20. března 1883, zn. 6630, byla po žádosti zdejší MŠR obec Jeřmanice přeložena z třetí do čtvrté tarifní třídy školného (od 1. ledna 1884).

Instalace

Dne 8. dubna byl dosavadní pomocný farář p. páter Jos. Czermak panem p. Ptáčníkem, farářem v Hodkovicích, instalován jako farář. Slavnost se konala jak je líčeno na straně 26.

Školní novela

Dne 2. května sankcionovalo Jeho veličenstvo škol. novelu, kterou předložil ministr školství p. baron Conrad.

Volby do obecního zastupitelství se konaly dne 10. a 11. června a zvoleni byli:

p. Franz Appelt - čís. 47, p. Anast. Lindner - čís. 76,
p. Ant. Brosche - čís. 58, p. Ferd. Lindner - čís. 196,
p. Wenzel Burde - čís. 50, p. Franz Lindner - čís. 215,
p. Ant. Diwok - čís. 8, p. Ferd. Neumann - čís. 14,
p. Ant. Focht - čís. 93, p. Ant. Schlenz - čís. 90,
p. Josef Gaertner - čís. 5, p. Aug. Schlenz - Milíře,
p. Ant. Glaser - čís. 79, p. Jos. Stracke - čís. 72,
p. Ferd. Herbich - čís. 2, p. Franz Wavrsich - číslo neuvedeno,
p. Max Huebner - čís. 111, p. Josef Zwiener - čís. 11

Při volbě do obecní rady dne 20. června byli zvoleni:

p. Ferd. Herbich jako starosta obce,
p. Ant. Glaser jako 1. obecní rada,
p. Franz Appelt jako 2. obecní rada,
p. Anton Brosche jako 3. obecní rada.

Biřmování

16. červen byl pro církevní obec Jeřmanice památným dnem tím, že Jeho biskupská Milost, velectěný velebný biskup z Litoměřic pan Dr. Emanuel Johann Schoebel zde

v našem kostele daroval Svátost biřmování, provedl vizitaci kostela a vyzkoušel zdejší školní mládež z náboženství.

Biřmovalo se 268 osob.

Tento vysoký církevní kníže byl též co nejslavnostněji přijat. Zastupitelství obce mu jelo do Dlouhých Mostů naproti vč. všech spolků: rozsévači s jeho předsedou p. Ant. Schlenzem - čís. 90, dobrovolní hasiči pod komandem p. Maxe Huebnera - čís. 111, spolek vysloužilců s předsedou p. Ant. Glaserem - čís. 210 a školní mládež jej očekávala ve špalíru před kostelem. Žačka Anna Burdová - čís. 240 - měla následující proslov:

"Biskupská Milosti! Velectěný, velebný pane biskupe!

Nastal pro nás vrcholný a sváteční den. Je to poprvé, že v našem středu se nachází tak vysoký církevní kníže, aby nám poskytl svátost biřmování. Jsme ještě příliš mladí, příliš chudí jazykově, abychom uměli za tuto milost poděkovat. A přesto je naše srdce plno díky a nejhlubší úcty. Přijměte, biskupská Milosti, za

Vaši lásku, se kterou jste se u nás zastavil, tisícinásobně: zaplat' Pán Bůh." Tímto vroucím "Zaplat' Pán Bůh" dáváme Vám také, pane biskupe, slavnostní slib, že se chceme bohabojným životem a životem počestným, pílí a přísnou poslušností stát hodni této veliké milosti. V lásce a úctě chceme vzpomínat na tento den jako na nejkrásnější den v našem životě.

Inspekce

Dne 7. července byla zdejší škola z nařízení c. k. OŠI p. pátera A. Hofmanna panem ředitelem národní měšťanské školy v Hodkovicích p. Petrem Schwertnerem podrobena inspekci.

Výlet školy

Jako každoročně tak i letos uskutečnili žáci 3. a 2. třídy procházku s pány učiteli a chvályhodné MŠR do Sychrova.

I když téměř celý den přšelo, vyplatila se námaha, protože všem žákům se dostalo vedení po zámku samotným správcem zámku a v zámecké kapli zpívali "Požehnej Kristus Tvé stádo" a v zámecké zahradě před milostivou kněžnou Adélou z Rohanů zpívali "To je mé Rakousko". Důstojné dámě vlastní slova byla "Brávo, bravissimo, mé milé děti". Dětem se dostalo občerstvení kávou, houskami a suchary. Tento veselý den zůstane dětem v paměti po celý život.

Oslava konce školního roku

Dne 2. srpna se školní rok ukončil se slavnostní bohoslužbou a předepsanou oslavou.

Školní rok 1883/84 se slavnostně zahájil dne 15. září. V tento den byla v Milířích vysvěcena nová škola a předána svému účelu.

Vysvěcení školy v Milířích

Na základě vlídné žádosti ze strany MŠR četl v uvedený den velebný pán páter Franz Simm, čestný kanonikus, vikář a arciděkan z Liberce ve zdejší kostele za účasti chvalitebného obecního zastupitelství a MŠR a celé školní mládeže, jakož i mnoha pobožných slavnostní mši s Veni sete. Při mši se zpívala harmonická mše v Es-duru od Zangla. Po ukončení slavnostní bohoslužby

se řadil slavnostní průvod do Milířů k vysvěcení školy. Na špici šla školní mládež se svými učiteli, kapela, spolek vysloužilců, potom duchovenstvo a pozvaní hosté, zástupci místních skupin z Hodkovic a Dlouhých Mostů, MŠR ze Záskaří a Rádla, zdejší tělocvičný a rozsévačný spolek a na konci hasiči. Takto řazený průvod se dostal asi v 10 hodin do slavnostně vyzdobených Milířů, kde na průvod čekali: c. k. OŠI pan páter A. Hoffmann a zástupce německého školního spolku p. Dr. jur. Joh. Elger z Liberce, aby se zúčastnili oslavy.

Po zpěvu kvarteta "Ovčákova nedělní píseň" od Kreutzera a žalmu "Veni creator spiritus" provedl velebný pan arciděkan z Liberce za asistence vysvěcení budovy

(vnější) školy. Poté vystoupil vrchní učitel p. Jos Blumrich na řečnickou tribunu a pronesl - jak následně uvedeno - oslavnou řeč:

Vysoko ctěné shromáždění!

Dnes před čtyřmi léty se scházelo tisíce lidí, aby v malé vyzdobené vesnici Milíře vzpomínali důstojně na přítomnost svého ochránce, velikého lidového císaře Josefa II. Ano, před sto léty stál Josef, šlechtyný přítel lidí, tam na Špičáku, na kameni, který byl na jeho počest pojmenován "Císařský kámen" a jeho věrné oči, hluboce modré oči, těkaly nad touto oblastí, dnešním Londýnem Čech, jeho srdce tlouklo nesmírnou láskou pro svůj lid. Obšťastňovat chtěl své národy a proto jim postavil školy.

I dnes jsme se slavnostně sešli, protože jde o to, zúčastnit se důležitého aktu, totiž svčení a otevření této školní budovy, což se mohlo stát jen souhrou příznivých okolností.

Poté, co nám náš vznešený monarcha, náš nejmilostivější monarcha a pán Franz Josef I. daroval nový školský zákon v duchu Josefa II., viděli jsme kolem nás v župách, ve městech a také na vesnicích vyrůstat krásné nové školy, opravdové paláce. A přinesly tyto obce své velké oběti zadarmo? Nehledá rozumný zemědělec pro svou zahrádku nejsvětější a na vzduch nejbohatší místo s nejlepší půdou? Ta

škola je taková zahrada, do které, milí rodiče, budou vaše děti, jakožto nejušlechtlejší rostliny, vysázeny. Proto jsou důležité tyto krásné a dobře zařízené školní budovy, aby tyto jemné rostliny mohly silně vyrůst, vykvést a prospívat. I naše MŠR, naše obecní zastupitelství, se může pyšně ohlédnout za postavenými školami, naše obec se může směle postavit po této stránce po bok ostatních pokrokových obcí. Nyní však je na Vás, vážení rodičové, celé blaho vašich dětí vychutnávat tím, že vaše děti budete velmi pilně posílat do toho dobře zařízeného semeníště a požehnání se dostaví. Proto, ať je tato škola svěřena Pánu, neboť jen tam je požehnání, kde Jeho ruka obdělává pole.

Dějiny školy

V roce 1791 se v Jeřmanicích postavila první školní budova (viz str. 3). Od té doby navštěvují děti školou povinně tuto školu i z osady Milíře, tedy skoro jedno století. Někteří by mohli říci, že když děti tak dlouho mohly chodit do Jeřmanic, tak škola nebyla (v Milířích) asi tak důležitá. Když však uvážíme, na jakých obtížných cestách děti denně do Jeřmanic chodily do jeřmanického údolí a po ukončení vyučování na ještě obtížnějších cestách do

-35-

kopce zase nahoru, na cestách, které byly v zimě a na jaře téměř neschůdné i pro dospělé, takže ztratily více než polovinu doby vyučování, protože navíc se mohly

dostavit do školy jen jednou denně, takže zůstávaly pozadu i ve svém vzdělání, považujeme nářky, stížnosti a prosby o zřízení školy za opodstatněné, takže ze strany c. k. okresní rady bylo dne 14. května roku 1877 provedeno první komisionální šetření týkající se zřízení zimní školy v Milířích, což však ztroskotalo, protože pro zimní školu se v Milířích nenašla vhodná místnost. Proto zasedala již dne 26. července téhož roku druhá škol. komise. Tato se skládala ze zástupce libereckého škol. okresu p. c. k. OŠI p. A. Hofmanna, jeřmanického MŠR a ze zástupců jablonecké OŠR, p. c. k. okresního komisaře p. Lovory, ředitele měšťanské školy p. Karla Wanky a MŠR z Rádla. Smyslem této komise bylo přezkoumat, zda-li děti z Milířů by mohly chodit do školy do Rádla. Protokol jako výsledek uvádí, že zaškolování do Rádla je stejně nepohodlné jako do Jeřmanic, dále, že Rádlo není schopno přijmout další děti, protože i pro vlastní děti je školní budova příliš malá a o novostavbě nelze zatím uvažovat, takže zřízení expozitury v a pro Milíře je to nejúčelnější. Zároveň zástupci Milířů p. Ant. Huebel - čís. 21 - p. Ignáz Hauser - čís. 8 - p. Aug. Schlenz - čís. 3 - a p. Anton Huebel - čís. 11 -, dále p. Frz. Stracke - čís. 10 - přislíbili na výstavbu školy předem částku 150 fl.

Na tuto komisi následoval výnos c. k. zemské škol. rady z 9. srpna 1877, zn. 15753, viz též strana 3.

Teď už to bylo starostí OŠR, jak a na jaký způsob školu v Milířích postavit,

aniž by došlo k přílišnému zatížení obce velkým břemenem, protože obec nemá velké jmění a její daňová síla představuje asi 2 000 fl., navíc platí dluh 8 000

fl. na školu, nově vybudovanou v Jeřmanicích v roce 1876 a navíc dluží okresní spořitelně. Na stálé naléhání z Milířů bylo v jednom zasedání OŠR usneseno, požádat o subvenci na stavbu této školy u zemského výboru. Podle nóty zemského výboru z 3. srpna 1880, zn. 23231, byl povolen dar 1 500 fl. rak. měny. Jistě významná suma, ale k provedení stavby školy za těchto poměrů příliš, příliš málo. A již se blížila doba, že by subvence musela být vrácena proto, že stavba nebyla zahájena. A tady to byl onen chvalitebný, mnohými ctěný, c. k. OŠI pan páter Ant. Hoffmann, který přinesl pomoc v pravý čas.

V době prázdnin roku 1881 se p. c. k. OŠI obrátil v záležitosti výstavby školy v

Milířích na německý škol. spolek ve Vídni a tento sdělil dopisem ze dne 11. října 1881 zdejšímu vedení školy, že tento německý škol. spolek (podle přípisu ze dne 4. září) není zrovna proti tomu poskytnout stavební subvenci, požaduje však podání žádosti ze strany školské obce, pokud možno s podrobnými údaji o majetkových poměrech. V dalším p. OŠI v tomto dopise naznačil, jak by se náklady

na stavbu kryly, které podle stavebního plánu byly v rozpočtu uvedeny částkou 4 833 fl. Žádost, ve které se majetkové poměry, nutná situace milířských věrně popisovala, odešla z MŠR dne 20. října německému škol. spolku a už 21. listopadu

obdržela MŠR přiložené psaní.

(pozn. překladatele:

Zde je vložen a nalepen originál dopisu německého škol. spolku z Vídně ze dne 17. listopadu 1881, z. 3627 s následujícím textem:)

-36-

Vážená místní školní rado!

Ústřední výbor ve své schůzi dne 10. t. m. přiznal obci Milíře za účelem výstavby vlastní školní budovy jednorázovou subvenci ve výši 2 000 fl. splatnou po 1. lednu 1882.

Tato subvence se poskytuje ve formě nezúročitelného kreditu, který zůstane tak dlouho nevypověditelným, pokud vystavěná školní budova i se subvencovnými prostředky bude sloužit výhradně výuce v německém jazyce. Vážená MŠR zajistí proto vhodné zabezpečení v pozemkové knize a vyhotovení právoplatné smlouvy o dluhu se škol. spolkem, načež (po 1. lednu 1882) může nastat výplata shora uvedeného obnosu.

S pozdravem a podáním ruky

Zástupce předsedy:

Prof. Dr. (podpis je dále nečitelný)

Adresa: Chvalitebné MŠR Jeřmanice, okres Liberec, Čechy.

S příslibem těchto peněžních prostředků se MŠR mohla nyní vážně zabývat výstavbou školy a tuto zahájit.

A zase to byla přímluva p. c. k. OŠI, že pan Franz Wondrak, majitel továrny v Dlouhých Mostech, daroval velkoryse stavební místo pro školu ve výměře 144 čtverečních sáhů. Notariální akt o darování stavebního místa, dále o listině dluhu za subvenci ve výši 2 000 fl. a dalších zápisů knihovacích, legalizací, provedl c. k. notář p. Franz Uhl z Liberce - s ohledem na chvalitebný účel - taktéž bezplatně.

Náš nejmilostivější císař Franz Josef I. daroval po podání žádosti ze strany MŠR na stavbu školy v Milířích ze svých soukromých prostředků 200 fl. rak. měny.

Rytíř von Schmitt, dobře známý přítel školy z Českého Dubu zaslal na žádost 30 fl. ke stavbě školy, p. Franz Appelt, člen MŠR a majitel mlýna v Jeřmanicích daroval 20 fl. a p. Josef Smeibidl, t. č. MŠI v Českém Dubu 5 fl.

Jakmile přišlo z c. k. okresní škol. rady stavební povolení, byl na stavbu školy v Reichenberger Zeitung dne 15. a 16. dubna 1882 na odhadní částku 4 800 fl. vyhlášen konkurz a podání nabídky s 10% tolerancí - bylo stanoveno do konce dubna. Přesto, že více stavitelů do rozpočtu o stavebních podmínkách nahlédlo, pro nepříznivou dopravní situaci do Milířů nikdo žádnou nabídku nepřinesl. Po ústní nabídce dne 1. května 1882 převzal podle protokolu stavbu za 4 000 fl. rak. měny pan obecní starosta Ferd. Herbich a jeho zeť p. Max Huebner.

Stavebník nyní zadal stavební práce pu. Franzi Schmidtovi, zednickému políru ve Vesci, tesařské práce pu. Franzi Pfohlovi, mistru tesařskému ve Vesci, truhlářské práce pu. Jos. Seibothovi, mistru truhlářskému v Dlouhých
-37-

Mostech, pokrývání střechy mistru pokrývačskému pu. Strinzelovi v Stabselu (?) a kamenické práce pu. Ant. Hebelovi a Ignázi Hauserovi v Milířích, přičemž k těmto pracím dal bezplatně kámen lesní účetní knížecího lesnictví Rohanových p. Jos. Jelínek z Jeřmanic. Škola se ještě tentýž rok podle předepsaných stavebních podmínek dokončila, pro nedostatek učitelů však nebyla otevřena.

U této stavby se žel stalo také neštěstí, protože při nasazení bleskosvodu se jeden z pokrývačů z Nabselu (?) tak nešťastně zřítíl, že po několika hodinách vypustil v nemocnici korunního prince Rudolfa v Jablonci svou duši.

První fond této školy se však založil při oslavě císaře Josefa sbírkou a produkcí žáků "Život a působení Josefa II.". Tyto peníze se použily na kolky na různé spisy a na komise.

Nyní toto sestavení:

od chvalit. škol. spolku Vídeň podle listiny o bezúročném kreditu do té doby, pokud se bude vyučovat v němčině 2 000 fl.
subvence ze zemských prostředků 1 500 "
od Jeho Veličenstva 200 "
od Rytíře von Schmitta (Český Dub) 30 "
od p. Franze Appelta 20 "
od p. Jos. Smeibidla (Český Dub) 5 "
od obyvatel Milířů 150 "

dohromady 3 905 fl.

Takže obec Jeřmanice na doplnění stavební nákladů 4 000 fl. musí přispět jen částkou 95 fl.

P. T. obyvatelé Milířů!

Jen pro mnohostranné přimluy, pro neúnavnou námahu jeho chvalit. vysoce ceněného c. k. OŠI p. Ant. Hofmanna bylo umožněno dnes tuto školu otevřít, jinak

by to možná trvalo dalších 20 let - anebo bychom si museli tohoto dobrodiní vůbec odříci - proto proneste svůj dík obzvláště panu c. k. OŠI, napište jeho jméno zlatým písmem do Vaší kroniky, čtete jeho památku. Nemohu proto jinak než Vám, vysoce ctěný OŠI, tak jako všem ostatním známým i neznámým dobrodincům této stavby jménem MŠR vyslovit hluboce cítěný dík takto veřejně.

Ať všem dobrodincům této školy se dostává boží odměny, ať požehnání, že jste činili vědomě tak dobré skutky, Vás bohatě obšťastňuje. I našemu dobrotivému otci země, našemu nejmilostivějšímu císaři a pánu Františku Josefovi I., jehož dobročinnost všechny národy velebí, chceme přinést trojnásobný "Ať žije". Ať žije náš rytířský císař, náš pán milostivý, náš dobrotivý otec Franz Josef I., ať žije, ať žije, ať žije.

Po této slavnostní řeči následovalo svěcení vnitřku (budovy). Poté osvětlil velebný pan kanonikus teplými slovy poměr mezi církví, školou a rodinou. Zástupce německého škol. spolku p. Dr. Jos. Elger velebil prospěšné

činy německého škol. spolku. Po této vydařené řeči se zpívala německá píseň "když duch zbožně .." Nyní se ujímá slova c. k. OŠI pan páter A. Hoffmann, aby v

delším referátu vyzdvihnul požehnání dobré školy. Připomíná rodičům, aby své děti sem posílali velmi pilně. I dobrodinců této školy je třeba vzpomínat. Učitele vyzval, aby do této školy přinesli správného ducha a uzavřel "Ať žije Jeho Veličenstvo, císař!" Kapela hrála národní hymnu a velcí i malí nadšeně zpívali. Na konec žákyně A. Weißová - čís. 262 - přednesla poděkování. U slavnostní tabule v hostinci "K Císařskému kameni" se sešlo kolem 40 hostů. Bylo vysloveno mnoho přípitků.

Náklady na svěcení školy byly kryty z čistého výnosu plesu (uspořádaného na počest svěcení školy), který se konal v hostinci - čís. 2 - a za zbytek peněz byl zakoupen okapový žlab pro novou školu.

Změna učitele

Školní expozituru v Milířích převzal zdejší učitel p. Karel Baumheier a pro Jeřmanice byl c. k. OŠR určen jako podučitel pan Adolf Scheffel.

V Jeřmanicích bylo pro tento rok přijato a zapsáno 18 chlapců, v Milířích 4 chlapci, v Jeřm. 12 děvčat, v Milířích 6 děvčat
summa 30 10 dětí = 40 dětí

Rozdělení všech žáků do 4 tříd se utvářelo takto:

1. tř. 35 chlapců, 37 děvčat = 72 dětí
2. tř. 29 " 29 " = 58 dětí
3. tř. 25 " 35 " = 60 dětí
Milíře 14 " 27 " = 41 dětí
Dohromady 103 chlapců, 128 děvčat = 231 dětí

Starosta obce

Dne 1. října se vzdal starosta obce své funkce (p. Ferd. Herbich) a p. Ferd. Neumann, ekonom - čís. 14 - byl zvolen starostou.

Předseda c. k. OŠR

C. k. rada místodržitelství a okresní hejtman p. Emil Janda, předal ve funkci c. k. předsedy OŠR dne 21. května 1883 svůj úřad pro přeložení z Liberce do Plzně svému nástupci c. k. okresnímu hejtmanovi p. Gustavu Exeli. Vlastenecké oslavy jmenin Jeho Veličenstva dne 4. října a oslava jmenin Jeho Veličenstva se konaly důstojně.

1884

Zavedení průmyslového vyučování v Milířích

Místní škol. radě v Jeřmanicích.

C. k. zemská škol. rada vydala ve věci pracovního (průmyslového) vyučování na školní expozituře v Milířích výnos z 4. března 1884, zn. 4689:

"C. k. ZŠR k vyřízení žádosti z 15. února 1884 - zn. 1871 - povoluje zavedení průmyslového vyučování na školní expozituře v Milířích, patřící ke škole v Jeřmanicích, a to 3 hodiny týdně za roční remuneraci (plat) 48 guldenů od 1. ledna 1885 a umožňuje, že vznikající více-náklad pro školskou správu byl zahrnut

do rozpočtu správního roku 1885."

Z c. k. OŠR venkovského okresu Liberec
dne 15. března 1884, c. k. okresní hejtman
ve funkci předsedy Exeli v. r.

Vzdání se úřadu

Na konci března položil své úřady 1. obecního radu a člena MŠR pro pokročilý věk
p. Ant. Glaser, mistr tkalcovský - čís. 79 -. Jak ze strany obecního úřadu tak i
MŠR mu byl písemně vyjádřen dík za jeho prospěšnou práci.

Učební a hodinový rozvrh

Dne 29. března se konala okresní konference učitelů porada o učebních osnovách a
rozvrzích hodin z hlediska škol. novely a v podstatě nebyly žádné změny
provedeny.

Inspekce

Dne 26. května - dopoledne - byla na škole v Milířích a odpoledne ve zdejší
škole panem OŠI p. Ant. Hoffmannem provedena inspekce.
Zkouška z náboženství se konala dne 9. června ve dvě hodiny odpoledne; zkoušel
důstojný pán dómu, rytíř řádu c. k. Franze Josefa, biskupský okresní vikář,
arciděkan z Liberce páter Franz Simm.

Dobrodinci školy

Důstojný pán páter Franz Simm, biskupský okresní vikář a arciděkan z Liberce,
daroval škole v Milířích cenný, krásný krucifix (kříž).

Úmrtí

Dne 11. června onemocněl důstojný pan vikář po inspekční cestě na mozkovou
chorobu, ke které prý přišel tím, že dne 9. června šel k nám příliš rychle na
nádraží. Proležel tvrdých 8 dní, až jej smrt zastihla dne 18. června v 74. roce
svého života.

Konec školního roku

Na základě usnesení ze schůze OŠR z 30. října 1883 byl školní rok uzavřen dne
15. července bohoslužbou.

-40-

Konečná oslava se skládala:

- 1) z uvedení dvouhlasné zpěvohry "Putování domovem" Josefa Petze, přednesenou
žáky druhé a třetí třídy dne 13. července (v neděli odpoledne) v sále hostince
čís. 2,
- 2) v pondělí dne 14. července byl uspořádán všeobecný výlet se všemi dětmi
školou povinnými do Radoňovic, kterého se zúčastnila MŠR a mnoho rodičů.

Německo-rakouský svaz učitelů

Dne 11., 12. a 13. srpna zasedal v Opavě 1. německo-rakouský den učitelů, na
kterém se konstituoval německo-rakouský svaz učitelů (viz protokol o jednání).
Valné shromáždění německého zemského učitelského spolku se konalo ve středu dne
27. srpna t. r. dopoledne v 8 hodin v tělocvičně v České Lípě (viz Svobodné
škol. noviny, X, ročník čís. 31, 32, 33, 34, 35,).

Jmenování

Dne 16. srpna byl náš všemi ctěný c. k. OŠI pan páter Ant. Hoffmann jmenován
jeho excelencí p. hrabětem Eduardem Clam-Gallasem arciděkanem v Liberci a dne
28. září tam byl slavnostně instalován.

Školní rok 1884/85 byl podle vyhlášky c. k. OŠR slavnostně otevřen bohoslužbou
dne 1. září.

Přijato a zapsáno pro tento školní rok bylo:

kronika_skola.txt

v Jeřmanicích 14 chlapců, v Milířích 2 chlapci
v Jeřmanicích 19 děvčat, v Milířích 0 děvčat
summa 33 2 = 35 dětí

Rozdělení do 4 tříd bylo následující:

1. tř. 39 chlapců, 38 děvčat summa 76 dětí
2. tř. 29 " 37 " 66 "
3. tř. 29 " 33 " 62 "
Milíře 15 " 23 " 38 "
dohr. 111 chlapců, 131 děvčat, summa 242 dětí

Změna učitele

Zdejší podučitel p. Jos. Tschauder byl na základě vlastní žádosti dne 1. října t. r. c. k. OŠR ze služeb propuštěn, protože dostal místo učitele v Chyší, okr. Žlutice a absolventa učitelského kandidátství slečna Anna Wagnerová z Prahy-Bubny, dcera + Josefa Wagnera, úředníka Dunajské paroplavby ve Staré Opavě

byla do stejné učitelské funkce uvedena poté, co podle dekretu c. k. OŠR byla jako podučitelka pro Jeřmanice jmenována.

Oslava vánočního stromku

Dne 7. prosince byla pro uspořádání oslav vánočního stromku zdejší školní mládež uvedena dvouhlasná zpěvohra "Den ve škole" Josefa Petze s vložkami
-41-

básní; v Milířích byla pro tento účel zahájena sbírka p. učitelem. Oslavy vánočního stromku se pak konaly jak v Jeřmanicích, tak i v Milířích dne 21. prosince za velkého jásotu mládeže.

1885

Rezignace

Ve schůzi c. k. OŠR dne 28. února opakovaně podával c. k. OŠI, arciděkan pan páter Ant. Hoffmann svou již dne 29. prosince min. roku podávanou rezignaci na úřad c. k. OŠI venkovského okresu Liberec. Tato byla ze strany pa. předsedy a pánů členů přijata s lítostí a žádost ve znovuobsazení tohoto místa byla ZŠR navrženi:

- 1) Petr Schwertner, ředitel měšťanské školy v Hodkovicích,
- 2) Emanuel Reinelt, ředitel " " v Liberci,
- 3) Vilém Knorr, ředitel " " v Českém Dubě.

Ve stejné schůzi byla také doporučena žádost zdejší MŠR na přeměnu funkce podučitele (v expozituře Milíře) na učitele.

Požár

Dne 7. dubna (Velikonoční úterý) ráno v 8 hodin vznikl v domě tkalce Raimunda Glasera - čís. 27 - v Jeřmanicích z nedbalosti oheň, který velmi brzy změnil dům

v popel. Při prudkém větru byl zasažen i sousední dům - čís. 24 - létajícími jiskrami a taktéž úplně vyhořel. Jen rychlý zásah zdejších, milířských a dlouhomosteckých dobrovolných hasičů se podařilo zabránit ještě většímu neštěstí. Oba vyhořelí byli s malým obnosem u Concordie pojištěni.

Dovolená a jmenování

C. k. ZŠR rozhodla svým výnosem z 27. dubna t. r., zn. 12333, c. k. okr. šk. inspektora p. arciděkana p. Ant. Hoffmanna u příležitosti jeho rezignace na tento úřad, týkající se libereckého venkovského okresu, pak německých škol ve škol. okrese Semily a Turnov až do potvrzení ve smyslu vyhl. c. k. ministerstva pro kulturu a školství z 3. listopadu 1879, zn. 14795 propustit na dovolenou a určit substituci funkce OŠI p. Petra Schwertnera a p. Wilhelma Knorra a sice posledně jmenovaného pro školy chrastavského daňového okresu a prvně jmenovaného

pro ostatní školy venkovského okresu Liberec a pro německé školy ve škol. okrese Semily a Turnov.

Inspekce

Pan Petr Schwertner vykonal inspekci školy v Milířích dne 12. května jako substitut a zdejší školy dne 22. května odpoledne. Jeho excelence p. baron Conrad von Eybesfeld jakožto ministr školství jej jmenoval do funkce OŠI pro venkovský okres Liberec atd.

Změna faráře

Zdejší farář p. páter Josef Czermak se dne 20. května přestěhoval do farnosti Ruprechtice u Vysokého Mýta, propůjčenou mu Jeho Jasností knížetem Camillem Rohanem. V uvedený den po mši vyslovila žákyně Berta Dittrichová

-42-

obzvláštní dík za jeho horlivost při vyučování náboženství, načež jej obecní zastupitelstvo, MŠR, učitelský sbor a školní mládež doprovodila na nádraží. Jakožto jeho zástupce byl obcí přidělen velebný pán páter Augustin Šwoba, kaplan

z Rychnova, narozen v Sobotce.

Zkoušky z náboženství

Dne 1. června vykonal zde velebný pán p. páter Frz. Kretschmer, biskupský notář a vikář z Rochlic, zkoušky z náboženství.

Požár

Obytný dům Jos. Schwanze, ekonomy - čís. 87 - se stal 5. června ráno v 9 hodin kořistí ohně. Příčinou je vlastní neopatrnost, nedbalost. Zdejším požárníkem se podařilo uchránit ohrožené budovy blízko objektu požáru čís. 8, 88, 89 i se stodolou. Na pomoc přijeli požárníci z Dlouhých Mostů a Rádla.

Konec školy

Školní rok 1884/85 byl ukončen slavnostní bohoslužbou dne 15. července vč. předepsané slavnosti ve škole za přítomnosti chvalit. MŠR.

Začátek školy

Dne 1. září byl zahájen školní rok 1885/86 se slavnostní bohoslužbou. Přijaty a zapsány byly děti ročníku 1879 a sice:

Jeřmanice 13 chlapců, v Milířích 2 chlapci,
" 12 děvčat, " 2 děvčata,
25 4 = 29 dětí

Rozdělení všech žáků do 4 tříd je následující:

1. tř. 39 chlapců, 39 děvčat, dohromady 73 žáků,
2. tř. 29 " 27 " " 56 "
3. tř. 40 " 23 " " 76 "
Milíře 17 " 23 " " 40 "
Sa: 120 chlapců, 125 děvčat, dohromady 245 žáků

MŠR

Chvályhodná obecní rada zvolila v měsíci září podle předpisu novou MŠR.

Znovu byli zvoleni:

p. Anton Brosche a p. Aug. Schlenz z Milíř.

Nově byli zvoleni páni Franz Lindner, ekonom z Jeřmanic - čís. 216 - a Anton Schwarz, obchodník s přízí z Jeřmanic - čís. 90.

Do funkce místního školního inspektora (MŠI) byl opětovně jmenován p. Ant. Brosche, bělař v Jeřmanicích čís. 58.

Výnosem c. k. ZŠR nařídila 13. ledna 1885, z. 1002, že je třeba uplatnit stupnici známek, uvedenou ve výnose ministerstva z 22. listopadu 1884, zn.

-43-

18180 C-U (úřední list ročník 1884, čís. 29) a to počínaje počátkem školního roku na vysvědčeních, v katalogích a vůbec všude.
(pozn. překladatele: zde je vlepena známková stupnice pro 1885/86)

známky 1 2 3 4 5
chování odpovídá úplně odpovídá odpovídá méně neodpovídá -
prospěch velmi dobrý dobrý dostatečný sotva dost. nedost.
píle vytrvalá uspokojiv. nepravidel. chabá -

Učební osnova

Následkem výnosu c. k. ZŠR z 18. července 1885, zn. 21032, byly zavedeny nové osnovy pro všeobecné národní školy v Čechách počínaje tímto školním rokem.

Rozvrhy hodin

Pro změny v určení počtu hodin a předmětů byly nové rozvrhy hodin na této škole vypracovány a c. k. ZŠR v Liberci dne 13. října 1885, zn. 1442, povoleny.

Změna učitelky

Učitelka průmyslového vyučování Clotilda Johnová byla na vlastní žádost k 1. říjnu c. k. ZŠR přeložena do Grabštejna. Na její místo přišla slečna Friederike Klenovská, dcera p. Jakoba Klenovského, mistra sladovnického v Praze, absolvovala kurz pro učitele ručních prací v Praze v roce 1878 a dne 1. ledna 1879 byla přijata jako učitelka průmyslového vyučování v Chotyni s Loučnou a Ostašovem.

Instalace

Dne 22. listopadu odpoledne byl dosavadní zástupce faráře p. páter August Šwoba velebným panem vikářem p. Wzl. Kretschmerem za asistence velebn. p. pátera Ptáčníka, děkana v Hodkovicích, p. Bernarda, faráře v Rychnově, p. Steiningera, faráře v Dlouhých Mostech, p. Beránka, faráře v Březině a p. Musíka, kaplana ve Vratislavicích nejslavnostněji instalován. Jako zástupce Jeho Milosti fungoval zdejší lesní účetní p. Jos. Jelínek. Slavnosti byla přítomna chvalit. obecní zastupitelstvo, MŠR, školní mládež a s pány učiteli chvalit. spolek rozsévačů, chval. hasiči a chval. spolek vysloužilců.

Změna ministra

Jeho Veličenstvo (c. k. Majestát) uvolnilo dne 5. listopadu vlastnoručním přípisem v milosti ministra pro kulturu a vyučování pana Conrada von Eybesfelda na vlastní žádost z funkce a propůjčil mu velký kříž Leopoldova řádu a povýšil jej na doživotí do panské sněmovny říšské rady a zároveň jmenoval na návrh ministerského předsedy Jeho excelenci hraběte Taaffeho ministrem pro kulturu a vyučování.

Svěcení praporu 27. září 1885

Zdejší spolek vysloužilců oslavil dne 27. září 1885 svěcení své vlajky, protože Jeho c. k. apoštolský Majestát svým nejvyšším rozhodnutím z 29. září

-44-

1885 povolil uvedení říšské orlice na jedné straně a uvedení nejvyššího hesla na straně druhé spolkové vlajky, jakož i uvedení nejsvětějšího jména na špici žerdě.

Horší den se však k tomu nemohl vybrat, protože lilo rovnou dolů a všechny rozsáhlé přípravy k uvítání mnoha spolků byly zbytečné. Slavnostní prostranství před školou zůstalo prázdné, oltář za školou zůstal nepoužit, protože svěcení se

muselo uskutečnit v kostele. Tam se shromáždily kmotřičky vlajky paní Antonie Appeltová, paní Franziska Broscheová, paní Anna Neumannová čís. 14, paní Anna Schmidtová čís. 100, Karolina Huebnerová čís. 111, Marie Zimmermannová čís. 2,

dále panny oslavy, asi jich bylo kolem třiceti, předsedové všech spolků jakož i zdejší spolek vysloužilců se svým protektorem Franzem Appeltem, mistrem mlynářským. Starosta obce p. Ferd. Neumann pozdravil hosty oslavy jménem obce a předseda p. Ant. Glaser jménem zdejšího spolku vysloužilců. Poté pronesl slavnostní řeč vrchní učitel p. Josef Blumrich, ze které vybíráme následující: Spolek byl založen v roce 1882. Počestní zakladatelé jsou: pán Ant. Glaser, Franz Wittek, Ig. Ehrlich, Frz. Lindner, Ignáz Brosche, Jos. Dittrich, Anas. Schmidt, Frz. Peikert a Konrad Kirchof. Předsedou byl zvolen p. Ant. Glaser, tiskař, zde čís. 210 poté, co sepsaný statut byl 6. září schválen. Poté se uskutečnila dne 10. října 1882 zakládací oslava s kostelní parádou a uspořádáním

taneční zábavy. Spolek má toho času 53 skutečných a 20 čestných členů. Ze skutečných členů je p. Franz Hofrichter co do roků nestarší, narozen v roce 1799.

Dne 6. ledna byl Franz Appelt, majitel mlýna v Jeřmanicích zvolen za protektora spolku, přičemž tento tuto funkci čestnou vyplňuje v pravém slova smyslu, nikoliv tedy jen jako ochránce a dobrodinec, nýbrž také svou mumificencí, neboť jenom díky jeho darům a darům oněch pánů čestných členů bylo umožněno, že již dnes mohlo být přikročeno ke svěcení vlajky (praporu).

Po slavnostním projevu následovalo svěcení. To provedl velebný pán p. farář páter Aug. Šwoba. Pak zatloukli předsedové hřebíky za různých důvtipných a jaderných rýmovaček. Praporčík p. Jos. Lindner - čís. 196 - slíbil v delším projevu, prapor střežit a ochránit jako svátost.

Slavnostní tabule v hostinci čís. 2 u p. Jos. Zimmermanna se zúčastnilo kolem 50 osob, vyřkli se přípitky na jeho veličenstvo, protektora atd. Ve 2 hodiny odpoledne se uskutečnil na žádost slavnostních hostů, pannen a pořadatelů slavnostní průvod přesto, že bylo deštivo.

Následující spolky se dostavily:

1) Vesec, 2) Jablonec I, 3) Harcov, 4) Janův Důl s hudbou, 5) Kokonín s hudbou, 6) Dlouhý Most, 7) Hodkovice, 8) Vratislavice s hudbou, 9) Rádlo, 10) Liberec I a II, 11) Rychnov s hudbou, 12) Rochlice s hudbou a 13) Ruprechtice.

Pokračující odpoledne bylo vyplněno koncertem orchestru střelců z Hodkovic pod vedením kapelníka Thomase. Večer se konal slavnostní ples.

-45-

1886

Na výzvu c. k. OŠR ze dne 23. ledna b. r. musela být následující data na tento orgán nahlášena a zde zapisována:

I) Jména učitelských osob, srovnána do časové řady, od školního roku 1870, kteří působili na zdejší škole, resp. kdy a kam odešli:

- 1) Georg Keller, vrchní učitel, od konce 1875 penzionován ve Falknově,
- 2) Anton Wawrsich, podučitel do 31. července 1872, jako učitel na Huť (okres Jablonec),
- 3) Johann Rott, provizorní výpomocný učitel, ze školní služby byl odstraněn,
- 4) Alois Dirschmidt, provizorní výpomocný učitel od 1. října 1872 do 16. září 1880, jako takový do Krásné Studánky,
- 5) Johann Halbich, učitel, od 1. března z Rádla do 16. září 1876 v téže funkci do Hrádku,
- 6) Josef Blumrich, vrchní učitel od 1. ledna 1876,
- 7) Karl Hofmann, učitel, od 14. října 1876 do 1. října 1878, v této funkci do Václavic,
- 8) slečna Marie Semdnerová, učitelka průmyslu od 1. května 1877 do konce 1877, v této funkci do Hejnic,
- 9) slečna Klotilde Johnová, učitelka průmyslu od 1. ledna 1878 do 1. října 1885,

v této funkci do Grabštejna,

- 10) Josef Berger, podučitel s vysvědčením zralosti, učitel od 1. října 1878 do 16. září 1879, potom jako podučitel do Liberce,
- 11) Josef Tschauder, s vysvědčením zralosti, jako učitel od 16. září 1879 do 1. října 1884, jako učitel do Chyš(e),
- 12) Karl Baumheier, 16. září 1880 jako podučitel, při otevření školy v Milířích od 15. září 1883 jako učitel tam,
- 13) Adolf Scheffel, podučitel, od 15. září 1883,
- 14) slečna Anna Wagnerová, podučitelka, od 1. října 1885,
- 15) Friederike Klenovská, jako učitelka průmyslu od 1. října 1885.

II) U kterého ústavu a jak vysoko je školní budova pojištěna.
Jakákoliv změna v pojištění je třeba od nynějška úřadu oznámit:

Školní budova v Jeřmanicích je pojištěna u CONCORDIE na 8 000 fl. a škola v Milířích u stejného ústavu na 4 000 fl.

III) Výměra stavební plochy školní budovy vč. dvorní místnosti:

Stavební parcela čís. 328 podle protokolu o parcelách školy v Jeřmanicích měří 155 čtverečných sáhů, stavební plocha školy v Milířích měří 144 čtverečných sáhů.

IV) Výměra cvičiště, školní zahrady, zahrady domu pro vedoucího školy:

-46-

Cviviště u školy v Jeřmanicích měří 62 čtverečných sáhů, školní zahrada 53 čtverečných sáhů, dohromady 115 čtverečných sáhů, zapsáno pod pozemkovou parcelou čís. 1192 v pozemkové knize.

Jiné školní pozemky nejsou.

Předseda c. k. OŠR

S datem 1. května 1886 byl c. k. místodržitel a okresní hejtman p. Gustav Exeli povolán k vys. c. k. místodržitelství do Prahy a dne 5. května převzal úřad libereckého venkovského okresu - c. k. okresní hejtmanství - c. k. okresní hejtman z Lanškrouna p. Carl Schloegl.

Inspekce

Dne 10. června se podrobily obě školy inspekci, provedené c. k. OŠI p. Petrem Schwertnerem, v Milířích dopoledne, v Jeřmanicích odpoledne. Zkoušku z náboženství vykonal chvalit. vikář p. páter wzl. Kretschmer dne 22. června odpoledne v kostele.

Volba obecní rady a zastupitelstva

Protože tříleté období posledně jmenovaného obecního zastupitelství uplynulo, byl termín do obecního zastupitelství stanoven na 15. červen (svatodušní úterý).

Zvoleni byli:

Franz Appelt, mistr mlynářský, Jeřmanice čís. 47,
Ignác Hauser, mistr kamenický, Jeřmanice 6,
Ferd. Herbich, zahradník, Jeřmanice 1,
Franz Hosak, hostinský, Jeřmanice 225,
Konrad Hoerbe, mistr tkalcovský, Jeřmanice 3,
Anton Huebel, zahradník v Milířích čís. 11,
Max Huebner, hostinský v Jeřmanicích čís. 111,
Ferd. Jahn, zahradník, Jeřmanice čís. 80,
Anastas Lindner, mistr tkalcovský, Jeřmanice 76,
Anton Lindner, sedlák, dtto 13
Franz Lindner, majitel pozemků, dtto 215
Ferd. Neumann, hostinský, dtto 14
Josef Porsche, zahradník, dtto 241

Anton Schlenz, obchodník s přízí dtto 90
Franz Schmidt, mistr pekařský, dtto 211
Franz Schmitzer, hostinský a pekař dtto 124
Josef Seiboth, mistr tkalcovský dtto 91

Při volbě do obecní rady dne 8. července byli zvoleni:

p. Franz Lindner jako starosta obce
p. Max Huebner jako 1. obecní rada
p. Florian Habel jako 2. obecní rada
p. Konrad Hoerbe jako 3. obecní rada

-47-

Požár

Z 28. na 29. června úplně shořel dům čís. 228 p. Ignáce Glasera (na Baierově hoře) a dne 3. července dům, Jana Kirchofa - čís. 68 - , který sice stojí na území Jeřmanic, ale patří do Záskalí.

Konference

Dne 10. července se konala letošní Okresní konference učitelů v Hodkovicích, při které - kromě jiných bodů programu - byla též detailní porada o osnovách jednotlivých reálií.

Školní rok 1885/86 byl dne 15. července ukončen slavnostní bohoslužbou.

Z tabulky přehledů o stavu školy v Jeřmanicích ve školním roce 1885/86 vyplývá, že na škole v Jeřmanicích bylo přijato 211 a na škole v Milířích 41 žáků.

Při celodenním vyučování vychází
v Jeřmanicích 81 431 polodenních školních dnů a
v Milířích 18 441 polodenních školních dnů.

Z toho bylo navštíveno v Jeřmanicích 69 032 = 85,0 %,
v Milířích 16 221 = 88,0 %.

Počet zameškaných omluvených polovičních školních dnů
v Jeřmanicích činí 5 815 = 7,0 %,
v Milířích 638 = 3,5 %,
neomluvených polovičních školních dnů bylo
v Jeřmanicích 6 584 = 8,0 %,
v Milířích 1 582 = 8,5 %.

Přeměna školní expozitury v samostatnou školu

MŠR ve své schůzi na návrh MŠI p. Ant. Broscheho rozhodla požádat o povýšení školní expozitury Milíře na jednotřídní národní školu s platem učitele 500 fl. Ve schůzi OŠR z 11. června 1885 byl tento návrh na základě usnesení s doporučením předložen c. k. ZŠR. Vys. ZŠR se souhlasem zemské rady povolila přeměnu expozitury Milíře v samostatnou jednotřídní školu k 1. lednu 1887. Konkurs na vedoucího byl vypsán 15. března 1886 a ze tří uchazečů byl předložen - primo loco - p. Franz Knobloch, podučitel v Kryštofově údolí MŠR přes OŠR k prezentaci na vys. c. k. ZŠR.

Změna učitele

Dne 1. září t. r. převzal p. Franz Knobloch školu v Milířích, dosavadní učitel z

Milířů p. Karel Baumheier se vrátil ve stejné funkci do Jeřmanic a sl. Anna Wagnerová byla přeložena do Vratislavic. Vzhledem k tomu, že MŠI p. Ant. Brosche se zřekl tohoto čestného místa a p. Frant. Lindner se stal volbou starostou obce, stal se takto i předsedou MŠR a proto musela být posunutím jednoho náhradníka p. Ant. Fochta provedena doplňující volba. Nově byl zvolen p. Konrad Hoerbe, mistr tkalcovský, zde,

-48-

který se pro Jeřmanice navrhl jako MŠI a p. Aug. Schlenz pro školu v Milířích. Ve schůzi OŠR z 29. září byla schválena jako doplňovací volba tak se i potvrdily oba MŠI.

MŠR se tedy takto utvářela:

p. Franz Lindner, ekonom, Jeřmanice 215, předseda
páter Aug. Šwoba, farář, zástupce církve
p. Jos. Blumrich, vrchní učitel, zástupce školy, Jeřmanice
p. Konrad Hoerbe, mistr tkalcovský, ŠI, Jeřmanice
p. Franz Knobloch, vedoucí školy, zástupce školy v Milířích
p. Aug. Schlenz, kameník v Milířích, ŠI tamější
p. Anton Schlenz, obchodník, Jeřmanice, MŠR
p. Anton Focht, ekonom, Jeřmanice, MŠR = místní školní rada
p. Ignác Hauser, mistr kamenický, Milíře, náhradník
p. Franz Schmitzer, hostinský, Jeřmanice, dtto.

Odcházejícímu MŠR p. Ant. Broscheovi byl zaslán učitelským sborem děkovný dopis za jeho prospěšnou činnost.

Dne 1. září byl se slavnostní bohoslužbou zahájen školní rok 1886/87.

Přijaty a zapsány byly všechny děti, narozené v r. 1880 a sice v Jeřmanicích 14 chlapců a 13 děvčat = 27 dětí.

Rozdělení všech dětí do tříd bylo následovné:

1. tř. 30 chlapců, 34 děvčat, sa: 64 dětí,
2. tř. 31 " 30 " 61 "
3. tř. 37 " 43 " 80 "
sa: 98 chlapců 107 děvčat 205 dětí.

Průmyslovému vyučování bylo přiděleno 75 děvčat.

Vlastenecká oslava jmenin Jeho veličenstva dne 4. října, jmeniny Jejího veličenstva dne 19. listopadu se konala podle předpisů. Chvalit. MŠR se toho aktu zúčastnila.

Oprava varhan

Na jaře roku 1886 bratři Simmovi vyčistili a opravili varhany v kapli v Milířích

a v září se tak stalo u kostelních varhan v Jeřmanicích a to stavitelem varhan Kesselem z Krnova za částku 45 fl.

Vánoční nadílka

Chvalit. spolek tělocvičný uspořádal dne 19. prosince večerní zábavu a věnoval čistý výnos 20 fl. na vánoční nadílku chudým školním dětem.

-49-

Propachtování honitby

V měsíci září se zdejší honitba na dalších 6 let pronajala hostinskému Schwanovi z Jablonce za 110 fl. (za rok), v dřívějších letech (1880 - 1886) držel tuto honitbu p. Anton Brosche, bělař v Jeřmanicích čís. 18 za obnos 54 fl. za rok a ještě před tím byla pronajata knížeti Camillu von Rohanovi za 26 fl. za rok.

Pro mnohé změny, které se v poslední době projevily v zevnějšku škol, musely se do konce prosince 1886 následující údaje nahlásit OŠR:

1) Obce a její části, začleněny do školské obce:
k Jeřmanicím patří Mohelka. Školu v Milířích navštívily i děti z domů čís. 118,

kronika_skola.txt

248, 249 a 251, které jsou součástí Rádla.

2) Součet přímých daní bez válečných přírážek v celé školní obci v roce 1885 - 2 378 fl. rak. m.

3) Oprávnění s hlasem virilním zde nejsou (pozn. překladatele: hlasy virilní byly hlasy jednotlivých knížat, jakožto hlasy jednotlivců v říšském sněmu).

4) vynaložené náklady celé škol. obce v roce 1885; na věcných potřebách:

škola Jeřmanice 172 fl. 50 kr.

Milíře 57 fl. 50 kr.

Dlouhý Most 22 fl. 15 kr.

252 fl. 15 kr.

5) Popis školní budovy v Jeřmanicích:

a) škola má vlastní budovu, je zapsána v pozemkové knize - stav. parcela 328 se 155 čtverečnými sáhy,

poz. parcela 1 192 se 115 čtverečnými sáhy,

b) školní budova je jednopatrová vedle přízemí,

c) budova školy, je zděná, kryta břidlicí a je v dobrém stavu,

d) budova má být pro vedoucího školy, tento byt má kuchyň a dva pokoje,

e) budova má další dvě místnosti na bydlení, které se zatím bezplatně ponechaly ostatním učitelům,

f) školní budova má 4 učebny, všechny jsou stejně velké: 8 m dlouhé, 7,5 m široké, 3,3 m vysoké, čtvrtá učebna je pronajata učitelce průmyslu za odškodné ve výši 25 fl. ročně, počátkem nového školního roku má být použita jako tělocvična zimní.

g) škola nemá pitnou vodu.

škola v Milířích:

a) škola má vlastní budovu, německý škol. spolek poskytl bezúročný nevypověditelný kredit 2 000 fl.,

b) budova má jen přízemí,

c) je zděná, kryta břidlicí, má bleskosvod a nachází se v dobrém stavu,

d) má byt pro vedoucího školy; byt má kuchyň a obývací pokoj,

e) jinak neobsahuje žádné bytové prostory,

f) budova má jen jednu učebnu; ta je 8,6 m dlouhá, 6,3 m široká a 3,3 m vysoká,

g) škola nemá pitnou vodu.

-50-

1887

Inspekce

C. k. OŠI p. Petr Schwertner vykonal inspekci školy dne 1. února.

Změna učitele

Dne 14. dubna byl zdejší podučitel p. Adolf Scheffel jako provizorního vedoucí školy přeložen do Šimonovic, pro nedostatek vhodného učitele musel být po dobu celého letního semestru zabezpečeno polodenní vyučování, potvrzené výnosem c. k.

ZŠR ze 17. června 1887, zn. 1428.

Stavby

Během tohoto léta byla důkladně opravena střecha, jihozápadní strana byla celá odkryta, na prkenné bednění byl položen dehtový papír a tento pokryt anglickou břidlicí. Taktéž se opravily okapy, na zadní straně budovy byla montována druhá výlevová trubice a všechny okapy se natřely. Bleskosvod byl vybaven drátovým svodem.

MŠR nechala pro tělocvik zhotovit 1 bradla a 1 tělocvičnou kozu, školní tabule opravit a černě obarvit.

výlohy za vpředu uvedené opravy:

pro zakrytí 158 m² po 1 fl. 45, mistr pokrývačský

luh z kryšt. údolí 229 fl. 10

za deht. papír 26 59

za zhotovení bleskosvodu 18 53

za tělocvičné nářadí 16 00
za školní tabule 12 00
302 fl. 22 kr.

Zkouška z náboženství

Zkouška z náboženství se konala 7. června odpoledne ve 2 hodiny v kostele, předseda p. páter wzl. Kretschmer, vikář z Rochlic.

Letošní okresní konference učitelů se konala dne 9. července pod předsednictvím OŠI p. Petra Schwertnera z Liberce.

Představení žáků

10. července byla po povolení c. k. OŠR v hostinci Zimmermann uvedena zpěvohra "škola a dům" od Gertlera a Wagnera za velkého potlesku, což umožnilo, že se žáci 2. a 3. třídy mohli být uspořádán výlet do Rádlu (korunní princ Rudolf) a s dětmi 1. třídy do Dlouhých Mostů.

Konec školního roku

Školní rok 1886/87 byl ukončen slavnostní bohoslužbou dne 15. července. Podle přehledné tabulky o stavu školy bylo během tohoto roku přijato 211 žáků.

-51-

Při celodenním a v letním semestru částečně polodenním vyučování je:

polovičních školních dnů 68 023
z toho bylo navštíveno 58 270 = 87%,
počet zameškaných omluvených pol. školních dnů 3 588 = 5%,
neomluvených polovičních školních dnů 6 165 = 8%.

Podle statistického výkazu k 15. červenci vyšla následující čísla:

- 1) počet dětí ve věku školou povinných: chlapci 92, děvčata 104, dohromady 196
- 2) počet dětí, které navštívily veřejné národní školy: chlapci 92, děvčata 104, dohromady 196
- 3) počet dětí školou povinných na vyšších školách: 0
- 4) počet dětí ve stáří dvou nejvyšších stupňů: chlapci 15, děvčata 19, dohromady

34

- 5) počet dětí, kterým byly přiznány úlevy z vyučování: chlapci 11, děvčata 19, dohromady 34
- 6) kolik dětí bylo mimo to ve smyslu § 21 zákona ze dne 2. května 1883 ze školy propuštěno? chlapci 5, děvčata 4, dohromady 9.

Přeložení učitelky práce

Koncem tohoto školního roku byla učitelka prací sl. Friederike Klenovská na vlastní žádost pro churavost a obtížnost místa svého místa zbavena a c. k. OŠR přeložena do nově postavené školy v Růžodole II.

Krupobití

Dne 1. srpna t. r. (pondělí církevní poutě) přišla od Ještědu (v poledne o druhé hodině) bouřka, která ve svých srážkách měla docela velké kroupy, takže více než třicet okenních tabulí bylo roztráštěno. I u plodů polí a stromů způsobila velké škody.

Začátek školy

Dne 1. září byl zahájen školní rok 1887/88 se slavnostní bohoslužbou.

Přijetí do zaměstnání

Dne 14. dubna se uvolnilo místo podučitele, které propůjčila OŠR s povolením ZŠR z 28. srpna, zn. 29573 p. Josefu Blumrichovi, kandidátu učitelství, synu vrchního učitele jakožto výpomocnému podučiteli s roční remunerací 198 fl. za 11

hodin týdně.

Dne 1. září bylo přijato (v roce 1881 narozené):
chlapci 12, děvčata 12, dohromady 24.

Rozdělení všech žáků do tříd se odehrálo následovně:

I. třída 27 chlapců, 28 děvčat, sa: 55 žáků, uč. Blumrich junior
II. třída 29 " 37 " " 66 " , uč. J. Blumrich
III. třída 36 " 45 " " 81 " , uč. K. Baumheimer
dohromady 92 chlapců, 110 děvčat, 202 žáků

-52-

Průmyslovému vyučování bylo přiděleno 77 děvčat.

Tělocvičná místnost

Počátkem tohoto školního roku se zařizovala prázdná čtvrtá místnost jako zimní tělocvična, aby se obligátní předmět "tělocvik" mohl lépe zajistit. Zároveň obdržel zdejší tělocvičný spolek od c. k. OŠR a zdejší MŠR na žádost povolení, tuto místnost použít v zimě taktéž, přičemž spolku bylo uloženo, aby své nářadí upravil tak, aby mohlo být použito i dětmi (žáky).

S m l o u v a

uzavřena mezi chvalitebnou MŠR a tělocvikářským spolkem v Jeřmanicích:

Chvalitebná MŠR povoluje spolku za účelem pravidelné péče o tělocvik bezplatně přenechat místnost pro cvičení ve škole za následujících podmínek:

- 1) tělocvičný spolek se zavazuje všechno nářadí upravit tak, aby se stalo použitelným i pro školní mládež,
- 2) protože školní děti do tělocvičné místnosti mimo hodinu tělocviku nesmí vkročit a příslušný učitel má během hodiny tělocviku nad dětmi dozor, škola nepřevzme odpovědnost za škody, které se případně mohly vyskytnout,
- 3) za všechny škody v místnosti na tělocvik, stanou-li se během hodiny tělocviku, je OŠR odpovědný spolek tělocvičný,
- 4) cvičení spolku nesmí se konat v době, kdyby mohlo být rušeno vyučování, stejně tak nemůže být omezován vrchní učitel,
- 5) kouření je pro členy tělocvičného spolku zakázáno od vstupu do školní budovy až po odchod z ní,
- 6) služebník tělocvikářů je podřízen vrchnímu učiteli, pokud se jeho činnost týká práva domovního,
- 7) o sporech mezi vrchním učitelem a tělocvičným spolkem rozhodující škol. úřady,
- 8) MŠR, jakož i OŠR je kdykoliv umožněno tělocvičnému spolku místnost okamžitě vypovědět, nikoliv však jen MŠR nýbrž se souhlasem OŠR, v takovém případě všechno své nářadí vezme tělocvičný spolek sebou,
- 9) opouští-li spolek tuto místnost dobrovolně, připadá škole všechno nářadí, které je k dispozici podle zákonných ustanovení žákům,
- 10) nesplní-li spolek své převzaté povinnosti, ztrácí podmínky, uvedené v bodě 9, totiž právo na užívání,
- 11) na kladení podlahy a na vybílení tělocvičný spolek přispěje jednou třetinou,
- 12) spolek se zavazuje přispět třetím dílem na úklid a topení paušální částkou a

to tou, která platí MŠR vedoucímu školy za topení a úklid. Kdyby MŠR školním dětem otop nepovolil, postará se tělocvičný spolek o topení a úklid sám.

Jeřmanice, v prosinci 1887

Za MŠR Franz Lindner, v. r.
předseda

-53-

za tělocvičný spolek
Isidor Knirsch, v. r. Franz Appelt jun.
mluvčí zapisovatel

1888

Pozn. překladatele: Mezi stranami 82 a 83 (v originále) je zašita čtyřstranná petice výboru německo-rakouského svazu učitelů z 12. února 1888 proti Lobkovicově návrhu na změnu škol. zákona, podaném parlamentářům v Říšské radě Rakouska - petice není přeložena.

Lobkovicův školní návrh

Dne 25. ledna vynesl princ Lichtenštejnský ve 108. zasedání poslanecké sněmovny návrh na nový říšský zákon o národních školách, jehož konečný smysl spočívá v tom, že znamená hluboké snížení všeobecné osvěty národa a úplné vydání školy církvi. Tento návrh vyvolal všeobecné jitření nejen mezi učitelstvem nýbrž také v národě. Následkem toho výbor svazu německo-rakouského učitelstva předložil vys. poslanecké sněmovně rakouské říšské rady petici. Od mnoha obcí, spolků, korporací, byly podány petice proti tomuto Lichtenštejnskému návrhu vys. poslanecké sněmovně, taktéž od zdejšího obecního zastupitelstva s MŠR, osvětového spolku, spolku vysloužilců, tělocvičného spolku v Jeřmanicích a v Milířích.

Tuhá zima

Letošní zima se ohlásila se vsí krutostí. Ani nejstarší obyvatelé nepamatují tak

husté sněžení a proto také návštěva školy byla zejména v nižších třídách méně uspokojivá. Během 28., 29. a 30. i 31. prosince nepřišlo do školy pro sněhovou

vánice ani jedno dítě. I mnoho zajíců, srnek, koroptví a jiného stálého ptactva se stalo obětí této kruté zimy. Všude jsou ovocné stromky ohryzovány zajíci a byly tím zničeny.

Inspekce

Dne 26. března (pondělí velikonočního týdne) provedl c. k. OŠI p. Petr Schwertner inspekci zdejší školy.

Zkouška z náboženství se konala dne 21. června odpoledne ve dvě hodiny pod předsednictvím velebného pana pátera Wenzela Kretschmera, vikáře v Rochlicích.

Letní výlety

Žáci třetí třídy navštívili pod dozorem svých učitelů Ještěd, 2. a 1. třída Javorník.

Konec školního roku

Školní rok byl ukončen dne 15. července slavnostní bohoslužbou.

-54-

Podle přehledné tabulky o stavu školy bylo během školního roku přijato 206 žáků. při celodenním vyučování z toho plyne 77 733 polovičních dnů, z. t. bylo navštíveno 65 188 = 83,9 %, počet omluvených zameškaných půldnů činí 6 778 = 8,7 %, neomluvených půldnů je 5 767 = 7,4 %.

Ze statistického výkazu vyplývají k 15. červenci následující údaje:

- 1) počet dětí ve věku školou pov.: chlapci 92, děvčata 101, dohromady 193,
- 2) počet dětí, navštěvující veřejné národní školy: jako pod bodem jedna,
- 3) počet dětí v nejvyšších věkových kategoriích: chlapci 19, děvčata 26, dohromady 45,
- 4) úlevy při školní docházce byly povoleny: chlapcům 3, děvčatům 8, dohromady 11,
- 5) propuštěno bylo ve smyslu § 21 zák. z 2. května 1883: chlapci 1, děvčata 2,

dohromady 3.

Učební pomůcky

Během tohoto školního roku obdržela škola pomůcky od c. k. OŠR: jednu nástěnnou mapu a to Čechy od D. Karla Schobera v hodnotě 6 fl. 50 kr.

Stavba kostela

V březnu m. r. (1887) to bylo 100 let, co se sem nastěhoval první farář jménem páter Franz Kuchar, františkánský mnich. Toto jubileum chtěl zdejší farář p. Augustin Šwoba důstojně oslavit a z tohoto důvodu měl být kostel vymalován a kostelní lavice měly být s hlavní chodbou a dvěma vedlejšími chodbami nově uspořádány.

Císařský dar

K tomu však chyběly nutné peníze a tak se obrátil p. farář v první řadě na Jeho Veličenstvo k našemu nejmilejšímu (nejmilostivějšímu) císaři Franzu Josefu I. s prosebním listem. Tentýž se též pln milosti rozhodl ze svých soukromých prostředků propůjčit (darovat) 100 fl. Roční doba však byla pro opravu příliš pokročilá a proto byla odložena na tento rok. Dne 22. května (úterní svatodušní)

se začalo a na církevní pouti 29. července byla stavba ke spokojenosti dětí církve již ukončena. Další náklady byly uhrazeny zčásti patronem kostela Jeho Jasností knížetem Camillem Rohanem a zčásti obcí.

Církevní pouti ke "Svaté Anně" se slavila proto obzvláště slavnostně. Chval. p. páter Bernard, farář z Rychnova měl slavnostní kázání a chval. pan páter Wenzel Kretschmer, vikář v Rochlicích, celebroidal s asistencí mši svatou. Z kůru byla velmi dobře provedena mše d-moll - čís. 6 - od Horáka a jako vločky byly provedeny: Ave Maria od Al. Kosche pro mezzosopran a offertorium k círk. pouti od J. Reimanna.

Počasi

Po kruté zimě následovalo studené, suché jaro a velmi mokré léto.

-55-

Záplavy

Průtrž mračen dne 3. srpna měla za následek, že velké potoky se rozvodnily, vystoupily z břehů a způsobily velké škody na budovách, cestách, polích a loukách. Tak obzvláště řeka Nisa, Jizera, Kamenice, Smědá a dne 3. září Vltava, Malše v Budějovicích. Jeho Veličenstvo, nejštedřejší císař, daroval na záplavy v

libereckém okrese 1 000 fl. a za další dary z okresu mohlo být panem okresním hejtnanem v září předáno kolem 4 000 fl. pomocí potřebným.

Stavby

Během školních prázdnin byla škola vybílána jak z vnějška tak i zevnitř vnější okna byla vytmelená, opravena a natřena. Náklady činily neurčené množství fl. rak. měny.

Dne 1. září byl zahájen nový školní rok se slavnostní bohoslužbou. C. k. OŠR přijala výpomocného učitele p. Josefa Blumricha podle usnesení z 10. srpna 1888,

zn. 1686, provizorně do zaměstnání jako podučitele na zdejší školu. U tohoto místa je nárok na roční plat ve výši 400 fl.

Dne 1. září bylo nově přijato:
z ročníku 1882 - chlapců 10, děvčat 12, dohromady 22 dětí.

Všichni žáci byli rozděleni do 3 tříd takto:

I. třída 24 chlapců, 26 děvčat, sa: 50 = učitel K. Baumheier,
II. třída 31 " 31 " sa: 62 = " J. Blumrich,
III. třída 35 " 40 " sa: 75 = " J. Blumrich jun.
Sa. 90 chlapců, 97 děvčat, sa: 187 žáků

Do vyučování ručních prací bylo přiděleno 65 děvčat.

Okresní konference učitelů

Ve středu dne 12. září se konala v sále Střelnice v Liberci Okresní konference učitelů pod předsednictvím c. k. OŠI p. Petra Schwertnera, na které bylo přítomno 144 členů oprávněných hlasovat. Kromě ukázkové hodiny vyučovací "2. hodina kreslení ve 3. třídě" byli m. j. i zvoleni zástupci na zemskou konferenci

v r. 1889 a sice p. Engel-Janův Důl, Fischer-Vratislavice, Johne-Chrastava. Den 30. září se stal pro Liberec dnem památným, protože v tento den byl - velmi slavnostně - položen základní kámen pro novou radnici a to pochodňovým průvodem, ohni na Ještědu, slavnostním průvodem, slavnostními projevy atd.

Volba do MŠR

V měsíci říjnu volila obecní rada MŠR zase na dobu 3 let: páni Flor. Habel, mistr tkalcovský, zde, čís. 6, Max Huebner, hostinský, zde, čís. 111, Ferd. John, sedlák, zde, čís. 80, Aug. Schlenz, kameník, Milíře.
-56-

Do funkce MŠI byly navrženi: p. Habel pro Jeřmanice a p. Schlenz pro Milíře, oba byly schváleny OŠR ve schůzi dne 5. prosince 1888.

Jubileum

Na oslavu 40. výročí vládního jubilea Jeho c. k. apoštolského veličenstva, našeho rytířského císaře Franze Josefa I., dne 2. prosince byly i u nás činěny rozsáhlejší přípravy na důstojnou oslavu. Protože však Jeho Majestát si jakoukoliv slavnost, kde se jen tak penězi plýtvá k tomuto dni zakázal a místo takových manifestací si přál díla lásky bližním, podpory chudým a potřebným, nekonala se žádná oslava a žáci byli na základě příkazu c. k. OŠR ze dne 3. prosince, zn. 2400, o významu tohoto dne poučeni a protože p. farář páter Aug. Šwoba byl nemocen, tak se nekonala ani bohoslužba, konaly se jen předepsané modlitby pro Jeho Majestát.

Nadace

Z těchto děl lásky pro blízké, které se v celé říši k tomuto dni udály, ať je uvedena alespoň nadace Císaře Františka Josefa, založena německým zemským svazem učitelů v Čechách pro potřebné vdovy a sirotky po zemřelých členech svazu. Poklad této nadace činí 11 000 fl. rak. měny.

Žádná bohoslužba

Pro neustávající nemoc p. faráře a jen jednoduché nedělní výpomoci ze strany fary v Rychnově se zde na Vánoce - 25. prosince - nekonala ani bohoslužba.

Školní vystoupení

Před početným posluchačstvem byla dne 9. prosince po povolení ze strany c. k. OŠR školní mládeží uvedena zpěvohra "Čtyři roční období" od Josefa Petze.

Vysazování

Na jaře vysázel zdejší osvětový spolek - předseda p. Josef Blumrich - na hranu okresní silnice mezi domy č. 88 a 76 za souhlasu chval. okresního hejtmanství a po příslibu práva užívání 40 ovocných stromů.

1889

Úmrtí

Dne 1. ledna v 8 hodin ráno skonal zdejší farář p. páter August Šwoba po čtyřtýdenním nemocničním lůžku v den jeho 46. narozenin. Jeho tělesné ostatky byly dne 5. ledna dopoledne za velké slavnosti a za početné účasti ze strany

obyvatelstva předány zemi. Vikář p. Wenzel Kretschmer vedl kondukt (pohřební průvod) a farář z Rychnova p. páter Bernard pronesl slavnostní projev. Přítomno bylo 22 duchovních.

Úmrtí

Pan vrchní učitel Georg Kaeller, který odešel na konci roku 1875 zde do důchodu po vyznamenání stříbrným záslužným křížem, zemřel dne 6. ledna ve 82.

-57-

roce svého věku na marasmus (sešlost věkem) v Sokolově nad Ohří u svého syna, pana Josefa Kaellera, tamějšího ředitele měšťanské školy.

Zástupce faráře

Dne 14. ledna se na příkaz biskupského konzistora v Litoměřicích sem nastěhoval nový zástupce faráře v osobě p. pátera Franze Hladíka, kaplana v Českém Dubě.

Korunní princ Rudolf +

Nejhlubší bol, bezejmenný smutek se zmocnil národů Rakouska.

Korunní princ Rudolf

Naděje Říše, již není mezi živými, nenadále odešel 30. ledna ze života. Jako blesk z čistého nebe, jež vše zničí a roztrhává, tak působila strašlivá zvěst na srdce miliónů, které jsou pod žezlem Habsburků spojeny. Není v dalekých

župách Rakouska jediného člověka, kterého by se tato zpráva nedotkla. Všichni příslušníci Říše se sklání v bolesti, ve stejné bolesti hluboce a mocně, nad bolestí a ztrátou všude milovaného syna císaře.

Muž tak rozsáhlého vzdělání, jakým byl náš korunní princ, stal by se býval ozdobou trůnu svých otců. Jediné přání, které srdce všech naplňuje, je: Bůh, ať utěšuje našeho císaře, aby zůstal svým věrným národům ještě dlouho zachován! Ať Jemu a Jeho milostivé rodině Bůh dá sílu, aby nejhorší ránu osudu mohl s odvahou

a odevzdaností čelit!

Projevy soustrasti

Na úřední oznámení o náhlé smrti Jeho Milosti korunního prince odeslala MŠR následující soustrastný dopis:

Chvalitebná c. k. Okresní školská rada!

Už jen hledisko lidské si vynucuje nejvroucnější soustrast každého srdce nečekaný odchod rakouského korunního prince, pýcha jeho císařských rodičů, milovaný manžel nádherné ženy, otec malého dítěte. O co více ale musí tento hluboce smutný osud působit na srdce věrných učitelů, kteří vždy s radostí a pýchou vyhlížejí na nejvyšší dům vládnoucí při každé příležitosti; z čisté náklonnosti pocítují nejvroucnější účast, takže si dovolují podepsání v hluboké úctě vyjádřit nejsrdčejší soustrast s prosbou: Ať chvalitební OŠR toto naše poselství, jež vyvěrá z čistého srdce, dává na vědomí na nejvyšších místech.

Jeřmanice, dne 2. února 1889

p. Franz Hladik Josef Blumrich, v. r.
administrátor vrchní učitel
Karl Baumheier, učitel, v. r.
Josef Blumrich jun. v. r.,
podučitel

-58-

Anna Grunerová, v. r. učitelka
ručních prací

Smuteční bohoslužba

kronika_skola.txt

Dne 5. února, v den slavnostního pohřbu ve Vídni, se uskutečnila zde smuteční bohoslužba, za účasti obecního zastupitelstva, MŠR, učitelského sboru se škol. mládeží, spolku vojenských vysloužilců a mnoha dalších zbožných lidí.

Tento den prohlásil Jeho Excellence p. ministr vyučování v celém Rakousku za den školního volna.

Císařův dík

Jeho Majestát, nejmilostivější císař vydal následující projev:

Mým národům!

Nejtvrdší rána, která potkala Mé srdce otce, nenahraditelná ztráta Mého drahého jediného syna, Mne, Můj dům a Mé věrné národy naplňoval hlubokým smutkem. Ve Svém nitru otřesen, skláním Svoji hlavu v pokoře před svým nevyzpytatelným rozhodnutím Božské prozřetelnosti a vzývám se Svými národy všemohoucího, aby Mi dal sílu, abych neochaboval při plnění Svých regentských povinností, nýbrž, abych měl v oku stejný směr, jehož nezměnitelnost zajistí budoucnost, abych odvážně a pln důvěry vytrval ve svých stálých snahách o všeobecný blahobyt a za zachování požehnaného míru.

Poskytlo Mi útěchu, že jsem ve dnech nejkřutější bolesti duše byl obklopen jako vždy srdečnou účastí mých národů a ze všech stran, ze všech okresů, zblízka i zdaleka, z měst i z venkova se Mi dostalo nejdojímavější účasti.

S vroucí vděčností cítím, jak celá země ve vzájemné lásce a věrnosti, se kterou je Můj dům spojen se všemi národy Mé monarchie v hodinách těžkého postižení jen na síle a pevnosti získává a proto je Mi potřebou, Svým jménem a jménem Císařovny a královny, Své milované manželce, pak jménem Své hluboce skloněné snachy za všechny účasti z plného srdce poděkovat.

S tímto hluboce cítěným díkem volám se Svými věrnými národy milostivou Boží pomoc za další společné úsilí se spojenými silami k blahu vlasti!

Vídeň, 5. února 1889 Franz Josef, v. r.

Volba obecního zastupitelstva

Dne 28. března se konala volba do obecního zastupitelstva na dobu dalších tří let.

Zvoleni byli:

p. Franz Appelt, mistr mlynářský, v Jeřmanicích čís. 47

p. Anton Brosche, bělař, dtto 58

p. Anton Diwok, mistr barvířský, dtto 8

p. Josef Burde, majitel hospodářství, dtto 30

-59-

p. Anton Dittrich, dtto dtto 219

p. Florian Habel, mistr tkalcovský, dtto 6

p. Ignác Hauser, mistr kamenický, Milíře 30

p. Ferd. Herbich, majitel pozemků v Jeřmanicích 1

p. Anton Huebel, zahradník v Milířích 11

p. Josef Huebner, majitel domu v Jeřmanicích 137

p. Ferd. Jahn, majitel hospodářství, dtto ?

p. Konrad Hoerbe, mistr tkalcovský, dtto 3

p. Franz Lindner, majitel pozemku, dtto 255

p. Anast. Lindner, majitel hospodářství, dtto 67

p. Ant. Hosak, hostinský, dtto 156

p. Anton Schlenz, obchodník, dtto 90

p. Franz Schmitzer, hostinský, dtto 124

p. Josef Porsche, majitel hospodářství, dtto 241

Při schůzi obecní rady dne 8. dubna byl p. Franz Lindner při zvýšení ročního platu ze 150 fl. na 200 fl. znovu zvolen starostou obce a p. Florian Habel, Dittrich a Franz Schmitzer za radní obce.

Večerní zábava

Vedoucí (pěveckého) sboru a zároveň vrchní učitel p. Jos. Blumrich uspořádal dne 7. dubna večerní zábavu, jejíž čistý výnos byl věnován na nákup nových hudebních nástrojů pro kostel. Uveden byl melodram "Columbus" od Jul. Const. Beckera, "Slza" od Witta, "Píseň námořníků" od Eckerta, "Kantáta o žábě" od Henniga s doprovodem piana (křídla), "Zaklínání bouře" od Duerrnera, "Německá píseň" od Kalivody a "Labe" od V. Moeldnera. Zábavní večer měl žet velmi slabou návštěvu, takže jen 8 fl. mohlo být použitou k uvedenému účelu.

Akt dobrodiní

Pan Franz Appelt, mistr mlynářský, zde, daroval u příležitosti svatby své dcery sl. Antonie dne 4. května 20 fl. chudým naší vesnice, přičemž 10 fl. mělo jít vedení školy k rozdávaní darů chudým dětem ze školy.

Dárky obdržely:

- 1) Jos. Brosche, čís. 35 30 kr., 10) Ant. Neuman, 198 30 kr.
 - 2) Berta Ehrlich 198 30 kr., 11) Frz. Preißler 56 20 kr.
 - 3) Maria Hälbich 260 50 kr., 12) Jos. Ressel 71 30 kr.
 - 4) Frz. Hosak 36 30 kr., 13) Karel Schlenz 225 40 kr.
 - 5) Anna Hosak 117 30 kr., 14) Ad. u. M. Schmidt 90 kr.
 - 6) Ad. u. Em. Hosak 80 50 kr., 15) Jos. Schwarz, Ad. u. Berta 90 kr.
 - 7) Ad. u. Henrich Huebner 50 kr., 16) R. M. H. Stracke 217 1-30 kr.
 - 8) Ernst u. H. Kirchof 105 50 kr., 17) Anna waenke 50 kr.
 - 9) A. u. B. Moeller 50 kr., 18) A. a Ad. Wondrak 50 kr.
- summa 10,00 fl.

-60-

Inspekce

Dne 2. června (neděle před svatodušními svátky) vykonal inspekci c. k. OŠI p. Petr Schwertner na zdejší škole. Zkoušku z náboženství vykonal chval. vikář p. páter Wzl. Kretschmer dne 13. června odpoledne ve dvě hodiny.

Instalace

Dne 2. června (neděle před svatodušními svátky) byl dosavadní náhradník faráře p. páter Franz Hladik slavnostně uveden do úřadu faráře v Jermanicích a to p. vikářem. V předvečer mu sborová muzikanti pod vedením dirigenta sboru p. Josefa Blumricha zazpívali zastaveníčko.

Konec školního roku

Školní rok se podle výnosu ministra pro cultus a vyučování Dr. von Gantsche ukončil v sobotu, dne 13. července a v neděli se žáci zúčastnili se ctěným učitelským sborem a chvalit. MŠR děkovné bohoslužby.

Školní slavnost

Odpoledne se konala školní slavnost v hostinci čís. 2. Potřebné peníze se sehnaly následujícím způsobem:

- 1) při školním představení (čtyři roční období) obdržely děti od přítomných přátel školy 15 fl.
 - 2) od chval. škol. krejcarové spolky 5 fl.
 - 3) sbírkou ve vesnici ze strany MŠI p. Florianem Hablem a MŠR p. Ferd. Jahnem 35 fl.
- summa 55 fl.

Pan MŠI daroval navíc ještě 20 kusů kapesníků, několik hodinových řetízku a bižuterní zbytky (Schmelz!). Za shora uvedený obnos byla zaplácena hudba 6 fl. a

každé dítě obdrželo kávu a housku, pak chleba s máslem a pivo; také bylo pro každé dítě uvažováno s cenou při hrách.

Pravidla

Podle kterých se postupovalo při školní slavnosti:

1) Slavnostní průvod ve dvě hodiny odpoledne:

tento vykročil od školy (hudba na špiči, pak 1. a 2. třída, pak chval. MŠR a konečně 3. třída, žáci s praporky a věnci) do Fiebiga (část vesnice - pozn. překladatele) pak dolů až k bělidlu Fixově p. Broscheho a potom k místu slavnosti.

2) Modlitba zpěvákova. Masový zpěv s hudebním doprovodem od Koeporera, zazpíváno všemi žáky.

3) Veřejné cvičení chlapců 2. a 3. třídy, předcvičil učitel p. Jos. Blumrich jun., během tohoto cvičení ostatní žáci kávu a housku. Po cvičení byly kávou s houskou obdarovány chlapci 2. a 3. třídy. Ke kávě předvedl učitel p. Karel Baumheier hry.

4) Nezapomněl jsem na Tebe, mé milé Rakousko. Masový sbor zazpíváno všemi žáky.

-61-

5) Hry o ceny: a) šplhání na tyči, b) střelba na orla, c) házení žáby, d) házení kruhu, e) slepý pochod k vánočnímu stromku, f) slepá dráha, g) soutěžní běh.

Ceny byly: kapesníky, košíčky do školy, šicí taštičky, peněženky, metrové míry, brože, tužky, násadky na pera, pera, pravítka, gummy, hodinkové řetízky, fíky, pomeranče.

6) Podávání chleba s máslem a piva všem žákům.

7) Zábavné hry.

8) Národní hymna.

Statistika

Přehledná tabulka o stavu školy uvádí, že během školního roku bylo přijato 195 žáků, o 11 méně než v předešlém roce.

Při celodenním vyučování je polovičních vyučovacích dnů celkem 69 073,

z t. bylo navštíveno 58 712 = 85 %,

počet zameškaných omluvených pol. školních dnů činí 5 521 = 8 %,

neomluveno 4 840 = 7%.

Ze statistického výkazu vyvěrají k 13. červenci následující údaje:

1) počet dětí ve věku školou pov.

89 chlapců, 90 děvčat, dohromady 179 dětí,

2) počet dětí v nejvyšších věk. stupních:

-13 až 14 let: 20 chlapců, 29 děvčat, dohromady 41.

3) ulehčení při školní návštěvě bylo povoleno

5 chlapcům, 6 děvčatům, dohromady 11 dětem.

4) kromě toho bylo propuštěno ve smyslu § 11 zákona ze dne 2. května 1883

5 chlapců, 13, děvčat, dohromady 18.

Učební pomůcky

Na pomůckách obdržela škola od c. k. OŠR:

1) počítačku podle Paula Abrahama,

2) hasičskou stříkačku,

3) tlakovou pumpu.

Dar

Velebný páter p. Josef Bergmann, kazatel křížovníků v Kar. Varech daroval 20 kusů jeho "Liurgie" chudým zdejšími žákům.

Stavba

Na podzim m. r. byla - kromě vyjmenovaných oprav na zdejší škole - oplocena ještě školní zahrada s celkovými neurčenými náklady. Během letošních prázdnin byl vysušen sklep. Byly vykopány strouhy na odvod vody a tyto byly překryty drobným štěrkem (hrubým pískem).

-62-

Začátek školy

Dne 2. září byl slavnostní bohoslužbou zahájen školní rok 1889/90. Přijat byl ročník 1883 a sice:
11 chlapců, 7 děvčat, dohromady 18 dětí.

Všichni žáci byli následovně rozděleni do tříd:

1. tř. 26 chlapců, 22 děvčat, sa. 48 - učitel p. K. Baumheier
 2. tř. 26 " 26 " sa. 52 - " p. J. Blumrich
 3. tř. 34 " 41 " sa. 75 - " p. J. Blumrich jun.
- Sa.: 86 chlapců, 89 děvčat, sa. 175 dětí

Vyučování ručních prací bylo přiděleno 66 děvčat. Učitelka: paní Anna Grunerová.

Zemská konference učitelů

Dne 3., 4., 5., 6. a 7. září zasedala v Praze druhá zemská konference učitelů pro Čechy ve dvou odděleních a to německém a českém.

Německé oddělení bylo dne 3. září zahájeno v kreslířském sále německého učitelského ústavu předsedou c. k. ZŠI p. F. Huebnerem.

Projednali následující témata:

- 1) dobrozdání k nutným změnám v existujících úředních předpisech pro všeobecné národní a měšťanské školy,
- 2) sestavení zásad pro vedení školních kronik,
- 3) dobrozdání o zařízení školních zahrad,
- 4) dobrozdání o prostředcích k zužitkování a podpoře zemědělských kurzů a kurzů na další vzdělávání děvčat v národních školách,
- 5) sestavení zásad, týk. se užití žákovských knihoven pro účely výchovy a při vyučování školní mládeže,
- 6) návrh na instrukce pro uspořádání lokálních učitelských konferencí na všeobecných národních a měšťanských školách.

Změna místodržitele

Dne 7. září byl dosavadní místodržitel Čech Dr. Alfred, svobodný pán von Kraus ze zdravotních důvodů po udělení Velkého kříže Leopoldova řádu svého úřadu zproštěn a zároveň byl c. k. komoří hrabě Franz Anton Thun-Johenstein po udělení

titulu tajný rada do funkce místodržitele v Čechách jmenován.

Schůze učitelů

Dne 6. července uspořádal pedagogický spolek venkovského okresu Liberec zde svou

první letošní stěhovavou schůzí. Předseda, p. vrchní učitel L. Fischer z Vratislavic schůzi zahájil. Referát p. vrchního učitele Graetschela z Doubí: "Čím může škola přispět k řešení sociální otázky?" měl za následek živou a dlouhou diskuzi. Dále se může tento referát předsedy Fischera považovat za velmi zdařilý.

Oddělení Hodkovice učitelského spolku Chrastava - Hrádek konalo zde dne 7. prosince docela uspokojivě navštívenou stěhovavou schůzi. Po srdečném uvítání přítomných p. vrchním učitelem Jos. Blumrichem měl referát (přijatý pot-

-63-

leskem) p. učitel Karl Baumheier o objevení Austrálie. Neméně přitažlivý byl referát p. Jakoba Heucherta - Záskalí - o lásce k vlasti a péči o ni.

1890

Rozpuštění škol. krejcarového fondu

Školní krejcarový spolek v Jermanicích se pro malou účast obyvatelstva na své valné hromadě dne 11. ledna rozpustil po třináctileté existenci. Hotovost 19 fl.

rak. měny se na základě jednomyslného usnesení předala panu Franzi Lindnerovi, předsedovi MŠR, k nákupu školních rekvizit pro chudé žáky.

Zastavení vyučování pro influenci

Během měsíce ledna se mezi školní mládeží rozšířila nová choroba: influenza (chřipka - pozn. překl.), také onemocněly dvě učitelské síly, takže po povolení c. k. OŠR, zn. 303, ze dne 29. ledna 1890 se zastavilo vyučování od 28. ledna až

do 10. února. Tato nemoc měla dobrý průběh, protože zemřel pouze - více než 70 let starý - Jos. Zwiener, obchodník z čís. 10. Vzhledem k tomu, že tento měl dříve funkci škol. dozorce, tak jej doprovodili na příkaz vedoucího školy i školní děti až k místu jeho posledního odpočinku (25. března odpoledne při překrásném jarním počasí).

Počasí

Od 20. března do 6. června bylo nade vše krásné počasí, proto také byl velmi bujný růst rostlin. Od té doby skoro nepřetržitě přšelo při velmi nízkých teplotách, takže se růst rostlin zastavil, taktéž i doba květu rostlin a tak velké množství sena shnilo.

1. července se počasí zlepšilo a žně se táhly až do srpna, zvýhodněny nejhezčím počasím, takže tento rok ono staré přísloví "Jaká je senoseč, tak jsou i žně obilí", se příliš zemědělcům neosvědčilo.

Inspekce

Dne 29. března vykonal inspekci zdejší školy OŠI p. Petr Schwertner.

Změna faráře

Dne 14. dubna se přestěhoval zdejší farář p. páter Franz Hladik do své nové fary

v Březině u Loukova. Opustil tuto faru ze zdravotních důvodů, protože klima tam je podstatně mírnější. Z nařízení chvalit. biskupského konzistoria Litoměřice přišel sem jako zástupce faráře dne 18. dubna vys. p. páter Franz Hrbek, kaplan v Semilech.

Změna učitele

Dne 14. dubna opustil naši vesnici též p. Karel Baumheier, ve které prožil celou

svou služební dobu, aby v Dolním Ostašově převzal uvolněné místo vrchního učitele, přiznané mu c. k. ZŠR. Vzhledem k tomu, že k nám nemohl být pro nedostatek žádný učitel vyslán, muselo se do konce školního roku vyučovat ve dvou třídách v polovičních dnech.

-64-

Statistika

Dne 30. dubna byla v celém Rakousku uspořádaná statistická šetření o veřejných národních školách. Šlo o to, odpovídat na kladené otázky, uvedené v dotazníku podle dané instrukce. Vedení školy jej mělo vyhotovit a do 8. května doručit c. k. OŠR.

Odpověď na shora uvedené otázky - viz Věstník pro národní školství v Království Českém, ročník 1889, str. 158.

Zkouška z náboženství

Dne 19. června odpoledne ve 2 hodiny se konala zkouška z náboženství u zdejší školní mládeže za předsednictví okresního vikáře p. pátera wzl. Kretschmera, děkana z Rochlic.

Konec školního roku

Dne 15. července byl ukončen školní rok slavnostní bohoslužbou, které se zúčastnila MŠR, všechna školní mládež a mnoho pobožných občanů.

Statistika

Z tabulky o stavu školy vyplývá, že v průběhu školního roku bylo přijato 178

kronika_skola.txt

žáků, tedy o 17 méně než v předchozím roce.

Při celodenních vyučování (od 14. dubna ve dvou třídách vyučování polodenní) se vypočítávají

poloviční vyuč. dny celkem 58 909

z t. navštíveno 51 275 = 87,00 %

počet zameškaných omluvených pol. 4 171 = 7,10 %

neomluveno 3 481 = 5,90 %

Ze statistického výkazu vyvěrají k 15. červenci tyto údaje:

- 1) počet dětí školou pov.: chlapci 93, děvčata 84 = 177 dětí,
- 2) počet dětí v nejvyšších stupních ve 13. a 14. roce věku: chlapci 21, děvčata 13 = 34 dětí,
- 3) při návštěvě školy byly poskytnuty úlevy: 3 chlapcům, 5 děvčatům = 8 dětí,
- 4) propuštěno ve smyslu § 11 zák. z 2. května 1883: chlapci 5, děvčata 5 = 10 dětí.

Knihovna žáků

Při důkladné revizi bylo 32 titulů vyřazeno. Od c. k. OŠR obdržela knihovna 37 kusů. Podle toho je na konci školního roku stav 128 knih.

Vlastenecká oslava

U příležitosti sňatku Její c. k. Výsosti arcikněžny pí. Marie Mathildy, Anny, Valerie s arciknížetem Franzem Salvatorem se konala dne 31. července slavnostní mše, které se zúčastnilo obecní zastupitelstvo, MŠR a učitelský sbor. K 60. narozeninám Jeho c. k. Veličenstva císaře Franze Josefa I. dne 18. srpna se slavnostní mše zúčastnilo kromě shora uvedených ještě spolek vojenských vysloužilců.

-65-

Stavby

Během prázdnin byla žumpa úplně zrestaurována, protože močůvka se dostala do sklepa a vlhkost ve sklepě ohrozila celý dům tím, že se na klenbě ráda vyvíjela houba.

Začátek školy

Školní rok 1890/91 se zahájil dne 1. září slavnostní bohoslužbou.

Oné od 14. dubna uvolněné místo učitele bylo propůjčeno podučiteli p. Franzí Josefú Miethigovi, nar. 6. března 1861 v Minkovicích.

Přijaty byly děti ročníku 1884 a to:

8 chlapců, 10 děvčat, dohromady 18 dětí.

Všichni žáci byly rozděleni do tříd následovně:

1. třída 27 chlapců, 20 děvčat = 47 - učitel p. Josef Blumrich sen.

2. třída 27 " 24 " = 51 - " p. Franz Miethig

3. třída 30 " 38 " = 68 - " p. Josef Blumrich jun.

suma 84 chlapců, 82 děvčat = 166

12 chlapců navštíví měšť. školu v Hodkovicích.

1 chlapec Slepěcký ústav v Praze.

Vyučování ženských ručních prací bylo nařízeno 62 děvčatům. Učitelkou je p. Anna Grunerová, manželka vrchního učitele p. Adolfa Grunera v Záskaří.

Povodeň 2. - 5. září 1890

V prvních zářijových dnech byla velká část země a především hlavní město Praha postižena strašnou povodní, od roku 1845 nejhorší. Byly ztráty na životech, nesčetné statky byly zničeny, bezpočetné množství chudých bylo po dlouhou dobu co nejtvrději postiženo. Zběsilost živlů rozbila dílo, které mělo vydržet staletí, kamenný Karlův most v Praze, který byl na dvou místech vlnami roztrhán.

Snížením nouze se zabývá zemský výbor (komité), kterému bylo jen za okresní hejtmanství Liberec poukázáno přes 6 000 fl. Jeřmanice a Milíře přispěly částkou 50 fl. 63 kr. (křejcarů).

Založení pěveckého spolku

V březnu b. r. se sešlo pár pánů, aby, jako všude, založili pěvecký spolek. Přes

veškerá očekávání se v prvním nadšení hlásilo do takového spolku mnoho dam a pánů a proto se založil tento výbor:

Josef Blumrich sen. do funkce předsedy,
Ferd. Peinemann jeho zástupce,
Josef Blumrich jun. jako dirigent,
Ed. Focht jeho zástupce,
Ant. Burde, jednatel (zapisovatel),
Josef Lindner, pokladník (strážce pokladu),
Josef Stracke, správce majetku,
jako poradci: sl. Marie Seibothová a Julie Diwoková.
-66-

Pro horlivost členů pro věc bylo umožněno, že již 1. listopadu se mohl uskutečnit první koncert, když předtím přípravný výbor připravil stanovy a zabezpečil další náležitosti k založení spolku. Podle výnosu vys. místodržitelství z 12. dubna 1890, zn. 38510, bylo založení spolku pod jménem "Pěvecký spolek veselost" se sídlem v Jeřmanicích povoleno. Dne 9. května se konalo v hostinci "Město Hodkovice" první valná hromada a tento hostinec se stal spolkovým sídlem.

Pro výhodné počasí, dále pro čilou snahu členů získat hosty pro 1. koncert, tento byl hojně navštíven a při nízkém vstupném 15 kr. za osobu činil příjem 41 fl. 70 kr.

Spalničky

Dne 8. listopadu chybělo v 1. třídě z 45 žáků osmnáct, neboť onemocněli neštovicemi. Následující pondělí už jich bylo třicet a do konce týdne 38, načež ve stejný den po předepsaném hlášení OŠR, okresní lékař p. Dr. Mueller nařídil uzavření dvou nižších tříd. Nemoc měla průběh bez úmrtí mezi dětmi a trvala tři až čtyři týdny, než se škola mohla znovu otevřít. Uzavřené třídy zahájily ale už

24. listopadu vyučování.

Povodeň Karlovy Vary

Dlouho před tím, než mohly být zahojeny rány povodně ze září, už v listopadu došlo k druhé povodni, která nádherné Karlovy Vary, klenot země české, tvrdě zasáhla. Krátké ale zhoubné rozvodnění Teplé způsobilo, že na domech a veřejných zařízeních vznikly děsivé škody. Úhrnná škoda činí přes 1 milión zlatých.

Změna faráře

Dosavadní náhradní farář p. páter Franz Hrbek byl jmenován farářem v Dlouhých Mostech a opustil obec dne 11. prosince. Den na to se sem nastěhoval do Jeřmanic

p. páter Anton Kloß z Lomnice, určený sem jako farář.

Oslava narozenin

Dne 19. prosince oslavila Jeho Milost kníže p. Camill von Rohan, patron zdejší obce a před rokem 1870 také patron zdejší školy, své 90. narozeniny. U příležitosti této vzácné oslavy byla dne 23. prosince pro Jeho Milost čtena mše svatá s Te Deum, za účasti obecního zastupitelstva, sboru učitelů a školní mládeže, knížecího revirního nadlesního Rohanových p. Dr. Adolfa Justa a mnoha pobožných lidí. Po bohoslužbě se rozdalo 50 fl., které Jeho Milost dal k dispozici pro zdejší chudé.

Sčítání lidu

Předepsané sčítání lidu k 31. prosinci 1890 mělo následující resultat:

postupná řada domů činí v Jeřmanicích 270, které jsou součástí obce. v Milířích jich je 30. V Jeřmanicích chybí ovšem 40 domů, které se buď zčásti strhly, zčásti vyhořely, ale jsou vedeny dále - jako stavební místo - v Milířích taktéž 2. Úplně prázdných domů bylo k tomuto dni (neobývaných) 5 domů.

-67-

obec budovy nájemníci přítomné obyvatelstvo

mužské ženské dohromady

Jeřmanice 230 320 635 668 1 303

Milíře 28 41 79 99 178

dohromady 258 361 714 767 1 481

32 domů se 191 obyvateli patří do Dlouhých Mostů pokud jde o církevní okrsek, taktéž patří ke škole, pro důchodní péči zůstává 1 290 osob v Jeřmanicích.

Z tohoto obyvatelstva měli domovskou příslušnost:

u nás do jiných obcí jiných okresů dohromady

muži ženy muži ženy muži ženy

Jeřmanice 383 395 145 164 107 109 1 303

Milíře 39 59 14 14 26 26 178

Summa 422 454 159 178 133 135 1 481

Součet nepřítomného obyvatelstva činil

v Jeřmanicích 66 osob,

v Milířích 4 osoby,

dohromady 70 osob.

Při tomto sčítání mělo 88 majitelů 263 kusy hovězího, 59 majitelů 93 koz, 10 majitelů 15 koní, 15 majitelů 25 prasat. Dále má 5 majitelů 25 včelstev. V Milířích mělo 11 majitelů 17 kusů hovězího a 7 majitelů mělo 8 koz.

Od posledního sčítání lidu se tedy zaznamenává odchod 195 osob. Tato ztráta je zdůvodněna tím, že zdejší domácí průmysl, tkalcovství lnu a bavlny se skoro úplně zastavil a tím jsou tkalci nuceni odstěhovat se do sídel továrny.

1891

Zemská výstava v Praze

Dne 15. května byla v Praze zahájena jubilejní Zemská výstava (100 let). K této výstavě se musely dodat i žákovské práce národních škol. Pro třetí třídky v okrese Liberec byly určeny školy: Loučná a Kateřinky. Německý průmysl se podle rady vedoucích Němců výstavy nezúčastnil, protože strana Mladočechů od vyrovnání, které bylo v říšské radě v různých bodech pro Čechy (zemi Českou) navrženo, nechtěla nic slyšet a žádají České státní právo.

Zkouška z náboženství

Dne 4. června odpoledne ve 2 hodiny se konala pro zdejší školní mládež zkouška z

náboženství, kterou v kostele provedl velebný p. páter wenzel kretschmer, vikář z Rochlic.

-68-

Inspekce

C. k. OŠI Petr Schwertner vykonal dne 17. června na zdejší škole inspekci.

Schůze učitelů

Dne 8. července se konala schůze oddělení Hodkovice učitelského spolku Chrastava-Hrádek. Při této schůzi se předvedla praktická ukázka tělocviku a to

p. učitelem Franzem Miethigem se žáky 3. a 4. ročníku, která sklídila velký potlesk.

Školní představení

S povolením c. k. OŠR uskutečnila školní mládež veřejné vystoupení "Obrazy za 8 školních let" od J. Remiosela.

Konec školního roku

Školní rok byl uzavřen dne 15. července (1890/91) slavnostní děkovnou bohoslužbou, které se zúčastnila MŠR, učitelský sbor, veškerá školní mládež a mnoho pobožných lidí.

Statistika

Podle přehledné tabulky o stavu školy bylo během školního roku přijato 168 žáků, 10 méně než v roce předešlém.

Při celodenní výuce činí vypočtené poloviční dny 62 624, z t. bylo navštíveno 54 298 = 86,7 %, počet zameškaných omluvených polov. dnů činí 5 404 = 8,6 %, neomluvených 2 922 = 4,7 %.

Ze statistického výkazu vyvěrají k 15. červenci následující údaje:

- 1) děti školou pov. = chlapci 83, děvčata 76, dohromady 159 dětí,
- 2) počet dětí v nejvyšších stupních věku (ve 13. a 14. roce života): chlapci 20, děvčata 18, dohromady 38 dětí,
- 3) úlevy ze školní návštěvy byly povoleny: 5 chlapcům, 5 děvčatům, dohromady 10 dětí,
- 4) ve smyslu § 11 zák. z. 2. května 1883 bylo propuštěno: 8 chlapců, 7 děvčat = dohromady 15 dětí.

Stavba

V úředním bytě vedoucího školy byla položena nová podlaha.

Školní rok začátek

Školní rok 1891/92 byl zahájen dne 1. září slavnostní bohoslužbou. Přijaty byly děti narozené v roce 1885: chlapců 10, děvčat 14, dohromady 24 dětí.

Všechny děti byly rozděleny do 3 tříd následovně:

1. třída 24 chlapců, 24 děvčat = 48 - učitel Jos. Blumrich sen.
 2. třída 23 " 24 " = 47 - " Frz. Miethig
 3. třída 30 " 40 " = 70 - " Jos. Blumrich jun.
- summa: 77 chlapců, 88 děvčat = 165 dětí

-69-

7 chlapců navštěvuje měšťanskou školu v Hodkovicích. Ženskému pracovnímu vyučování bylo nově přiděleno 64 žákyň, učitelka: paní Anna Grunerová, což vrchního učitele ze Záskaří.

Okresní konference učitelů

Dne 16. září zasedala pod předsednictvím OŠI p. Petra Schwertnera okresní konference učitelů. Nejdůležitějším předmětem bylo jednání o zavedení "stojatého

písmo". Zdařilý referát k tomu a oboustranná výměna názorů vedly k usnesení, že stojaté písmo se zavede všude tam (zkušebně), kde to prosto-rové podmínky umožňují v nižší třídě a zkušenosti se sdělí na konci školního roku c. k. OŠR. I

na zdejší škole se stojaté písmo v nižší třídě zkušebně zavádí.

Návštěva císaře

1. říjen byl dnem radostí a jásotu pro velké a malé, protože na tento den byla do Liberce ohlášena návštěva Jeho Veličenstva, našeho nemilostivějšího císaře a pána Franze Josefa I. rytířského, který navštívil Zemskou výstavu. Ničemníci však měli v úmyslu tuto cestu do německého města Liberce znemožnit tím, že

plánovali atentát a chtěli prostřednictvím bomb vyhodit ruzdolský železniční most, což se jim naštěstí úplně nezdařilo. Jeho Veličenstvo se však ráčil vyjádřit: "My pojedeme, i kdybychom se měli dostat do města po prknech." Jásot, zeměpán alespoň (krátce) uvidět byl nepopsatelný, všude kde Jeho Majestát jen projížděl, byla nádraží slavnostně vyzdobena, městečka měla vyvěšena vlajky. I v Jeřmanicích byly vyvěšeny černě-žluté vlajky a všechny spolky pochodovaly ve slavnostním oděvu v určenou hodinu ráno ve 1/4 na devět na

nádraží, kde projel zvláštní vlak s Jeho Veličenstvem.

V čele pochodovala školní mládež s praporky a květinami a jejich páni učitelé, pak následovalo obecní zastupitelstvo s chvalit. MŠR, ctěný spolek vysloužilců s kapelou, ctěný spolek rozsévačů s chvalit. spolkem dobrovolných hasičů a na konci tělocvičný spolek.

Při projíždce Jeho Majestátu intonovala kapela národní hymnu, volání "Ať žije" a

střelba otřásla vzduchem. Při zpáteční cestě Jeho Majestátu večer kolem šesté hodiny plály na vrších ohně radosti a na nádraží se znovu řadily a soustředily spolky s barevnými lampióny. Večer bylo Jeho Veličenstvo dobře vidět jak stál u okna a za ovace poděkoval vlídným úsměvem a úklonem.

Na nádražích Rychnov a Hodkovice Jeho Veličenstvo vystoupilo, na prvně jmenovaném místě ráno, aby pozdravil zastupitelstvo města, střelce a průmysl Jablonce a v poslední jmenovaném večer, aby přijal špičky města Hodkovice.

Vys. c. k. místodržitelství v Praze vypsalo odměnu ve výši 10 000 fl. za vypátrání atentátníků u ruzdolského železničního mostu.

Volba MŠR

Protože volební období existující MŠR vypršelo, bylo obecním zastupitelstvím v měsíci říjnu zvolena nová MŠR. Opětovně byli zvoleni: p. Florián Habel a Ferd. Jahn, nově byli zvoleni p. Ant. Dittrich, zemědělec čís. 219 a p. Ignác Hauser, mistr kamenický z Milířů. Za MŠI byl opětovně zvolen za Jeřmanice p. Franz Huebner a za Milíře p. Anton Huebel.

-70-

Dne 19. listopadu složil nově zvolený MŠI přísahu u předsedy c. k. OŠR p. Karla Schloegela, okr. hejtmána v Liberci a dne 19. listopadu byl u příležitosti oslav jmenin Jeho c. k. Veličenstva císařovny Elisabeth představen dětem.

Pozn. překladatele: Mezi stranami 108 a 109 (v původní knize) je vložen velký formát tiskoviny s obsahem plánu na přivítání císaře Františka Josefa I. v oblasti Liberecka. Text této tiskoviny:

Čtvrtek, dne 1. října 1897.

O půl šesté ráno odjezd zvláštního vlaku dráhy Franze Josefa do Liberce. Ve stanicích Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Turnov a Rychnov, kde vlak zastaví, se uskuteční přivítání Jeho Majestátu.

V 9 hodin 6 minut dopoledne příjezd do Liberce. Na nádraží přijetí podle vojenského reglementu starostou města s městskou radou, duchovenstvem, šlechtou,

vojskem,, špičkami císařských úřadů, prezidentem a viceprezidentem Obchodní komory, představeným presbyteria evangelické obce, předsedou židovské kulturní obce, inspektorem saské státní železnice, vedoucím královské saské celnice, předsedy okresních zastoupení Liberce a Chrastavy, starosty Chrastavy, Hrádku a Hodkovic.

Jízda městem, kolem špalíru, vytvořeného korporacemi a spolky, až k děkan-skému kostelu.

Návštěva nové radnice, nové budovy spořitelny a textilní školy, kde Jeho Veličenstvo bude pozdraveno samotným prezidentem Obchodní komory Ginskeyem na špičce členů komory.

Jízda do Císařského parku.

Prohlídka průmyslové školy a Živnostenského muzea.

V 1 hodinu bude Jeho Veličenstvo v zámku hraběte Clam-Gallase snídat.

O 1/2 3 je prohlídka továrny Liebiga, pan Liebigova azylového domu na Perštýně

(Johannessteinu).

Jízda do Vratislavic.

U kostela přijetí starostou obce Vratislavic.

Návštěva vratislavické školy.

Prohlídka továrny Ginskeyů ve Vratislavicích a továrny Franze Liebiga ve Vesci.

Během jízdy budou pln úcty pozdravovat Jeho Veličenstvo zástupci obce Vesec, Rochlice a Růžodol II a to na hranicích svých obecních území.

Jízda do Liberce na nádraží.

V 6 hodin odjezd do Prahy.

Na stanici Hodkovice dvorní vlak zastaví a zde se hluboce uctivě koná pozdravení

obcí Hodkovice.

O 1/2 10 večer návrat do Prahy.

(konec překladu vložky - pozn. překladatele)

-71-

1892

Petice k úpravě platů učitelů

MŠR a zastupitelstvo obce společně předložily v únoru t. r. vys. Zemskému sněmu petici o úpravě platů učitelů ve smyslu Bendelova návrhu zákona.

Obecní volby

Vzhledem k tomu, že v existující periodě jakékoli rozepře v naší obci pominuly a

správa obce je toho času v osvědčených rukou, se volby obecního zastupitelstva dne 26. března konaly za slabé účasti. Z 207 oprávněných voličů 3. volebního obvodu přišlo 22 voličů k urně, kteří jednomyslně volili p. Antona Brosche, bělíře, Franze Lindnera, zemědělce, Floriána Habela, mistra tkalcovského, Conrada Hoerbeho, mistra tkalcovského, Franze Schmitzera, hostinského a Ignáce Hausera, mistra kamenického v Milířích.

V druhém volebním obvodu volilo 11 voličů z 53 oprávněných voličů pány:

Ferdinanda Jahna, zemědělce, Antona Schlenze, obchodníka, Josefa Porscheho, zemědělce, Franze Huebnera, mistra tkalcovského, Josefa Burdeho, zemědělce z Jeřmanic a pana Antonína Huebela, zemědělce z Milířů.

V 1. volebním obvodu bylo 21 oprávněných voličů, ze kterých 11 předstoupilo před

volební urny a volili: Ant. Dittricha, zemědělce, Johanna Glasera, mistra tkalcovského, Josefa Strackeho, zemědělce a Ferd. Neumanna, hostinského, všichni

z Jeřmanic.

Při volbě do obecní rady dne 7. dubna byl Franz Lindner - čís. 215 - jednomyslně

znovu volen starostou obce, p. Ant. Brosche - čís. 58 - se stal 1. obecním radou, p. Ant. Dittrich, - čís. 219 - druhým a p. Franz Schmitzer - čís. 124 - 3. obecním radou.

Narozeniny Jana Amose Komenského 28. března

300leté výročí narození Jana Amose Komenského (Johanna Amose Comenia - v něm. verzi) otce moderní pedagogiky, byla ve spolku učitelů slavnostně oslaveno. Tak se i stalo v oddělení hodkovickém, chrastavsko-hrádeckého spolku učitelů na Záskaří dne 9. dubna.

Petice kvůli amortizaci státních dluhů

Staré obecní zastupitelství se ve svém zasedání dne 7. dubna jednomyslně usneslo: podat petici parlamentu ve Vídni kvůli amortizaci rakouských státních dluhů a neučinit nic ve věci zavedení zlaté valuty. Tato petice byla na Velikonoce dne 17. dubna předána členu Říšského sněmu p. Emilu Muellerovi, Jablonec.

Inspekce

Dne 21. dubna odpoledne vykonal na zdejší škole inspekci c. k. OŠI p. Petr Schwertner.

Vyznamenání

Jeho Veličenstvem byl vyznamenám předseda OŠR a Okresní hejtman p. Carl Schloegel v Liberci a to jmenováním radou c. k. místodržitelství. Obecní
-72-

zastupitelství a zdejší učitelský sbor vyjádřily svá blahopřání k tomuto vyznamenání písemně.

Pěvecký koncert

Na velikonoční neděli, dne 17. dubna, uspořádal zdejší pěvecký spolek pěvecký koncert ve prospěch chudých naší vesnice. Čistý výnos činil 10 fl., které byly předány ještě ve stejný den "otci" chudých Ferdinandu Jahnovi.

Zkoušky z náboženství

Dne 2. června odpoledne zkoušel vikář p. páter wzl. Kretschmer, děkan z Rochlic z náboženství a provedl vizitaci kostela.

Požár v kostele

Dnes, na pondělí svatodušní (6. června) po ukončení slavnostní bohoslužby, když p. farář vybral tabrnakl k požehnání, narazil dvířky na velký svícen, ten spadl,

a hořící svíčka se dotkla bílé záclony, která visela kolem oltářního obrazu; taktéž chytla květinová výzdoba na této straně oltáře. Pan farář zachránil rychle to nejsvatější a rychlou pomocí ze strany věřících se větší škodě zabránilo. Tím zřejmě ona bílá záclona, která oltářní obraz opravdu nezkrášlila,

jednou pro vždy zmizí.

Důlní neštěstí

Z 31. května na 1. června se stalo v Birkenfeldu u Přípramy velké důlní neštěstí. Lehkomyslnou opatrností několika horníků vznikl ve 30. horizontě Marianiny šachty (v hloubce 1 000 m) požár, kterému podlehl 319 chudých horníků udušením.

Školní představení

Dne 10. července byla s povolením c. k. OŠR, zn. 1480, zdejší školní mládeži - za velkého potlesku - uvedena zpěvohra "Putování domovem" od Jos. Petze.

Konec školního roku

Školní rok 1891/92 byl uzavřen dne 15. července slavnostní bohoslužbou, které byli přítomni MŠR a mnoho věřících.

Statistika

Přehledná tabulka o stavu školy dokazuje, že během školního roku bylo přijato: 78 chlapců a 83 děvčat, dohromady 161 dětí, t. j. sedm méně než v předešlém roce.

Při celodenním vyučování činí (v přepočtu)

na poloviční dny 60 749

z t. bylo navštíveno 53 057 = 87,3 %

počet zameškaných - omluvených -

polovičních dnů činí 4 932 = 8,2 %

počet neomluvených pol. dnů činí 2 760 = 4,5 %

-73-

ze statistického výkazu k 15. červenci vyvěrají následující údaje:

1) děti školní návštěvou povinných je 158, z t. 79 chlapců, 79 děvčat,

- 2) počet dětí v nejvyšších věkových skupinách, ve 13. a 14. roce věku: 22 chlapců, 23 děvčat = 45 žáků,
- 3) úlevy ze školní návštěvy byly poskytnuty: 19 žákům a sice 4 chlapcům, 15 děvčatům,
- 4) propuštěno bylo mimo to ve smyslu § 11 zákona z 2. května 1883: 7 chlapců, 3 děvčata = 10 žáků.

Stavba

Během prázdnin byla ve vyučovací místnosti (1. třída) položena podlaha, hlouběji byl položen odtokový kanál, aby voda mohla pořádně odtéci.

Horké léto

Léto bylo velmi suché, obzvláště měsíc srpen. Mnoho studní vyschlo a tekoucí voda ubyla. Navíc se dostavil onen strašný host z Asie: cholera. Bylo proto učiněno nejrozsáhlejší opatření proti zavlečení a nákaze této hrozné nemoci. V naší obci byl dům čís. 56 zařízen pro případné přijetí nemocných cholery. V Hamburku padlo jen za období od 22. srpna do října 7 000 osob této hrozné chorobě za obětí. I v Galícii, Budapešti a ve Vídni byla některá úmrtí z cholery.

Začátek školy

Začátek školy byl c. k. OŠR pro stále existující nebezpečí cholery posunut na den 12. září. V tento den se školní rok 1892/93 zahájil vzýváním Ducha svatého a slavnostní bohoslužbou.

Přijaty byly děti ročníku 1886 a sice 13 chlapců, 11 děvčat, dohromady 24 dětí.

Všechny děti byly rozděleny do tří tříd následovně:

1. třída 23 chlapců, 29 děvčat = 52 žáků - učitel J. Blumrich sen.
 2. třída 25 " 16 " = 41 " - " J. Blumrich jun.
 3. třída 31 " 33 " = 64 " - " Fr. J. Miethig
- 79 chlapců, 78 děvčat = 157 žáků

8 chlapců navštěvuje měšť. školu v Hodkovicích a 1 děvče školu ve Vlastibořicích.

Dívčímu vyučování ručních prací bylo přiděleno 51 žákyň, které mají vyučování ve 3 odděleních, po 11 hodinách týdně. Učitelka paní Anna Grunerová.

Okresní konfer. učitelů

Dne 14. září se konala Okresní konference učitelů pod předsednictvím c. k. OŠI p. Petrem Schwertnerem. Nejpřednější body programu byly: rozbor povídky "Král a sedlák", sdělení c. k. OŠI a volba do c. k. OŠR. Zvolen byl Stephan Girschik, vrchní učitel v Chrastavě.

-74-

Hodina modlení

K odvrácení stále ještě hrozícího nebezpečí cholery byla Jeho biskupskou milostí páterem Dr. Emanuelem Schoeblem, biskupem v Litoměřicích, nařízena hodina modlení na den 9. října.

Columbus - oslavy 12. října

Jeho Svátost papež Leo XIII. stanovil, že při oslavách 400 let objevení Ameriky Kryštofem Kolumbem v celém křesťanském světě se bude konat chvalozpěv: "velký Bože, chválíme Tě" a to v neděli dne 16. října. V Americe se k této události v Chicagu konala světová výstava a vůbec mnoho spolků konalo vzpomínkové oslavy.

Pocta

U příležitosti svatby p. Jos. Blumricha jun., učitele na nár. škole, v předvečer

zahrály pěvecký a tělocvičný spolek v Jermanicích serenádu a uspořádal se pochodňový průvod, totéž učinil i pěvecký spolek z Rádla. Svatba se konala ve zdejším farním kostele dne 22. listopadu a vykonal ji co nejdůstojněji důstojný

pán pan farář páter Ant. kloß za asistence důstojného pána pana pátera Franze Hrbka z Dlouhých Mostů.

Diphtheritis

Na Vánoce onemocněly obě děti učitele Franze Miethiga, Franz a Marie, bydlící ve škole. Obvodní lékař p. Benedict Roubal poznal diphterií (záškrt) a školu nechal okamžitě uzavřít.

Pohřeb

Dne 16. září byl pochován do své rodinné hrobky kníže Camill von Rohan, když dne 13. září na Sychrově zemřel. Pro něho, patrona tohoto kostela, byla v pondělí, dne 19. září čtena smuteční mše.

1893

Změna faráře

Dnes, dne 19. ledna, se přestěhoval zdejší farář p. páter Anton kloß do své nové farní obce: Příchovice. Dne 22. listopadu 1. r. byl Jeho Milostí knížetem p. Alainem von Rohan ze Sychrova vys. consistoriu v Litoměřicích takto prezentován. Pro Jeřmanice byl dnešní administrátor v Příchovicích p. páter Josef Dumek znovu určen jako administrátor a tento se také dne 26. ledna dostavil. Škola, která byla od 23. prosince uzavřena, byla dne 12. ledna znovu otevřena, protože choroba byla zcela zastavena a nebezpečí nákazy bylo odstraněno.

Nadace

Pan Josef Smeibidl z Českého Dubu, t. č. bydlící v Hrádku, složil za účelem zřízení nadace 300 fl. za podmínek, stanovených ve věnovací listině v Českém Dubu dne 30. prosince 1888. Podle bodu 4 této darovací listiny, by
-75-

mohla nadace (nadační jmění? - pozn. překl.) připadat škole v Jeřmanicích za předpokladu, že škola v Č. Dubu by přestala být německou školou. Proto bylo odevzdáno prohlášení, že bude vůle zakladatele podle nadačního dopisu splněna. Podepsáno dne 10. ledna 1893 - vedoucí školy Josef Blumrich a MŠI Florián Habel.

18. únor 1853 - pamětní den

Dnes je tomu 40 let, kdy byl spáchán atentát na osobu našeho vznešeného císaře. Dne 18. února 1853 to bylo, když mladistvý císař Franz Josef I. Rakouska u příležitosti procházky na baště vnitřního města Vídně byl s vražedným úmyslem napaden nožem a to krejčovským tovaryšem Johannem Libeným, až k šílenství zfanatizovaným a jen pro rychlý zásah c. k. křídelního adjutanta plukovníka hraběte O'Donella byl zachráněn.

Jubileum - 19. únor

50leté jubileum biskupské Jeho Svátosti papeže Lea XIII. bylo po jeho vyhlášení Jeho biskupskou Milostí p. Dr. E. Schoebelem oslaveno. Den předtím bylo čtvrthodinové zvonění. V neděli, 19. února, slavnostní kázání a slavnostní bohoslužba, odpoledne ukončeno chvalozpěvem a Te Deum, předtím hodina modlení.

Zima

Suchost uplynulého léta se zvýšila během studené a na sníh bohaté zimy tak, že do školy a do sousedních domů musela být voda přinesena až zezdola z potoka (z Baierbachu) u čís. 8 anebo ze studny p. Diwoka čís. 8. Studna ve škole v Milířích se musela prohloubit. Tolik sněhu a třeskutého mrazu se ani nejstarší lidé nepamatují. Konečně 20. února začalo pomalu tát a masy sněhu zmizely, aniž - jako ostatní roky - nastaly

velké povodně ani velké námrazy ledu. Na velikonoční svátky (2. a 3. dubna) bylo hezké počasí, takže se chodilo do přírody. Pokračující duben byl studený a suchý.

Patriotický památný den - 19. duben

19. duben je jeden z nejpamětnějších dnů tohoto roku; uplynulo přece právě 100 let, co se narodil jeden z nejmilejších a nejhodnějších lidí, které kdy na této zemi kráčeli; narodil se vznešený potomek slavného domu Habsburků v císařském hradě ve Vídni. Po nařízení c. k. OŠR byly děti patriotickým způsobem upozorněny

na 100 narozeniny dědečka Jeho Veličenstva císaře Ferdinanda I. Dobrotivého a dětem bylo doporučeno, aby si pilně přečetly dílko "Císař Ferdinand I. - Dobrotivý", které c. k. OŠR obstarala pro žakovskou knihovnu.

Přírodní úkazy 6. a 7. května

Jako skoro každý rok i letos ledoví muži (Pankrác, Servác a Bonifác - 12., 13. a 14. května) zabrzdili teplo, překvapili nás začátkem května mrazem a sněhem. 6. května byla sněhová bouře, která nebyla o nic mírnější než ta kolem Vánoc a 7. května (v Milířích oslavují pout' kaple) ležela píď sněhu, takže i dokonce dva rádelští sedláci jeli se saněmi, aby na to mohli lépe

-76-

vzpomínat, do Milířů k pouti. Následující prosebné dny byly hezké a také skoro teplé. Vydatný déšť přišel 19. května.

Bířmování

Dne 14. června ráno v 7 hodin přišel Jeho biskupská Milost, důstojný biskup litoměřický p. Dr. Emanuel Jos. Schoebel v doprovodu okresního vikáře p. wzl. Kretschmera z Rochlic, aby udělil svátost bířmování. Zároveň provedl vizitaci (prohlídku) kostela a vyzkoušel zdejší školní mládež z náboženství. Bířmováno bylo 257 osob. Přijetí bylo stejně slavnostní jako před deseti lety.

Žákyně Ida Broscheová - čís. 58 - je obvyklým způsobem přivítala a žákyně Marie Lindnerová - čís. 215 - měla děkovný projev při odjezdu nejdůstojnějšího biskupa

do Rychnova.

Je třeba poznamenat, že Jeho biskupská milost poctil školu i pány učitele tím, že školu navštívil. Vyjádřil se velmi pochvalně o světlých a prostorných školních místnostech a obzvláště pochválil jejich čistotu.

V každém směru se vyjádřil pochvalně:

na odpovědi žáků, na pořádek a na oslavu v kostele,
na přijetí i rozloučení atd.,
jen ne o malé zchátralé faře.

Inspekce

Školní vizitaci provedl OŠI p. Petr Schwertner dne 22. června dopoledne.

Konec školního roku

Školní rok byl ukončen slavnostní bohoslužbou dne 15. července.

Statistika

Podle přehledné tabulky o stavu školy bylo přijato 79 chlapců a 81 děvčat = 160 žáků během školního roku, tj. jeden méně než v předešlém roce.

Při celodenním vyučování činí (v přepočtu)

poloviční školní dny 53 182,

z toho bylo navštíveno 45 896 = 86,3 %

počet zameškaných omluvených pol. školních dnů 4 476 = 8,4 %

počet zameškaných polovičních školních dnů,

které nebyly omluveny 2 810 = 5,3 %.

Ze statistického výkazu vyvěrají k 15. červenci následující údaje:

1) děti, ve věku školou povinných 158, 79 chlapců, 79 děvčat,

- 2) počet dětí v nejvyšších dvou skupinách věku: 23 chlapců, 19 děvčat = 42 žáků,
- 3) úlevy z návštěvy školy byly povoleny: 5 chlapcům, 10 děvčatům = 15 žáků,
- 4) propuštěno ve smyslu § 11 zák. z 2. května 1883: 3 chlapci, 4 děvčata = 7 žáků.

Výpadek hodin ve výši 1 % (vyššího než v minulém roce) je vysvětlen krutou zimou.

-77-

Stavba

Během prázdnin byly učebny vybíleny.

Změna faráře

Dne 17. srpna se sem nastěhoval farář p. páter Wenzel Beran, t. č. kaplan v Rychnově, když byl jmenován Jeho Výsostí Alainem von Rohanem a pan páter Josef Dumek se přestěhoval jako kaplan do Všně.

Zahájení školního roku

Školní rok 1883/84 byl 1. září zahájen slavnostní bohoslužbou. Nově byly přijaty

děti ročníku 1887 a sice:

7 chlapců a 8 děvčat = 15 dětí.

Všechny děti byly rozděleny do tří tříd takto:

1. třída 22 chlapců, 23 děvčat = 45 žáků učitel Jos. Blumrich sen.
 2. třída 24 " 25 " = 49 " " Jos. Blumrich jun.
 3. třída 27 " 32 " = 59 " " Frz. Miethig
- 73 chlapců, 80 děvčat = 153 žáků

8 chlapců ve věku školou povinných navštěvuje měšťanskou školu v Hodkovicích, 2 chlapci ze školní povinnosti vyrostli, ale navštěvují měšťanskou školu v Hodkovicích a jeden chlapec měšťanskou školu ve Vratisla-vicích.

Instalace

V neděli, dne 3. září se konala instalace nového faráře pana pátera Wenzela Berana. Tento slavnostní akt vedl v zastoupení Jeho biskupské milosti okresní vikář p. p. Wenzel Kretschmer za přítomnosti patronátního komisaře p. Aloise Goebbla jakožto zástupce Jeho Milosti knížete Alaina von Rohana, patrona kostela,

a velebný pan páter Johann Staininger, děkan z Boskova, p. Franz Hrbek, farář v Dlouhých Mostech, páter N. Lasch, administrátor v Hodkovicích, páter N. Boehm, kaplan v Liberci, za přítomnosti obecního zastupitelstva, MŠR, školní mládeže se

svými pány učiteli a mnoho pobožných. Taktéž se dostavila společnost z Jilemnice

za vedení pána starosty, aby poctila oslaveného, který tam delší čas sloužil jako kaplan.

Po aktu instalace oslovil p. vikář nového pana faráře i církevní obec hluboce dojímavými slovy. Po té četl (celebroval) nově instalovaný p. farář slavnostní mši za asistence shora uvedeného duchovenstva, při které byla uvedena Fuehrerova

mše "Máš svátek ctít" a vložky "Ave Maria", pro soprán a houslové sólo a offertorium k oslavě anděla strážného pro sopránové sólo, od Franze to první, to druhé od Ig. Raimanna. Sopránové sólo zpívala slečna Anna Pilzová, dcera pana vrchního učitele v Pankráci nábožně úchvatně. Při následné tabuli se pronesly obvyklé přípitky.

Okresní konference učitelů

Ve středu, dne 13. září zasedala v Liberci (v sále střelnice) Okresní konference učitelů pod předsednictvím c. k. OŠI pana Petra Schwertnera.

-78-

Denní program:

1) Volba dvou zapisovatelů, 2) ukázka vyučování: počty (pojednání o čísle 9), 3) píseň "Hymna" Arnošta Herzoga, 4) sdělení c. k. OŠI o poznacích, diskuze o důležitých vyhláškách školních úřadů, 5) zpravodajství, doložení účtů a návrhy výboru okresní učitelské knihovny, 6) píseň: Ave Maria od J. F. Schmoelzera, 7) zpráva o školních zahradách a cvičištích, 8) volba stálého výboru Okresní učitelské konference, 9) posouzení učebních pomůcek a knih, 10) návrhy, 11) přečtení listiny přítomných, 12) národní hymna.

Změna ministra

Dne 11. listopadu byl dosavadní ministr vyučování Jeho excelence Gantsch von Frankenthurn Jeho c. k. majestátem z toho úřadu v milosti propuštěn a Dr. Ritter von Madeyski byl jmenován ministrem pro cultus a vyučování.

Změna c.k. okresního hejtmana

C. k. okresní hejtman a předseda c. k. OŠR pan Carl Schloegl byl Jeho excelencí panem ministerským předsedou podle vys. výnosu z 5. listopadu 1893, zn. 3613, při současném převodu funkce dozorového okresního hejtmana přeložen do Litoměřic a pan c. k. okresní hejtman Augustin Mueller z Chomutova do Liberce. Jeho nástup do služby ve funkci okresního hejtmana a c. k. OŠR nastal dne 2. prosince.

Jmenování

Jeho c. k. Apoštolský Majestát jmenoval svým nejvyšším rozhodnutím z 20. června b. r. ředitele Státní střední školy v Liberci p. Dr. Josefa Muhra zemským škol. inspektorem (ZŠI) a Jeho excelence ministr pro cultus a vyučování jej dal ZŠR k výkonu služby k dispozici.

Vysazování

Vrchy Javorník a ve směru k Milířům byly před 50 lety vykáceny, nikoliv však již zalesněny. C. k. vláda vydala nyní vyhlášku, že všechny lesní parcely musí být znovu zalesněny a majitelem pozemků dává bezplatně k dispozici rostliny. Již v roce 1881 vysázel p. Frz. Wondrak (pletař) na Javorníku několik jiter lesa, které hezky vyrostly a je to zdaleka vidět. Takže od roku k roku se vysázelo víc a víc a příští jako má zdejší Rohanův lesní p. Anton Neumann vše chybějící zalesnit.

1894

Úmrtí

Koncem ledna zemřel v Sokolově nad Ohří tamější ředitel měšťanské školy p. Josef Kaeller, syn + Georga Kaellera zdejšího vrchního učitele.

Rezignace

Pan Franz Lindner, starosta obce, rezignoval z důvodů zdravotních na svůj úřad a tak ve schůzi obecní rady dne 27. března byl při doplňovací volbě 2.

-79-

obecní rada p. Ant. Dittrich, hostinský a rolník - čís. 219 - zvolen starostou a p. Ferd. Jahn, rolník - čís. 80 - 2. obecním radou. Odcházející starosta obce p. Franz Lindner obdržel za svou prospěšnou činnost děkovný dopis.

Vysazování

Na návrh p. Josefa Glasera bylo v jedné ze schůzí obecní rady usneseno opravit a

učinit cestu do části obce "Baiersberg" sjízdou a vysázet divoké stromy. Návrh pisatele těchto řádků vysázet ovocné stromy nebyl přijat poznámkou "oni je tam nenechají" a tak se v měsíci dubnu vysazují javory, nakoupené v Turnově.

Školní lavice

Konečně dne 14. dubna, po čtyřletém připomínkování ze strany vedení školy, bylo obstaráno 28 nových dvousedadlových lavic do 1. třídy, které zhotovil podle vzoru

okresního lékaře Dr. Muellera z poloviny mistr truhlářský Wilhelm Stracke a z poloviny mistr truhlářský Dom. Huebner a které vyhovují všem novým požadavkům nové školy. 1 kus se vykalkuloval na 4 fl. 50 kr., takže celkové náklady činí 126 fl. a tyto se kryjí z příjmů za pivní krejcar. Vybíráním pivního krejcara z každého litru spotřebovaného piva jeden krejcar, u lihovin 2 krejcar, bylo zavedeno již pokrokově založeným starostou obce Wenzlem Huebnerem - čís. 1 - v začátcích sedmdesátých let a obci přináší ročně hezkou sumu 1 000 zlatých a více.

Wenzel Huebner to také byl, který dosáhl, že byla postavena nová škola a který dosáhl, že obec obdržela tak vysokou stavební subvenci 5 000 fl. ze zemských prostředků.

Bohužel se nedožil výstavby školy, protože již r. 1874 zemřel. Čest jeho památce!

Staré školní lavice, 13 počtem, byly prodány za nejvyšší nabídku 8 fl a 32 kr., přesto, že vedoucí MŠR požádal, aby mu byly za odhadnutou cenu přenechá-ny.

Inspekce

Dne 4. května byla ve škole provedena p. c. k. OŠI inspektorem Petrem Schwertnerem inspekce.

Sankcionovaný zákon

Jeho Majestát, nejhodnější císař Franz Josef I. souhlasil s novým zákonem o platech učitelů svým nejvyšším rozhodnutím z 13. května 1894.

Jubileum

Památným dnem nejvyšší důležitosti je 14. květen, protože v tento den před 25 lety náš dobrý monarcha svým podpisem sankcionoval (schválil) říšský zákon o národních školách. Národy Rakouska spojily tento zákon s velkými nadějami a dnes

můžeme bezpečně tvrdit: to, co se slíbilo se také dodrželo. Říšský školní zákon se stal opravdovým požehnáním pro Rakousko, protože bez tohoto zákona naše země by nestála po boku nejschopnějších a nejpokrokovějších států, nýbrž by se musela

spokojit se skromným místem za "frontou", proto se

-80-

také vzpomínka na tento den oslavila ve všech učitelských spolcích a mnoha místech.

Zkouška z náboženství

Dne 7. června odpoledne ve 3 hodiny se udála zkouška z náboženství pod vedením vikáře důst. p. Wzl. Kretschmera, děkana z Rochlic za přítomnosti komisaře patrona p. Aloise Goebela, chvalit. MŠR a dalších přátel školy.

Dar učebních pomůcek 10. června 1894

Pan Jos. Gaertner, osobní myslivec Jeho c. k. Milosti arcivévodý Albrechta zaslal své domovské škole vodní živočichy krásného Jadranu a sice: vodního pavouka, mořského raka, mořského ježka, sépii obecnou, mušli plážovou a mušli poustevníka jakožto učební pomůcky. Za to mu byl vysloven písemně nejlepší dík vedením školy a učební pomůcky byly zahrnuty do seznamu.

Spalničky

Od 13. do 14. června muselo pro spalničky mezi dětmi zastaveno vyučování v 1. třídě. Z 45 dětí okamžitě 26 onemocnělo. C. k. okresní lékař p. Dr. Mueller navštívil školu a zabezpečil nejrozsáhlejší opatření, aby rozšíření spalniček bylo omezeno. Na tuto nemoc zemřelo 6 dětí předškolního věku.

Neštěstí domu

Dne 28. června ráno o 1/2 11 se zřítily Roemheldgasse (dnešní Tatranská - pozn. překladatele) v blízkosti nádraží novostavba, (v Liberci) s následkem zasypání asi 30 dělníků. Přes rychlou a dostačující pomoc bylo ze sutin vytaženo 10 mrtvých, ostatní byli víceméně raněni. Soudní vyšetřování je v chodu.

Otevření žel. tratě

Slavnostní otevření železniční tratě Jablonec - Lučany se stalo dne 12. července.

Konec školního roku

Z přehledné tabulky o stavu školy vyplývá, že během tohoto školního roku bylo přijato: 73 chlapců, 83 děvčat = 156 žáků. T. j. 4 méně než v předchozím roce.

Konec školního roku

Vysokým výnosem Jeho excelence p. ministra pro cultus a vyučování z 3. června t.

r., zn. 10403, byl školní rok 1893/94 ukončen slavnostní mší a obvyklou školní slavností.

Statistika

Při celodenní vyučování vyšlo polovičních

školních dnů 56 572

z t. bylo navštíveno 48 931 = 86,6 %

počet zameškaných omluvených polovičních dnů 4 617 = 8,3 %

počet neomluvených polovičních školních dnů 2 934 = 5,1 %

-81-

Ze statistického výkazu vyvěrají k 15. červenci následující čísla:

- 1) školou povinných dětí 159, 77 chlapců, 82 děvčat,
- 2) počet dětí dvou nejstarších věkových stupňů: 27 chlapců, 27 děvčat = 54 žáků,
- 3) úlevy ze školní docházky byly povoleny: 7 chlapcům, 9 děvčatům = 16 žákům,
- 4) propuštěno ve smyslu § 21 zákona z 2. května 1883 před dokončením 14 let věku: 1 chlapec, 3 děvčata = 4 žáci.

Požár se škodami

Dne 24. července večer v 8 hodin vyhořel Kašparův dům - čís. 246 - obývaný Klarou Muellerovou a majitelem Glaserem. Příčina je zatím nejasná.

Změna učitele

Podučitel na zdejší škole p. Jos. Blumrich jun. byl dekretem vys. ZŠR jmenován učitelem v Nové Vsi, soudní okres Chrastava, místo nastoupil 1. září. Jeho nástupcem určil c. k. OŠR p. Raimunda Heidricha, opatřeného vysvědčením o zralosti eléva učitelství, syna p. Ignáce Heidricha, hostinského a rolníka ve Fojtce, a službu nastoupil - provizorně - ve funkci podučitele taktéž 1. září.

Zahájení školního roku

V sobotu dne 1. září byl zahájen školní rok 1894/95 slavnostní bohoslužbou.

Nově byly přijaty děti, narozené v r. 1888 a sice:

11 chlapců a 15 děvčat, dohromady 26 dětí.

Všechny děti byly přiděleny do 3 tříd následovně:

1. třída 19 chlapců, 29 děvčat = 48 žáků - učitel Jos. Blumrich

2. třída 28 " 26 " = 54 " - " Rain. Heidrich

3. třída 22 " 27 " = 49 " - " Frz. Miethig

Sa: 69 chlapců, 82 děvčat = 151 žáků.

13 dětí školou pov. navštěvuje měšťanskou školu v Hodkovicích a na jiných školách. 53 děvčat bylo přiděleno vyučování ručních prací.

Otevření železnice

Dne 11. října byla otevřena železniční trať Lučany - Tanvald,

liberecko-jablonecko-tanvaldské železnice a dne 15. října dílčí trať Lučany - Maxov - Janův Důl.

Volba MŠR

V měsíci říjnu byla v jedné schůzi obecní radou zvolena nová MŠR na dobu tří let a sice:

Franz Appelt jun., mistr mlynářský v Jeřmanicích čís. 49,
Ferdinand Jahn, rolník v Jeřmanicích čís. 80,
Josef Porsche, rolník v Jeřmanicích čís. 241,
Anton Huebel, mistr kamenický v Milířích.

-82-

Jako MŠI byli navrženi a OŠR potvrzeny: p. Franz Appelt pro Jeřmanice a p. Ant. Huebel pro Milíře.

Změna u c. k. okresního hejtmanství

Vysokomístním rozhodnutím byl c. k. okresní hejtman předseda c. k. OŠR p. Aug. Mueller určen pro výkon služby u c. k. místodržitelství v Praze a vedením c. k. okresního hejtmanství v Liberci byl ministrem vnitra povolán c. k. okresní hejtman v Jablonci p. Dr. Czerny, který svůj úřad nastoupil dne 3. listopadu.

Okresní konference učitelů

Letošní okresní konference učitelů se konala dne 24. října v Liberci za předsednictví c. k. OŠI Petra Schwertnera. Jeho zástupcem byl zvolen p. učitel národní školy z Českého Dubu p. Karel Schiller, který oslavuje dne 1. září společně s OŠI 40leté služební jubileum. Předmětem denního pořádku bylo i téma "Výchova k práci". Tohoto úkolu se zhostil brilantně vrchní učitel p. Rudolf Loehr z Iserthalu.

Jubileum

Na konci konference byla panu inspektorovi k 40letému služebnímu jubileu přinesena zasloužená ovace. Předseda pedagogického spolku venkovského okresu Liberec p. Jos. Fischer předal jménem spolku holdovací adresu s obzvláště zdařilou řečí. Předseda učitelského spolku Chrastava - Hrádek p. Ant. Reischl mu předal čestný diplom spolku s holdovacím oslovením.

Patriotická oslava

Dne 4. října, vys. jmenin Jeho c. k. Majestátu císaře Franze Josefa I. a dne 19. listopadu, vys. jmenin Jeho Veličenstva c. k. císařovny Elisabeth byla po účasti na slavnostní bohoslužbě oslava v tělocvičné místnosti, slavnostně vyzdobené.

Dobrodinec kostela

Farář p. Wenzel Beran je horlivě u toho zkrášlit náš kostel. Tak zajistil krásnou sochu Matky Boží - Lourdské - na malý oltář, která stála 60 fl., dále šest svícňů (z bronzu) na hlavní oltář a mnoho dalších věcí prostřednictvím dobrodinců kostela.

Dále musí být vzpomenu to malé žákyně Emmy Klenovské jako dobrodince kostela, která v létě 1887 zde navštívila 1. třídu, když byla na zotavené u své tety sl. Fried. Klenovské, bydlící ve škole. Darovala za souhlasu svých rodičů p. Otty a paní Emmy Klenovské, řediteli pojišťovny CONCORDIA v Praze velmi hezký, vlastnoručně háčkováný oltářní ubrus, který při vánočních svátcích byl ozdobou hlavního oltáře.

Jeřmanice

V měsíci říjnu vyšel v německých lidových novinách (Liberec) článek: "Hermannsthal nikoli Jerschmanitz". Jde o jazykovou úvahu o přeměně německých názvů obcí; podepsal ji Dietmar (Franz Toepper, učitel v Dlouhých Mostech). Tato

jazyková úvaha probudila německé obyvatele, tělocvičný spolek nechal pořádit ihned 600 výtisků a rozdal je. Poté se všichni obyvatelé naší obce,

-83-

ale i obcí sousedských natolik rozehráli pro jméno Hermannsthal, že Hermannsthal se dostal ihned do soukromého oběhu. Ve schůzi obecní rady ze dne 27. prosince bylo jednomyslně rozhodnuto, působit na to, aby staré německé jméno Hermannsthal bylo i státem uznáno a stalo se právoplatným.
Do výboru byli zvoleni: p. Anton Brosche
Anton Dittrich
Johann Glaser.

Dar 29. prosince
Společnost stálých rytířských hostů "Frundsberg" (pozn. překladatele: jde o rundu u štamtischu) se sídlem v Hodkovicích, jejímiž členy jsou zdejší učitelé, darovala k podpoře chudých žáků na této škole 5 guldenů (zlatých), přičemž tento obnos má tomuto účelu sloužit.

1895

Platy učitelů

Zákon o platech učitelů, který byl Nejvyšším rozhodnutím z 13. května 1894 sankcionován, je od 1. ledna právně účinný. Podle toho se skládá základní plat učitele ve zdejší obci (pod 2 000 obyvatel) z částky 500 fl.
po pětiletém definitivním zaměstnání následuje první zvýšení o 50 fl.
a po další pětileté službě následuje druhé zvýšení o 100 fl.
po dalších 5 let služby 3. zvýšení o 100 fl. a
znovu po 5 letech 4. zvýšení o 100 fl.
páté a šesté zvýšení platu po uplynutí (tzv.) quinquenia
obnáší po 50 fl., dohromady 100 fl.
po třicetileté službě obnáší plat: 950 fl.

pro vedoucího třetí třídky národní školy činí funkční přídavek 125 fl.
plat podučitele s učitelskou aprobací činí 400 fl.
s vysvědčením o zralosti 360 fl.

Školní lavice

Vzhledem k tomu, že lavice ve třetí třídě už nebyly k sezení, bylo ve schůzi MŠR z 8. ledna usneseno i zde opatřit nové lavice, ale přesto, že vedoucí školy znovu a znovu doporučil zakoupit školní lavice patentované Fischelem, koupily se lavice - sice podle Fischelevých měr - ale dvousedadlové s odklápěcími stolními prkny, v počtu 28, zhotovené zdejšími truhláři: p. Jos. Neumannem, Augustinem Hosakem, Dominikem Huebnerem, Wilhelmem Strackem, lavici za 5 fl.
Staré lavice se za nejvyšší nabídku prodaly a za to se inkasovalo 7 fl.

ZŠI

Jeho c. k. apoštolské veličenstvo svým vůbec nejvyšším rozhodnutím z 15. ledna t. r. jmenovalo ředitele státního gymnázia ve Stříbře p. Edmunda Kompratha ZŠI pro Čechy a pověřil ho inspekcí německých národních škol v rozsahu dosavadního působení ZŠI Dr. Josefa Muhra.
-84-

Smuteční bohoslužba pro Jeho c. k. veličenstvo arcivévodu Albrechta
Dne 18. února skonal v ARCU Jeho c. k. Výsost nejmilostivější princ a polní maršál arcikníže Albrecht. Jeho smrt vyvolala nejen smutek v nejvyšším císařském domě, ale v celém Rakousku. V něm ztrácí Jeho Majestát náš nejmilejší císař svého věrného poradce a válečného hrdinu, armáda vzor všech vojenských ctností, svého pečovatele, stát svého nejvěrnějšího poddaného, nouzi trpící lidstvo svého nejšlechternějšího dobrodince.

Na základě pokynu prezidia ZŠR a příkazu c. k. OŠR byla za + arciknížete

Albrechta na den 26. února stanovena ve zdejší farní kostele u obrazu Jeho c. k. Výsosti, ozdobené květinami, smuteční oslava, které se zúčastnila obecní zastupitelství, MŠR a ctěný spolek vojenských veteránů.

Změna jména obce

V měsíci únoru byla vrchním učitelem Jos. Blumrichem, po žádosti obecního zastupitelstva, sestavena a napsána žádost o změnu jména obce c. k. místodržitelství v Praze. Tato má následující text:

Ctěné c. k. místodržitelství!

My, nejponíženější, podepsaní zástupci německé obce Jerschmanitz, se skoro 1 500

obyvateli, v okrese Liberec, pošta Dlouhý Most, jsme se usnesli ve schůzi obecního zastupitelstva jednohlasně dne 27. prosince m. r., vésti místo česky znějícího pojmenování obce "Jerschmanitz" vést německé jméno "Hermannsthal" a proto vyslovujeme hluboce poníženě prosbu: Ať ctěné místo-držitelství povoluje použít tohoto německého jména "Hermannsthal" a provedení ráčel milostivě zajistit, protože tuto naši spravedlivou prosbu podpíráme následujícími důvody:

I) S podobně znějícími jmény existuje v Čechách mnoho míst, jako např. Heřmanice u Dvora Králového (další jména jsou vyjmenována v registru obcí) atd. Není proto

vzácností, že dopisy našich obchodníků musí procestovat všechna tato místa a dostanou se tak opožděně správnému adresátovi, čímž tito obchodníci jsou zle poškozeni. Tomuto zlu by se odpomohlo tím, že by se používal "Hermannsthal", protože toto jméno by bylo jediné v Čechách.

II) Protože jméno "Jerschmanitz" se německému jazyku příliš neladí, existuje tolik zmrzačení tohoto jména. Tak se říká Jirschmanitz, Jorschmanitz, Herschmanitz, Hirschmanz atd. a abychom další takové mrzačení jména naší milé obce zastavili, chceme bez sporu německy znějící jméno "Hermannsthal".

III) Ano, kdyby se tato rozdílnost odehrála jen mezi lidem, ale i skoro každý úřad píše toto jméno jinak. Obecní úřad vedle vedení školy samozřejmě Jerschmanitz, farní úřad, protože tento je vždy veden Čechem píše "Jeřmanitz", také "Jeřmanic", ostatní úřady také Jerzmanitz. Jak podivně vypadá taková listina! Farní úřad: Jeřmanic, obecní úřad: Jerschmanitz. Tento rozdílný způsob psaní vedl i někdy k nemilým sporům. Zavedením německého překladu "Hermannsthal"

by se tyto zvláštnosti uřídily.

-85-

IV) Zavedením německého jména "Hermannsthal" nemůže nastat ani národnostní řevnivost, protože všichni obyvatelé vesnice jsou Němci s živě cítěným rakušanstvím. I okolní vesnice jsou německé a mají vedle německého i české jméno, tak např. Langenbrück = Dlouhý Most, Liebenau = Hodkovice, Reichenau = Rychnov, Reichenberg = Liberec, takže se vyžaduje vlastně jenom rovnoprávnost.

V) Od usnesení o změně jména na "Hermannsthal" toto jméno v obci tak i v ostatních vesnicích zdomácnělo, že staré jméno je slyšet jen úředně a při čtení.

Z tohoto důvodu a také pro dosažitelnost rovnoprávnosti, abychom my Němci směli vést i německý název obce, opakujeme úvodem uvedenou spravedlivou prosbu ctěnému c. k. místodržitelství, ať naše jednomyslné usnesení schvaluje a ať zajistí jeho provedení, neboť touto milostí si zajistí hluboce cítěný dík rakousky smýšlejícího obyvatelstva navždy.

Jerschmanitz, v měsíci únoru 1895.

Změna faráře

kronika_skola.txt

Dne 24. dubna opustil dosavadní farář p. Wzl. Beran zdejší farní obec, aby převzal nově vzniklé místo faráře v Bozkově, propůjčeného mu již Jeho Jasností knížetem Alainem von Rohanem. Administrace zdejší fary byla propůjčena již podruhé p. kaplanu z Všně, páteru Jos. Dumkovi.

Inspekce

Dne 19. března odpoledne byla zdejší škola podrobena OŠI Petrem Schwertnerem inspekci.

Dar

P. Franz Appelt, soukromník a majitel mlýna v Jeřmanicích daroval u příležitosti pohřbu své choti Antonie v den pohřbu 25. března zdejším chudým 20 fl., spolku vysloužilců, jehož je protektorem 30 fl. a spolku rozsěvačů a tělocvičnému spolku po 10 fl., dohromady 70 fl.

Umělkyně nohou

Dne 29. dubna se ukázala žákům umělkyně nohou, jak se naučila nohama psát - viz přiložená zkouška - háčkovat, plést, šít, hrát na citeru proto, že nemá dostatečně vyvinuté paže.

Zaškolování

OŠR, zn. 1056 - Vedení školy v Jeřmanicích.

Ctěná c. k. ZŠR svým usnesením z 16. května 1895, zn. 16341, povolila změnu školy pro domy 248, 249, 251, 258, 261, 270, 271 a 278 v Rádlu do školy v Milířích, protože tato změna slouží k ulehčení návštěvy školy a proto je smysluplné. C. k. OŠR venkovského okresu Liberec, 15. května 1895.

Předseda Dr. Czerny

-86-

Požár 9. května v Hodkovicích

Děti v předškolním věku, které si hrály se sirkami, způsobily odpoledne 9. května v Hodkovicích velký požár, který zpopelnil jedenáct budov. Pro vyhořelé bylo sesbíráno 1 580 fl., nejvíce p. Ferd. Eckertem, úředníkem firmy Schmidt.

Obecní volby 20. května

Dne 20. května se konaly obecní volby. Voliči III. volební obvodu volili takto:

Josefa Lindnera, rolníka čís. 196 v Jeřmanicích
Franze Lindnera, rolníka čís. 215 "
Antona Ludwiga, rolníka čís. 65 "
Ignáce Passiana, obchodníka s uhlím "
Ferd. Strackeho, mistra tkalcovského čís. 200 v Jeřmanicích
Wilhelma Huebela, domkaře v Milířích.

Voliči II. volebního okruhu volili takto:

Konrada Hoerbeho, mistra tkalcovského čís. 3 v Jeřmanicích
Antona Dittricha, rolníka a hostinského čís. 219 "
Antona Schlenze, kramář čís. 90 "
Franze Schnitzera, hostinského čís. 120 "
Josefa Burdeho, rolníka čís. 30 "
Johanna Strackeho, rolníka "

Voliči I. volebního obvodu volili:

Antona Burdeho, obchodníka čís. 269, v Jeřmanicích
Antona Diwoka, majitele domu čís. 8 "
Ferdinanda Jahna, rolníka čís. 80 "
Josefa Lindnera, rolníka čís. 18 "
Josefa Porscheho, rolníka čís. 241 "
Ignáce Hausera, mistra kamenického v Milířích.

Pana Floriana Habela consorti (spolupachatelé - pozn. překl.) kritizovali volby a podali protest u c. k. okresního hejtmanství v Liberci.

Zkouška z náboženství 6. června

Zkouška z náboženství se konala dne 6. června odpoledne v kostele pod předsednictvím okresního vikáře ct. p. pátera Wzl. Kretschmera, děkana z Rochlic.

Konec školy

Na základě výnosu Jeho excelence p. c. k. ministra pro cultus a vyučování z 18. června 1895, zn. 11772 byl školní rok ukončen v sobotu, 13. července se slavnostní bohoslužbou a předepsanou závěrečnou oslavou ve škole za přítomnosti

MŠR.

-87-

Statistika

Podle přehledné tabulky o stavu školy bylo během školního roku přijato 76 chlapců, 83 děvčat, dohromady 159 žáků, čili o 3 chlapce víc než v předešlém roce.

Při celodenním vyučování vyšlo polovičních

školních dnů 57 275

z toho navštívených 49 781 = 86,65 %,

zameškané a omluvené pol. dny 4 728 = 8,27 %,

zameškané a neomluvené pol. dny 2 726 = 5,08 %.

Ze statistického výkazu vyplývají k 15. červenci tato čísla:

- 1) počet dětí školou povinných 153, a sice 78 chlapců a 75 děvčat,
- 2) počet dětí v nejvyšších věkových skupinách: 17 chlapců, 16 děvčat = 33 dětí,
- 3) úlevy z návštěvy školy byly povoleny 5 chlapcům, 9 děvčatům = 14 dětí,
- 4) propuštěno ve smyslu § 21 zákona z 2. května 1883 před dokončením 14 let: 5 chlapců, 2 děvčata = 7 dětí.

Narozeniny Jeho Veličenstva 18. srpna

Slavnostní bohoslužby v tento den (neděle) se zúčastnilo: obecní zastupitelstvo,

MŠR, sbor učitelů, spolek vojenských vysloužilců. vysloužilci poprvé vyrukovali v uniformách.

Začátek školy

V pondělí, dne 2. září byl školní rok 1895/96 zahájen slavnostní bohoslužbou.

Nově byly přijaty děti narozené v roce 1889 a sice 10 chlapců a 10 děvčat, dohromady 20 dětí.

Všichni žáci byli rozdělení do 3 tříd takto:

1. třída 25 chlapců, 27 děvčat = 52 žáků - učitel J. Blumrich

2. třída 22 " 26 " = 48 " - " F. Miethig

3. třída 25 " 27 " = 52 " - " R. Heidrich

72 chlapců 80 děvčat = 152 žáků

13 žáků navštěvuje měšťanku v Hodkovicích a jiné školy. 53 děvčat bylo přiděleno na dívčí ruční práce.

Instalace 22. září

V neděli 22. září se zde konala během 13 let šestá instalace faráře. Páter Josef

Dumek, který tady jako zástupce dle od 24. dubna byl v červenci ct. patronem Jeho Jasnosti Alainem von Rohanem, knížetem sychrovským, jmenován farářem a jakožto takový byl instalován panem p. Wzl. Kretschmerem, čestným pánem dómu, okresním vikářem a děkanem v Rochlicích za přítomnosti knížecího patronátního komisaře p. Aloise Goebela ze Sychrova, pánů farářů z Hodkovic, Rychnova, Dlouhých Mostů mimo dalších dvou teologů, obecního zastupitelstva,

-88-

sboru učitelů se školní mládeží, všech spolků a mnoha pobožných. Slavnostní tabule spojila skoro 20 hostů, při které v nejveselejší náladě bylo vysloveno mnoho přípitků na Jeho Milost knížete Rohana, Jeho biskupskou eminenci biskupa v Litoměřicích, komisaře p. Goebela, na čestného pána dómu Wenzela Kretschmera a na nového faráře. Obecní zastupitelství, sbor učitelů a spolky ctily nového p. faráře již v předvečer pochodňovým průvodem, serenádou a blahopřáními.

Přeškolování
Zn. 2056 OŠR
Vedení školy v Jeřmanicích

Při změně školy byly nedopatřením udělány dvě chyby, které se výnosem ct. c. k. ZŠR z 12. září 1895, zn. 29758 opravují tím, že i dům čís. 257 v Rádle se zařazuje z Rádla do Milířů, takže v citovaném výnose ze dne 6. května 1895, zn. 16341, text zní místo čís. 278, čís. 218. Podle toho se domy čís. 248, 249, 251,

258, 261, 271 a 218 z Rádla zařazují do Milířů. O tom se vyrozumí s poznámkou, že proti tomuto rozhodnutí může být podáno odvolání do 14 dnů c. k. ministerstvu.
C. k. OŠR venk. okresu Liberec,

Liberec, dne 24. září 1895
Předseda:
Dr. Czerny

Patr. oslava 4. října
Při jmeninách Jeho Majestátu byli slavnostní bohoslužbě přítomni: školní mládež, učitelův sbor a MŠR. Poté se konala ve slavnostně ozdobené tělocvičně před obrazem Jeho Majestátu, ověncené květinami, vznešená patriotická oslava, skládající se z projevu dětem a z písní a básní, přednesené žáky.

Okresní konference učitelů 30. října
Letošní konference učitelů se konala 30. října v Liberci pod před-sednictvím c. k. OŠI p. Petra Schwertnera, za přítomnosti c. k. okresního hejtmana p. Dr. Czerného. Jako zástupce si vybral předsedajícího vrchního učitele z Jeřmanic p. Jos. Blumricha. Denní program obsahoval m. j. přednášku: větrání ve školní místnosti okresního lékaře p. Dr. Muellera. Uvedený pán toto téma zpracoval výtečně a sklídl za to velký potlesk. V této schůzi byli zvoleni 3 delegáti na zemskou konferenci učitelů a sice p. August Dangler, vedoucí školy v Bezděčíně, Stephan Girschik, vrchní učitel v Hrádku a Josef Michler, ředitel měšťanské školy ve Vratislavicích.

Inspektor MŠI
Poté, co se zřekl čestné funkce MŠI p. Franz Appelt, mistr mlynářský, byl ve schůzi MŠR dne 14. listopadu místo něho povolán náhradník p. Franz Huebner, mistr tkalcovský - čís. 17 - a p. Ferd. Jahn byl jednomyslně navržen OŠR do funkce MŠI.

-89-

Jmeniny J. M. 19. listopadu
Při jmeninách Jejího Majestátu císařovny Elisabeth byla taktéž po slavnostní bohoslužbě uskutečněna patriotická oslava v tělocvičně, před obrazy císařů, ověncenými květinami, která měla za obsah písně a básně, vztahující se k této události.

Vodní pumpa
Dnešního dne 19. listopadu byla v zahradě dána do provozu nová vodní pumpa.

1896

Dar

Společnost stálých rytířských hostí "Frundsberg" se sídlem v Hodkovicích darovala pro zdejší chudé žáky obnos ve výši 8 fl., k tomu počítáme dar z 29. prosince 1894 5 fl., sa: 13 fl.

Použití tohoto obnosu:

Emilu Passianovi 1 pár polovičních holínek 3 fl.
Anně Maschkové " kožených bot 2 " 80 kr.
Anně Knoblochové " " 2 " 80 kr.
Marii Jungové 1 pár kožených bot 2 " 10 kr.
Ferd. Glaserovi na zhotovení holínek obnos ve výši 1 " 10 kr.
a zbytek na nákup ilustr. měsíčníku
"Pro mládež národa" 1 " 20 kr.
13 fl. -

Změna místodržitele

Jeho c. k. Apoštolský majestát schválil s nejvyšším rozhodnutím z 13. února 1896

žádost na odstoupení z funkce místodržitele tajného rady Franze hraběte Thuna-Hohensteina a jmenoval do této funkce zemského prezidenta z knížectví Slezska Karla hraběte Coudenhovera.

+ P. A. Hoffmann arciděkan

Dne 30. března skonal v Liberci tamější arciděkan p. páter Anton Hoffmann v 70. roce svého života. Zastával úřad OŠI v letech 1869 až do 3. listopadu 1879 pro venkovský okres Liberec. Na Zelený čtvrtek (2. dubna) byl slavnostně pohřben. Requiescat in pace. Amen.

Požár

Dne 17. května vyhořel zemědělský statek Josefa Lindnera - čís. 219 - (Lindner Gustl) za zatím nezjištěných příčin (během 30 let již potřetí).

-90-

Dobytěk a jen málo věcí se zachránilo, veškeré hospodářské prostředky se staly obětí plamenů. Skrz zeď byly vytlučeny vzdušné díry a nová podlaha byla položena dutě. Při této příležitosti byly vybíleny i učebny.

Změna učitele 1. září

Na vlastní žádost byl přeložen učitel Fr. Miethig jako učitel do Ruprechtic a stejně tak byl přeložen podučitel Raimund Heidrich do Stráže nad Nisou. Zdejší místo učitele bylo z ohleduplnosti pro služební důvody provizorně propůjčeno učitelí p. Jos. Blumrichovi z Nové Vsi a jako podučitel byl přijat p. Anton Hanisch, syn p. Antona Hanische, zednického políra z Jezvé.

Začátek školního roku

Školní rok 1896/97 se zahájil dne 1. září se slavnostní bohoslužbou. Nově byly přijaty děti, narozené v roce 1890 a sice: 14 chlapců, 6 děvčat, dohromady 20.

Všichni žáci byli rozděleni do 3 tříd následovně:

1. třída 25 chlapců, 18 děvčat = 43 žáků, učitel J. Blumrich sen.
2. třída 23 " 29 " = 52 " " A. Hanisch
3. třída 34 " 28 " = 62 " " J. Blumrich jun.

9 žáků navštěvuje měšťanku v Hodkovicích a jiné školy.
53 děvčat bylo přiděleno vyučování dívčích ručních prací.

Patriotická oslava - 19. listopad
Jmeniny jejího císařského majestátu byla oslavována bohoslužbou a patriotickou oslavou ve škole. MŠR byla oslavě přítomna.

Zbourání domu

Dům čís. 105 Floriana Kirchofa byl zakoupen majitelem domu čís. 106 p. Franzem Glaserem, obuvníkem, a protože byl velmi zchátralý, byl zbourán.

Počasí

Počasí roku 1896 bylo většinou mlhavé, mokré a chladné. Slunečných dnů bylo během roku jen málo.

1897

Změna v zařazování některých domů z Rádla do Milířů

Ct. ZŠR vydala 29. ledna 1897, zn. 39062/1896 následující výnos:
při vyřizování zpráv z 26. října 1896, zn. 2534 dospěla ZŠR k závěru, že zdejší výnos z 6. května 1895, zn. 16341 je třeba doplnit tak, že i dům čís. 270 má být při změně školy z Rádla do Milířů obsažen.

-91-

Podle toho tedy patří domy čís. 218, 248, 249, 251, 257, 258, 261, 270 a 271 pokud jde o školu z Rádla do Milířů.

Volba volitelů do Říšského sněmu

Ve čtvrtek, 25. února, se konala volba volitelů všeobecné třídy voličů do nastávajících voleb do říšského sněmu. Z 315 voličů se dostavilo 222. Počtem 123

hlasů byli zvoleni 3 sociálně-demokratičtí volitelé, když němečtí nacionalisté obdrželi jen 99 hlasů a tím podleli. Ve IV. curii, v obecních volbách zemských dne 26. února, volilo ze 103 voličů 87, na volitele německých nacionalistů připadlo 59, na sociálně demokratické 28 hlasů. Při této volbě vyhráli tedy němečtí nacionalisté.

Při samotné volbě do Říšského sněmu (15. března) byl v V. curii zvolen (ve všeobecné třídě voličů) sociální demokrat p. Anton Hanisch, redaktor z Kamenického šenova a ve IV. curii ve zdejších volebním okrsku venkovských obcí ze

tří kandidátů: Dr. Adlera z Vídně, Erharda Arnolda, učitel na měšťanské škole v Liberci, Adolf Gloeckner, nožíř z Jezvé, byl zvolen poslední z nich (jako pokrokově-německý).

Škola v Javorníku

Místní školní radě (MŠR) v Jeřmanicích zn. 75 OŠR

Vysoká c. k. ZŠR svým výnosem ze dne 4. ledna 1897, zn. 42543/1896 rozhodla o zřízení samostatné jednotřídní školy v Javorníku pro tuto obec a pro domy čís. 174, 175, 177, 184 a 242 obce Jeřmanice při současné změně i v Dlouhých Mostech s tvorbou nové školské obce Javorník a tuto povolit, zároveň však nařídít, že při termínu otevření této jednotřídky snížit současnou šestitřídku v Dlouhých Mostech o jednu třídu, protože průměrný počet dětí na škole v Dlouhých Mostech již dnes stav pro šestitřídku neopravňuje.

Nová škola se zařazuje do V. učitelské a IV. stupnice pro školné. O tom se činí vyrozumění s přívlastkem, že eventuelní recurs (odvolání) proti tomuto výnosu je

třeba do 14 dnů adresovat c. k. ministerstvu pro cultus a vyučování a podat jej u c. k. OŠR venkovského okresu.

V Liberci, dne 17. ledna 1897. Předseda: Dr. Czerny

Zkrášlení kostela a dobrodinci

Během doby pústu byl obraz na hlavním oltáři ve zdejší kostele od libe-reckého malíře nově namalován, rám byl zlacen a pak na velikonoce znovu postaven. Také

se nakoupila nová socha Josefa pro zdejší kostel. Tyto výlohy (prvně jmenované) činily 75 fl.
socha pak 142 fl.
dohromady 227 fl.

a byly kryty p. farářem páterem Jos. Dumkem a dalšími dobrodinci, obzvláště soukromou osobou jménem Pietsch z Liberce.

-92-

Inspekce 23. dubna

C. k. oŠI p. Petr Schwertner navštívil zdejší školu dne 23. dubna odpoledne.

Zkouška z náboženství 2. června

Zkouška z náboženství u zdejší školní mládeže vykonal vedle vizitace kostela čestný kanonikus, biskupský vikář p. Wenzel Kretschmer, děkan v Rochlicích dne 2. června odpoledne.

Povoleno Hermannsthal 7. června

C. k. ministerstvo vnitra povolilo za souhlasu s ministerstvy justice a financí prostřednictvím výnosu ze 7. června, zn. 13488, změnu jména obce Jerschmanitz v německém jazyce na Hermannsthal potom, co o to obecní zastupitelstvo požádalo.

Bouřka

Dne 2. července se přehnal přes naši obec prudká bouřka se silnými trvalými blesky a hromy. Blesk uhořel do domů čis. 34 (Schiffner) a čis. 243 (Huebel), aniž vznikly významnější škody. Také uhořelo do kaple v Rádle aniž byla zapálena.

Konec školního roku 15. července

Dne 15. července byl školní rok ukončen slavnostní bohoslužbou a předepsanou závěrečnou oslavou ve škole za účasti chvalitebné MŠR.

Statistika

Podle tabulky o stavu školy bylo během tohoto školního roku přijato 83 chlapců, 76 děvčat = 159 žáků.

Při celodenním vyučování činí poloviční školní dny 57 676,

z t. se navštívilo 51 348 = 89,03 %,

zameškané omluvené poloviční školní dny 4 015 = 6,97%,

neomluvené poloviční školní dny 2 313 = 4,00 %.

Statistický výkaz podává následující údaje:

1) děti ve věku školou pov. 153, 77 chlapců, 76 děvčat,

2) počet dětí v nejvyšších 2 věkových skupinách: 19 chlapců, 16 děvčat = 35 dětí,

3) úlevy ze školní návštěvy byly poskytnuty: 9 chlapcům, 7 děvčatům = 16 dětí,

4) propuštěno ve smyslu § 21 zákona z 2. května 1883 před dokončením 14tého roku

věku: 1 chlapec, 2 děvčata = 3 děti.

Povodeň 29. - 30. července

Jako novodobá potopa se hrnula vysoká voda a zničila pokojná bydliště a požehnaná pole a vyžádala si mnoho obětí na životech. Tisíce lidí pláčící nad rakvemi svých milých, tisíce lidí truchlící nad hrobem svého majetku, tisíce se staly chudými a nejchudší učinily rozběsněné živly ještě chudšími; poslední kousek chleba to odplavilo a strhlo i tak žalostné příbytky.

-93-

Hrůzoplňná noc z 29. na 30. července byla podstatně horší než povodně z 1. na 2. srpna 1858 a z 3. srpna 1888. Říká se, že nouze z vody v tomto roce je největší z celého století. Těžko se toto tvrzení ciferně doloží, ale rok 1897 zůstane v myslích lidí jako rok neštěstí. Oblast záplav obsáhne severní část Čech,

kronika_skola.txt

rakouské Slezsko, celou provincii pruského Slezska, Moravu, celou oblast Dunaje od Komárna nahoru až do Pasova, Solnohradu a kousek saského království vč. Drážďan.

Obzvláště se to týká míst na Nise: Proseče, Vratislavic, vpravo i vlevo od Nisy,

Rochlic, Vesce, Liberce, pak na Černé Nise Rudolfova, Kateřinek, Ruprechtic, Radčic, Stráže, Machnína, ale i potoka u Mníšku, Chotyně, Donína, Hrádku a Loučné.

V okolí Trutnova, v údolí Úpy, obzvláště v Maršově strhla vysoká voda mnoho domů

a zničila celé silnice. V samotném Trutnově došlo k hezké záchranné akci, k opravdovému hrdinství. Soudní adjunkt, p. Dr. Malý, za 2 a 1/2 hodiny zachránil po opakovaném nebezpečí smrti čtyřiačtyřicet osob před jistým utopením. Za toto hrdinství propůjčil mu Jeho Majestát, náš nejchvalitebnější císař a pán, Franz Josef I., rytířský kříž řádu Františka Josefa. Protože jde o nouzi v našem nejbližším okolí, se všude uskutečnily sbírky, tak i u nás v Jeřmanicích.

Páni Hauser a Huebel v Milířích darovali 10 fl.

pěvecký spolek "Veselost" uspořádal 22. srpna

koncert, jehož čistý výnos 23 fl. 30 kr.

daroval obětem povodně, výsledkem sbírky v Jeřmanicích

a Milířích 109 fl. 50 kr.

summa 142 fl. 80 kr.

Daň z piva

Počínaje 1. srpem byl výběr daně z piva a z pálenky za rok 1897/98 přenechán hostinským za 1 000 fl.

Narozeniny J. M. - 18. srpna

Narozeniny Jeho Majestátu, našeho nejmilejšího císaře a pána Franze Josefa I. bylo oslavováno dne 22. srpna tak, jako každý rok.

Začátek školního roku

Školní rok 1897/98 byl zahájen slavnostní bohoslužbou dne 1. září za účasti MŠR a mnoha věřících. Nově byly přijaty děti, narozené v roce 1891 a to 15 chlapců, 4 děvčata, dohromady 19 dětí.

Všichni žáci byli přiděleni do 3 tříd:

1. třída 28 chlapců, 14 děvčat = 42 žáků, učitel Jos. Blumrich sen.

2. třída 25 " 24 " = 49 " " Ant. Hanisch

3. třída 27 " 28 " = 55 " " Jos. Blumrich jun.

13 žáků navštěvuje měšťanskou školu v Hodkovicích a jiné školy.

52 děvčat bylo přiděleno vyučování ženských ručních prací.

-94-

Školní lavice

Počátkem školního roku byly i ve 2. třídě postaveny nové dvousedadlové lavice - 28 - podle vzoru lavic ve 3. třídě. Staré lavice se prodaly za cenu zájemci s nejvyšší nabídkou.

Oslava přejmenování 12. září

Poté, co okresní hejtmánství v Liberci dne 22. srpna obdrželo vyrozumění o změně

jména obce na Hermannsthal (7. srpna) sešla se předsednictva spolků s obecní radou a rozhodla se uspořádat na počest této podivné události vzpomínkovou oslavu. Předsedou výboru byl zvolen jednomyslně vrchní učitel p. Josef Blumrich,

jeho zástupcem p. Isidor Knirsch, výrobce tkaných výrobků - čís. 6 - a

zapisovatelem se stal učitel p. Josef Blumrich jun., zde. Výbor oslavy se dále členil na výbor stavební, s předsedou p. Ant. Dittrichem, starostou obce a výbor

finanční, se svým předsedou Franzem Strackem a na výbor přijímací s předsedou p.

Franzem Lindnerem.

Ihned v 1. schůzi byl stanoven termín oslavy: 12. září a pořádek oslavy:

Sobota: pochodňový průvod a zábavu v pivnici hermannsthalské

Neděle: a) 12 až 1 hodina: přijetí spolků a hostů,

b) slavnostní průvod,

c) předseda výboru slavnosti a starosta obce přivítají na místě konání hosty,

d) slavnostní projev,

e) lidová zábava (veselice),

f) slavnostní krčma v sále p. Huebnera.

Pondělí: večer - slavnostní ples.

Vstupné na místo oslavy za osobu 20 haléřů, do krčmy 20 haléřů, na ples 1 korunu

a každá další dáma 30 haléřů.

Hudbu k pochodňovému průvodu, k slavnostnímu průvodu, k lidové veselici, k plesu

obstará zdejší kapelník p. Anastas Schmidt - čís. 100 -.

Po delším dohadování se jako slavnostní místo určila louka starosty obce nad

školou. Usneseno bylo dále, že se vydají noviny slavnosti a nákup pohlednic.

Všechny písemné práce byly svěřeny předsedovi, jeho zástupci a zapisovateli.

Novinová zpráva

Za statných příprav nastal den slavnosti, ale bez očekávaného hezkého počasí.

Německé lidové noviny v Liberci píší dne 16. září v čísle 257 o slavnosti:

Oslava v Jeřmanicích

Zdatné nacionální obyvatelstvo v Jeřmanicích slavilo minulou neděli po-vznášející událost a mělo také na to plné právo, vždyť se jim po dlouholeté práci podařilo česky znějící jméno Jerschmanitz povalit a za to obdržet právě německé označení Hermannsthal.

Už v sobotu, v předvečer přejmenovací oslavy, se uskutečnil pochodňový průvod, který uspořádaly spolky obce a který měl nádherný průběh. Každý dům,

-95-

i toho nejchudšího obyvatele obce, byl slavnostně osvětlen, obzvláště hezky byla

osvětlena budova školy. Pak se konala v pivnici příjemná zábava.

V neděli dopoledne proudili ze všech stran němečtí soudruzi stejného smýšlení, aby se stali svědky této nádherné oslavy. Celá obec byla vyzdobena vlajkami černo-červeně-zlatými a domy ověšeny girlandami z klestí, dva vítězné oblouky pozdravily hosty důmyslnými rčeními. O půl druhé odpoledne se seřadil průvod u hospody p. Ant. Dittricha. Podařený průvod se pak pohyboval za tónů hudby a voláním "Zdar" vesnicí a zpátky na místo konání slavnosti. Na účastníky přšely květiny (kytice).

Slavnostního průvodu se zúčastnili:

spolek vysloužilců s praporem, tělocvičný spolek z Jeřmanic, německý tělocvičný spolek "Svornost" s praporem z Dlouhých Mostů, pěvecký spolek a spolek "Luetzov"

z Jeřmanic, hudba, početné panny oslavy, obecní zastupitelství Jeřmanic, zástupci měst Liberce, Hodkovic, Jablonce a mnoho zastupitelstev z okolí, Svaz Němců v Čechách byl zastoupen místními skupina Liberce, Jablonce, Smržovky, Hodkovic, Radonovic. Svaz Germánů "Věrná stráž" Jablonce, tělocvičný spolek "Jahn" Jablonce, tělocvičné spolky Javorník, Rádlo, Záskalí, Svaz Germánů "Wotanů" a stolní společnosti "Jahn" z Jablonce, společenský spolek "Fidelio" Liberec, dámské a pánské místní organizace Hodkovic, Bezděčín německého školního spolku, stolní společnost "Frundsbert" Hodkovic, spolek jezdců na kole

Jeřmanice, spolek rozsévačů s praporem, spolky hasičů: Záskalí, Rádlo, Dlouhý Most a Jeřmanice.

Slavnostní místo bylo ozdobeno vlajkami černě-červeně-zlatými a bylo velmi prostorné. O jídlo a pití bylo postaráno v pivnicích, v halách, kde se podávala káva a salám, panny oslavy podávaly láskyplným způsobem občerstvení, noviny slavnosti a pohlednice z Jeřmanic, chrpu polní, jehly s jadrnými rčeními atd.

Po přednesu písně "Germania" se ujal slova vrchní učitel Blumrich. Právil, že německá hrud musí jásat tím, že dnes padne česky znějící jméno obce a tento domov dostane nádherné jméno "Hermannsthal". Dělená radost je dvojitá radost, proto jsme také pozvali druhy stejného smýšlení, aby se slavnosti zúčastnili. Řečník pozdravil všechny přítomné s věrně německým pozdravem a končí svůj pozdrav voláním "zdar" německým hostům. Jménem obce se ujal slova pan starosta obce Ant. Dittrich. Zdůraznil: žijeme dnes v době boje, který nám je vnucen našimi zemskými bratry. Boj jsme přijali a doufáme, že jej také povedeme k vítězství. Jsem hrdý, že jsem Němec a mohu jako takový bojovat tak jako mohou být pyšní všichni němečtí kmenoví bratři, že mají čest patřit k velkému německému národu.

Na jednotu "Zdar" (Bouřlivé volání "zdar").

Poté vykročil na tribunu učitel měšťanské školy Erhard Arnold, pozdraven živým voláním "zdar" a měl slavnostní projev, často přerušovaný potleskem, přičemž našel všeobecný souhlas.

Řečník poukázal nejdříve na bezpodmínečnou souvislost mezi německým cítěním a činy a vysvětlil, jak nedostatečné je to první, pokud se nakonec to druhé nepřipojí. Oslovil onen krásný vznešený úspěch neustálého národního snažení okres divá s uznáním obce, která je německá i podle jména, když své německé smýšlení tak rázně potvrdila. Zrovna v naší době je tento úspěch obzvláště cenný. Řečník dokázal, že původní jméno této rázné německé obce

-96-

muselo být Hermannsthal nebo Hermannsdorf a že Jerschmanitz je pouhé přijatelné zčeštění a vzniklo zřejmě po husitských válkách, takže tedy jméno Jerschmanitz, pokud bychom uvažovali o českém původu, by bylo skoro jazykové znetvoření.

Hermannsthal - volba tohoto jména zní jako věštba přinašející štěstí. Řečník se pak dostal k Hermannově bitvě na Hermannu Cheruského a k našim poměrům. Nedovede

si prý představit žádnou takovou národní slavnost, ze které by Němec nečerpal ze

svého národního uvědomění. Na národních oslavách - jako je tato - by mělo pevně zakotvit pevné předsevzetí k národním činům a to v každém srdci. Děkoval všem, kteří za dosažení německého jména získali zásluhy a přál německé obci rozkvět, růst a prospívání. Projev byl náladovými a satirickými výpady bohatě opeřen.

Večer se udál v sále hostince p. Hanibala Huebnera krčmářský raut, kterého se zúčastnila hojná návštěva. Pan vrchní učitel Blumrich zahájil a přivítal přítomné srdečně. Pan učitel Franz Toepper z Dlouhých Mostů vyjadřuje jeřmanickým dík za jejich udatný postoj při námaze o získání německého jména Hermannsthal a končí provoláním slávy německému jazyku. Pan Isidor Knirsch přednesl svůj "Zdar" hostům oslavy. Pak přečetl zapisovatel p. Blumrich jun. došlá blahopřání a telegramy.

Pan Wilhelm Prediger - Smržovka má svůj projev prodchnut nacionálně-německým duchem a končil provoláním zdaru německému národu v Rakousku. Pan starosta obce Ferd. Glaser - Dlouhý Most přináší jménem své obce a okresu nejlepší pozdravy a vyjadřuje jeřmanickým dík za to, že se tak udatně zastávají německých práv. Pan stud. Ing. Sachers, Liberec, promluví jménem německé skupiny Svazu Němců v Čechách a studentstva Liberce a přeje, aby Jeřmanice zůstaly tak německé, jak se

stalo německé jejich jméno (obce).

Pan Ilgner, Jablonec, pozdravuje shromáždění jménem Svazu "Věrná stráž" a měl další nacionální řeč.

Národní písně se střídaly s projevy, taktéž pěvecký spolek z Jeřmanic přednesl dva pěvecké přednesy a teprve v pozdní čas tento slavnostní den končí.

V pondělí večer se konal slavnostní ples, kterým se slavnost ukončila. Ať žije Hermannsthal! Ať každý Němec od nynějška použije jen tohoto jména!

V poslední schůzi výboru slavnosti 21. října 1897 předložil předseda p. Jos. Blumrich účet o všech příjmech a výdajích, tyto se přezkoušely, shledaly se správnými a předložiteli bylo uděleno absolutorium. Druhopis účtu následuje:

Ú č e t

o vydáních a příjmech při slavnosti změny jména z Jerschmanitz na Hermannsthal:

poř. č. výdaje rak. měna

kronika_skola.txt

1 za 1 200 ks slavnostního spisu a 300 textu písní podle účtu bratrů Stiepelů v Liberci 175 fl po snížení rabatem 3 ze sta při placení v hotovosti 169,75
2 stejnému za účet na 2 000 ks vstupenek 1,90

-97-

3 p. Rudolfu Gerzabkovi a comp. v Liberci podle účtu za 200 vstupenek 4 fl. 30
100 návěštních tabulek 7 fl.
1 díkuvzdání v Lidových novinách 10 fl. 21,50
4 za 3/2 hektolitrů pšeničského piva - viz účet 47,25
5 za 205 ks jehel á 4,4 krejcarů podle účtu 9,23
6 obchodníku Franzi Burdovi podle účtu 7,81
7 Roze Witekové za dodané květiny (chrpa polní) 13,00
8 p. Wagnerovi za výzdobu sálu podle účtu 10,00
9 za doutníky p. Schlenzovi podle účtu 8,75
10 za doutníky p. Witekovi " " 9,16
11 za výlohy ve stánku s kávou 9,58
12 za vypůjčku a za rozbité sklenice od kávy 2,26
13 pu. Porschemu za práce při výstavbě triumfálního oblouku - podle účtu 1,40
14 podle dodacího listu p. Leuteltovi, Dlouhý Most za dodaná prkna 7,00
15 za 900 ks pohlednic á 3 kr. spolkům: pěveckému a tělocvičnému (Luetzov) zaplaceno 28,20
16 kapelníkovi p. Anast. Schmidtovi za hudbu 114,00
17 za poštovní známky na louce slavnosti p. Knirschovi 10,00
18 za poštovné, obálky, papír v kanceláři slavnosti 6,30
19 na kolky v žádosti o uspořádání slavnosti 2,00
20 kolek k uspořádání slavn. plesu 5,00
21 inzerát v Jabloneckých novinách 4,00
22 dělníkům: Brosche, Ressel a Grome za klestí a osekávání bříz v lese á 80 kr. 2,40
23 noční hlídce na místě konání slavnosti J. Zimmermanovi 1,20
24 tělocv. spolku "Vesec" za zápůjčku juty a klacků na oplocení místa slavnosti 3,80
25 p. Ant. Dittrichovi za odvoz juty a klacků do Vesce 1,00
26 p. Ant. Neumannovi za odvoz piva a slavn. spisů do Liberce 2,50
27 p. Reinhardu Broscheovi za odvoz prken do Dlouhých Mostů 1,50
28 Totéž p. Ant. Schmidtovi v Záskaří za odvoz prken do Dlouhých Mostů 1,20
29 dělníkovi Broscheovi za nakládání prken 0,35
30 dopravci z Rychnova za odvoz noh od stolů a lavic tělocvičného spolku v Liberci 1,50
31 témuž za odvoz sudů od piva do Liberce a tyčí do Dlouhých Mostů 1,20
32 za nápisy u vchodu slavnostního místa 1,50
33 za vypůjčení vlajek, za telegrafické pozdravy 1,10
34 listonošovi Schmidtovi za pozvánky 2,00

suma výdajů 509,34

-98-

Příjmy

1 v kanceláři slavnosti za vstupenky, chrpu polní, jehly, pohlednice a slavnostní projevy 50,30
2 totéž u vchodu slavnosti 164,15
3 příjem p. Franze Huebnera ve stánku, uvedený s 32,60

kronika_skola.txt

4 za tržní poplatek za stánek piva a masa 11,50
5 za prodané lístky a noviny slavnosti p. vrchním učitelem a jeho synem 10,00
6 příjmy za plzeňské pivo a sice ze stánku p. Ant. Schmidta v neděli 30,90 fl.
v pondělí 9,50 "
za 1/4 hl. od p. starosty obce 5,00 "
za 3/4 hl. od p. Hanib. Huebnera 13,50 "
za 1/4 hl. od p. Ferd. Neumanna 4,50 "
za 1/4 hl. od p. Raim. Lindnera 4,50 " 67,90
7 tržby z krčmy za neděli 24,31
8 za inzeráty ve slavnostním spise nasbíral p. Jos. Blumrich jun. 120,00
9 v pondělí vstupné na slavnost 2,35
doutníky 2,65
za chrpu polní 0,50
za noviny slavnosti á 15 krejcarů - 23 ks 3,45
za pohlednice á 5 kr., 5 ks 0,25
10 v pondělí večer: ples - vstupné 46,90
za prodané slavn. projevy a pohlednice 5,12
11 od p. Frant. Wagnera, Hodkovic, za pohledy, texty k písním a 1 ks slavnostní noviny 0,60
12 od p. Raim. Lindnera za slavnostní spisy a noviny 0,84
13 od p. Ferd. Lindnera za 10 ks slavnostních spisů 1,00
14 za prodej 418 ks slavnostních spisů od p. Jos. Blumricha v Hodkovicích, Rychnově, Jablonci, Vratislavicích, Rochlicích, Liberci, Mníšku, Jezvé, Hanychově, Hrobě, Hluboký á 10 kr. 41,80

Summa příjmů 586,22
srovnáme-li výlohy ve výši 509,34
s příjmy, pak to dá čistý výnos 76,88
Hermannsthal dne 21. října 1897

Josef Blumrich
předseda výboru slavnosti

Účet byl shledán správným od přezkušovatelů, zvolených z pléna.
Anton Schlenz Anton Dittrich
Franz Witek.
-99-

Čistý výnos byl podle jednomyslného usnesení výboru slavnosti rozdělen následovně:

pro školu v Jeřmanicích 20 fl.
" " v Milířích 5 "
ke stavbě školy v Javorníku 20 "
20 chudým v Jeřmanicích á 1 fl. k
Vánocům 20 "
německému brannému pokladu 15 "
vedle 280 ks květin, 57 jehel a
všechny texty písní
summa 80 fl.

zbytek má být použit na úhradu dosud nezaplacených slavnostních spisů.

Okresní hejtman 3. října
Jeho Excelence ministerský předseda hrabě Badeni přeložil zdejšího c. k. radu místodržitelství a okresního hejtmana Dr. Czerného do Chebu a okresní hejtman ve

Vrchlabí JUDr. Victor rytíř ze Štefku, byl 3. října pověřen vedením c. k. okresního hejtmanství v Liberci.

Patriotická oslava 4. října, 19. listopadu
Jmeniny Jeho majestátu, 4. října a jmeniny Jeho majestátu, 19. prosince, byly

oslaveny slavnostní bohoslužbou a účastí a s patriotickou oslavou ve škole.

Volba MŠR 7. prosince

Ve schůzi obecní rady, 7. prosince, byla MŠR na dobu trvání 3 let nově zvolena.

Znovu zvoleni byli:

p. Josef Porsche, rolník, čís. 241, v Jeřmanicích,

p. Anton Huebel, mistr kamenický, z Milířů.

Nově a podruhé byli zvoleni pánové:

p. Anton Brosche, bělař a Ferdinand Neumann, hostinský, oba z Jeřmanic.

P. Ferd. Neumann byl c. k. OŠR potvrzen jako MŠI za Jeřmanice a za Milíře p. Anton Huebel.

Čestné občanství

Ve stejné schůzi byli poslanci Říšské rady p. Georg Schoenerer, pán ze zámku Rosenau a p. Karl Hermann Wolf, redaktor východoněmecké "Rundschau", Vídeň, zvoleni za čestné občany Jeřmanic za jejich velké zásluhy ve funkci vedoucích Němců.

Písňový koncert

K Vánocům, 25. prosince, uspořádal zdejší pěvecký spolek koncert s následujícím programem:

1 vánoční píseň, smíšený kvartet od Schumanna

2 o, řekni mi ještě jednou, že mne miluješ, duet od Mildnera

3 Pepík a jeho Ruženka anebo Divoká kočka, veselý duet od Teicha

-100-

4 Vánoční píseň, sólo s doprovodem klavíru od Heisera

5 Cestující s kořalkou, veselý sólový zpěv od Teicha

6 Skřítkové, smíšený kvartet s doprovodem klavíru od Nentwicha

7 Hrob ve vřesovišti, sólo s doprovodem klavíru od Heiseho

8 Amanda a Marie, sestry od Teicha

9 Lízka, půvabná salašnice, veselé sólo

10 Má hrdlička, smíš. kvartet od Peuschela

11 Marianka, hezká markytánka, veselé sólo od Teicha

12 Emancipace žen, veselé sólo

13 Nedělní myslivci, veselé duo od Baselta

14 Jarní valčík, smíšený kvartet s doprovodem klavíru od Rudolfa Foerstera

15 Loutka, veselé sólo od Rudolfa Foerstera

16 Krásný Emil, matčin jedináček, veselé sólo.

Z příjmů dostalo dary na základě usnesení výboru pěveckého spolku 5 fl. 5 zdejších chudých. Podle toho se k Vánocům mohlo podarovat 25 místních chudých po

1 fl.

Listina podarovaných zní:

Johann Ilchmann 1 fl., Berta Ressel 1 fl., Daniel Kirchof - čís. 21 - 1 fl., Josef Wondrak 1 fl., Josef Neumann - čís. 22 - 1 fl., Julie Hofrichter 1 fl., Barbara Ginskej, Hodkovice 1 fl., Margareta Simm 1 fl., Kath. Wenzel, Dlouhý Most 1 fl., Katahrina Schmidt 1 fl., Agatha Huebel (hluchá) 1 fl., Ferd. Kirchof

1 fl., Anna Stracke 1 fl., Anna Huebner (sirotek) 0,50 fl., Amalia Ulbrich 1

fl., Josef Hozak 0,50 fl., Johann Hoerbe, Dlouhý Most 1 fl., Wenzel 1 fl.,

Franciska Huebel 1 fl., Berta Ressel (Švec) 1 fl., Anton Lindner 1 fl., Agatha

Huebel 1 fl., Anna Schmidt 1 fl., Halbich Seff 1 fl., Franz Stracke (jédnoruký)

1 fl., Schmidt 1 fl.

Summa 25 fl.

Stavba domů

V tomto roce se postavily 2 domy, a sice dům čís. 202, který v roce 1878 totálně

vyhořel panem Josefem Porschem z domu čís. 241 a u okresní silnice stavěl p. Ernst Wenzel dům čís. 271.

Požár

Dne 5. února v odpoledních hodinách vyhořel dům č. 159 Floriana Ehrlicha. Původem vzniku je horký popel. Poškozený není pojištěn. Při požáru byli činní hasiči z Jeřmanic a z Dlouhých Mostů.

Návrh tří OŠR - 7. února

Poté, co vedoucí školy p. Franz Knobloch z Milířů obdržel místo vrchního učitele v Doubí, bylo toto místo nově vypsáno k obsazování. Ve schůzi MŠR ze 7. února byl vybrán ze tří uchazečů p. Josef Blumrich jun., a to ze čtyř přítomných oprávněných volit, byl vybrán jako první se čtyřmi hlasy, p. Ludwig Weigl, proviz. učitel ve Vesce jako druhý a p. Ant. Katzer, učitel v Horním Vítkově jako třetí a takto byli navrženi OŠR.
-101-

Obsazení

Podle toho se dalo jistě usoudit, že p. Jos. Blumrich jako prvně navržený bude prezentován ZŠR na toto místo, když o to více ještě i starší (Josef Blumrich) na škole působí. Nuže, MŠR myslí a jeden člen OŠR rozhodne: ve schůzi z 18. února byl vzat onen na druhém místě navržený a ten také již 1. března místo v Milířích obsadil.

Požár

Dne 24. března, v 8 hodin večer, vyhořel v Milířích dům č. 6 (Koschek). Současný majitel p. Ignác Hauser, mistr kamenický a jeho spolubydlící nájemník, hajný, jsou pojištěni. Na místě požáru byli hasiči z Jeřmanic se stříkačkou a hasiči z Rádla.

Požár

V části obce, nazvaná Baiersberg vyhořel dne 23. dubna brzy po jedné hodině dům Johanna Žáka, zahradníka a hlídače (i nočního) u dráhy. Je částkou 1 200 fl. pojištěn na barák č. 164 a 800 fl. na příslušenství. Zdejší hasiči byli na místě požáru činní.

Zkouška z náboženství

Ve čtvrtek 12. května odpoledne ve 3 hodiny se konaly v kostele zkoušky z náboženství.

Inspekce školy

Dne 10. června dopoledne od 7 do 12 hod. provedl c. k. OŠI p. Petr Schwertner inspekci zdejší školy.

Školní představení a výlet

Na základě povolení c. k. OŠR z 2. července 1898, zn. 1662, uspořádala za velkého potlesku posluchačů naše školní mládež v hostinství starosty obce p. Ant. Dittricha představení zpěvohry "Císařovo jubileum". Na dobrovolných darech pro děti bylo vybráno 17 fl. 45 kr.; obnos byl použit na výlet žáků do Dlouhých Mostů.

Konec školního roku

Podle přehledné tabulky o stavu školy v Jeřmanicích bylo během školního roku přijato 84 chlapců, 75 děvčat = 159 dětí.

Při celodenním vyučování je to polovičních

školních dnů 55 874,

z t. bylo navštíveno 50 973 = 91,2 %

omluvené poloviční školní dny 2 913 = 5,33 %

neomluvené poloviční školní dny 1 988 % 3,47 %

Ze statistického výkazu vyvěrají tyto údaje:

- 1) děti ve věku školou pov.: 150 a sice 79 chlapců a 71 děvčat,
- 2) počet dětí v nejvyšších věkových ročnících: 8 chlapců, 15 děvčat = 23 dětí,
- 3) úlevy ze školní docházky byly povoleny: 1 chlapci, 7 děvčatům = 8 dětí,

-102-

4) propuštěno ve smyslu § 21 zákona z 2. května 1883 před uplynutím dokončeného věku 14 let = 2 chlapci.

Stavba silnice

Okresní silnice, s jejíž stavbou se vloni začalo na trase Jeřmanice - Dlouhý Most - Vratislavice, byla v červenci dokončena a v srpnu byla chvalit. Okresní radou převzata.

Von Bismarck

Dne 31. července zemřel ve Friedrichsrub kníže Otto von Bismarck, vévoda von Lauenburg, sjednotitel německého císařství.

Oslava narozenin

Narozeniny našeho Majestátu, našeho císaře Františka Josefa I., byly oslavovány během 21. srpna (v neděli) co nejslavnostněji.

Pronájem honitby

Výbor honitby pronajal dne 27. srpna zdejší podíl za nejvyšší veřejnou nabídku p. Ant. Huebelovi, mistru kamenickému a hostinskému v Milířích za 128 fl. za rok na dobu dalších šesti let.

Pohřeb

Dne 28. srpna se pohřbil sedmiměsíční synáček Karel-Heřman učitele p. Jos. Blumricha.

Pivní krejcar

Pivní daň ve výši 1 fl. za hektolitr, od lihovin za hl 2 fl. byla od hostinského vybrána paušálem za 1 000 fl.

Školní rok byl zahájen dne 1. září - ve čtvrtek - slavnostní bohoslužbou.

Nově byly přijaty děti, které se v roce 1892 narodily a sice: 10 chlapců, 11 děvčat, dohromady 21 dětí.

Všichni žáci se rozdělili do tří tříd:

1. třída 26 chlapců, 18 děvčat = 44 žáků - učitel J. Blumrich sen.
 2. třída 22 " 23 " = 45 " " J. Blumrich jun.
 3. třída 21 " 34 " = 55 " " Ant. Hanisch
- summa 69 chlapců, 75 děvčat = 144 žáků

Nadto navštívilo 18 žáků další školy, 13 z toho měšťanku v Hodkovicích. 57 děvčatům bylo přikázáno zúčastnit se vyučování ženských ruční prací.

Císařovna Alžběta + 10. září

Telegrafická zpráva německých národních listů:

Ženeva, 10. září (3 hodiny 40 minut odpoledne). Císařovna Rakouska opustila ve 12 hodin 40 minut hotel "Beau rivage" a odebrala se do
-103-

přístaviště k parníku. Na cestě se na její veličenstvo vrhlo individuum a vedl proti ní prudký úder. Její veličenstvo upadlo na zem, postavila se však znovu a došla na parník, načež však upadla v bezvědomí. Kapitán odmítl s lodí odplout, později však vyhověl prosbám její družiny a dal znamení k odplutí. Loď však, jen

co opustila přístav, znovu zastavila a vrátila se do přístavu. Její veličenstvo nenabýlo znovu vědomí a proto byla na rychle zhotoveném nosítku odnesena do hotelu "Beau rivage". Šaty císařovny vykazovaly stopy krve, pachatel byl zatčen.

Jeho identita není dosud objasněna.

Ženeva, 10. září (3 hodiny 50 minut odpoledne). Císařovna Alžběta vypustila duši

několik okamžiků poté, co byla donesena do hotelu. Bylo konstatováno, že byla bodnuta dýkou do okolí srdce. Vrah císařovny je v Paříži narozený italský anarchist, jmenuje se Buccheni.

Všeobecně bylo vyjádřeno rozhořčení nad hnusnou a sprostou vraždou při pocitu smutku a nejvroucnější lítostí nad smrtí císařovny. Celé Rakousko pociťuje neštěstí, které potkalo císařský dvůr a srdečný soucit našich národů, ať našeho císaře ve svém bolu trochu vzpruží.

Okresní konference učitelů 14. září

Okresní konference učitelů se konala dne 14. září v místnostech kato-lického Tovaryšského domu v Liberci. Předseda c. k. OŠI p. Petr Schwertner vzpomněl 50. výročí vlády císaře, hrozné zvěsti o neočekávané a náhlé smrti naší milostivé císařovny a vyjádřil jménem přítomných učitelů za venkovský okres Liberec pohnutými slovy pocitu vroucí soustrasti nad nevyslovitelné těžkou ztrátou, kterou náš staříčkový a těžce zkoušený císař utrpěl. Prosil přítomného okresního hejtmana p. Rytíře von Steffela, aby toto smuteční poselství přednesl u trůnu. Pan okresní hejtman vzkázal přítomným pozdrav na přivítanou, vyzvedl věrnost učitelstva venkovského okresu Liberec dědičné monarchii a požádal přítomné, aby posilovali mládež v úctě k zákonům, ke zvýšení lásky k vlasti a k dynastii a aby

pěstovali, mluvil v uznalých slovech o pokroku vysoce rozvinutého školství v okrese a přál jednání nejlepší úspěch. Pak se uskutečnila ukázka vyučování na téma:

první sloka národní hymny a přednáška: korektura stylistických prací na národní škole.

Jako zástupce učitelstva do c. k. OŠR BYL ZVOLEN UČITEL na národní škole pan Isidor Merker.

Císařovna Alžběta +

Rakousko truchlí nad svou milovanou císařovnou. Ne že by příroda po těžké chorobě anebo pro vysoký věk postavily vládkyni a jejímu životu cíl, kdepak, padla za oběť vražedné ráně, jejíž ničemnost je jedinečná. Naši nejhlubší účast nechceme znesvěcovat kletbami vůči vrahovi. Nejvroucnější zármutek nás naplňuje ovšem v tom, že tento krásný svět může přinést také podlosti. Zoufat musí ten člověk, který je schopen pocitů šlechtných před propastí této hrůzné bezcitnosti.

V den neštěstí, 10. září, když se rychlostí blesku rozšířila zpráva o této strašné události, si musel každý věrný klást otázku: Ještě nebyl kalich -104-

hořkosti našeho staříčkého císaře naplněn? Musel se náš dobrotivý vladař dožít ještě toho, že mu byla vražednou rukou odebrána milá družka, jeho utěšitelka v nejtěžších hodinách a to za hrozivého osudu?

Silná víra našeho vladaře bude hledat útěchu a také i nacházet ve vůli boží a v pokoře se jí podrobí. Ať mu je věrnost a láska národa útěchou a posílením národa, který si jeho šlechtných ctností vladaře váží a s ním truchlí s nejupřímnějším srdcem nad hrobem milované císařovny. Nikdy v našich srdcích nezhasne naše vzpomínka na naši dobrotivou císařovnu, která daleko od vlasti musela nechat svůj život jako oběť šílené zlomyslnosti.

Smuteční poselství

Obecní zastupitelství zaslalo c. k. Okresnímu hejtmanství v Liberci následující soustrastní poselství:

Obecní zastupitelstvo Jeřmanic, scházející se v mimořádné schůzi dne 17. září, vyjadřuje rozhořčení nad hanebným zločinem, který byl spáchán na Jejím Veličenstvu, naší milované, dobré císařovně Alžbětě. Zároveň ujišťuje Jeho Majestát, našeho nejmilostivějšího císaře o nejupřímnější soustrasti a co nejsrdečnější účasti nad velkou ztrátou, kterou utrpěla habsburská dynastie a s ní celé Rakousko.

Smuteční bohoslužba

Dne 20. září byla pro nebožku Její Veličenstvo císařovnu Alžbětu cele-brována smuteční bohoslužba, které se zúčastnila školní mládež se svými učiteli, MŠR, obecní zastupitelstvo, spolek vysloužilců a mnoho pobožných lidí. Po bohoslužbě se školní mládež při smutečním projevu ve škole ozřejmila velikost ztráty, kterou celá monarchie utrpěla. Smuteční prapory vlály z kostela a ze školy po dobu osmi dnů.

Jmeniny Jeho Majestátu 4. října

Na základě výnosu Jeho Excellence pana c. k. ministra pro cultus a vyučování z 21. září, zn. 2178, se konala v tento den slavnostní bohoslužba, které se zúčastnila školní mládež s pány učiteli a MŠR. Pro hluboký smutek tentokrát odpadla jinak obvyklá školní oslava.

Jmeniny Jeho Majestátu 19. listopadu

Na příkaz Jeho Excellence, c. k. ministra pro cultus a vyučování hraběte Bylandt-Rheidta, byl 19. listopad, jmeniny nebožky císařovny Alžběty, prohlášen dnem bez školní výuky. Za to se žáci se svými učiteli a MŠR zúčastnili církevní smuteční oslavy.

50tileté jubileum Jeho c. k. Majestátu - 2. prosince 1898

Velká sláva. Národy Rakouska po celá staletí dělily radosti i žal se svou dynastií a nyní jsou odhodlány uspořádat oslavu nejvzácnějšího druhu - 50tileté jubileum vlády Jeho Majestátu císaře Františka Josefa I.! Co se v těchto 50 letech vše odehrálo hezkého i dobrého, ale i zlého! Ale ať hrálo nad Rakouskem slunce štěstí, anebo se hnaly přes naši vlast nepohody, vždy

-105-

stál národ - ať ve štěstí anebo v nouzi - věrně po boku svého často velebného ale také těžce zkoušeného císaře.

A když 10. září dýka onoho anarchistického vražedníka staříčkému vládci způsobila nejsmutnější hodiny jeho života, tak v celém Rakousku zněl jediný hlas

a to nejhlubší a nejvroucnější soustrast. Je samozřejmé, že v době největšího smutku, který pokrývá celou naši vlast, vládní jubileum nebude oslavováno žádnými hlasitými zábavami. Jubileum bylo zde oslaveno především způsobem vážným

a důstojným. V předvečer oznamoval hodinový hlahol zvonů z kostelní věže blízkí se slavnostní den. Černo-žluté prapory vlály na kostele, na škole i na soukromém domě čís. 5.

Dne 2. prosince se sešla chvalitebná MŠR, páni učitelé a žáci ve svátečním oděvu v tělocvičně, obecní rada u pana starosty, všechny spolky ve svých spolkových místnostech, aby se pak zúčastnili slavnostní bohoslužby, která začala asi o 1/2 deváté ráno.

Po bohoslužbě, ukončena Te Deum a Svatým požehnáním, byli žáci znovu odvedeni do

tělocvičny, aby si vyslechli slavnostní projev k významu tohoto dne. Slavnost byla ukončena trojnásobným voláním "Ať žije" (Jeho Veličenstvo) a zpěvem první sloky národní hymny.

Žáci obdrželi od MŠR v upomínku na tento památný den po jednom obrázku císaře. Ve dvě hodiny odpoledne se zúčastnili všichni žáci modlitby v kostele. Večer v pět hodin se tento zvláštní den ukončil požehnáním. Veteráni dostali upomínkovou medaili, kterou Jeho Veličenstvo císař dal u příležitosti této oslavy razit.

1899

Dar

Stolní společnost "Fruntsberg" se sídlem v Hodkovicích darovala částku 5 fl. pro zdejší chudé školní děti.

Myslivecký výbor

Během měsíce ledna bylo mysliveckou společností zvolen výbor. volební výsledky jsou tyto:

Ant. Brosche, obchodník dřívím a uhlím, čís. 58, Ferd. Neumann, hostinský, čís. 14, Jos. Lindner, rolník, čís. 196, Franz Gaertner, pekař, čís. 5, Franz Schmitzer, hostinský, čís. 124.

Pana Neumanna zvolili mezi sebou předsedou.

Úmrtí

Dne 20. února zemřel v pražském ústavu pro choromyslné c. k. ZŠI p. páter Edmund

Kamprath ve věku 55 let. Byl knězem cisterciánského řádu, tehdy profesorem ve Vídni, později ředitelem gymnázia ve Stríbrě. Teprve před krátkou dobou byly na něm znát známky pomatenosti, cítil se pronásledován a císařem odsouzen k smrti. Sám podpisoval několik rozsudků smrti učitelů. Nyní jej smrt jeho těžké choroby vysvobodila.

-106-

ZŠI

Jeho c. k. apoštolský Majestát svým nejvyšším rozhodnutím z 11. prosince 1898 jmenoval ředitele učitelského ústavu v Liberci Zemským školním inspektorem (ZŠI). Jde o pana Antona Behackera.

Ministr pro cultus a vyučování přidělil ZŠI pana Ant. Behackera zemské školní radě pro Čechy do služeb.

Počasí

Počasí v únoru bylo ještě výjimečnější než v lednu. Už je dlouho zřejmé, že v tomto měsíci lze zaznamenat tak vysoký počet teplých dnů. Mladí a staří se procházeli ve dnech 8. až 20. venku za modrého nebe, ovívané mírným vzduchem. Leckterý brouček vděčí těmto hezkým dnům za svůj brzký konec. Komáři již pilně tancovali, drozd si zazpíval a skřiváci a špačci se dostavili. Že toto mohlo mít jen krátké trvání, že tato jarní radost musela mít brzký konec, to pociťoval

každý.

Influenca (chřipka)

Teplé dny však zhýčkaly naše těla a těm je třeba připsat i častá onemocnění. Dne

11. února dosáhl teploměr +14,5 stupňů Celsia. Nejstudenější den byl 25. s -14 stupni Celsia.

I na zdejší škole onemocněli 2 učitelé a sice p. vrchní učitel a jeho syn dne 19. února chřipkou a nařízením c. k. OŠR dne 23. února 1899 byla škola do 5. března uzavřena.

Požár

Dne 12. března vyhořel dům čís. 270 p. Johanna Noehriga, pohodného v Jeřmanicích.

Dohlídky na škole

V pátek, dne 21. dubna byla panem Petrem Schwertnerem c. k. OŠI provedena dohlídka školy.

Zkouška z náboženství

Dne 5. června byla zdejší školní mládež podrobena zkoušce z náboženství stalo se tak v kostele.

Obří sud

Na jubilejní výstavě ve Vídni (1898) byl m. j. umístěn hostinec v obřím sudě. Vzhledem k tomu, že existovala myšlenka postavit na hoře Javorník hostinec, myslel si pan Wilhelm Huebel, pachtýř "Tří lip" v Dlouhých Mostech, že tento

obří sud by se vlastně nejlépe hodil a jak vymyšleno tak i učiněno. Vytvořila se společnost z pánů: Eduard Huebel, soukromník, Josef Huebel, obchodník a August Hoerbe, obchodník s dobyt看em, všichni z Dlouhých Mostů, kteří ihned zajistili nákup tohoto sudu a nechali jej odvézt na horu. Na svatodušní svátky t. r. mělo být slavnostní otevření, což se však nestalo, protože stavební práce a malování nebyly dokončeny. Přesto byla návštěva veliká a pachtýř tohoto hostince Heinrich Scholz, jakož i páni podnikatelé učinili dobrý obchod. Do obřího sudu bylo vstupné 10 kr. (20 haléřů).
-107-

Žákovské představení

S povolením c. k. OŠR z 24. června 1899, zn. 1569, bylo dne 29. června (na Petra a Pavla) v sále p. Huebnera uspořádáno žákovské představení. Předvedena byla:
1) hra: Nový rok od Heleny Stoecklové (uveřejněna v časopise Rakouská německá mládež, leden 1899),
2) zpěvohra od Jos. Petze "Čtvero roční období",
3) hudební skladba pro mládež ze "škola a dům" od E. Wagnera.

Mezi posluchači byli milí hosté z Hodkovic (pan ředitel měšťanky Fischer s manželkou, p. Franz Appelt s manželkou, p. Wenzel Ilchmann atd.) ze Záskalí p. vrchní učitel Gruner s manželkou, z Bezděčína p. vedoucí školy Dangler s manželkou, pan učitel Toepper z Dlouhých Mostů. Celé představení bylo přijato pochvalně. Jakožto dobrovolné dárky pro žáky na výlety bylo ponecháno 25 fl.

Spalničky, konec školy

Pro vypuknutí epidemie spalniček mezi dětmi byla okresním lékařem p. Dr. Muellerem škola uzavřena již 5. července.

Statistika

Podle přehledné tabulky o stavu školy v Jeřmanicích bylo během tohoto školního roku vyučováno 71 chlapcům a 75 děvčatům, dohromady 146 dětem.

Při celodenním vyučování činily
poloviční školní dny 49 635,
z t. bylo navštíveno 44 656 = 89,97 %,
zameškáno a omluveno bylo 4 135 = 8,33 %,
zameškáno a neomluveno 844 = 1,70 %.
viz nahore 49 635 = 100,00 %

Ze statistického výkazu vyvěrají následující údaje:

- 1) děti ve věku školou pov. 139, a sice 66 chlapců a 73 děvčat,
- 2) počet dětí v nejvyšších dvou věkových skupinách: 8 chlapců, 14 děvčat = 22 dětí,
- 3) úlevy ze školního vyučování obdrželi 3 chlapci a 11 děvčat = 14 dětí,
- 4) propuštěno ve smyslu § 21, zákona z 2. května 1883 před dokončením 14. věku života: 3 děvčata.

Oslava narozenin 18. srpna

Narozeniny Jeho Majestátu, našeho císaře Františka Josefa I. byly oslavovány dne 18. srpna slavnostní bohoslužbou.

Stavební práce

Během prázdnin byla škola zevnitř i vně vybílěna. Mistr zednický p. Futschik umístil na záchodech trubice z hlíny za 200 fl. Dále byla vnější okna opravena a natřena, což provedl stavební a nábytkářský truhlář p. Porsche, čís. 202, za minimální nabídku (nevyplněno - pozn. překladatele).
-108-

Cesta ke škole a ke kostelu z okresní silnice byla vylepšena počínaje u čísla
Strana 86

269 až je z toho silnice a to za 500 fl.

Začátek školního roku

Školní rok 1899/1900 byl zahájen slavnostní bohoslužbou dne 1. září (v pátek)
Nově byly přijaty děti, které se narodily v roce 1893 a sice 9 hochů a 12 dívek,

dohromady 21 dětí.

Všichni žáci byli rozděleni do tříd následovně:

1. třída 21 chlapců, 25 děvčat, dohr. 46 žáků - učitel J. Blumrich sen.
2. třída 25 " 19 " 44 " - " J. Blumrich jun.
3. třída 25 " 31 " 56 " - " Anton Hanisch
dohr. 71 chlapců, 75 děvčat 146 žáků.

Navíc chodí 17 žáků do dalších škol:

z t. 11 do měšťanky v Hodkovicích: 9 chlapců, 2 děvčata.

50 děvčat bylo přiděleno vyučování pro ženské ruční práce (učitelka paní Anna Grunerová).

Okresní konference učitelů

Dne 13. září se konala v Pavlovicích okresní konference učitelů. C. k. OŠI pan Petr Schwertner zahájil poradu s delším projevem s vyjádřením slávy Jeho Veličenstvu císaři. Pak vzpomněl uctivými slovy zemřelého ZŠI pana Kampratha, načež se přítomní na znamení smutku zvedli ze svých sedadel; pak pozdravil přítomného Okresního hejtmana pana Viktora Ritter von Staffeka. Jako zástupce předsedajícího jmenoval vrchního učitele pana Franze Honzejka z Pavlovic.

Referát: vývoj decimálních čísel se žáky 4. třídy národní školy pana vrchního učitele pana Franze Ebrmanna našel jednomyslný souhlas. Na tento navázala sdělení pana OŠI. Zdůraznil, že ve škol. okresu byl zaznamenán významný pokrok, že v uplynulém školním roce se pilně a vytrvalo pracovalo a vystavil učitelstvu libereckého okresu ve vzteku k plnění povinností nejlepší vysvědčení.

Pan Gottfried Erben, učitel v Rochlicích, měl poutavý referát na téma: O mravní zpustlosti školní mládeže. Přednášející odmítl výborným způsobem energicky, že škola zaviňuje mravní zpusťování naší mládeže a vysvětlil důkladným způsobem, jakých kroků je zapotřebí ze strany státu, školy a rodiny, aby mravní zanedbání,

vyskytující se zejména v průmyslových oblastech, bylo zastaveno.

Návrh stálého výboru, aby se c. k. OŠR obrátila ve věci zlepšení platových poměrů na ZŠR (aby totiž tyto instituce v dalším zasedacím období zemského sněmu předložily vládní návrh) byl jednomyslně přijat.

-109-

Smuteční bohoslužba

Smuteční bohoslužba za zemřelou císařovnu (Jejího Veličenstva) Alžbětu u příležitosti jmenin jmenované, se konala dne 18. listopadu. Zúčastnilo se učitelstvo a školní mládež.

Vánoční nadílka 25. prosince

Při veselici v hostinci pana Ferdinanda Neumanna v Jeřmanicích čís. 14 daroval pan lesní Josef Tetsch pro chudé školní děti 2 K a z podnětu pana vrchního učitele vybíral pan Isidor Knirsch na vánoční nadílku ještě 8 K, dohromady tedy 10 K.

Po prosbě pana vrchního učitele

darovala fa. J. Ginzkey, Vratislavice 20 K, rytířská stolní společnost Frundsberg, Hodkovice a okolí, u které jsou členy páni Josef Blumrich sen. i jun. 20 K

Oněch 50 K, které byly darovány při pěveckém koncertě po srážce výloh za 1 K 80 h činí jako dar na zakoupení bubnu 48 K 20 h

Dále darovali páni

Franz Appelt, soukromník (privatier), Hodkovice 4 K

Ferdinand Eckert, úředník, Hodkovice 2 K

a 3 školní atlasy

Josef Maschke, mistr pekařský, Jeřmanice 4 K

Adolf Josef Simm, dtto 2 K

Anton Lang, obchodník s obrazy, Rychnov 2 K

Franz Schnitzer, obchodník a hostinský daroval

jablka a ořechy v hodnotě 4 K

Anton Miethig, rolník čís. 223 v Jeřmanicích 1 K

Ignác Huebner, mistr tkalcovský čís. 120, Jeřmanice 80 h

Stracke, sedlář, daroval 2 páry podvazků

dohromady 114 K

Vánoční nabídka se konala tedy 25. prosince odpoledne o 1/2 čtvrté v sále pana Huebnera čís. 2 statt, při které žáci 2. a 3. třídy předvedli zpěvohru "vánoční stromek" od Karla Halliga.

134 žákům bylo rozdáno:

1 pár holinek a 11 párů kožených bot 54 K

2 páry bačkor 2 80 h

8 párů punčoch 10 60

2 kusy zástěr 2 80

2 páry podvazků - -

struny pro 2 žáky studující hudbu 1 20

23 kusů jubilejních sešitů Rakouské něm. mládeže 8 80

80 kusů vánočních knížek á 10 h 8

-110-

3 kusy "Rakouská německá mládež" 1 K 20

3 kusy školních atlasů - -

12 tuctů tužek á 40 h 4 80

10 tuctů pryže á 40 h. 4

zpěvohru od Karla Halliga vč. porta 2

za donášku smrčku jakožto vánočního stromku 80

za jablka a ořechy na vánoční stromek 4 80

za cukrovinky na vánoční stromek 3 20

za fíky, drát, zlato, svíčky na vánoční stromek 3 80

100 kusů tužek na počty 1 60

dohromady 114 K 40 h

Po rozdání přišel svatý Mikuláš s pytlem, naplněným jablky a ořechy, který tento

rozdal mezi děti (viz Schmitzerova jablka a ořechy). Na konec se mezi děti rozdaly cukrovinky, jablka a ořechy, fíky atd., které byly na vánočním stromku.

Dále bylo rozdáno

10 kusů obrázkových archů 50 h

1 krabička na pera, 1 rukavice 85 h

dohromady 115 K 75 h

Protestantská kazatelna 26. prosince

Politické hnutí "Pryč od Říma", které vyvolal poslanec Georg Schoenerer (je zdejší čestným občanem), se v písku neztratilo ani v našich Jeřmanicích tím, že

někteří přívrženci se velmi brzy hlásili k protestantizmu a oznámili svůj přechod jen z politických důvodů a na základě toho vyslechli kázání od protestantského faráře pana Molína z Jablonce v sále hostince čís. 2, pak v hostinci čís. 218 pana Raimunda Lindnera, čís. 76. Absolvovali vyučování v protestantské víře i v soukromém domě čís. 218.

Po povolení pana Wolnara z Plzně otevřel (p. Molín) protestantskou kazatelnu na

Štěpána (26. prosince) odpoledne ve 4 hodiny v Jeřmanicích přijetím již přestoupených. Pro velké dary protestantů z Jablonce a z Německa bylo umožněno získat kazatelnu v zadní komoře v domě pana Josefa Zimmermanna - čís. 92 - a tuto pronajmout a zařídit ji jako modlitebnu (oltář, stůl na kázání, harmonium, lavice).

V tento čas přestoupili:

Franz Lindner s manželkou, rolník, čís. 215,
Franz Lindner, jeho syn,
August Jung, kamnář, čís. 217,
Raimund Lindner, jeho bratr,
Eduard Knobloch s manželkou a 2 dětmi v Bušíně,
Isidor Knirsch, majitel domu v Jeřmanicích čís. 5,
Anton Neumann
Franz Neumann bratři z čís. 33 v Jeřmanicích,
Franz Stracke, mladší čís. 217.

-111-

Požár 30. prosince

Dne 30. prosince večer mezi 6 a 7 hodinou shořel dům čís. 179 Philippa Knoblocha v Jeřmanicích - část Dlouhý Most. Hasiči z Jeřmanic a z Dlouhých Mostů byli na místě požáru činní.

Počasí

Charakter počasí v roce 1899 musí být označen za mokrý a studený. V měsících leden a únor byl málokdy mráz a počasí v těchto měsících mělo mnoho dní vyloženě

charakter letního počasí. Zato se zima pomstila ve dnech 19. až 26. března zimou

v noci až minus 13 stupňů Celsia. Duben přinesl mnoho srážek a od 16. mnoho bouřek. V prvních dnech května byla ledová zima, pak následovaly teplejší dny s častými vydatnými srážkami, takže vegetace se mohla bujně rozvinout.

Nyní přišly vlastní letní měsíce: červen, červenec, srpen: tyto přinesly vedle vydatných dešťů i některý hezký den. Září, jinak náš nejspolehlivější měsíc, přinesl nadmíru deště, takže ovoce na stromech, seno, obilí shnilo. Již září, říjen přinesl mráz, který zničil měkčí rostliny a květiny, pak zůstalo při chladných nocích hezky a sucho až do 12. listopadu. Dne 21. listopadu prudce sněžilo. Z 9. na 10. prosince se zvýšil chlad až na minus 12 stupňů Celsia. Chlad, sáňkování - i ledová dráha vydržela pak přes vánoční svátky a propůjčila těmto dnům zimní kouzlo. Teprve krátce před koncem roku, dne 30. prosince, nastalo tání a cesty se staly nesjízdnými.

1900

Tento rok není rokem přestupným a proto má jen 365 dní. Často vznikly pochybnosti, zda-li rok 1900 je jen konec 19. století anebo začátkem 20. století. Německo pod císařem Vilémem II. zahájilo tímto rokem 20. století. Protože se ale nikdy nezačíná počítat s nulou, tak se jistě můžeme domnívat, že 20. století začne až 1. ledna 1901 a my s tímto rokem (1900) končíme 19. století.

Elektrická dráha

Dne 6. února byl zahájen provoz na elektrické dráze mezi Jabloncem a Rychnovem.

Obligatorní zavedení korunové měny

Dnem 1. ledna 1900 vstoupila v účinnost korunová měna. veškeré peněžní obnosy. Veškeré peněžní obnosy budou znít jen na koruny. Všem finančním úřadům a všem stranám bylo přikázáno použít jen korunovou měnu. Se zavedením korunové měny rostly všechny ceny včetně poštovních cenin. Místo dvou-krejcarových známek máme

nyní pětihaléřové známky.

Volby do obecního zastupitelstva

Dne 12. února se konala volba do obecního zastupitelstva.

Ve třetím volebním tělese byli zvoleni tyto páni:

1. Franz Burda, obchodník v Jeřmanicích čís. 269,
-112-

2. Johann Dittrich, potulný obchodník, Jeřmanice 190,
3. Josef Hartig, mistr obuvnický, dtto, 94,
4. Wenzel Huebel, kameník v Milířích,
5. Ferdinand Stracke, tkadlec, Jeřmanice 200,
6. Ferdinand Stracke, tkadlec, dtto 150.

Ve druhém volebním tělese byli zvoleni:

1. Johann Dittrich, rolník v Jeřmanicích 214,
2. Josef Burda, rolník, dtto 30,
3. Anton Brosche, bělař, dtto 58,
4. Johann Glaser, rolník, dtto 79,
5. Ferdinand Neumann, hostinský, dtto 14,
6. Josef Porsche, rolník, dtto 241.

Do prvního volebního tělesa byli zvoleni:

1. Franz Appelt, mistr mlynářský, Jeřmanice 4,
2. Hannibal Huebner, hostinský, dtto 2,
3. Franz Lindner, rolník, dtto 215,
4. Josef Lindner, rolník, dtto 196,
5. Raimund Lindner, hostinský, dtto 76,
6. Franz Schnitzer, hostinský, dtto 124.

Volba volitelů

Při volbě volitelů dne 15. února do voleb poslance do zemského sněmu za obce: Liberec, Jablonec, Tanvald za zemřelého Dr. Schlesingera byl za volitele zvoleni:

páni Josef Lindner, rolník z čísla 196,
Isidor Knirsch, domkař z čísla 6,
Franz Burda, obchodník z čísla 269.

Úmrtí

Dne 17. února byl v Rochlicích pohřben vikář libereckého vikariátu pan páter Wenzel Kretschmer, děkan, čestný kanonikus atd..

Mír jeho popelu!

Jmenování 22. února

Jeho excelence, milostivý pan biskup litoměřický, jmenoval dvojím dekretem z 22.

února 1900, zn. 1361, pana arciděkana pátera Josefa Bergmanna z Liberce, biskupským okresním vikářem a inspektorem pro vyučování náboženství ve školách libereckého vikariátu.

1. evangelická svatba

Dne 25. února (v neděli odpoledne) konala se zde první evangelická svatba, když pan Raimund Lindner, hostinský - čís. 76 - se oženil s paní Marií Wawersichovou,

dcera starosty obce Bezděčín. Aby se vzbudila senzace, bylo pozváno přes 40 svatebních hostů. Obřad provedl pastor pan Molín z Jablonce v sále pana Huebnera

čís. 2. z okolí se dostavilo několik stovek zvědavých.

-113-

Volba do obecní rady

Při volbě do obecní rady dne 1. března byli zvoleni:

pan Franz Burda, obchodník, starostou obce,
pan Franz Lindner, rolník, prvním obecním radou,

kronika_skola.txt

pan Franz Appelt, mistr mlynářský, druhým obecním radou,
pan Franz Schnitzer, hostinský, třetím obecním radou.

3. březen - volby do zemského sněmu (doplňovací)

Při volbě poslance do zemského sněmu volitelé zvolili ze tří kandidátů a to:
pana Erharda Arnolda, učitel měšťanské školy z Liberce za stranu
německo-nacionální,
pana Franze Besemuellera, okresní tajemník a obchodník v Radčicích ze strany
německo-pokrokové a
pana Krainze, jednatele "Freigeistu" v Liberci za socialistickou stranu,
při druhé volbě pana Besemuellera.

1. evangelické křtiny

Dne 11. března byly po evangelické bohoslužbě v sále čís. 2 pana Huebnera křtiny

novorozené dcerušky pana Josefa Zimmermanna - čís. 63 - příslušného do Dlouhých
Mostů a to pastorem p. Molínem. Dcera se jmenuje "Hilda". Při potom uskutečněném

evangelickém rodinném večeru v hostinci Raimunda Lindnera - čís. 76 - sbírka,
uskutečněna pro prvokřtěnce obnášela jako dar kmotrů 20 K.

Základ pro evangelický kostel

Také se sbíralo na stavbu evangelického kostela a to 23 K.

Inspekce

Dne 26. června odpoledne se konala zkouška z náboženství zdejší školní mládeže
pod předsednictvím biskupského vikáře pana pátera Josefa Bergmanna, arciděkana z
Liberce.

Okresní konference učitelů

Letošní všeobecná konference učitelů se konala dne 11. července na střelnici v
Liberci.

Konec školy

Dne 14. července (v sobotu) byl ukončen školní rok podle předpisů se slavnostní
bohoslužbou a školní oslavou.

Statistika

Podle přehledné tabulky o stavu školy v Jeřmanicích se konalo vyučování pro 154
dětí.

Při celodenním vyučování vyšlo v přepočtu

polovičních školních dnů 53 728

z t. bylo využito (navštíveno) 48 837 = 91,04 %,

zameškáno a omluveno bylo 3 623 = 6,59 %,

-114-

neomluveno 1 268 = 2,37 %

nahoře uvedená suma 53 728 = 100 %.

Zachráněno před utonutím

Dne 20. července se šlo několik malých chlapců - bez povolení - koupat do
rybníka pana R. Lindnera. Na náhlé výkřiky, že se někdo utopí, přispěchal pan
učitel Josef Blumrich jun., který byl v blízkosti, skočil do vody a vynesl již
omdlelého chlapce Reinharda Horschaka - čís. 261 - ještě včas z vody.

Narozeniny 18. srpna

70. narozeniny Jeho Majestátu našeho císaře Franze Josefa I. se oslavily v
kostele s velkou mší svatou.

Začátek školního roku

Školní rok se zahájil 1. září (v sobotu) se slavnostní bohoslužbou.

Nově byly přijaty všechny děti, které se narodily v roce 1894 a sice: 11

chlapců, a 10 děvčat = 21 dětí.
Všichni žáci byli zařazeni do tří tříd:

1. třída 22 chlapců, 24 děvčat = 46 žáků - učitel Jos. Blumrich sen.
 2. třída 24 " 18 " = 42 " " Ant. Hanisch
 3. třída 28 " 28 " = 56 " " Jos. Blumrich jun.
- 144 žáků

Jiné školy navštěvuje 11 žáků a sice 7 měšťanku v Hodkovicích, 4 národní školu v Hodkovicích, Dlouhých Mostech, Růžodole a Kokoníně.

47 děvčat bylo přiděleno k vyučování ženských ručních prací (učitelka paní Anna Grunerová).

Služební jubileum (novinová zpráva) 1. září
Oslava 40tiletého jubilea našeho udatného pana vrchního učitele Josefa Blumricha

skvěle ukázala, že naše udatně německy smýšlející obec je k učitelům přátelská a že zásluhy jednoho z německých vychovatelů umí ocenit.
Jubilár, který se v roce 1842 narodil v Lusdorfu - okres Frýdlant - zahájil svou

učitelskou činnost v Raspenavě dne 1. září 1860. Poté, co působil v Doníně a Hrádku, přišel koncem roku 1875 jako vrchní učitel do Jeřmanic, kde působí již čtvrt století. Jeho blahodárnému působení vděčíme, že Jeřmanice nejsou mezinárodně zabahněny. Působil se v pěveckém-osvětově-německo-národním dělnickém svazu, ve školním spolku atd. o rozšíření německého smýšlení a pravou lásku k vlasti. Proto také se snaží všechny vrstvy obyvatelstva, prokázat svému učiteli zasloužené pocty.

V den oslavy (1. září - sobota) se shromáždil učitelský sbor, školní mládež a po

zpěvu písně jeden chlapec a jedna dívka blahopřáli formou básně, kterou složil pan vrchní učitel Dangler z Boeschingu. K večeru se shromáždilo obecní zastupitelstvo, MŠR, učitelský sbor a všechny spolky obce v jeřmanické pivnici k

slavnostnímu průvodu. Tím, že spoluúčinkovala i společnost stálých

-115-

hostů "Frundsberg" a mnoho přesporních hostů, skýtal slavnostní průvod s mnoha lampióny svou barevností překrásný pohled.

Od slavnosti změny jména se nedostavilo tolik hostů jako dnes, když jde o to, pocítit vychovatele. Za znění hudby a při volání "zdar" se pohyboval průvod vesnicí až ke škole. Pěvecký sbor působivě zapěl píseň "Pozdrav Tě Pán Bůh" a pak promluvil srdečně starosta obce a předal mu věnování od obce a spolku. Hluboce pohnut poděkoval pan vrchní učitel, zdůrazňuje, že své jeřmanické zná, kteří jako němečtí občané touto oslavou ctí veškeré učitelstvo.

Následovala vroucí blahopřání, přičemž padlo leckteré jádrné slovo a to jménem učitelského sboru od pana učitele Hanische, od okresního spolku učitelů p. ředitelem školy Oehlkrugem z Hodkovic, od jabloneckého okresního spolku p. Wilhelma Felixe, vrchního učitele z Rádla, od učitelského sboru v Ruprechticích p. učitelem F. Miethigem, od německo-národního spolku dělníků od p. Isidora Knirsche, od dobrovolných hasičů p. Hannibalem Huebnerem, od spolku veteránů p. Wilhelmem Schlenzem, od německého tělocvičného spolku p. prof. Dr. Joh. Halbichem, od spolku jezdců na kole p. Jos. Neumannem a od zemědělského spolku p. Anastaziem Schmidtem.

V sále pana H. Huebnera - čís. 2 - se pak uspořádala slavnost. Po vlídných uvítacích slovech pana starosty obce, se ujal jako první řečník slova p. Knirsch, který vzpomněl nedobrych časů živoření učitelů před vyhlášením říšského

školního zákona a s blahopřáním jubilárovi, který byl s oprávněnými požadavky spojen s celým učitelským stavem, končil. Ředitel měšťanské školy p. Fischer - Hodkovice - vyslovil zdar obci Jeřmanice.

Předseda frundsberských pan Ferd. Eckert oslovil našeho vrchního učitele jako věrného rytíře společnosti. Vedle uctění našeho vrchního učitele byl poctěn též pan vrchní učitel Gruner-Hinterfels, který se dožil právě tento den 50 let. Po

jadrné řeči pana Lange z Rychnova předala slečna Adéla Langová oběma jubilárům jménem frunberských velkou kyticí květin a velký zlatý prsten. Vrchní učitel p.

Dangler oslavil německé ženy a panny. Ke zdaru slavnostního večera přispěl i pěvecký spolek přednesem několika písní.

Čilý potlesk sklidily obě slečny Langovy za jejich krásnou hru na piano a pan Scholze - Vratislavice - za přednes písně Hrdý hrad na Rýně. Blahopřání a telegramy zaslali:

c. k. OŠR, c. k. OŠI p. Petr Schwertner, učitelský sbor ve Stráži, mnoho funkcionářů a soukmenovců jakož i dřívější žáci oslavence, přičemž zejména onen z Brazílie vyvolal živou odezvu. Ano, ona to byla pravděpodobně hezká německá slavnost školy. Ke zbožným přáním pro oslavence se přidáme i my a voláme: Zdar našemu statnému německy smýšlejícímu učiteli.

Pozn. překladatele: Na tomto místě je vlepena vložka, která má následující text:

Pamětní spis

sepsaný u příležitosti nasazení kříže na věž.

-116-

Věžní knoflík se za 47 let, t. j. od roku 1853, tak poškodil, že byl dne 24. září 1900 sundán a nový nasazen.

Dnes se upevní kříž s novým bleskosvodem na věži, aby odolal novým bouřím ve 20. století.

Dnešním dnem se ukončí 19. století, století velkých vynálezů a pokroku, ale také velkých politických a sociálních bouří. Na jedné straně roste bohatství, na druhé nouze. Střední stav, zemědělství a řemeslníci, jsou na tom špatně, lidé opouštějí svá rodná místa a odstěhují se k továrnám, a proto zdejší obyvatelstvo

za posledních 50 let významně ubylo. Peníze mají malou hodnotu, to znamená, že za hodně peněz se dá málo koupit. Je málo spokojenosti mezi lidmi, tvoří se mezi nimi strany a hledají se prostředky, aby se stávající poměry zlepšily, ale marně. Jsou to tvrdé a zarmucující doby.

"V kříži je osvobození"

Ať se všichni v lásce a jednotě před křížem sejdou, aby se slova Ježíše mohla naplnit: "Tím, že jsem nad zemí, vše k sobě stáhnou".

Ať kříž vždy ční do výše jako hlídač svaté víry, jako ukazatel do nebe, jako štít a podpora živým i mrtvým, kteří odpočívají v jeho stínu, až uvidí jeho lesk v poslední den jako symbol vítězství v mracích nebe.

"Ecce Crucem Domini fugite partes adversae"!

Farní obec se zasvěcuje na konci století božskému srdci Ježíše a ochraně nejblahoslavenější panně Marii a patronce kostela svaté matce Anně.

Milí čtenáři, vzpomeňte na nás v modlitbě.

Jeřmanice dne 13. listopadu 1900, tj. na pouti Sv. Stanislava Kostky

P. Josef Dumek Josef Blumrich
farář vrchní učitel a dirigent sboru
Ludwig Weigelt Josef Blumrich
vedoucí školy v Milířích učitel
Anton Hanisch
podučitel

Franz Burde, starosta obce
Franz Schnitzer, obecní rada

kronika_skola.txt

Ferdinand Neumann, místní školní inspektor (MŠI)
Anton Brosche, člen obecní rady a místní školní rady
Franz Gaertner, obecní rada

Konec překladu vložky.

-117-

Zahájení prov. na železnici

Dne 17. září byl zahájen provoz na posledním úseku železnice Niemec-Reichenberg (Mimoň-Liberec) nové tratě Teplice-Liberec.

4. října jmeniny Jeho Veličenstva

Jmeniny (70) Jeho Majestátu císaře Františka Josefa I. byly slavnostně realizovány. Ráno v 9 hodin slavnostní bohoslužba, potom patriotická oslava ve škole, při které došlo k odměňování 5 chudých pilných žáků výtiskem časopisu "Rakouská německá mládež" (dar c. k. OŠR). Přítomna byla chvalitebná MŠR.

Nejvyšší vyznamenání

Podle nejvyššího rozhodnutí Jeho Majestátu, našeho nejmilejšího císaře a pána Františka Josefa I. ze dne 24. října b. r. byl c. k. OŠI Petru Schwertnerovi propůjčen Zlatý záslužný kříž s korunou. Zdejší učitelský sbor mu zaslal blahopřejný dopis.

Dne 19. listopadu, ve dnech svátku Jejícího Majestátu císařovny Alžběty se zúčastnili žáci se svými učiteli bohoslužby.

Věžní knoflík a bleskosvod - 13. listopad

K zabezpečení zdejších kostelních zvonů proti úderu blesku rozhodl patronátní úřad v Sychrově instalovat na věži bleskosvod. Při této příležitosti se zjistilo, že věžní knoflík, který byl nasazen v roce 1853, je zcela poškozen, a proto musel být tento dne 24. září b. r. sundán i s křížem. Dne 13. listopadu byl nasazen nový knoflík s natřeným křížem a bleskosvodem. Originál pamětního spisu - který je zde v kopii vlepen - je uložen v knoflíku s originálem původní pamětní listiny a to v lahvi. Slavnostnímu vysvěcení kříže a jeho osazení byla přítomna školní mládež se svými učiteli, MŠR a někteří zastupitelé obce.

Volba volitelů

Při volbě volitelů do voleb do Říšského sněmu V. a IV. kurie dne 25. a 26. listopadu vyhráli němečtí nacionalisté. Zvoleni byli 3 volitelé německých nacionalistů.

Dodatek ke stavbám škol

Náklady výstavby zdejší školy vč. staveniště činily 16 305 fl. 87 kr. Sáh staveniště stál 1 fl. 50 kr.

Náklady se kryly subvencí země ve výši 5 000 fl., prodejem staré školní budovy za 900 fl., vícekrát uplatněnou místní daní z nápojů (krejcar za pivo).

Na základě kupní smlouvy bylo vlastnické právo pro obec Jeřmanice včleněno ve vložce čís. 298, kat. území 335 stav. parcely, dne 1. září 1877, zn. 13823.

Na základě kupní smlouvy ze dne 21. března 1882 bylo vlastnické právo školy v Milířích včleněno pro obec Jeřmanice ve vložce čís. 298, kat. území

-118-

335, stav. parcela školy čís. 30, 641 role, prezentováno 11. února 1882, číslo 2048.

Pěvecký koncert

Dne 25. prosince - ve Svatém dnu - uspořádal pěvecký spolek pana Huebnera písňový koncert. Čistý výnos 60 K byl věnován na uspořádání školní oslavy na konci školního roku a byl předán panu vrchnímu učiteli.

kronika_skola.txt

Fruntsberg

Pro stejný účel darovala stolní společnost "Fruntsberg" pro Hodkovice a okolí 20 K.

1901

20. století bylo na nařízení biskupů v Čechách zahájeno se slavnostní bohoslužbou (Velká mše ve 12,00 hodin o půlnoci).

Volba MŠR

Ve schůzi obecní rady dne 12. ledna byla na 3 roky zvolena místní školní rada a sice pánové:

Franz Appelt, mistr mlynářský, zde,
Johann Dittrich, rolník, čís. 214, nově,
Josef Porsche, rolník, čís. 241,
Anton Huebel, hostinský v Milířích.

Jako inspektor pro školu v Jeřmanicích byl potvrzen na základě žádosti u OŠR pan Johann Dittrich a pro školu v Milířích pan Anton Huebel.

Výsledky sčítání lidu v obci Jeřmanice s obcí Milíře k 31. prosinci 1900

obec	domy	počet celk.	počet obydl.	počet neobydl.	podle byd.	podle přit.	pohlaví muži	pohlaví ženy
Jeřmanice	227	223	4	290	1	177	578	595
Milíře	30	30	-	35	159	76	83	

Celkem 257 253 4 325 1 336 654 682

z toho (viz nahoře)

	trvale přítomných	částečně přítomných	muži	ženy	dohromady	muži	ženy	dohromady
Jeřmanice	567	595	1	162	11	4	15	
Milíře	72	83	155	4	-	4		

Celkem 639 678 1 317 15 4 19
-119-

(Pozn. překladatele.: pokračování v tabulce sčítání lidu k 31. prosinci 1900)

Státní příslušnost - domovní právo	v obci	v jiných	v jiných	jiné země				
obec sčítání	obcí	okresech						
m. ž.	m. ž.	m. ž.	m. ž.					
Jeřmanice	321	312	151	172	104	104	5	8
Milíře	38	39	10	10	28	33	-	1

Nepřítomné zdejší	nepřítomno	pohlaví	z toho	trvale nepřítomné				
celkem	m. ž.	m. ž.	dohromady					
Jeřmanice	42	31	11	31	11	42		
Milíře	-	-	-	-	-	-	-	-

Přítomné (zdejší a cizí) obyvatelstvo podle náboženství	hovorový jazyk								
řím. kat.	protest. dohromady	němčina	čeština	dohromady					
1	307	29	1	336	1	331	5	1	336

Podle stupně vzdělání
umí číst i psát jen číst neumí nic dohromady
m. ž. m. ž. m. ž. m. ž.
500 493 3 6 151 183 654 682
celkem 993 9 334 1 396

V domech bylo užitkového dobytka:
koně 25, kozy 97, prasata 33,
Dobytěk a sice:
mladý dobytek do 1 roku 29
mladý dobytek přes rok 18
krávy 262 kusů, z t. v Milířích 18
voly 14 kusů
součet dobytka 323
Drůbež: 723 slepic, 5 hus, 14 holubů
Počet včelstev: 25

Dne 5. dubna b. r. (na Zelený čtvrtek) zemřela na ochrnutí srdce - odevzdaně do vůle Páně - ve svém 59. roce života paní

Paulína Blumrichová
choť vrchního učitele.

Byla vzorem žen v domácnosti, nenáročná, příčinlivá, dbala na maximální čistotu v domě, žila plna lásky jen pro svou rodinu; přitom byla největším dobrodincem v

obci, neúnavná činitelka pro blaho a milosrdenství.
-120-

Jak zdejší tak i obyvatelstvo z okolí prokázalo svou vděčnost velkou účastí na pohřbu (na velikonoční neděli) přesto, že prudce lilo.

Spi sladce! Na shledanou.
Tvůj manžel.

Inspekce

Dne 6. června byla zdejší škola panem c. k. OŠI Petrem Schwertnerem podrobena inspekci a dne 24. června se konala zkouška z náboženství.

Školní slavnost

Dne 8. července se konala školní slavnost (kterou dětem přislíbil p. vrchní učitel již v září m. r.) s téměř stejným programem pořadu.
K tomu daroval p. vrchní učitel 20 K, p. Franz Appelt v Hodkovicích 4 K, pan farář páter Jos. Dumek 2 K. Školní slavnost probíhala za hezkého počasí v dobré náladě, však také správa pivovaru ve Vratislavicích darovala dětem 1/2 hektolitru piva.

Okresní konference

Letošní okresní konference učitelů se konala dne 9. července v místnostech Střelnice v Liberci pod předsednictvím c. k. OŠI pana Petra Schwertnera za přítomnosti c. k. okresního hejtmana p. Viktora Rytíře von Steffka, čilého to podporovatele školního systému a přítele učitelstva.
Před koncem zasedání děkoval vrchní učitel pan Jos. Blumrich, Jeřmanice, který byl předsedajícím jmenován svým zástupcem, panu c. k. OŠI za velkou námahu, jakož i za starostlivé vedení konference, taktéž se srdečně p. Blumrich rozloučil po 41 letech služby do zaslouženého odpočinku se svými druhy a družkami z povolání, načež mu v krátkých srdečných slovech blahopřál jménem učitelstva p. B. D. Fischer, Hodkovice, a přitom vyslovil i přání, aby p. Blumrich byl i nadále přítomen mezi učiteli jak při vážných tak i veselých událostech.

Pohřeb

Dne 11. července odpoledne byl zde - po delším utrpení - pohřben pan Rudolf Halbich, učitel z Řehlovic (u Ústí n. Labem), který zde pobýval u svého tchána a své tchýně (p. Josefa Strackeho - čís. 72)

Konec školního roku

Dne 13. července (v sobotu) byl uzavřen na základě rozhodnutí Jeho Excellence pana ministra školství školní rok bohoslužbou a dodatečnou oslavou. Přitom se rozloučil pan vrchní učitel Blumrich, který odchází do trvalého odpočinku, se svými žáky i učiteli. Přítomen byl MŠI p. Johann Dittrich, čís. 214.

Statistika

Podle tabulky o stavu školy v Jeřmanicích se vyučovalo pro 152 žáky. Při propočtu na celodenní výuku vychází polovičních dnů 53 484, z t. se navštívilo 48 391 = 90,50 %, -121-

omluveno bylo 4 050 = 7,57 %,
neomluveno 1 043 = 1,93 %.

Dohromady 53 484 = 100,00 %

Vratislavická slavnost, sjednocení

Dne 14. července se konala slavnost sjednocení v obci Vratislavice po levém a pravém břehu Nisy do jedné obce a to za nejhezčího počasí a při veselé náladě. Sjednocení si přál už starý majitel továrny pan Ignác Ginskey.

Tělocvičný spolek

Zdejší tělocvičný spolek oslavil dne 21. července 25. výročí svého trvání postavením družstva z pannen.

Narozeniny císaře

Dne 18. srpna se oslavily narozeniny našeho milovaného monarchy císaře Franze Josefa I. obzvláště slavnostně.

Penzionování

Dne 31. srpna šel na zasloužený odpočinek zdejší vrchní učitel pan Jos. Blumrich. Sloužil 26 let na škole v Jeřmanicích, zažil všechny radosti i strasti učitelského života a byl penzionován na vlastní žádost po 41 služebních letech. Jeřmanice vděčí tomuto člověku mnoho v každém ohledu a to jak z hlediska obce tak i školy. Byl to výkonný, pravý a stále německý učitel. Dny klidu prožívá u svého syna Josefa Blumricha, vedoucího školy v Javorníku.

Přeložení

Ten toto místo nastoupil 31. srpna resp. 1. září. I pan Josef Blumrich jun. si získal v Jeřmanicích stálou vzpomínku, protože byl činný u mnohých spolků. Na této škole vykonával funkci učitele.

Nové obsazení

Dne 1. září nastoupil nový učitel. Provizorním vrchním učitelem se stal učitel pan Anton Katzer, který převzal 28. srpna inventář a dne 1. září nastoupil do služby. Anton Katzer, který působil dříve ve Vítkově, pochází z Vrchlabí v Čechách, kde se dne 12. ledna 1870 jako syn ředitele narodil. Studoval na gymnáziu a c. k. německý učitelský ústav v Praze, kde v červnu 1889 maturoval. Byl zatím zaměstnán v Dlouhých Mostech a v Chotyni jako podučitel, od 13. března 1893 měl definitivu. 31. července 1896 se stal definitivním učitelem v Horním Vítkově a 1. září 1901 podle usnesení c. k. OŠR se stal vrchním učitelem v Jeřmanicích. Má kromě vysvědčení o způsobilosti učit na základní škole i osvědčení pro měšťanskou školu (1. skupinu oborů) pro hru na varhany, pro výuku zemědělství a nakonec pro český jazyk na měšťance.

Anton Hanisch

Podle usnesení ze zasedání OŠR se zaměstnává jako provizorní učitel pan Anton Hanisch, dosud činný jako podučitel (def.) zde v Jermanicích. Jeho charakteristika byla zde v kronice již uveřejněna.

Franz Linke

Do funkce provizorního podučitele byl úřady jmenován pan Franz Linke (usnesení c. k. OŠR z 22. srpna 1901).

Pan Franz Linke pochází z Ludvíkova (u Frýdlantu) v Čechách. Je katolické konfese, absolvoval měšťanskou školu v Jezvě a c. k. učitelský ústav v Liberci, kde v červenci 1901 s dobrým prospěchem maturoval.

Vysvěcení školy v Javorníku

Dne 1. září se konalo vysvěcení školy v Javorníku velmi slavnostním způsobem. Celý učitelský sbor se toho zúčastnil.

Začátek školního roku

Dne 2. září se zahájil školní rok 1901/1902 slavnostní bohoslužbou. Na lokální učitelskou konferenci se na pozvání po dlouhých letech dostavil pan farář a pan MŠI.

Bůh ať žehná novému školnímu roku!

První třída byla přidělena p. učiteli Hanischovi, druhá třída p. Linkemu a třetí třídu si ponechal pan vrchní učitel.

V 1. třídě je 43 dětí,
ve 2. třídě 46 dětí,
ve 3. třídě 42 dětí
dohromady 131 dětí školu navštěvujících

Počet dětí 1901-02

Dále je 5 dětí ve vnitrozemí, měšťanskou školu navštíví 7 dětí, osvobozeny jsou 3 děti.

Školu v Dlouhých Mostech navštěvuje 10 dětí, to dá dohromady 25 dětí, takže se dvěma, dosud nenastoupenými je 158 dětí školou povinných.

Pohřeb

Dne 20. září byl uložen k poslednímu odpočinku pan vrchní učitel v Pelkovicích Bienert, Pohřbu se zúčastnil učitelský sbor deputativně.

Pěvecký spolek

Dne 24. září byl vrchní učitel zdejší školy Anton Katzer zvolen předsedou zdejšího pěveckého spolku. Tuto funkci jakož funkci sbormistra přijal. Doufejme, že tento hezký apolitický spolek co nejdříve znovu rozkvétá.

Jmeniny císaře

Dne 4. října se oslavily jmeniny Jeho Majestátu císaře. V 9 hodin dopoledne byla velká mše svatá, pak v každé třídě patriotická oslava.

-123-

Anton Hanisch

(Od 1. září 1896 až do 1. září 1897 zde činný jako výpomocný podučitel). Jako doplněk uvádíme charakteristiku pana učitele Antona Hanische, protože zde v

kronice nebyla ještě uvedena. Pan Anton Hanisch se narodil 23. října 1876 v Jezvě (okres Frýdlant), navštěvoval měšťanskou školu ve Frýdlantu, c. k. učitelský ústav v Litoměřicích (1906), maturoval externě dne 18. června 1897 v Litoměřicích, byl zde od 1. září 1897 zaměstnán jako podučitel, zkoušku učitelské způsobilosti vykonal před c. k. zkušební komisí v Liberci dne 15. listopadu 1899 s plným úspěchem a jako již shora uvedeno, byl od 1. září 1901 zde jako provizorní učitel zaměstnán. Uvedený pán se ve zdejší obci zasloužil o

tělocvičný a pěvecký spolek, jehož je druhým sbormistrem.

Na návrh vrchního učitele Antona Katzera se MŠR usnesla

- 1) zakoupit nové kbelíky na uhlí,
- 2) nutné utensílie resp. peníze na vylepšení sbírky učebních pomůcek a na výzdobu chodeb jakož i k renovaci úředních spisů obstarat (15. října 1901).

Výzdoba

Dne 10. listopadu byla shora uvedená výzdoba chodeb provedena.

Smuteční bohoslužba

Dne 19. listopadu b. r. byla v upomínku na nezapomenutelnou císařovnu Alžbětu uspořádána smuteční bohoslužba, které se zúčastnil jak učitelský sbor tak i školní mládež.

Školní knihovna

Dne 25. listopadu bylo provedeno již plánované nové založení nového seznamu knih

školní knihovny. C. k. OŠR darovala zdejší škole 37 svazků nových knih.

Inspekce

Dne 12. prosince byla provedena inspekce školy panem c. k. OŠI Petrem Schwertnerem, který se vyslovil pochvalně o vedení školy a úspěších.

Pěvecký koncert

Dne 25. prosince b. r. uspořádal zdejší pěvecký spolek, jehož předsedou a sbormistrem je vrchní učitel Anton Katzer, pěvecký koncert, který byl - přes mizerné počasí - masově navštíven. Přednesy, ať vážné či humorné, se líbily. Čistý výnos byl poukázán MŠR na nákup učebních pomůcek. Pěvecký spolek, který měl k 1. září 1901 24 činných členů, má toho času 40.

1902

Počasí

Zíma je letos, až na několik mrazů a některá sněžení, mírná, od Nového roku je podle teplot právě jaro, takže louky se zelenají.

-124-

Škody z víchru

Od 21. až do konce ledna byl tak silný vítr, že na mnoha místech způsobil velké škody. I zde utrhl vítr okapy, které pak létaly sem a tam a nárazy na okna a zdívo tak způsobil velké škody. I komín, stavěný z cihel, 2 metry vysoký na přístavbě, srazil, takže zůstal viset na můstku pro kominíky. S námahou se okap,

který vztekle kolem sebe bil, zkontroloval a strhl, napůl stržený komín byl upevněn. S posledními dny v lednu přišel konečně sníh a trochu mrazu.

Situace pracujících

Situace zdejších pracujících, závislých na broušení a leštění skel, je v této zimě velmi smutná, protože tato oblast zpracování skla vázne.

Začátek jara

Letošní velmi krátká zima byla už 20. března u konce, na květnou neděli (23. březen) byly vpravdě letní teploty. 3. lednem končila lhůta konkurzu na obsazování místa vrchního učitele a učitele. O místo učitele se ucházela jen jediná osoba, pan Anton Hanisch, prov. učitel. O místo vrchního učitele byli 4 uchazeči, a sice pan učitel Eduard Seiberlich z Nové Vsi, pan učitel Peter Schmidt z Donína, pan vedoucí školy Ludwig Weigelt v Milířích a pan prov. vrchní

učitel zde Anton Katzer.

Pokud jde o kvalifikaci byli Seiberlich a Katzer nejlepší (velmi uspokojivé). MŠR navrhla na místo učitele pana A. Hanische, na místo vrchního učitele:

- 1) p. Antona Katzera,
- 2) p. Petera Schmidta,

3) p. Ludwiga Weigelta.

Definitivní ustanovení

Ve schůzi OŠR dne 17. února 1902 byl prezentován na místo učitele pan A. Hanisch, na místo vrchního učitele p. Anton Katzer. Ze strany ZŠR byli oba s účinností od 14. března uvedeni v úřad a dne 13. dubna v 10 hodin dopoledne skládali do rukou Okresního hejtmana Viktora Ritter von Steffka přísahu. Ať tato definitiva při práci těchto dvou pánů je korunována boží milostí!

Okresní konference učitelů

Dne 29. dubna se konala v sále střelnice v Liberci letošní okresní konference učitelů. Zahájena byla všeobecně oblíbeným OŠI Petrem Schwertnerem, načež pan inspektor přivítal přítomného okresního hejtmana Rittera von Steffka, vrchního přítele školy. Pak přednesl učitelský pěvecký sbor "Silcher" motetu od Schumannova a to vzorně. Následujícím sdělením p. inspektora šlo vyzbrozovat, že učitelé okresu jsou velmi pilní, ale přesto lze konstatovat některé nedostatky. Tato sdělení byla jistě pro mnohé studní poučení a doporučení. Po těchto sděleních přečetl pan inspektor několik výnosů, které diskuzí uvedl v činnost.

Následovala volba zástupce okresu do zemské konference učitelů. Zvolen byl pan Karl Seibt, Pavlovice, přesto, že při schůzi učitelů v Machníně byl určen zasloužilý pan Oelkrug z Hodkovic jako kandidát na tuto funkci.

-125-

Při volbách do stálého výboru pro školní zahrady a do výboru pro tělocvik byli zvoleni ti páni, kteří tento úřad již vykonali. Všichni funkci přijali.

Kromě "Sdělení" tvořil referát pana Hirschmanna - Hodkovic - "O novém pravopise" vrchol tohoto dne.

Po několika dalších referátech uzavřel jednání pan inspektor a pan vrchní učitel Sandner - Dlouhý Most - který zastal funkci zástupce předsedajícího, za námahu a skvělé vedení poděkoval jménem všech účastníků konference.

Pěvecký koncert

Na svatodušní neděli - 18. května - uspořádal zdejší pěvecký spolek "Frohsinn" (Veselá mysl) pěvecký koncert, jehož čistý výnos byl použit na nákup některých děl pro žáky a učitele (do knihovny).

Uctění

Dne 2. června byl slavnostně předán diplom dřívějšímu vrchnímu učiteli panu Josefu Blumrichovi sen., jakož i jeho synovi panu Josefu Blumrichovi jun. ze strany zdejšího pěveckého spolku.

Zkouška z náboženství

Dne 17. června vykonal biskupský vikář, arciděkan Bergmann, zkoušku z náboženství.

Výlet

Dne 14. července odpoledne šly všechny 3 třídy na výlet k "Mojžíšově pramenu" za účasti MŠR a velké části obyvatelstva.

Konec školního roku

Dne 15. července byl ukončen školní rok se slavnostní bohoslužbou.

Varhany

Varhany zdejšího kostela byly podrobeny důkladné opravě, za vedení vrchního učitele. Při pouti dne 27. července, byly varhany zase v činnosti.

Sakrální hudba

Při mši byla zde a v celém okolí poprvé provedena ceciliánská mše pro smíšený sbor a mužský sbor. Tím zdejší vrchní učitel otevřel tomuto druhu hudby zde

cestu.

Krupobití

Dne 31. července zničilo krupobití celou úrodu zde i v okolí, jen v Jeřmanicích činí úhrnná škoda 80 000 K. Delepace, skládající se z pánů Johanna Glasera, Ferdinanda Neumanna a vrchního učitele se odebrala dne 2. srpna k panu okresnímu

hejtmanovi Ritter von Steffek, který nejmilostivějším způsobem slíbil pomoc ohrožené obci. Poté, co úřední komise určila škodu, byly žádosti postoupeny státu, zemi, okresu atd.

-126-

Výstava

Dne 1. července se otevřela v Žitavě (v Sasku) regionální výstavu, která, pro svou nádheru, vykazuje masovou návštěvnost. Bohužel pro náš domácí průmysl neskýtá žádné poučení.

Franz Kruener

Dne 4. července byl pan ředitel kruener jmenován c. k. ZŠI.

Narozeniny císaře

Dne 18. srpna, v den narozenin císaře, byla slavnostní mše.

Začátek školního roku

Dne 1. září byl nový školní rok zahájen slavnostním "Veni sancte". První třída připadla panu Hanischovi, druhá třída panu Linkemu, třetí třída panu vrchnímu učitelu.

Počet žáků letošního roku činí 133 dětí a sice:

124 navštěvuje zdejší školu,

2 měšťanku,

4 jsou ve vnitrozemí (aby se naučili česky - pozn. překladatele)

3 jsou osvobození.

Z těchto 124 žáků je 5 evangelického vyznání.

Během prázdnin a na začátku nového školního roku se provedly následující stavební práce:

V 1. třídě byla položena nová podlaha, kuchyň pana vrchního učitele z poloviny, komín na přístavbě byl stržen a nový postaven, dvorní strana dostala nový okap, hromosvod byl opraven.

Výpůjčka lavic do Milířů

Protože v Milířích rostl nadprůměrně počet žáků, byly na základě usnesení MŠR zapůjčeny 4 lavice - 16 sedadel (15. září 1902).

Počasi

Protože počasí bylo stále velmi chladné, je úroda brambor velmi nízká. Vůbec je před námi dlouhá a krutá zima.

Jmeniny císaře

4. října, v den Jeho Majestátu našeho císaře byla slavnostní mše a ve škole byla patriotická oslava.

Audience

Dne 7. října se odebrali rolníci Ferdinand Neumann a Franz Lindner, vedeni poslancem zemského sněmu Besenmuellerem k Jeho excelenci místodržiteli. Smyslem této audience mělo být urychlení nouzové záležitosti, způsobené krupobitím.

Škola - uzavření

Od 25. října do 4. listopadu byla škola pro onemocnění dětí vrchního učitele pro spalničky uzavřena.

-127-

Vzpomínková bohoslužba

Dne 19. listopadu, v den smrti Jejího Majestátu císařovny Alžběty se konala slavnostní vzpomínková bohoslužba za účasti školních dětí a učitelů.

Při prolistování, resp. zařazování písemností našel nyní zde působící vrchní učitel fassion (přiznání daní! - pozn. překladatele), tehdy zde zaměstnaného vrchního učitele Georga Kaellera. Z tohoto daňového přiznání je zřejmé, jak nízký byl tehdejší plat učitelů. Nouzi však asi měli jen chudí podučitelé, protože příjem učitele podle tehdejších ještě dnes žijících mocných, měl být podstatně vyšší.

Sice měl učitel jen 333 fl. rak. měny v hotovosti, ale ve vedlejší činnosti pracoval jako soudní zapisovatel, a za tuto činnost měl 200 fl. ročně, škola mu nesla 150 fl., mimoto řídil 2 žakovské kapely, se kterými hrál ve dvou sálech k tanci. Taneční hudba mu přinesla podle nízkých odhadů ročně 200 fl. Celkový příjem činil tedy 800 fl. Žádný zázrak proto, že pan Georg Kaeller, který žil v době láce a navíc peněžním obchodům dobře rozuměl, vlastnil po uplynutí své 40tileté služební doby v místě 3 domy a při úmrtí jmění ve výši 35 000 fl. (60 000 K), které zanechal svým dětem podle dědického jednání. Nyní sotva by vrchní učitel uspořil takové jmění přes vyšší plat, ale přesto chabým příjmem.

Návštěva školy

V měsíci listopadu byla návštěva školy pro onemocnění spalničkami (také byla škola na čas uzavřena) nanejvýš špatná: 23 % absence.

Zde je vlepěna kopie daňového přiznání resp. opis daňového přiznání pana učitele Georga Kaellera ze dne 18. června 1863. Přiznání má 8 stran a není mnou přeloženo. (poznámka překladatele)

Chlad

Měsíc prosinec přinesl ihned na začátku velkou teplotní depresi: 15 stupňů pod nulou.

Učební pomůcky

Dne 23. prosince zaslala c. k. OŠR zdejší škole 8 kusů Lehmannových obrazů kulturně-historických, Vlachovy Geografické pojmy (3 nástěnné tabule) a čtyři roční období G. Schweißingera jako nové učební pomůcky.

Výdejna polévek

Ve schůzi MŠR dne 23. prosince bylo usneseno zřídit výdejnu polévek za účelem bezplatného vydávání polévek chudým školním dětem.

Počet obyvatel

Konec roku 1902 - 31. prosince - Jeřmanice mají 1 333 obyvatel.

-128-

1903

Stavební práce

Dne 14. ledna byla ukončena stavba dvou střešních komor, takže byty ve škole vykazují větší pohodlí.

Nové učební pomůcky

Dne 18. ledna přišly zase některé školní pomůcky, darované c. k. OŠR a to poštou. Jde o:

- 1) stativ s kladkou a kladkostrojem,
- 2) magnetová jehla,
- 3) míč Herousův,
- 4) Anschuetzův rychlovidění?
- 5) konvexní zrcadlo,
- 6) stroj influenční,

7) školní mikroskop.

Nový zákon pro odměňování učitelů

Dne 27. ledna sankcionoval Jeho Majestát, náš přeslavný císař, nový zákon o odměňování učitelů, který usnesl zemský sněm v Čechách. Tento zákon znamená pro všechny učitele značné vylepšení a bezstarostnou budoucnost. Základní vztahy nových platů na zde působící učitele, ať je zde uvedeno:

Přehled o platech:

Učitel začáteční plat konečný plat

učitel 2. třídy 1 200 K 1 200 K
učitel 1. třídy 1 600 K 2 800 K
učitel měšťanky 2 000 K 3 500 K
vrchní učitel 1 850 K až 2 000 K 3 050 K až 3 200 K
ředitel měšťanky 2 400 K až 2 400 K 3 900 K až 4 100 K

Zdejší vrchní učitel pobírá 1 075 fl = 2 150 K (celkový příjem při bezplatném bydlení a otopu = 2 300 K), učitelů v 1. třídě 1 600 K, současný provizorní učitel 900 K.

Návštěva školy

V měsíci lednu onemocněly děti černým kašlem, proto byla návštěvnost školy slabá (12 %).

Dar

Dne 4. února darovala MŠR učitelské knihovně tři knihy, taktéž učinil vrchní učitel 2 knihami (bližší - viz katalog učitelské knihovny).

Koncerty pro žáky

Učitelský pěvecký sbor "silcher" uspořádal letos několik koncertů pro školní mládež i zdejší škole se zúčastnila.

-129-

+ vikář Bergmann

Dne 4. března zemřel vysoce ctěný pan arciděkan a okresní vikář Josef Bergmann. Dne 7. byl za velké účasti pohřben. Byl velmi přátelský ke škole, což často jako

člen OŠR zdůrazňoval. Mír a pokoj jeho popelu!

Stav nouze - pomoc

Zdejší zemědělci, tehdy postižení krupobitím, obdrželi od státu jako pomoc ve stavu nouze 3 600 K.

Sekretář vikariátu

Zdejšímu faráři jakožto sekretáři vikariátu byla přidělena část agendy vikariátu.

Obecní volby

Dne 21. března se konaly obecní volby. Zvoleni byli následující páni:
Jako výbory III. volební komora

pan Franz Burda, obchodník, Josef Hartig, švec, Johann Dittrich, podomní obchodník, Anton Ludwig, tkadlec, Josef Lindner, sedlák, Josef Huebel, kameník,

II. volební těleso

pan Anton Miethig, sedlák, Johann Lindner, sedlák, Ferdinand Neumann, hostinský, Johann Dittrich, sedlák, Johann Glaser, sedlák, Franz Lindner, sedlák,

I. volební těleso

pan Franz Appelt, parní mlynář, Franz Schmitzer, hostinský, Josef Porsche, sedlák, Josef Arnold, sedlák, Wilhelm Schlenz, mistr kamenický, Konrad Kirchof, tkadlec.

Jako náhradníci: III. volební těleso
pan Ferdinand Arnold, lakýrník, Josef Lindner, brusič, Josef Huebel, kameník,

II. volební těleso
pan Franz Gaertner, pekař, Adolf Simm, pekař, Franz Kirchof, tkadlec,

I. volební těleso
pan Heinrich Wondrak, sedlák, Franz Neumann, sedlák, Eduard Horschak, obchodník
se sukny

Inspekce

Dne 28. března dopoledne byla c. k. OŠI Petrem Schwertnerem provedena inspekce školy, jmenovaný se vyslovil pochvalně o výkonech a stavu školy.

Volby do obecní rady

Dne 1. dubna 1903 se konaly volby do obecní rady. Zvoleni byli tito pánové:
Ferdinand Neumann, hostinský jako starosta, Franz Burda, obchodník

-130-

jako 1. rada, Franz Appelt, majitel mlýna jako 2. rada a Johann Glaser, ekonom
jako 3. rada.

Počasi

Z 18. na 19. dubna byl silný mráz (-5 stupňů Celsia). Dne 19. a 20. t. m. byla tak silná sněhová bouře, že místy byly až 4 až 5 m vysoké závěje a jakákoliv doprava byla přerušena.

Zákony

V tomto měsíci Jeho Majestát sankcionoval následující školské zákony:

- 1) zákon o náhradě cestovného učitelkám průmyslového vyučování,
- 2) zákon o náhradě cestovného při definitivním přeložení,
- 3) zákon o odškodnění při vyučování hodin náboženství.

Zavraždění srbského královského páru

V noci dne 11. června byl srbský královský pár Alexandr I. a Draga zavražděni povstaleckými důstojníky tak barbarským způsobem, jak to dějiny znají jen u barbarů, eventuelně boj mezi Mariem a Sullou ve starověku.

Povýšení na městys

Dne 23. dubna byla obec Vratislavice Jeho Majestátem povýšena na městys.

Eduard Seewald

Dne 30. května 1903 zemřel v Praze penzionovaný ředitel učitelského ústavu v Praze, vládní rada Eduard Seewald, který byl obzvláště schopným školským pracovníkem a obzvláštním přítelem učitelů. Čest jeho památce!

Okresní konference učitelů

Dne 30. června se konala pod předsednictvím všude oblíbeného c. k. OŠI Petra Schwertnera v sále Střelnice v Liberci letošní okresní konference učitelů. Pan předsedající zahájil poradu s velmi zdařilým projevem, ve kterém byl uveden dík učitelstva Jeho Majestátu za nový zákon o platech učitelů. Hned poté byl zaslán děkovný telegram učitelů Jeho Majestátu. Poradě byl přítomen jako host OŠI za město Liberec pan profesor Heinrich Halbgebauer. Byly dvě přednášky o reformě vyučování kreslení (pan Dejmek - Hodkovice a Buscha

- Hanychov). Názory obou pánů byly protichůdné. Vzhledem k tomu, že existuje i jinak velká nejasnost týkající se reformy kreslení, odmítla konference na návrh pana OŠI jakkoliv se k této záležitosti usnést.

Poté došlo k volbě několika výborů a také usnesení menšího významu. Potom došlo k posouzení několika učebnic.

Vrcholem celé konference a z hlediska didakticko-pedagogického byla sdělení a úvahy c. k. OŠI. Skýtala doporučení v takovém nadbytku, přičemž pan OŠI dbal vždy na to, aby vysvětlil, jak je možno tyto nedostatky i odstranit.

Poté se konference o půl šesté odpoledne (od 9 hodin ráno s hodinovým přerušením) uzavřela s vyvoláním zduaru na Jeho Majestát císaře.

-131-

Zkouška z náboženství

Dne 9. července b. r. vykonal pan farář Vogel z Rýnovic ve funkci zástupce vikáře u zdejší školní mládeže zkoušky z náboženství.

Konec školního roku

Dne 15. července byl školní rok ukončen slavnostní bohoslužbou a Te Deum laudamus.

Arciděkan Fr. Buder

Dne 19. července se konala v Liberci slavnostní instalace nového arciděkana pana

Franze Budera, který byl dříve farářem v Hrádku. Nový arciděkan je výborným mužem.

Papež Leo XIII.

Dne 20. července o půl čtvrté odpoledne skonal v Římě papež Leo XIII. po delší nemoci v 93. roce života. Sloužil církvi déle než Petrus. Pod ním rostl vliv církve z významné výše. Byl to ctnostný muž skrz naskrz. Mír jeho popelů! V pondělí, dne 27. července bylo za zemřelého rekviem.

Adolf Gloeckner

Dne 2. srpna byla zdejší škola poctěna návštěvou pana poslance Říšského sněmu Adolfa Gloecknera z Nového Města p. Smrkem a zde se podepsal do pamětní knihy.

Adolf Gloeckner v. r.

Svěcení praporu tělocvičného spolku "Friesen"

Důvodem jeho návštěvy bylo svěcení praporu zdejšího tělocvičného spolku "Friesen", při které shora uvedený poslanec Říšského sněmu měl slavnostní projev. Oslava měla i jinak dobrý průběh a přes nepříznivé počasí měla pro spolek svoji výhodu. V sobotu, 1. srpna, večer, byl pochodňový průvod. V neděli,

2. srpna dopoledne soutěž v cvičení a odpoledne svěcení praporu, t. j. odhalení,

slavnostní průvod, slavnostní projev, koncert a lidová veselice. Večer byl v sále paní Adelheid Huebnerové slavnostní ples, kterého se poslanec Říšského sněmu se svou návštěvou zúčastnil. Za kmotry praporu fungovaly následující ženy: Marie Appeltová, manželka majitele parního mlýna, Anna Katzerová, manželka vrchního učitele, Marie Hanischová, manželka učitele, Anna Simmová, manželka pekaře, Berta Wagnerová, manželka hostinského, Rosa Passianová, manželka hostinského.

Volba papeže

Dne 4. srpna byl patriarcha benátský, dítě chudých rodičů a nade vše liberální muž, v sedmém volebním kole konklávy zvolen za papeže Pia X. Bůh, ať povede Jeho

kroky!

-132-

Narozeniny Jeho Majestátu

V den narozenin Jeho Majestátu byla ve zdejším farním kostele sloužena slavnostní mše.

Začátek školního roku

kronika_skola.txt

Dne 1. září byl nový školní rok zahájen slavnostní bohoslužbou. Nově bylo přijato na příští školní rok: 31 žáků. Počet žáků je tedy dohromady 142 dětí a tyto se takto rozdělují:

I. třída 28 chlapců a 26 děvčat = 54 dětí
II. třída 17 22 = 39
III. třída 19 20 = 39
měšťanku navštěvuje 4
na Kostí v Čechách jsou 2
osvobozeno je 4
in summa 142 dětí

Je tedy poznamenán přírůstek 9 dětí oproti minulému roku.

Zemědělská pokračovací škola

Dne 3. října b. r. se na návrh pana Franze Lindnera a také s přihlédnutím k tomu, že zdejší vrchní učitel je oprávněn učit zemědělství, usneslo obecní zastupitelství takovou pokračovací školu k 1. listopadu zde otevřít. Nutné přípravné práce byly předány speciálnímu školnímu výboru, který se skládá ze starosty jakožto předsedy, obecních radních a dvou zástupců zemědělského spolku.

Subvence

Zdejší zemědělský spolek subvencuje tuto pokračovací zemědělskou školu 100 K za léta 1903-1904, podpora finanční ze strany okresu je ve stejné výši.

Renovace kostela

Dne 18. října byly práce renovací na kostele zdejším kolaudovány, kostel vypadá teď vlídně a hezky.

Změna majitele

Hospoda, hraničící se školou - čís. 219 - přešla prodejem do rukou pana Kiliana Wondraka, jeho hospodu na Fiebigu koupil kapelník Josef Stracke. Pan Anton Dittrich, bývalý starosta obce se odstěhoval do Dlouhých Mostů.

Jmeniny Jeho Majestátu císaře

Dne 4. října se oslavily jmeniny Jeho Majestátu císaře obzvláště slavnostně; v kostele se celebrowala velká slavnostní mše, ve škole se uspořádala patriotická oslava.

Pohřeb žáka

Dne 30. října byl pohřben malý Franz Stracke. Jakožto žák 1. třídy jej doprovázeli jeho spolužáci.

-133-

Zkouška

Dne 8. listopadu a v dalších následujících dnech složil úspěšně pan učitel Franz Linke zkoušku z učitelské oprávněnosti pro základní školu.

Elektrické světlo

Ve schůzi obecní rady dne 10. listopadu b. r. bylo usneseno přistoupit na meziměstskou elektrárnu pro zásobování elektrickým světlem a proudem. Ve stejném zasedání bylo rozhodnuto o stavbě silnice do Milířů.

Zahájení pokračovacího kurzu

Dne 17. listopadu se uskutečnilo slavnostní zahájení kurzu pro pokračovací výuku v zemědělství. Protože tato výuka je zatím jen soukromá, na zahájení se dostavilo jen obecní zastupitelstvo, MŠR a předsednictvo zemědělského spolku. Po krátkém projevu stran pana starosty obce pana Ferdinanda Neumanna jakož i připomínkou ke stále pílí ze strany předsedy zemědělského spolku pana Josefa Lindnera - čís. 196 - pozdravil hosty a posluchače vedoucí kurzu, vrchní učitel,

přičemž měl delší přednášku na téma "Rozvoj zemědělského stavu a pokračovací školský systém".

Kurz navštěvuje 22 posluchačů, jako učitelé fungují: p. učitel Hanisch má němčinu, pan učitel Linke má počty a geometrii a vrchní učitel přednáší vědu o zemědělství. Neobligátně se přednáší stenografie. Kurz je subvencován okresem a zemědělským spolkem po 100 K.

Dne 28. prosince b. r. se rozhodnutím c. k. ZŠR stává zdejší zemědělská pokračovací škola školou veřejnou.

Výdejna polévek

Protože župa III. německého školského spolku na zakládání výdejny polévek darovala 50 K a jelikož snažením pana Franze Appelta pro tentýž účel došlo několik darů, může výdejna polévek dnem 1. ledna 1904 zahájit činnost.

Pohyb obyvatelstva

V uplynulém roce se přistěhovalo 14 osob a 28 jich bylo křtěno, naproti tomu se jich 35 odstěhovalo a 24 jich zemřelo, takže počet obyvatel za rok 1902 činil 1 333, pro rok 1903 1 316.

1904

Výdejna polévek

Ve zdejší výdejně polévek obdrží po dobu 4 dnů v týdnu 18 dětí. Výdejna se nachází u řezníka Josefa Schlenze.

Vikář

Dne 3. ledna byl arciděkan Buder z Liberce jmenován okresním vikářem.

-134-

Soutěž - lyžování

Dne 24. ledna se konala soutěž v běhu na lyžích, kterou uspořádal liberecký klub fotbalistů. Soutěž byla narušena tím, že celý den byla hustá mlha. Mezi školou a domem čís. 1 byl cíl, kterého měli dosáhnout lyžaři jak z Javorníku tak z Pilínkova.

Obzvláště zajímavé byly skoky na lyžích, které se konaly na svahu Javorníku (na pozemcích p. Porscheho). Mezi uchazeči o ceny byli též dva Norové z Christiany pan Collet a pan Egger. Pořadatelskou službu zabezpečili zdejší hasiči a zdejší kapela zde koncertovala.

Přes mlhu se dostavily návštěvníků celé tisíce, napočítalo se i 52 saní (Equipage). Malou cenu získal rodilý z Jeřmanic, pan učitel F. Neumann z Dlouhých Mostů.

Školní pokračovací knihovna

Dne 26. ledna daroval zdejší zemědělský spolek zdejší pokračovací škole knihovnu se 32 svazky, který tento obdržel od Zemské kulturní rady.

Knihovna učitelů

Dne 29. ledna daroval pan ředitel měšťanské školy Josef Fischer z Hodkovic zdejší učitelské knihovně 12 knih a 60 brožur.

Změna jména železniční stanice

Dne 4. února uveřejnily noviny zprávu, že Jeho Excelence pan ministr obchodu resp. železnic rozhodl změnu názvu železniční stanice z "Langenbruck" na Langenbruck-Hermannsthal (z Dlouhých Mostů na Dlouhý Most-Jeřmanice). Tím se napravila stará nespravedlnost, protože stanice stojí celá na území Jeřmanic. O tuto záležitost si získal zásluhy poslanec Říšského sněmu pan Adolf Gloeckner z

Nového Města p. Smrkem. Taktéž byl v této záležitosti velmi čilý pan vrchní učitel Anton Katzer.

Válka

Dne 9. února vypukla válka mezi Ruskem a Japonskem. Je ještě nejisté, zda-li tato válka nenaruší mír v Evropě.

MŠR

V měsíci únoru byla zvolena nová MŠR, která složila dne 21. února slib. skládá se ze zákonných zástupců školy a církve a z následujících pánů:

pan Franz Appelt, majitel mlýna v Jeřmanicích,
pan Johann Dittrich, čís. 190, podomní obchodník,
pan Johann Dittrich, čís. 214, ekonom,
pan Ignác Hauser, Milíře.

Pan Johann Dittrich, čís. 214, byl ustaven do funkce MŠI.

Jako náhradníci se zvolili páni:

Josef Hartig, obchodník s likéry
Josef Lindner, ekonom čís. 196.

-135-

Definitiva

S účinností od 1. března b. r. je pan učitel Franz Linke definitivně zaměstnán jako učitel 2. třídy.

Oslava ukončení

Dne 29. března bylo ukončeno vyučování na zemědělské pokračovací škole patriotickou oslavou, při které byl přítomen MŠR.

Malování kostelních oken

Pan továrník Theodor von Liebieg daroval zdejšímu kostelu dvě drahocenná okna (Sv. Marie a Sv. Josef) vyrobená v umělecké dílně F. Maiera v Mnichově. Byly namontovány ve velikonočním týdnu.

Mise

Od 3. do 10. b. m. uspořádal pan páter Gebhard Froehlich zde misii.

Výdejna polévek

Dne 29. března resp. 1. dubna byla zdejší výdejna polévek uzavřena; celkem bylo vydáno 810 porcí. Ať tato dobročinná instituce mohla v příštím roce zase fungovat.

Biskup Dr. W. Frind

Dne 12. března byla zdejší farnost vizitována veledůstojným panem biskupem Dr. Wenzelem Frindem. Pan biskup byl přijat obecním zastupitelstvem, spolky a školní

mládeží. Pan biskup biřmoval celkem 212 biřmovanců. Jeho družným chováním si získal srdce všech.

Inspekce

Dne 13. května b. r. byla zdejší škola podrobena inspekci panem OŠI Petrem Schwertnerem, který se vyjádřil pochvalně o výkonech a o stavu školy.

Žádost o poštovní úřad

Dne 15. června zažádala obecní rada o poštovní úřad. Vrchní učitel je v této záležitosti velmi čilý, zda-li však námahy budou mít úspěch je otázkou a zda-li budou obyvatelé obci vděční, je ještě větší otázkou.

Okresní konference učitelů

Dne 6. července t. r. se konala pod předsednictvím c. k. OŠI pana Petra Schwertnera okresní konference učitelů, která v 9,00 hodin dopoledne začala a v 6 hodin odpoledne skončila. Jako hosté byli přítomni: c. k. okresní hejtman Ritter von Steffek, pan ředitel Neubert z c. k. učitelského ústavu a člen OŠR Gruenwald.

Pedagogicky-didakticky nejdůležitější byla sdělení p. inspektora s celou řadou připomínek a poučení. Velmi zajímavé byly přednášky pánů Pfaua, Reitschla a Engela o moderních metodách kreslení. Mnoho potlesku dosáhl referát - krátký, ale trefný - pana vrchního učitele Antona Tobische "O školních slavnostech", když v něm tento potrat pedagogické kramařiny a pochlebovačství silně kritizoval. Poté, co se uskutečnily různé volby a referáty, uzavřel předsedající se slovy díky schůzi.

-136-

Vedle výkladu pana inspektora tvořil vrchol asi referát pana c. k. vrchního okresního lékaře A. Muellera "O školní hygieně a tuberkulóze". V tomto referátu bylo odsouzeno ono cvičení ve škole, kdežto se žádaly mládežnické hry, plavání a jiná tělesná cvičení. Referát měl velký potlesk.

Konec školního roku

Dne 15. července byl školní rok ukončen velkou slavnostní mší a rozdáváním vysvědčení.

Výlet pokračovací školy

Dne 21. července uskutečnili posluchači pokračovací školy pod vedením vrchního učitele A. Katzera výlet, který byl nadevše poučný a stejně tak zábavný. Navštívili továrnu na stroje Adolfa Muellera v Hrádku, kde je sám pan Mueller prováděl. Pak navštívili lázně Chotyně, kde obědvali. Potom navštívili hospodářský dvůr a zahradnictví v Grabštejně, v návaznosti pak hrad. Následující

část absolvovali v Grabštejně i v Chotyni. Výlet byl nadmíru hezký a všichni účastníci si jej budou dlouho pamatovat.

Záškrť

Již během školního roku se sporadicky vyskytly případy záškrťu. 1. srpna na tuto nákazu zemřelo jediné pětileté dítě pana učitele Antona Hanische.

Alarm

Dne 31. července se udála na sále Adelheide Huebnerové taková bitka, že k potírání museli narukovat místní hasiči, aby v místě cizí rozdělili, žádoucí by byl policejní dozor nad těmito tanečními zábavami.

Narozeniny Jeho Majestátu

Dne 18. srpna se velmi důstojně oslavily narozeniny Jeho Majestátu císaře.

Sucho

Od 15. června až do dnešního dne - 20. srpna - dosud nepršelo, tj. plných 8 týdnů. Z toho důvodu se zčásti nevydařily žně a ceny potravin velmi rostou. Nastávající zima přinese asi veliké zdražení a to nejen v Čechách ale obzvláště v Americe a v Maďarsku, neboť i tam jsou nepodařené žně.

Opravy

S 15. srpnem začaly opravy na zdejší budově školy, má být obnoveno 12 oken.

Začátek školního roku

Školní rok se zahájil slavnostním "Veni sancte". Počet žáků činí 136, z toho je na zdejší škole 116 a sice:

v 1. třídě 52,
ve 2. třídě 34 a
ve 3. třídě 30 žáků.

-137-

Měšťanku navštěvuje 10 žáků, ve vnitrozemí jsou 4, osvobození jsou 2 a do gymnázia chodí 1 žák. Se třemi propuštěnými žáky to dává 136 žáků, ze kterých - s výjimkou dvou - mluví všichni mateřským jazykem německým.

Půldenní vyučování

Od 4. září leží pan učitel Franz Linke nemocný v nemocnici, a proto na zdejší škole byla zavedena výuka polodenní pro 1. a 3. třídu.

Rozdělení tříd

Třídy byly následovně rozděleny:

- I. třída: pan učitel Franz Linke
- II. třída: pan učitel Anton Hanisch
- III. třída: vrchní učitel Anton Katzer.

Konfese

Podle konfesí je 114 žáků katolických, 3 žáci jsou evangeličtí a 1 žák je starokatolického vyznání.

Jmeniny Jeho Majestátu

V den jmenin Jeho Majestátu, dne 4. října, byla provedena slavnostní bohoslužba, následně pak školní slavnost.

Vyznamenání

Zdejší farář a tajemník vikariátu byl vyznamenán collare canonicus.

Služební jubileum

Dne 1. října oslavil své 50tileté služební učitelské jubileum všude oblíbený c. k. OŠI Petr Schwertner. Odmítl veřejné uctění; ze strany učitelského sboru mu byl doručen blahopřejný dopis.

Zproštění

15. října t. r. byl pan c. k. OŠI Petr Schwertner na vlastní žádost zproštěn funkce. S ním odchází velmi zasloužilý muž z úřadu, ať mu je dopřán dlouhý příjemný odpočinek! Byl to muž dobromyslného charakteru, laskavý představený. Až do jmenování nového OŠI povede svůj úřad dál.

2. ročník pokračovací školy

Dne 8. listopadu byla zdejší zemědělská pokračovací škola znovu zahájena a sice 2. ročník, který je navštiven 10 žáky.

Dovolená

Protože pan učitel Franz Linke z důvodu nemoci nemůže učit a on požádal o dovolenou, bylo vyučování zatím polodenní (1. a 3. třída).

Richard Appelt

Dne 15. listopadu se sem dostavil za pana Linkeho jako výpomocná síla určen OŠR - pan učitel Richard Eugen Appelt. Tento se narodil 16. září 1885
-138-

ve Starém Harcově u Liberce, navštívil v Harcově základní školu, měšťanku a c. k. učitelský ústav v Liberci a 1904 maturoval. Od 1. září do 15. listopadu byl zaměstnán jako výpomocný učitel v Hodkovicích.

Vzpomínkový den

Dne 15. listopadu bylo vzpomenu na Její Majestát císařovnu Alžbětu smuteční bohoslužbou.

Inspekce

Dne 22. listopadu provedl pan OŠI inspekci zdejší školy jakož i školy pokračovací.

Petr Schwertner (vlastnoruční podpis)
c. k. OŠI

Pan inspektor se vyjádřil při této inspekci pochvalně o vedení a výkonech. K 1. prosinci byl pan Rich. Appelt přeložen zpět do Hodkovic a toto místo může nyní vykonávat výpomocný učitel pan Hugo Waltenberger z Rochlic.

Hugo Waltenberger

Pan Hugo Waltenberger se narodil v Liberci dne 1. dubna 1883, navštívil národní a měšťanskou školu jakož i c. k. učitelský ústav v Liberci, kde dne 12. července

1902 maturoval. S účinností od 1. prosince 1902 nastoupil zaměstnání v Hraníčném.

1. září 1904 přišel jako pomocný učitel do Rochlic k 1. prosinci b. r. jako výpomocný učitel na zdejší školu.

Na základě prohlášení o zřeknutí se funkce ze strany pana Petra Schwertnera učinila c. k. OŠR návrh na obsazení uvolněné funkce ZŠR:

prima loco: pan Ferdinand Bergmann, ředitel měšťanské školy v Benešově nad Ploučnicí,

pan Ferdinand Thomas, ředitel měšťanské školy v Ruprechticích u Liberce.

OŠI Ferd. Bergmann

Ministr školství jmenoval OŠI pro venkovský okres Liberec s účinností od 15. prosince 1904 pana Ferdinanda Bergmanna. Nový pan OŠI se narodil r. 1850 ve Frýdlantě v Čechách, takže je v 54. roce svého života. Je způsobilý učít 3. odbornou skupinu na měšťankách jakož i živnostenské pokračování školy, také se činil jako pedagogický spisovatel. Má pověst velmi schopného školského pracovníka s velkou dobrotou a laskavostí.

Počet obyvatel

Dne 31. prosince se uskutečnila u příležitosti konce roku slavnostní bohoslužba. Počet obyvatel vesnice činil ke konci 1904 dohromady 1 308 osob.

-139-

1905

Sněhová bouře

Dne 7. a 8. ledna běžného roku byla taková sněhová bouře, že na železniční stanici Dlouhý Most-Jermanice zůstaly trčet ve sněhu tři vlaky.

Pohřeb žáka

Dne 15. ledna se pohřbila žákyně 1. třídy (2. oddíl) Marie Hartigová, která trpěla srdeční chorobou a této chorobě podlehla. Spolužáci a spolužákyně ji na její poslední cestě doprovodili.

OŠI

Dne 15. února nastoupil svůj úřad OŠI Ferdinand Bergmann, o kterém se říká, že je velmi schopný a laskavý pracovník ve školství.

Nová silnice

Dne 1. března rozhodlo obecní zastupitelstvo o stavbě příjezdové silnice ke zdejšímu nádraží.

Josef Dumek

Dne 15. března byl zdejší farář a vikariátní sekretář pan Josef Dumek jmenován farářem v Dlouhých Mostech.

Zkušební komisař

Pan ministr školství a vyučování rozhodl svým výnosem ze dne 28. února b. r. - zn. 5501 - že zdejší pan vrchní učitel Anton Katzer je v případě potřeby členem zkušební (c. k.) komise.

Pokračovací škola

Dne 31. března byl ukončen 2. ročník zemědělské pokračovací školy se školní slavností.

Změna učitele

Dne 1. dubna nastoupil až dosud na dovolené se nacházející učitel pan Franz Linke a jeho substitut pan Hugo Waltenberger byl jako výpomocný učitel přemístěn do Horního Růžodolu.

Změna faráře

Dne 6. dubna opustil vikariátní sekretář a farář pan Josef Dumek naši vesnici, z toho důvodu byla ve škole uspořádána slavnost na rozloučenou. Pan Josef Dumek přišel jako farář do Dlouhých Mostů. Jako administrátor pro Jeřmanice byl určen pan Josef Boehm.

Schillerova oslava

Dne 9. května byla školní slavnost věnována muži Friedrichu Schillerovi.

-140-

Oslava jubilea

Dne 14. května byla velká oslava na počest Schillera v sále paní Adelheid Huebnerové. Vynikající slavnostní projev měl pan učitel měšťanské školy J. Stoy z Hrádku. Tato slavnost byla zároveň jubilejní slavnost u příležitosti 25. výročí založení Německého školského spolku. O zdar slavnosti se zasloužil učitelství sbor zvláštními zásluhami.

Okresní konference učitelů

Dne 27. července se konala letošní okresní konference učitelů v míst-nostech sálu liberecké střelnice.

Předsedou schůze byl OŠI pan Ferdinand Bergmann, který jmenoval svým zástupcem pana vrchního učitele Floriána Preislera - Rochlice -. Vrchol tvořily poznatky pana inspektora, které obsahovaly znamenité didaktické rady a pokyny, obzvláště při výuce "počty" a to v počtu přes 300 učitelů.

Pan učitel měšťanské školy Gahler - Ruprechtice - měl znamenitý referát o reformě vyučování gramatiky, jeho vůdčí téze shromáždění přijalo. Ať je tu řečeno, že tato tak zvaná reforma je něčím starým, na mnoha středních školách celá léta praktikované vyučování.

Do c. k. OŠR byl jako volený zástupce učitelstva vyslán pan vrchní učitel Isidor

Merker - Hrádek -.

Pan učitel měšť. školy Pfau - Vesec - vysvětlil detailovaný učební plán na moderní kreslení, který našel u konference vřelý ohlas.

Po ukončení voleb do stálého výboru, jakož i do zvláštních výborů, podali své zprávy předsedové výborů.

S trojnásobným "Ať žije" na našeho všemi milovaného císaře Jeho Majestát Františka Josefa I., ukončil předsedající o 1/2 páté odpoledne konferenci.

Farář

Dne 1. července byl dosavadní zástupce faráře p. Josef Boehm investován jako farář v Jeřmanicích.

Položení funkce

Dne 6. t. m. položil starosta pan Ferdinand Neumann pro těžké onemocnění svou funkci.

Zkoušky z náboženství

Dne 8. července se konaly zkoušky z náboženství, prováděl je milostivý pan arciděkan Buder z Liberce, biskupský okresní vikář.

Uzavření školy

Dne 1. července byla pro černý kašel uzavřena 1. třída. (Výnos OŠR 23, 940).

Výlet

Dne 13. července uskutečnili žáci 2. a 3. třídy, jakož i posluchači pokračovacího kurzu pod vedením a za dozoru učitelů výlet do Frýdlantu, který

zanechal u všech účastníků dobré dojmy.

-141-

Konec školního roku

Dne 15. července byl ukončen školní rok se slavnostním "Te Deum".

Johann Glaser

Protože starosta pan Ferdinand Neumann pro těžkou nemoc musel rezignovat na svůj

úřad, byl v obecní doplňovací volbě rady (27. července) pan Johann Glaser, dosavadní úřadující obecní rada, zvolen starostou. Do funkce 3. obecního rady byl zvolen pan Josef Hartig. Stav a bydliště zvolených je následující:

Johann Glaser, ekonom, čís. 79 a

Josef Hartig, obchodník likérem, čís. 94.

Instalace

Dne 30. července se konalo slavnostní uvedení do funkce nového faráře pana Josefa Boehma. Instalaci provedl vikář pan arciděkan Buder z Liberce.

Císařovy narozeniny

Dne 18. srpna se konala u příležitosti narozenin Jeho Majestátu císaře slavnostní bohoslužba.

Stavební práce

V průběhu prázdnin byly provedeny následující stavební práce:

1. i 2. třída jakož i záchody byly vyběleny, žumpa byla renovována, díl střechy byl opatřen azbestovými šindelemi.

Začátek školního roku

Dne 1. září byl zahájen nový školní rok slavnostním "Veni sancte".

Počet žáků je následující:

1. třída 49 žáků, 22 hochů a 27 děvčat,

2. třída 46 " 22 " 24 "

3. třída 40 " 19 " 21 "

Počty žáků

12 žáků navštěvuje měšťanskou školu v Hodkovicích. 3 žáci školu v Dlouhých Mostech, 4 jsou ve vnitrozemí (pozn. překladatele: na handlu, aby se naučili česky) 2 navštěvují jiné školy, dohromady to je 156 žáků školou povinných.

Rozdělení tříd

1. třídu převzal pan Franz Linke, 2. třídu pan Anton Hanisch a 3. třídu pan vrchní učitel. Na škole jsou 3 děti protestantské.

Ministr školství

Dne 12. září odstoupil ze své funkce ministr školství Ritter von Steffek, řízení

ministerstva převzal Richard Svobodný pán von Bienerth.

Definitivní školní a vyučovací řád

Dne 14. října byl publikován nový školní a vyučovací řád.

-142-

Brzká zima

Dne 15. října začala zima, protože celý den sněžilo a pole a háje, na kterých bylo zčásti ještě nesklizeno (tráva, brambory) byly úplně přikryty sněhem.

Počet obyvatel

Sčítání, provedené panem vrchním učitelem Antonem Katzerem dokazuje, že počet obyvatel čítá 1 334 duší.

Ludwig Weigelt

Dnem 1. listopadu byl pan vedoucí školy v Milířích Ludwig Weigelt přeložen ve funkci vedoucího školy do Bezděčína.

Peter Schmidt

Na jeho místo přišel pan Peter Schmidt, dodnes učitel 1. třídy v Doníně u Hrádku.

Pokračovací kurz

Dne 9. října byl zahájen 1. (?) ročník pokračovacího kurzu se zemědělskou charakteristikou. Tento kurz navštěvuje 10 žáků.

Vzpomínkový den

V upomínku na zemřelou císařovnu Alžbětu byla dne 18. listopadu b. r. ve zdejším farním kostele sloužena vzpomínková bohoslužba.

Inspekce

Dne 20. listopadu b. r. byla zdejší obecná škola, jakož i pokračovací kurz se zemědělskou tematikou panem c. k. OŠI Ferdinandem Bergmannem podrobena inspekci.

Ferdinand Bergmann (vlastnoruční podpis)

Při této inspekci byl celkový nález velmi uspokojivý.

Návrh

Dne 1. prosince b. r. byl zdejší vrchní učitel Anton Katzer MŠR ve Václavicích navržen do volného místa vrchního učitele (v pětileté škole) jakožto první kandidát.

Prezentace

Dne 23. prosince byl OŠR vysokému c. k. ZŠR k jmenování prezentován. Dne 7. února následovalo jmenování c. k. ZŠR.

-143-

1906

Jmenování do státní služby

Dne 12. února 1906 byl zdejší vrchní učitel pan Anton Katzer ministrem pro cultus a vyučování jmenován učitelem na c. k. Státní řemeslnické škole v Děčíně nad Labem. Z toho důvodu se nekonal jeho nástup ve Václavicích.

Výdejna polévek

Dne 15. března byla zdejší výdejna polévek uzavřena. Celkem bylo vydáno 720 porcí. I letos darovala 3. župa Německého školského spolku 50 K.

Obecní volby

Dne 29. března se konaly volby do obecního zastupitelství.

I. volební těleso:

Franz Neumann, sedlák,
Ferdinand Glaser, obchodník s mlékem, čís. 1,
Franz Porsche, truhlář,
Adolf Simm, pekař,
Anton Ludwig, brusič,
Josef Lindner, sedlák.
Jako náhradníci:

Adolf Glaser, brusič, Josef Maschke, pekař, Richard Zimmermann, sedlák.

II. volební těleso:

Wilhelm Schlenz, kameník, Franz Appelt, mlynář,
Raimund Wondrak, sedlák, Franz Lindner, sedlák,
Ferdinand Neumann, hostinský, Johann Dittrich, sedlák.

Jako náhradníci:

Franz Gaertner, pekař, Konrad Kirchof, obchodník, August Hosak, truhlář.

III. volební těleso

Josef Hatig, obuvník, Josef Seidel, hostinský,
Josef Huebel, kameník, Johann Dittrich, čís. 190,
Josef Stracke, hostinský, Johann Glaser, sedlák.

Jako náhradníci:

Max Huebner, hostinský, Ferdinand Arnold, lakýrník, Josef Huebel, čís. 28.

Pokračovací kurz - konec roku

Dne 29. března v 7 hodin večer bylo ukončeno vyučování v pokračovacím zemědělském kurzu se školní slavností. Přítomni byli zástupci obce, MŠR a zástupci zemědělského spolku. Vedoucí kurzu měl delší referát o kulturním významu selského stavu. Po přečtení výroční zprávy byla žákům rozdána vysvědčení.

Inspekce

Dne 30. března dopoledne podrobil pan c. k. OŠI Ferdinand Bergmann důkladně inspekci zdejší školu. Celkový nálezn byl velmi uspokojivý.

-144-

Volba starosty

Dne 17. dubna se zvolila obecní rada. Rada se skládá z následujících pánů: pan Ferdinand Neumann, Franz Appelt, majitel parního mlýna a Josef Hartig, obchodník likérem. Starostou byl znovu zvolen pan Johann Glaser, rolník.

Výstava

Dne 17. května byla zahájena liberecká výstava, první velká expozice německých Čech, protektorovaná arcivévodou Ferdinandem Karlem a jím slavnostně otevřenou. Výstava, jež je velkolepě položena, skýtá vysvědčení o vysokém významu německého národa v Čechách.

Terno-návrh

Dne 9. června podala MŠR stran volného místa pro vrchního učitele terno-návrh OŠR s následujícími pány:

- 1) Josef Blumrich, vedoucí školy v Javorníku,
- 2) Anton Streit, učitel 1. třídy v Pilínkově a
- 3) Adolf Hoffmann, učitel 1. třídy v Českém Dubu.

Návštěva Jeho Majestátu v Liberci

Dne 21. června o 1/2 šesté odpoledne minul dvorní vlak Jeho veličenstva císaře (nejmilostivějšího) v pomalé jízdě do Liberce naši železniční stanici Dlouhý Most-Jeřmanice. Na pozdravení se dostavilo zastoupení obce, spolky, školní mládež se svými učiteli a mnoho stovek obyvatel. Jeho veličenstvo poděkovalo vojenským pozdravem.

Dne 23. června o 1/2 sedmé večer holdovaly venkovské okresy Jeho veličenstvu ve Stráži nad Nisou. K tomuto holdování se dostavilo obecní zastupitelstvo a místní

spolky z Jeřmanic jakož učitelský sbor. Jeho veličenstvo vypadalo velmi svěže a dobře a poctil šlechtu a také starosty promluvou. Učitelstvo vyznamenal delším referátem.

Ať Bůh ochrání našeho milého dobrého císaře Franz Josefa I.!

Prezentace

Ve schůzi OŠR dne 30. června byl prezentován pan Anton Streit na místo učitele v

1. třídě na zdejší škole.

Návštěva výstavy

Dne 5. července uskutečnil učitelský sbor se všemi třemi třídami návštěvu ve výstavě německých Čech v Liberci. Na tomto výletě bylo přítomno asi 40 dospělých osob. Všem účastníkům zůstane tento den příjemnou vzpomínkou.

Zkouška z náboženství

Dne 9. července pan vikariátní sekretář farář Vogel z Rýnovic uskutečnil zkoušky z náboženství.

Pozn. překladatele: zde je založen originál programu u příležitosti císařovy návštěvy v Liberci ve -145-

dnech 21., 22., 23. a 24. června 1906
(program jsem nepřeložil).

Dr. Marchet

Jako dodatek ať je zde poznamenáno, že ministrem pro cultus a vyučování byl Jeho Veličenstvem jmenován svobodomyšlný profesor dvorní rada Dr. Marchet. Ministrem pro německou národnost byl jmenován poslanec města Liberce Prade.

Konec školního roku

Dne 14. července byl běžný školní rok ukončen bohoslužbou s díkuvzdáním.

Rozlučka

Ve stejný den, po bohoslužbě uspořádal učitelský sbor pro odcházejícího vrchního učitele srdcervoucí rozlučku. Pan učitel Hanisch měl hezký proslov k žákům, hostům i k odcházejícímu, načež se každá třída, zastoupena 2 žáky rozloučila. Pak se rozloučili hosté a pan učitel Linke vedle paní učitelky pro obor průmysl.

Mezi hosty byl i člen okresního zastupitelstva, pan farář Boehm, pan vedoucí školy Schmidt z Milířů a pan Josef Lindner, předseda pěveckého spolku. Z obce a z MŠR se nikdo nedostavil, což mluví samo za sebe. Vrchní učitel se rozloučil s pohnutými slovy se žáky, spoluučiteli a hosty. Zpěvem hymny a trojnásobným voláním "Ať žije Jeho Veličenstvo" byla hezká oslava ukončena, která udělala na všechny přítomné veliký dojem.

Prov. vedení

Po zproštění funkce vrchního učitele pana Antona Katzera, který dne 15. srpna 1906 přesídlil do Děčína, byl s provizorním vedením národní (obecné) školy pověřen pan učitel Anton Hanisch do konce července a pan učitel Franz Linke na měsíc srpen, protože tento měsíc absolvuje pan Hanisch kurz tělocviku v Linci, a

takto se připravuje na zkoušky pro učitele tělocviku. Z toho důvodu byl též inventář převzat všemi třemi členy budoucího učitelského sboru.

Nový vrchní učitel Streit

Dekretem z 13. července 1906, zn. 30416 a 1906 byl pan Anton Streit, def. učitel

1. třídy v Pilínkově okres Liberec, jmenován vrchním učitelem na zdejší škole. Dne 19. srpna složil služební přísahu a dne 25. srpna 1906 se nastěhoval do školy a nastoupil službu. K jeho uvítání se dostavil provizorní místní školní dohlázečitel pan Josef Hartig, což bylo proto neočekávané, že někteří obecní veličáci se během obsazování tohoto místa dopustili několika nezákonných machinací.

Protest

Přesto se vlny uměle šířeného hnutí dosti rychle uklidnily a rozhodnutí c. k. ZŠR se akceptovalo, protože tento protest ze strany obecního zastupitelstva proti prezentaci OŠR odložil ad acta.

-146-

Položení funkce

Přesto někteří členové MŠR museli zato pykat, že zájmy školy postavili nad zájmy své, proto položili pro některá rýpnutí své funkce, nejdříve pan MŠI Johann Dittrich - čís. 214 - a pan Franz Appelt, majitel mlýna, později ještě pan Johann Dittrich (čís. 190).

MŠR

Při náhradní volbě byli zvoleni:
Josef Hartig, obchodník s alkoholem jako MŠI,
Josef Lindner, čís. 190, sedlák,
Ignác Hauser, drtič kamenů, Milíře,
Josef Seidel, hostinský jako náhradník,
Josef Stracke, hostinský jako náhradník.

Personálie vrchního učitele

Nový vrchní učitel pan Anton Streit se narodil dne 1. října 1863 v Novém Městě p. Smrkem (okr. Frýdlant) jako syn pekaře. Navštívil tamtéž 5 tříd obecné školy,

3 třídy měšťanské školy ve Frýdlantě, 1 třídu české reálky v Jičíně a od 1879 do

1883 4 ročníky učitelského ústavu v Trutnově. Od 1. října 1883 sloužil na škole se třemi třídami v Horní Řasnici (okres Frýdlant), od 1. ledna 1884 do 31. července 1884 v Jindřichovicích (okres Frýdlant) a od 1884 do 31. srpna 1903 na pětitřídce svého domovského města v Novém Městě pod Smrkem. 1. září 1903 přišel cestou výměny služeb na dvoutrídku v Pilínkově (okres Liberec) a dne 28. srpna 1906 na zdejší školu jako vrchní učitel, kde působí též jeho bývalí žáci pan učitel Anton Hanisch a jeho krajan pan učitel Franz Linke, první po dobu 10, poslední po dobu 5 let.

Rozloučení Hanisch

Žel se dočkala škola ještě před začátkem školního roku o neočekávané ztrátě pro provizorní přemístění pana učitele Antona Hanische ve funkci vedoucího školy do Novin (15. září) přičemž toto místo obdržel později i definitivně. Tělocvičný spolek "Friesen", u kterého si jako cvičitel i předseda získal velké zásluhy, na jeho počest uspořádal pochodňový průvod a následně rozlučku v hospodě, na kterých to akcích se zúčastnili i členové pěveckého spolku a obecního zastupitelstva.

Prov. učitel Chudaczek

Na místo odcházejícího byl jmenován provizorní učitel 2. třídy pan Kar. Ludwig Chudaczek, který nastoupil svou službu dne 16. září. Narodil se dne 24. prosince

1884 v Dubé, jako syn vrchního komisaře finanční stráže, navštívil měšťanku a c.

k. učitelský ústav v Praze, kde dne 4. července 1904 maturoval. Působil 1904/05 v Kovářské v Krušných horách a 1905/06 v Měděnci. 1906/07 sloužil jako jednorozční dobrovolník v Praze.

-147-

Školní rok 1906/07

Školní rok 1907/08 (?) začal v neděli dne 16. září se slavnostní bohoslužbou. v

tento den se stal účinným i definitivní školský a vyučovací řád.

2 měsíce prázdnin

Prázdniny trvaly poprvé 2 měsíce. Během prázdnin bylo opraveno 10 poškozených oken, 3. třída se vybílila, rozbitá okna byla nahrazena novými skly, záchodové dveře, zničené houbou, byly opraveny, poškozená omítka na větrné straně obnovena

a přes příkop u zadních dveří uděláno přemostění. Naturální byt si nechal vedoucí školy opravit na vlastní náklad. Vedle dveří do sklepa byla umístěna výlevka. Třídy, záchody, chodby a zařízení, to vše bylo na náklady obce důkladně vyčištěno. Jen půda zůstala nedotčena.

Pokračovací škola - rozpuštění

Pokračovací zemědělská škola, která 2 roky fungovala, musela být žel rozpuštěna,

protože se do kurzu nepřihlásil ani jeden posluchač. Ostatně už v posledním ročníku byl počet žáků až směšně malý a vůle přinést oběti ze stran držitelů velmi malá.

Rozdělení tříd

1. třídu se 45 dětmi převzal vrchní učitel pan Anton Streit,
2. třídu se 47 dětmi " pan učitel 2. tř. K. L. Chudaczek,
3. třídu se 34 dětmi " pan učitel Franz Linke.

Počet žáků

Celkový počet žáků na začátku roku činí 129, 57 chlapců a 72 dívky, z těchto jsou 3 evangelíci, 1 starokatolička. Obecnou školu sousedních obcí navštěvuje 11

dívek a 3 chlapci = celkem 14 dětí, měšťanku v Hodkovicích 6 hochů a 4 dívky = 10 dětí. Gymnázium v Liberci navštěvuje 1 chlapec. Počet zdejších školou povinných dětí činí 154 dětí (67 chlapců a 87 dívek = 154). Podle mateřského jazyka mluví 2 česky, 127 německy. Podle § 21 RVG z 2. května 1883 mají úlevy 3 chlapci, 3 dívky, předčasně byli propuštěni 3 chlapci a 2 dívky.

Začátečníci

Z 48 dětí z 1. třídy nově nastoupilo 11 chlapců a 7 dívek = 18 dívek. Tělesné vady nemá v obci žádné dítě, takže do školy může chodit každé dítě.

Vzpomínkový den

Dne 18. srpna slavnostní mše u příležitosti narozenin Jeho Veličenstva. Dne 4. října oslavy jmenin Jeho Majestátu účasti na slavnostní bohoslužbě a vyvěšením vlajek na škole. Taktéž byly slavnostní bohoslužby u příležitosti dne úmrtí a při jmeninách císařovny.

Okresní konference učitelů

Okresní konference učitelů za uplynulý školní rok se konala dne 17. října 1906 v

Liberci obzvláště poutavý byl referát pana prof. Hanse Hartela o určení velikosti a mírách zeměkoule.

-148-

Dovolená

Od 18. do 25. listopadu 1906 obdržel pan učitel K. K. Chudaczek dovolenou za účelem složení zkoušek způsobilosti.

Tělocvičný spolek 30 let - 1. jubileum

Dne 5. prosince oslavil zdejší tělocvičný spolek "Friesen" 30tileté jubileum existence slavnostním večerem, na kterém slavnostní projev přednesl pan vedoucí školy Anton Hanisch, Noviny.

Zdravotní stav

Zdravotní stav jak dětí tak i obcí vůbec, byl letos nadmíru příznivý, takže např. v době od 12. července do konce 1906 nebyl u dospělých ani jeden případ úmrtí. Navštěva školy v listopadu ve 2. třídě činí 99,13 %.

Výdejna polévek

Dne 17. prosince byla na základě daru německého školského spolku z loňského roku (100 K) znovu otevřena výdejna polévek. U hostinských a řezníka Schlenze a Raimunda Lindnera bylo 20 až 25 chudým, vzdáleně bydlicím dětem vydáno 752 polévek (56,16 K).

1907

Výdej polévek byl zastaven dne 1. března 1907.

Říšská rada

Parlament kurie měl poslední schůzi dne 31. ledna. Nové volby se konají na základě všeobecného rovného a přímého volebního práva dne 14. května 1907. U nás zvoleni (ve 103. volebním okruhu) Kiesewetter, sociální demokrat.

Nová volba MŠR

Dne 7. dubna složila nová MŠR do rukou c. k. okresního hejtmana Dr. Ritter von Steffek slib. Tato se skládá kromě zákonných ze zástupců (páni Joh. Glaser, Jos.

Biem, farář, A. Streit, vrchní učitel) z následujících pánů:

Josef Hartig, čís. 94, obchodník s lihovinami, MŠI,

Josef Lindner, čís. 196, rolník,

Josef Seidel, hostinský,

Josef Lang, kameník, OŠI pro Milíře.

Náhrada:

Ferdinand Glaser, čís. 21, sedlák, obchodník s mlékem,

Franz Porsche, čís. 202, truhlář.

Inspekce

Dne 8. dubna provedl pan OŠI pan Ferdinand Bergmann inspekci školy v době od 9 hodin dopoledne až do 5 hodin odpoledne.

-149-

Zkouška z náboženství

Dne 5. července 1907 byly uskutečněny školní výlety; dar ve výši 15 K složil MŠR:

I. třída - Milíře, Císařský kámen

II. třída - Dobrá voda (Gutbrunn),

III. třída - Ještěd, Noviny, domů železnicí (celodenní).

Konec školního roku

Dne 13. července byl ukončen školní rok, který nebyl nikdy narušen prázdninami pro nemoc se slavnostní bohoslužbou.

Docházka do školy

Jen v některých, málo rodinách, které patří ovšem nejčastěji k nejchudším, nedovedou ocenit pravidelnou školní docházku a tady neplatila ani napomenutí ani udání. Je to starý nešvar.

Učitel 1. třídy Linke

Ve schůzi místní školní rady byl navržen jako učitel 1. třídy pan učitel Franz Linke jako následovník pana Hanische v 1. pořadí (primo loco) - prezentován byl ve schůzi OŠR dne 25. června a dekretem c. k. ZŠR z 31. června 1907, zn. 37483 byl jmenován. Dne 16. srpna 1907 složil sluneční přísahu a dne 20. srpna se v Kunraticích (Frýdlant) oženil.

Vichr

Dne 14. července řádil vichr, který natropil mnoho škod.

25. výročí spolku vysloužilců

Dne 21. července 1907 oslavil zdejší spolek vysloužilců 25. výročí existence. Slavnostní projev měl vrchní učitel pan Anton Streit. Účast byla veliká. Ráno dešť, v 10 hodin hezky, slunce, ale větrno. Čistý výnos 300 K.

Požár

Dne 6. srpna 1907, byl to velmi teplý den, uhořel kolem 1/2 3 hodiny blesk do dvorce bývalého vrchního učitele Johanna Dittricha - čís. 214 - a přes rychlou pomoc shořelo vše až na málo zdí (při nejkrásnějším slunečním svitu, neboť bouřka se rychle ztratila). Požár uhořením blesku se tady neudál už od nepaměti.

Kroupy

O 3 hodiny později bouře s kroupami způsobila veliké škody na polních plodinách, které většinou nebyly pojištěny (škola činila 50 až 75 %, kroupy vážily až 7 dkg).

Požár

Dne 15. srpna v 8 hodin večer znovu blesk zapálil dům v Buršíně - záskalí. Baráček (majitel je hajný Hofrichter) shořel až do základů.

-150-

Stavby

Během devítidenních prázdnin se opravovaly škody, způsobené kroupami, kromě toho se postavila nová kamna do 1. třídy. Železná kamna ve 2. třídě se znovu opravila přesto, že jsou příčinou stálých starostí a ze dvou kamen v 1. a 3. třídě byl ve 3. třídě sestaven, jeden kus.

Provizorní učitel 2. třídy

Jako následovník po panu učiteli Chudaczkovi, který nastoupil 1. října rok 1907 dobrovolné vojenské služby byl výnosem c. k. OŠR z 19. srpna 1907, zn. 2215, jmenován pan učitel Rudolf Tichý, posledně činný jako provizorní učitel 2. třídy

v Horní Suché, okres Liberec.

Úlevy ze školního vyučování

Ve školním roce 1906/07 požívalo 6 děvčat úlevy ze školní návštěvy a 1 děvče bylo podle § 21 RVG z 2. května 1883 předčasně propuštěno.

Počet žáků, konec 1906/07

Začátek školy

I. tř. chlapci děvčata dohromady

a. 14-3 9+2
b. 10 15-2 = 48 dětí
24 24

2. tř. chlapci děvčata dohromady

a. 12+-1 12
b. 8 15-3 = 47 dětí
20 27

3. tř.

a. 9 4
b. 4-1 17 = 34 dětí
13 21

= 129 dětí

57 chlapců a 72 děvčat.

Konec školy

1. tř. chlapci děvčata dohromady

- a. 11 11
 - b. 10 13 45
- 21 24

2. tř.

- a. 12 12
- b. 8 12 44

3. tř.

- a. 9 4
- b. 3 10 26

115
-151-

53 chlapců a 62 děvčat.

Začátek školního roku

Nový školní rok byl zahájen v pondělí, dne 16. září dopoledne v 8 hodin slavnostní Veni sancti.

Počty žáků

Zdejší školu navštěvuje 126 dětí (57 chlapců, 69 děvčat), z t. je 122 katolíků, 3 evangelíci a 1 starokatolík.

Podle mateřského jazyka je 122 Němců, 4 Češi. Nově nastoupilo 17 dětí = 6 chlapců a 11 děvčat. 1 děvče je ze školní docházky pro tělesné postižení osvobozeno, dílče se však vyučování zúčastňuje, dovoluje-li to její utrpení.

Počet zde školou povinných dětí je 164.

Z toho navštěvuje obecnou školu v Hodkovicích 3 děvčata, 1 chlapec, měšťanku v Hodkovicích 3 " 4 chlapci,

" v Rýnovicích 1 chlapec,

obecnou školu v Dlouhých Mostech 10 děvčat, 5 chlapců,

" " ve vnitrozemí v Česku 1 děvče, 4 chlapci,

jiné obecní školy 2 děvčata, 2 chlapci,

střední školu (gymnázium) 1 chlapec,

osvobozeno pro tělesné postižení 1 děvče

celkem 20 děvčat 18 chlapců

= 38 dětí

Rozdělení do tříd

- 1. třídu s 35 dětmi převezme vrchní učitel Anton Streit,
- 2. třídu s 46 " " prov. učitel 2. třídy pan Rudolf Tichý,
- 3. třídu s 42 " " pan učitel 1. třídy Franz Linke.

Provizorní učitel

Provizorní učitel Rudolf Linke, který byl určen začátkem tohoto školního roku pro Jeřmanice se narodil 17. září 1886 v Rochlici, navštívil obecnou školu v Horním Růžodole, měšťanku a učitelský ústav v Liberci (1901 - 1905), kde 12. července 1905 získal vysvědčení zralosti. Sloužil od 1. září 1905 do 30. srpna 1906 v Janově nad Nisou, od 15. září 1906 do 25. února 1907 v Horním Růžodole a od 1. března 1907 do 15. září 1907 v Horní Suché, všude jako provizorní učitel.

Prováděcí předpis

S novým školním rokem vstoupil v platnost nový prováděcí předpis, vyhlášený 13. června 1907, zn. 25704, k definitivnímu vyučovacímu řádu z 29. září 1905, zn. 13200.

Patriotická oslava

Jmeniny Jeho Veličenstva císaře se oslavily slavnostní mší a patriotickými promluvami dětem, jakož i zpěvem písní a recitacemi básní.

-152-

Okresní konference učitelů

Dne 22. října se konala okresní konference učitelů. C. k. OŠI pan Ferdinand Bergmann, referoval k prováděcímu předpisu k definitivnímu vyučovacímu a školskému řádu a podal nutné vysvětlivky.

I referát pana okresního lékaře Dr. J. Muellera o hygieně vyučování našel všeobecný aplaus. Zdůraznil zejména, že se dětem má dát více volnosti a poukázal na škodlivost stálé nehybnosti při vyučování a nevýhody soustavné duševní práce.

Suplování

Od 4. do 17. listopadu se v 2. třídě suplovalo, protože pan učitel Rudolf Tichý složil v Liberci zkoušku o učitelské způsobilosti (vysvědčení z 10. listopadu 1907, zn. 57).

Patr. oslava

Jmeniny Jejího Veličenstva císařovny byly oslaveny dne 19. listopadu rekviem a proslovem k dětem.

Vypsání konkurzu

Volné místo učitele 2. třídy nemohlo být obsazeno, protože není dostatek uchazečů.

Usnesení MŠR

Ve schůzi dne 5. prosince MŠR mezi jiným se usnesla, výdejnu polévek, existující po dobu dvou let, zrušit, protože dar německého školského spolku je vyčerpán a podané prosební psaní zůstalo bez povšimnutí a obecní prostředky prý nejsou k dispozici. Jmění bývalého pokračovacího kurzu zemědělské školy (74,51 K) bylo uloženo do Raifeisenky. K uspořádání vánoční oslavy v Milířích taktéž nebylo nic povoleno, přesto, že z Rádlů došlo od MŠR 10 K. Ani rozpočet pro zdejší školní zahradu nebyl povolen, neboť nejsou prostředky a navíc je zahrada stavbou stodoly tak omezena, že vynaložená námaha se nevyplácí. Usneseno bylo vybírání 25 % dávky ke školským přímým daním. Výnos za prodané lampy z pokračovacího kurzu (8 K) a dar ve výši 5 K od vrchního učitele Katzera budou použity na nákup knih do knihovny.

1908

Jubilejní rok

S novým rokem vstupují národy Rakouska do jubilejního roku, protože náš císař vládne 60 let. Jmenovaný se teprve před několika týdny zotavil z těžké nemoci. Všude se lidé chystají dát průchod své radosti díky péči o mládež a díky lásce k bližnímu a tak naplnit také přání ze srdce našeho milostivého vládce.

-153-

Ochrana mládeže

I na naší škole c. k. ZŠR povolila 2 hodiny sbírky pro centrální pojištění mládeže a péči o mládež v Čechách a tyto se konají.

Nouze o práci, zdražování

Žel se dary jen šetrně sejdou, protože příjmy z práce ve sklářském průmyslu jsou velmi malé, brusiči mají málo práce a zdražování je nesnesitelné.

Vražda krále

Dne 1. února se stali obětí vraždy republikánů král portugalský Karel a korunní princ.

Dovolená pro nemoc

Dne 7. února nastoupila paní učitelka průmyslového vyučování Anna Grunerová dovolenou pro nemoc na dobu tří měsíců.

Substituce

Jako substituce měla nastoupit slečna Marie Ulbrichová - od 1. března - která nástup však odmítla.

Protestní shromáždění

Dne 9. února svolaly učitelské spolky severních Čech protestní shromáždění proti klerikalizaci obecních škol, které zasedalo v Liberci s účastní kolem 800 účastníků.

Volby do Zemského sněmu

Volby do Zemského sněmu ve venkovských obcích se konaly dne 20. února. Zde byl zvolen pan Franz Besemueller, předseda okresu (88-2 hlasy), který se i jinde prosadil.

Docházka do školy

Když docházka do školy v 1. čtvrtletí můžeme označit za vynikající pro zdejší poměry (98 - 99 %) trpěl ve druhém čtvrtletí, obzvláště v únoru následkem špatného počasí (sněhová bouře) a výskytem chřipky (někdy až 60 % absence v 1. třídě).

Substituce

Pro odřeknutí místa ze strany Marie Ulbrichové byla c. k. OŠR slečna Emilie Vondráčková, učitelka průmyslu v Dlouhých Mostech jako substituce od 1. března do 15. května na zdejší škole zaměstnána. Obě oddělení 2. třídy byly v pracovním

vyučování sloučeny a obdrží teď 3 hodiny pracovního vyučování. Ve 3. třídě zůstávají 4 hodiny.

Inspekce

Dne 30. března 1908 byla zdejší škola podrobena panem c. k. OŠI Ferdinandem Bergmannem inspekci. Inspekční konference byla uspořádána při druhé návštěvě dne

3. května odpoledne.

-154-

Holdování

Dne 16. května holdovali našemu monarchovi u příležitosti 60tiletého vládnutí osobně německá spolková knížata, pod vedením císaře Německa.

Nástup služby

Dne 15. května nastoupila po nemoci službu paní Anna Grunerová.

Zkouška z náboženství

Dne 12. června se zde konaly pro školy v Jeřmanicích, Milířích a Javorníku zkoušky z náboženství.

Historický slavnostní průvod

Ve stejný den se konal ve Vídni historický slavnostní průvod.

Výlet

Dne 13. července šli žáci všech tříd na procházku do Hodkovic. Žel přišlo na konec několik bouřek.

Konec školního roku

Dne 15. července byl ukončen školní rok se slavnostní bohoslužbou.

Statistika

Ke konci roku zůstává ve škole 118 dětí (54 chlapců, 64 děvčat), z t. 133 katolických, 4 evangelické, 1 starokatolík. Učební cíl dosáhlo 11 dětí, 180 zůstalo nezralých.

Jiné školy navštěvovalo 30 dětí, úlevy z docházky mělo 7 dětí, předčasně byly propuštěny 3 děti.
Zdravotní stav dětí byl v uplynulém školním roce dobrý, takže byla jen 5% absence.

Jubilejní slavnost

Dne 9. srpna se zde konala jubilejní slavnost spojená s lidovou poutí a koncertem vojenské hudby. 300 K čistého výnosu má být na úroky uloženo a z úroku má být každý rok uspořádána vánoční nadílka pro chudé děti.

Narozeniny

Narozeniny císaře dne 18. srpna byly oslaveny slavnostní bohoslužbou.

Patriotické slavnosti

Dne 19. listopadu se jmeniny Jejího Veličenstva císařovny Alžběty vzpomněly slavnostním rekviem.

Změna ministra

Dne 15. listopadu byl zproštěn funkce ministra Beck a na jeho místo nastoupil Svobodný pán von Bienert. Jeho sekčním šéfem v ministerstvu vyučování se stal Rytíř von Kanera.

-155-

Inspekce

Dne 27. listopadu vykonal OŠI pan Ferdinand Bergmann na zdejší škole inspekci, obzvláště ve 2. třídě.

60tileté jubileum

U příležitosti 60tiletého vládního jubilea Jeho Veličenstva císaře se zúčastnila

školní mládež děkovní bohoslužby v 9 hodin ráno. Odpoledne ve 3 hodiny byla v sále pana Ed. Vogta uvedena se všemi dětmi "Jubilejní oslava" od Ferdinanda Tritremmela? Text Marie Bergmannová, Vídeňské Nové Město. Oslava byla velmi dobře navštívena a byla ukončena holdováním. Čistý výnos dodatečné sbírky činil 46,56 K a slouží pro vánoční nadílku.

Stavební práce

Během prázdnin byl opraven okap i natřen, v učebnách a na chodbách byl vybílén dole pruh, dveře do tříd byly čerstvě natřeny a byly zařízeny tak, aby se daly otevřít ven, pumpa byla opravena a pro druhou třídu byla objednána nová železná sypací kamna.

Montáž varhan

Od 10. do 31. srpna byly varhany, dne 15. června demontovány, znova montovány. Poté, co byla obnovena mechanika varhanní stůl. Náklady ve výši 600 K byly získány dobročinnými dary (stavebník varhan Anton Riedel, Malá Skála, Mladá Boleslav).

Nový školní rok

Začal 16. září 1908 v 8 hodin. Konala se slavnost. bohoslužba veni sancti.

Počty žáků

Zdejší školu navštíví 124 dětí, 123 německých, 1 české, 120 katolických, 4 evangelické. Nově nastoupilo 7 chlapců, 4 děvčata, školou povinných je 149 dětí, z t. navštěvuje obecnou školu v Dlouhých Mostech 14 dětí, českou obecnou školu v Bezděčíně 1 dítě, obecnou školu v jiných místech 4 děti, měšťanku v Hodkovicích 4 děti, měšťanku v Rýnovicích 2 děti dohromady 25 dětí

Služební jubileum

Dne 1. října dokončil vrchní učitel p. Anton Streit svůj 25 rok služby. K tomuto výročí uspořádal učitelský sbor malou slavnost s dětmi. Jubilár věnoval školní knihovně 8 svazků časopisů "Rakouská německá mládež" v hodnotě 11 K 60 h.

Připojení Bosny k Rakousku

Rozhodnutím byly země Bosna a Hercegovina dne 5. října připojeny k monarchii. Sančak Novi Bazar bude během října pro Turecko uvolněn.

-156-

Okresní konference učitelů

Dne 27. října se konala všeobecná okresní konference učitelů, spojená s holdováním ze strany učitelstva okresu. Po patriotickém projevu pana před-sedajícího, c. k. OŠI F. Bergmanna, proslovil nádhernou oslavnou řeč pan odborný učitel O. Hirschmann, Hodkovice, ve které zejména vyzdvihl rozvoj rakouského školství během vládnutí 60ti let našeho milostivého monarcha. Školský řád, vypracovaný panem ředitelem měšťanky ve Vesci R. Johnem byl schválen a na návrh učitele z Harcova bylo usneseno, že nota "2" bude považována za notu průměrnou.

Rozdělení tříd:

na počátku na konci

1. třída chlapci děvčata chlapci děvčata

a 7 9 8 5

b 9 14 9 14

2. třída

a 12 14 12 13

b 12 10 11 11

3. třída

a 8 12 7 11

b 10 13 9 9

58 66 = 124 56 63 = 119

Dar

K vánoční nadílce darovali mladí sportovci 24 K jako čistý výnos divadel-ního představení.

Usnesení MŠR

MŠR ve své schůzi dne 4. prosince se usnesla, zažádat pro přeplnění školy v Milířích, aby část domů z Rádla mohla být přidělena sem. Protože Rádlovským se do toho nechce, chce MŠR přispět na náklady školy.

Zřeknutí se služby

Dekretem c. k. OŠR ze dne 20. prosince 1908, zn. 3611 byla na vlastní žádost zbavena služebních povinností zde od 1. září 1887 působící učitelka ručních prací paní Anna Grunerová. Na rozloučení byla uspořádána malá slavnost.

1909

Prodloužení vánočních prázdnin

Protože na mnoha místech okresu Liberce se vyskytují spalničky a spála, byly na všech obecných a měšťanských školách městského a venkovského okresu Liberec prodlouženy vánoční prázdniny až do 6. ledna. Na zdejší škole je zdravotní stav vynikající.

-157-

Učitelky prac. vyučování

kronika_skola.txt

Dekretem c. k. OŠR z 25. prosince 1908, zn. 3611, byly od 1. ledna 1909 do funkce učitelek pracovního vyučování přijaty s. Emilie Wondráčková (Dlouhý Most) s úvazkem 8 hodin týdně a paní Marie Halbichová, zde, s úvazkem 3 hodiny týdně - 1. odd. 132 K remunerace.

Ministr vyučování

Dne 11. února 1909 byl řízením ministerstva školství pověřen hrabě Stuergh.

Inspekce

Dne 5. dubna byla provedena inspekce školy v době od 3/4 na 9 až do 1/2 jedné a to panem c. k. OŠI Ferdinandem Bergmannem.

Znovurozdělení dětí

Dne 26. května se uskutečnila jednání v Milířích a Rádle kvůli znovurozdělení dětí do škol z domů v Rádle. Zároveň se jednalo o žádosti dalších 4 majitelů domů z Rádla o přidělení dětí do Milířů. Dohody dosud nebylo dosaženo.

Návrh

Dne 2. června byl ve schůzi MŠR pan učitel Augustin Thomas t. č. substitut v Hodkovicích, navržen na místo učitele 2. třídy s tím, aby c. k. OŠR rozhodla k definitivnímu obsazení tohoto 2 roky provizorně obsazeného místa. Stalo se tak jednomyslně a dne 28. června byl tento návrh prezentován.

Kůlna na uhlí

Ve schůzi dne 2. června bylo též rozhodnuto postavit ve vlastní režii kůlnu na uhlí a během školního roku byla stavba též provedena.

Zkouška z náboženství

Zkoušky z náboženství vykonal dne 1. července pan vikář arciděkan páter -Buder - dopoledne.

Výlet

Společný školní výlet se konal pro nepříznivé počasí až dne 14. července odpoledne na Petřín (u Jablonce) - Gutbrunn - a pro stravování bylo sesbíráno 52 K.

Konec školního roku

Slavnostní bohoslužba (u příležitosti ukončení školního roku) se konala dne 15. července v 8 hodin. Poté vytvořili žáci jak Jermanic tak i Milířů špalír od kostela až k faře.

Změna faráře

Zde na rozloučenou nabídli své pozdravy odcházejícímu faráři páteru Josefu Bémovi, který zde působil zde 4 roky, protože během prázdnin se přestěhuje (2. srpna 1909) na své nové služební místo do vysokého.

-158-

Odcházející poděkoval dojatě za projevy vrchního učitele streita po jednom žáku z každé třídy. Na jeho místo přijde prozatímne jako administrátor pan páter Josef Filler ze Semil.

Statistika

Na konci školního roku zůstává 119 dětí, všichni německé národnosti, 114 katolíků, 4 protestanti, 1 starokatolík, 56 chlapců, 63 děvčat.

Učební cíl dosáhlo 104 dětí, nezralých zůstalo 15 chlapců, úlevy ze školní docházky byly poskytnuty 7 dětem (2 chlapci, 5 děvčat). Předčasně byli propuštěni na konci školního roku 2 chlapci.

Docházka do školy se poněkud zvýšila, jen v málo rodinách se stává, že děti chybějí bez omluvy. Absence z docházky činila 5,59 %.

1. třída neomluveno 0,12, omluveno 5,02 %,
2. třída " 0,38, " 5,42 %,
3. třída " 0,08, " 5,75 %.

kronika_skola.txt

Stavby

Po dokončení kůlny na uhlí se vymalovaly v prázdninách 3 třídy (42 K) a všechny školní tabule se natřely znovu vč. linkování.

Učitelka

Dne 1. srpna 1909 nastoupila učitelka ručních prací paní Marie Halbichová svou službu (dekret: c. k. OŠR ze 7. července 1909, čís. 1507). Počet týdenních hodin

ručních prací byl snížen na sedm.

Def. učitel 2. třídy

Dne 1. září nastoupil pan Augustin Thomas z Hodkovic, dosud 3 roky tam substitutem, svou službu jako definitivní učitel 2. třídy na zdejší škole (dekret c. k. OŠR z 12. července 1909, zn. 34 505). Pan učitel Rud. Tichý, byl jmenován prov. učitelem 2. třídy v Dolním Hanychově.

Patriotická oslava

Císařské narozeniny se dne 18. srpna oslavily velkou mší.

Začátek školy

Školní rok 1909/1910 byl zahájen dne 16. září s "veni sancte" bohoslužbou v 8 hodin. Zdejší školu navštěvuje letos 125 dětí - 58 chlapců, 67 děvčat, z t. je 7

Čechů, 120 katolíků, 4 protestanti, 1 starokatolík.

Nově nastoupilo do 1. třídy 8 chlapců, 8 děvčat. Z Dlouhých Mostů je 1 dítě, ze Záskalí 3 děti, školou povinných je 157 dětí, na handlu ve vnitrozemí jsou 4 chlapci, 5 děvčat. Obecnou školu v Dlouhých Mostech navštěvuje 5 chlapců, 6 děvčat,

měšťanku v Hodkovicích 4 " 6 "

obecnou školu v Rádlu 1 " 0

Z Dlouhých Mostů je 1 děvče, ze Záskalí 2 chlapci a 1 děvče, českých je zde 6 chlapců a 1 děvče. 1 chlapec je osvobozen od tělocviku.

-159-

na počátku

učitel Frz. Linke 1. třída a) 10 chlapců, 8 děvčat = 18

b) 5 " 8 " = 13

15 16 = 31

A. Streit 2. třída a) 9 chlapců, 15 děvčat = 24

b) 11 " 9 " = 20

20 24 = 44

A. Thomas 3. třída a) 11 chlapců, 10 děvčat = 21

b) 12 " 17 " = 29

23 27 = 50

= 125

na konci

učitel Frz. Linke 1. třída a) 8 chlapců, 7 děvčat = 15

b) 5 " 7 " = 12

13 14 = 27

A. Streit 2. třída a) 9 chlapců, 13 děvčat = 22

b) 12 " 9 " = 21

21 22 = 43

A. Thomas 3. třída a) 9 chlapců, 9 děvčat = 18

b) 9 " 19 " = 28

18 28 = 46

= 116

Nové uspořádání pracovního vyučování

Výnosem c. k. ZŠR z 20. srpna 1909, zn. 44 915, byl počet týdenních hodin průmyslového vyučování (pracovního!) na zdejší obecné škole snížen z 11 na 7

kronika_skola.txt

proti remuneraci (za odměnu) 308 K, takže obě oddělení druhé třídy se spojují (24 děvčat) a budou mít 3 hodiny tohoto vyučování, kdežto ve 3. třídě zůstávají 4 hodiny. Paní M. Halbichová vyučuje též 7 hodin v Pilínkově.

Patriotická oslava

Jmeniny Jeho Veličenstva císaře se oslavily dne 4. října slavnostní boho-slůžbou.

Okresní konference učitelů

Dne 29. října se konala všeobecná okresní konference učitelů. Pan předsedající c. k. OŠI Ferdinand Bergmann v návaznosti na svá sdělení a podněty podal některá

vysvětlení o psychologických a fyziologických procesech v dítěti při poslechu, mluvení, psaní, čtení, při vyučování věcném atd.

Grafická znázornění podporovala zajímavý výklad, a tím se stal také referát odborného učitele pana Schwarzbacha Horní Růžodol o experimentální metodice srozumitelnějším. Referát poskytl mnoho nového a podnětného. Uvedeno ať je usnesení, obrátil se na c. k. OŠR, aby počet hodin dívčího tělocviku byl snížen na 1 hodinu týdně.

-160-

Spála

Dne 25. října se vyskytla poprvé zde zase spála a sice je zřejmě dovlečena z Liberce. V krátké době onemocněly celkem 3 děti v sousedských domech v části obce Fibich. I záškrt se dostavil a tříleté dítě potom umřelo.

Smuteční bohoslužba

Dne 19. listopadu se konala v upomínku na zemřelou císařovnu smuteční bohoslužba.

Instalace

Dne 19. prosince byl nově jmenovaný pan farář páter Josef Filler slavnostně uveden do svého úřadu. V předvečer se konal na jeho počest pochodňový průvod, načež účastníci byli jím pohoštěni. Na slavnostní bohoslužbě se zúčastnila i školní mládež. Hudebníci se toho zúčastnili po 3 a 1/2 roce zase poprvé.

1910

Úmrtí

Dne 2. ledna podlehl žákyně 3. třídy Marta Robinková po delší nemoci srdeční chorobě a dne 4. ledna byla v Dlouhých Mostech pohřbena.

Insp. pan P. Schwertner

Dne 31. prosince měl pohřeb bývalý c. k. OŠI venkovského okresu Liberec pan Petr Schwertner v Tanvaldu, kde strávil poslední týdny své penze.

DIA-referát

Dne 27. února uspořádal učitelský spolek pro venkovský okres Liberec přednášku s diapozitivy. Vstupné činilo 30 h pro školní mládež Jeřmanic, Záskalí a Milířů a večer byl určen pro dospělé, děti neplatily vstupné. Přes mimořádně špatné počasí (tma, déšť, sníh) byla návštěva docela příznivá (vstupné celkem 44 K). Referát sklídl velký potlesk jak u starších tak i mladších. MŠR v Jeřmanicích zaplatila na vstupném za zdejší škole mládež dodatečně ještě 5 K.

Konec spály

Epidemie spály skončila uprostřed měsíce března. 13 dětí naší školy bylo napadeno.

Dar

Při příjemném výletě pěvců a pěvkyň z Hodkovic do Jeřmanic dne 24. dubna b. r. nasbírali ve prospěch zdejší školy 6 K. Částka bude využita k doplnění školní knihovny.

Inspekce

Dne 13. května provedl inspekci zdejší školy pan c. k. OŠI Ferdinand Bergmann a s výsledky 1. a 2. třídy byl spokojen (od 7 do 12 hodin).

-161-

Zkoušky z náboženství

Zkouška z náboženství se konala dne 28. června, provedl ji pan vikář arciděkan Buder z Liberce.

Nové volby MŠR

Při nových volbách MŠR se konal ve schůzi dne 21. července 1910. Dřívější MŠ-dohlížitel pan Josef Hartig byl z MŠR vyřazen.

Konec školního roku

Dne 15. července ráno v 8 hodin, byl slavnostní bohoslužbou ukončen školní rok.

Statistika

Na konci roku zůstalo 116 dětí (52 chlapců, 64 děvčat), 111 katolíků, 4 protestanti, 1 starokatolík, 113 německých, 3 české).

Učební cíl byl dosažen u 102 dětí, nezralých zůstalo 14. Úlevy ze školní docházky mělo 5 dětí (4 chlapci, 1 děvče). Na konci školního roku bylo předčasně

propuštěno: 4 děti (2+2). Docházka trpěla dlouhou epidemií spály. Přesto bylo neomluveno jen 0,26 %, omluveno 6,89 % zmeškání škol. docházky (1. tř. 6,17 oml., 0 % neoml. 2. tř. 4,73 %, 0,6 %, 3. tř. 9,77 % oml., 0,2 % neoml.). Výlety

se letos pro trvale špatné počasí nekonal.

Stavby

Během prázdnin se školní budova zvenčí nabílila, v dolním záchodě byla položena betonová dlažba, dům a zadní dveře se natřely a pro 1. třídu byla pořízena nová školní tabule. Vytápění 3. třídy převzal s tělocvičnou za roční paušální odměnu ve výši 380 K - na dobu jednoho roku - vrchní učitel Anton Streit. Do tělocvičny

byla dodatečně zakoupena železná kamna.

Nový školní rok

Nový školní rok začal v pátek, dne 16. září 1910 v 8 hodin ráno s velkou mší.

Statistika

Do školy letos dochází 117 dětí a sice 53 chlapců, 64 děvčat, z t. jsou 2 kluci a 2 děvčata české národnosti, 3 děvčata a 1 kluk protestantští a 1 chlapec starokatolického vyznání.

Nově nastoupilo do 1. třídy 8 chlapců a 7 děvčat. Z Dlouhých Mostů je 1 děvče, ze Záskalí 1 hoch. Měšťanku v Hodkovicích navštěvuje 5 hochů a 6 děvčat. Obecnou

školu v Dlouhých Mostech 7 hochů a 5 děvčat,

" " v Rádlu 1 chlapec, 0 děvčat,

" " ve vnitrozemí 3 chlapci, 6 děvčat.

Tělocviku se zúčastňuje 30 děvčat.

Školou povinných dětí je na začátku 151, osvobozeno 1.

Počty žáků

na začátku na konci

uč. Linke 1. tř. a) 9 chl., 7 děvč. = 16 a) 9 chl., 9 děvč.

-162-

b) 8 8 = 16 b) 8 8 = 34

Streit 2. tř. a) 5 10 = 15 a) 5 10

b) 7 9 = 16 b) 7 9 = 31

Thomas 3. tř. a) 16 12 = 28 a) 15 11
b) 8 18 = 26 b) 3 13 = 42
sa: = 117 = 107

Vzdělání

Pan učitel Frz. Linke navštěvuje od 1. října kurz pokračovacího vzdělání pro učitele měšťanských škol v Jablonci, týdně 10 hodin.

Patriotické oslavy

Dne 4. října se konala v 8 hodin velká slavnostní mše u příležitosti jmenin Jeho Veličenstva císaře. Potom se děti shromáždily ve škole, aby patriotickou oslavou oslavily 80. narozeniny našeho císaře, která se skládala z projevu vrchního učitele a z přednesů básní a patriotických písní, přednesené dětmi.

Smuteční bohoslužba

Dne 19. listopadu se konala v 8 hodin ráno smuteční bohoslužba za zemřelou císařovnu Alžbětu.

Den dětské ochrany

Dne 2. prosince byl nástup na trůn našeho císaře oslaven dnem vyhlášení dětské ochrany. Děti se prostřednictvím projevů a deklamací seznámily s významem tohoto

dne a mezi nimi byla uskutečněna sbírka, která vynesla větší obnos pro ochranu dětí a péče o ně. MŠR a obecní zastupitelství darovalo 50 K. Bohoslužba se konala až 4. prosince, protože farář Filler dlel v Litoměřicích na investituře.

Změna faráře

Dne 5. prosince se přestěhoval pan farář Filler Josef na své nové služební místo do Příchovic u Tanvaldu. Na jeho místo přišel administrátor pan páter Wenzel Roesler, nar. v Polubném.

Žakovské vystoupení

Dne 18. prosince uspořádala zdejší škola malou vánoční nadílku z dřívějších výnosů žakovských divadelních vystoupení. Přitom každá třída přednesla vhodné písně a básně. 3. třída uvedla zpěvohru "Vánoční stromek" Karla Halliga. Vystoupení trvala až do šesté hodiny. Sál byl plný. Výsledek darů: 61 K 77 h. Čistý výnos má být podle usnesení MŠR věnován na doplnění žakovské knihovny knihami a na nákup učebních pomůcek (podle návrhu pana starosty). Za 20 K se nakoupilo u P. Sollorse učební pomůcky a za 43 K 22 h byly nakoupeny knihy do žakovské knihovny.

-163-

1911

Inspekce

Dne 27. dubna byla od 7 do 12 hodin škola podrobena panem OŠI Ferdinandem Bergmannem inspekcí.

Instalace

Dosavadní administrátor pan páter Wenzel Roesler byl dne 14. května za účasti školní mládeže a početně dospělých instalován do funkce faráře. Zdejší místní spolky se oslavy nezúčastnily.

Zkouška z náboženství

Zkouška z náboženství byla provedena podle jednotlivých tříd panem zástupcem vikářem páterem Josefem Dumkem z Dlouhých Mostů o 1/2 2 hodiny odpoledne ve zdejším kostele.

Konec školního roku

Dne 15. července byl ukončen školní rok s děkovní bohoslužbou (v 8 hodin).

Statistika

Na konci školního roku zůstalo 107 dětí (47 chlapců, 60 děvčat), 105 katolíků, 1

starokatolík, 3 protestanti, 103 německých, 4 české.

Učební cíl dosáhlo 102, 15 tomu neodpovídalo.

Úlevy ze školní docházky byly povoleny 12 dětem (8 děvčat, 4 chlapci). Předčasně

byla propuštěna ke konci školního roku 3 děvčata. Docházka do školy byla bez výjimky velmi příznivá, tím, že nakažlivé choroby se vyskytly jen zcela vyjimečně.

1. třída 4,73 % omluvené absence, 0,00 % neomluvené,
2. třída 2,91 % " " 0,09 % "
3. třída 5,45 % " " 0,15 % "

Stavební úpravy

Místo výletů byly uskutečněny v hezkých měsících procházky podle tříd a přitom byla výuka.

Během prázdnin byly vyměněny podlahy v 1. třídě, zasažené houbou, taktéž bylo umístěno nové pódium, 3 tabule se nově natřely, ostatní tabule podle potřeby byly opraveny, kachlová kamna v obývacím pokoji vedoucího školy byla přemístěna a opatřena novými dvířky, dveře v kuchyni a v obývacím pokoji byly nově natřeny a pro 3. třídu byla nová kamna objednána. Usnesena - ale neprovedena - byla oprava bleskosvodu.

Začátek školy

Nový školní rok byl zahájen v sobotu dne 16. září se slavnostní bohoslužbou.

-164-

Statistika

Škola je letos navštívena 116 dětmi (55 chlapců, 61 děvčat). Z to je 8 chlapců české, 2 děvčata české národnosti, 3 chlapci a 2 děvčata evangelická a 1 chlapec

starokatolické víry.

Nově nastoupilo do 1. třídy 5 chlapců a 8 děvčat. Z Dlouhých Mostů a Rádla je po jednom děvčeti. Školou povinných je 148.

Měšťanku v Hodkovicích navštěvuje 6 chlapců a 3 děvčata, obecnou školu v Dlouhých Mostech 3 chlapci a 3 děvčata, na handlu ve vnitrozemí je 6 chlapců a 5 děvčat.

Rozdělení žáků

na začátku na konci

uč. Streit 1. tř. a) 7 chl., 8 děvč. = 15 7 chl., 9 děvč. = 16
b) 10 10 = 20 10 12 = 22

uč. Thomas 2. tř. a) 7 10 = 17 6 10 = 16
b) 5 8 = 13 6 7 = 13

uč. Linke 3. tř. a) 15 12 = 27 13 13 = 26
b) 11 13 = 24 9 10 = 19
summa sumarum 116 112

Patriotické

Jmeniny Jeho Veličenstva císaře se oslavily návštěvou slavnostní bohoslužby dne

4. října v 8 hodin ráno, když děti na význam tohoto dne byly upozor-něny jeden den předtím.

Okresní konference učitelů

kvůli volbám zástupce do OŠR byla po dvouleté přestávce uskutečněna dne 24. října okresní konference učitelů. Zvolen byl učitel 1. třídy v Dolním Hanychově pan Rudolf Bruscha. Pan vrchní učitel Sandleiter referoval o čítankách Lipkových. Konference však doporučila jejich zavedení. Pan předsedající Ferdinand Bergmann podal u příležitosti zavedení nových učebních plánů cenné vysvětlivky pro uplatnění výuky kreslení podle předpisů tohoto nového učebního plánu.

Patriotické

Dne 18. listopadu v 8 hodin ráno byla na počest zemřelé císařovny uskutečněna slavnostní vzpomínková bohoslužba za účasti učitelů a žáků.

Den ochrany dětí

U příležitosti vládního jubilea Jeho Veličenstva císaře byla dne 2. prosince uskutečněna školní oslava. Po proslovu žáků, tito přednesli patriotické písně a básně. Sbírká pro organizaci na ochranu dětí a mládeže vynesla částku 8 K 27 h.

-165-

1912

Spalničky

Na počátku ledna 1912 došlo k výskytu spalniček u školní mládeže, které pomíjely až koncem února. Skoro 50 školních dětí onemocnělo - 70 dětí absentovalo, zde dne 5. února 1912 celkem 44.

Dovolená

Paní Halbichová, učitelka ručních prací, dostala pro onemocnění dcery spalničkami v době od 5. do 24. února dovolenou. Pan učitel August Thomas obdržel dovolenou od předsedy MŠR v době od 7. do 9. března z důvodu úmrtí jeho bratra. Pan učitel 1. třídy Franz Linke dostal dovolenku od předsedy MŠR pro slehnutí jeho paní dne 11. dubna.

Inspekce

Dne 29. dubna provedl inspekci c. k. OŠI pan Ferd. Bergmann od 1 do 5 hodin odpoledne 1., 2. a 3. třídy.

Zkouška z náboženství

Dne 30. května odpoledne 1/2 druhé hodiny byly v kostele provedeny panem kanovníkem a biskupským vikářem Buderem zkoušky z náboženství. Inspekce vyučování pracovní výchovy a 3. třídy se uskutečnila dne 25. června odpoledne od 3 do 4,15 hod. Poté následovala konference - 1/2 6.

Konec školního roku

Konec školního roku nastal dne 13. července - v sobotu - provedením slavnostní bohoslužby.

Školní představení

Učitelův sbor uskutečnil s dětmi všech tří tříd dne 21. července v sále pana Ed. Vogta malé představení ve prospěch nákupu učebních pomůcek. 1. třída přednesla písně s navazujícím textem, 2. oddělení děvčat provedla kolový tanec, 2. třída taktéž zpívala písně, mezitím se přednesly básně a pak nakonec byla provedena hra, uveřejněna v časopise "Oesterreichische deutsche Jugend" (Rakouská německá mládež). 3. třída uvedla zpěvohru od Kralla-Stejskala "Veselá zkouška ve škole". Sál byl plný a potlesk veliký, a to přesto, že ve stejný den se uskutečnil župní

vystoupení tělocvikářů v Chrastavě a 50tileté založení libereckých hasičů, což odlákalo mnoho místních obyvatel. MŠR chyběla. Na dobrovolných darech se nasbíralo 54 K 03 h. Noty stály 5,13 K, takže k nákupu učebních pomůcek zůstalo skoro 49 K. Je to hezký důkaz pro ochotu obyvatelstva přispět a obětovat, pokud děti do školy posílá.

Statistika

Na konci školního roku zůstalo 112 dětí - 51 chlapců, 61 děvčat - 106 katolických, 5 protestantských, 1 starokatolické víry, 107 Němců, 5 Čechů. Učební cíl dosáhly 102 děti, 110 jich neodpovídalo. Úlevy ze školní docházky

-166-

mělo 5 děvčat a 3 chlapci. 4 chlapci byli předčasně propuštěni. Docházka do školy byla i přes výskyt spalniček dosti dobrá:

1. třída 94,06 % - omluveno 5,93 %, neomluveno 0,01 %,
2. třída 94,25 % - " 5,71 %, " 0,04 %,
3. třída 92,81 % - " 6,87 %, " 0,32 %.
Průměr 93,71 %.

Stavební úpravy

I do 2. třídy mají být zakoupena kamna "Premier" (82 K), jako do 3. třídy. Do tělocvičny mají přijít kamna stará z 2. třídy (po opravě). Poškozená omítka ve třídách se poněkud opravila. Objednán byl posuvný žebřík, 4 šplhad-la a dlouhé lano.

Začátek školy

Školní rok začal 16. září s bohoslužbou v 8 hodin ráno.

Statistika

Letos navštěvuje 110 dětí zdejší školu (44 chlapců, 66 děvčat).

Rozdělení dětí

na začátku na konci

uč. Streit 1. tř. a) 4 chl., 10 děvč. = 14 4 chl., 9 děvč. = 13

b) 8 7 = 15 7 7 = 14

uč. Thomas 2. tř. a) 9 13 = 22 6 13 = 19

b) 8 8 = 16 6 9 = 15

uč. Linke 3. tř. a) 4 8 = 12 4 6 = 10

b) 11 20 = 31 9 10 = 19

summa sumarum 110 90

Patriotické

U příležitosti jmenin Jeho Veličenstva císaře (4. října) byl malý proslov, ve kterém byly upozorněny na význam tohoto dne a pak za vedení učitelského sboru šli žáci na slavnostní bohoslužbu, která končila hymnou.

Taktéž žáci navštívili smuteční bohoslužbu dne 19. listopadu upomínku na zemřelou císařovnu.

Okresní konference učitelů

Na okresní konferenci učitelů podal pan předsedající c. k. OŠI Ferdinand Bergmann dne 15. října cenné vysvětlivky k novým učebním plánům. Dále byla v referátu představena nová metoda výuky zpěvu prof. M. Battkeho, ale pro špatné poměry v odměňování chybělo oné nadšení, které by zabezpečilo zavedení na obecních školách ve zdejších okresech.

Den ochrany dětí

Na základě usnesení MŠR uspořádal učitelský sbor prostřednictvím žáků 3. třídy sbírku od domu k domu ve prospěch Zemské komise pro ochranu dětí a péči o mládež, která vynesla 53 K 78 h.

-167-

Tělocvičné nářadí

Ve vánočních prázdninách se postavilo nové tělocvičné nářadí.

Skříň

Pro úschovu obrazů byla pořízena nová skříň se šesti přihrádkami.

1913

Dovolená

Dne 20. a 21. ledna měl dovolenou pan učitel Frz. Linke pro úmrtí své matky. Pan učitel 2. třídy Augustin Thomas měl dovolenou ve dnech 13. února až 1. března pro onemocnění chřipkou a zánětem středního ucha. Jeho třída byla rozdělena a po způsobu dvoutrídnic škol spojena s 1. a 3. třídou. Učitelka průmyslového vyučování paní Marie Halbichová byla pověřena zastupovat onemocnělou Th. Tittlovou podle dekretu ze 7. února 1913 zn. 366 s úvazkem 7 hodin týdně.

Nemoce

Následkem špatného počasí onemocnělo během této zimy mnoho dětí obzvláště na katary dýchacích cest, i dokonce byly případy černého kašle a silné záněty středního ucha, takže docházka do školy pod tímto vlivem velmi utrpěla. Od začátku března máme mezi dětmi i parotitis, čímž docházka ještě více utrpěla, protože nákaza v rodinách se 4 - 5 dětmi není současná, takže poslední ze sourozenců onemocní až po 5 - 6 týdnech. Až 1/3 dětí proto chybí. Onemocnění se táhlo až do května.

Pragmatická sankce

V upomínku na to, že před 200 léty byla uveřejněna "Pragmatická sankce" Karla IV. byli žáci projevem svého učitele ve vyšší třídě upozorněni na význam tohoto dne.

Změna faráře

Pan páter Wenzel Roesler opustil po 2 1/2 letech činnosti naši vesnici a přestěhoval se do Českých Chvojnic (u Ústí nad Labem). Vlhký kostel a sakristie jakož i nezdravá a zchátralá fara jej měly přimět k té rychlé změně služebního místa.

Zkouška odb. učitele

Dovolenou od 2. až do 7. května měl pan učitel 1. tř. Franz Linke na složení zkoušky způsobilosti odborného učitele (2. skupina), v Liberci. Za tuto dobu měla 3. tř. vyučování jen dopoledne. Zkoušku udělal.

Duchovní službu zabezpečuje prozatím farní úřad v Rychnově u Jablonce nad Nisou a administrátorem byl jmenován tamější kaplan páter Dr. Johann Teis.
-168-

Biřmování

Dne 28. června dopoledne byla panem biskupem z Litoměřic Josefem Grošsem provedena generální vizitace a svaté biřmování uděleno. Páni přijeli ve dvou kočárech o půl osmé hodiny a před kostelem byli slavnostně přijati, přičemž u oltáře měl pan biskup delší proslov a pak celebroidal mši svatou. Po biřmování vyzkoušel od 10 do 11 hodin žáky z výuky náboženství velmi důkladně a pak se co nejvřeleji rozloučil. O půl dvanácté jeli pánové znovu do Liberce. Žel bylo počasí chladné. Inspekce školy tento rok odpadla.

Výlety

Dne 3. července uskutečnila 3. třída výlet železnicí do Frýdlantu k pro-hlídce zámku. 1. a 2. třída, poslední oklikou, udělala odpoledne výlet na horu Javorník, kde se na Obřím sudu setkaly.

Konec školního roku

Školní rok byl slavnostně ukončen dne 15. července v 8 hodin ráno boho-službou.

Statistika

Na konci roku zůstalo 90 dětí, a sice 36 chlapců a 54 děvčat. Docházka do školy utrpěla velmi nemocemi, zejména pro výskyt parotitis (zánětem příušnice).

kronika_skola.txt

1. tř. - docházka 91,21 %, omluveno 8,79 %, neomluveno 0,00 %,
2. tř. " 93,15 %, " 6,84 %, " 0,01 %,
3. tř. " 91,71 %, " 8,04 %, " 0,25 %.

Změna faráře

Dne 12. srpna nastoupil nový farář, pan páter Petr Bittner, nar. v Osečné, kaplan v Klášterci a dne 31. srpna byl slavnostně instalován. Protože fara je na spadnutí, nastěhoval se do soukromého domu čís. 275. Dosavadní administrátor pan páter Dr. Johann Teis byl jako kaplan přeložen z Rychnova do Hodkovic. Těšil se všeobecné úctě.

Stavební práce

O prázdninách dostala 3. třída novou podlahu a nové, odpovídající pódium. Barevnost zdí byla dole obnovena. Tělocvična byla nově vybělena (16 K). Strop v dolním záchodě byl obnoven, žlab pisoáru v horním (záchodě) byl vybaven novým plechem z cínu. Zakoupení skříně na spisy bylo usneseno. Zde nepotřebné lavice byly přenechány škole v Milířích.

Změna učitele

Dne 1. září byl pan Franz Linke, učitel 1. třídy, povolán ve funkci provizorního odborného učitele na měšťanku v Českém Dubu. Oslava na rozloučení dne 8. září svědčila o jeho oblibě.

-169-

Začátek školy

Školní rok začal dne 16. září ráno v 8 hodin slavnostní bohoslužbou.

Změna učitele

Namísto pana Linkeho byl výnosem c. k. OŠR ze dne 27. srpna 1913, zn. 2410 jmenován pan Augustin Thomas do funkce provizorního učitele 1. tř. a na jeho místo přišel jako provizorní učitel 2. třídy pan Gustav Schmidt z Hodkovic (nástup 1. září 1913).

Statistika

Školu navštěvuje 100 dětí, 49 chlapců a 51 děvčat.

Rozdělení žáků

na začátku na konci

uč. Streit 1. tř. a) 13 chl., 3 děvč. = 12 chl., 2 děvč. =

b) 4 10 = 30 4 9 = 27

uč. Thomas 2. tř. a) 8 9 = 7 9 =

b) 6 11 = 34 6 11 = 33

uč. Schmidt 3. tř. a) 10 9 = 8 9 =

b) 8 9 = 36 4 8 = 29

summa sumarum 100 90

Patriotické

Jmeniny Jeho veličenstva byly oslaveny stejným způsobem jako vloni.

Fara

Dne 13. října bylo začato s demolicí farní budovy, která má udělat místo nové budově.

V den jmenin naší zemřelé císařovny, jejího veličenstva, se zúčastnily děti slavnostního requia (rekvia).

Dne 21. listopadu byla provedena inspekce zdejší školy panem c. k. OŠI Ferdinandem Bergmannem a to od 9 do 12 hodin dopoledne.

Okresní konference učitelů

Okresní konference učitelů, plánovaná na den 4. prosince, musela být pro

onemocnění pana inspektora odložena.

1914

Platové provizorium

S účinností od 1. ledna 1914 byly učitelské platy zemskou komisí provizorně vylepšeny tím, že základní platy u osob s učitelskou způsobilostí byly zvýšeny na 1 600 K a zavedeno bylo 10 přídavků po třech letech po 200 K. Každé vylepšení podléhalo však 10% srážce.

-170-

Definitivum

Dekretem c. k. ZŠR ze dne 8. ledna 1914, zn. 14490, byl pan učitel Augustin Thomas jmenován definitivním učitelem 1. třídy na zdejší škole.

Šicí stroj

Na návrh vedoucího školy jakožto předsedy zdejší místní skupiny Německého učitelského spolku darovalo hlavní vedení ve Vídni zdejší škole krásný šicí stroj v hodnotě 120 K, který byl doručen dne 18. února 1914.

Služba ve sboru

Dne 22. března 1914 převzal vedoucí školu znovu provizorně řízení sboru. Uprostřed října 1910 tuto funkci složil. Jeho zástupce, kapelník Hofrichter z Dlouhých Mostů převzal tuto funkci v Dlouhých Mostech a jeho předpokládaný následovník neumí ještě hrát na varhany.

Inspekce

Dnem 1. dubna 1914 byl pan c. k. OŠI Ferdinand Bergmann pro nemoc poslán na dovolenou. Jeho zastupováním byli pověřeni páni inspektoři Franz Schmidt, Liberec, a Ewald Kraus, Frýdlant.

Úmrtí

Dne 15. května 1914 zemřel pan učitel Adolf Scheffel, který působil před 30ti léty též na zdejší škole.

Školní představení

Dne 31. května 1914 uspořádala zdejší místní skupina Německého učitelského spolku ve spolupráci s učitelským sborem, zdejším pěveckým spolkem a rodiny Thomasové (kapelník hodkovický) večer zábavy, který přinesl čistý výnos 105 K. Polovička částky připadla zdejší škole k porizení učebních pomůcek.

+ následníka trůnu

Dne 28. června 1914 byl v Sarajevu zavražděn následník trůnu arcivévoda Ferdinand s jeho chotí. Smuteční bohoslužba za oba se konala dne 3. července. I školní mládež, která měla v tento den volno, se zúčastnila.

Konec školního roku

Školní rok byl ukončen slavnostní bohoslužbou dne 15. července 1914 v 8 hodin ráno.

Zdejší škola měla na konci roku 89 žáků. Školní docházka byla dobrá.

Docházky při polodenním vyučování

1. tř. 95,88 %, omluveno 4,08 %, neomluveno 0,04 %,
2. tř. 96,88 %, " 3,26 %, " 0,10 %,
3. tř. 94,68 %, " 4,94 %, " 0,38 %.

Stavební práce nebyly provedeny žádné pro vznik válečného konfliktu, přesto, že položení podlah ve druhé třídě bylo usneseno MŠR.

-171-

Změna učitele

Provizorní učitel byl přeložen ve stejné funkci do Loučné (u Liberce) - pan August Schmidt. Do funkce definitivního učitele 2. tř. byl jmenován na zdejší škole pan Karl Peukert, posledně v Loučné, nar. v Klinčově (okr. Jablonec n. Nisou) - výnos c. k. ZŠR z 22. června 1914, zn. 21206 s nástupem služby 31. července 1914.

Mobilizace

Na základě výsledků vyšetření vraždy následníka trůnu a jeho manželky se cítila rakouská vláda povinována Srbsku, hlavnímu sídlu vražedné bandy, klást ultimátum. Jelikož odpověď nebyla uspokojivá, následovala dne 26. července 1914 mobilizace osmi armádních sborů. To postihlo i dva učitele zdejší školy, pana Thomase a Peukerta, kteří museli narukovat dne 27. července, poté, co posledně jmenovaný ještě 26. července složil služební přísahu. Vyhlášení války, kterému následovalo dalších 7 sborů, bylo oznámeno dne 28. července a dne 1. srpna nastala všeobecná mobilizace.

Válečná svatba

Válečná svatba pana učitele Thomase se konala dne 4. srpna 1914 v Turnově.

Začátek školy

Za v podstatě docela smutných poměrů začal nový školní rok bohoslužbou dne 16. září 1914 v 8 hodin ráno. Pro nedostatek učitelů a z důvodů úspor byla zdejší škola přiznána jen výpomocná síla a sice pan Rudolf Henlein z obecné školy v Hodkovicích (výnos c. k. OŠR z 14. září 1914, čís.: 2275). Děti byly proto rozděleny do dvou tříd a vyučování se bude dít podle učebních osnov ve dvoutrídňích školách.

Nový starosta obce

Pro různé sváry a pro přetížení pracemi v důsledku vypuknutí války rezignoval pan Johann Glaser, rolník, na funkci starosty obce a na jeho místo byl dne 9. září 1914 první obecní rada pan Wilhelm Schlenz, kameník, zvolen, který starostu v MŠR zastupoval již po dobu dvou let. Do funkce prvního obecního rady postoupil

pan Anton Ludwig, truhlář, čís. 217.

Písemný styk obecního úřadu musel převzít pan vrchní učitel Anton Streit, který nyní musí řídit i celou sborovou činnost za narukovaného vedoucího sboru Franze Schlenze.

Statistika

Školou navštěvuje 97 dětí (48 chlapců, 49 děvčat). Nově do 1. třídy nastoupilo 9 chlapců a 6 děvčat. Školou povinných je 113 dětí. Tělocviku se zúčastní 17 děvčat, vyučování ručních prací se zúčastní 41 děvčat. Od 14 dětí je otec povolán do vojenské služby.